

utmärka beskaffenheten af hans åligganden och emedan det syntes olämpligt att för denna tjänst med uteslutande civila göromål använda en militärisk benämning, desto heldre som befattningen kunde besättas med person utom Väg- och Vattenbyggnadscorpsen; att deremot af nuvarande andre adjutantens göromål en del, såsom omhänderhafvandet af arkiv och bibliothek, registrering af inkomna handlingar och böcker, tillsynen öfver samt ombesörjandet af erforderliga inköp och förtecknandet af Styrelsens möbler och inventarier, syntes böra af verkets registrator öfvertagas, och den öfriga delen, hvaribland omhändertagandet och ordnandet af inkommande kartor och karte kopior, lämpligen kunna ått en extra ordinarie tjänsteman på tekniska afdelningen uppdragas; att komitén, på sätt förut nämnts, ansåge *registratorn* böra, med bibehållande af sina nuvarande göromål, öfvertaga en del af andre adjutantens samt tillika verkställa den föga omfattande revision af inkommande räkenskaper, hvilken hittills ålegat kamreraren; att kanslistbefattningen, enär dithörande göromål icke vore af beskaffenhet att kräfva bibehållandet af en ordinarie tjänsteman därför, torde böra indragas och i stället *en extraordinarie tjänsteman* å den administrativa afdelningen antagas; att, då, på det Cheferna i Väg- och Vattenbyggnadsdistrikten måtte blifva i tillfälle att så fullständigt som möjligt förvärfva sig känedom om sina distrikt, dessa distrikt icke borde vara till omfattningen alltför stora, men det norra, hvilket innefattade Norrbottens, Västbottens, Västernorrlands, Jemtlands och Gefleborgs samt Upsala och Stockholms län jemte östra delen af Kopparbergs län, samt i fråga om kommunikationer vore det mest vanlottade och inom hvilket otvifvelaktigt många allmänna arbeten kunde under den närmaste framtiden förväntas, hade ett i förhållande till de öfriga distrikten, hvilka syntes icke kunna väsendtligen utvidgas, alltför vidsträckt omfång, komiténs flertal ansett Riket hädanefter böra indelas i sex, i stället för nuvarande fem, väg- och vattenbyggnadsdistrikt, efter förslag af styrelsen; att Öfverdirektörens rätt att, der så nödigt pröfvas, kalla samtliga distriktchefer till hufvudstaden för öfverläggningar med dem i viktigare fall, väl syntes komitén böra bibehållas, men dock behofvet att använda denna rätt kunna minskas genom föreskrift, att distriktcheferne åläge afgifva skriftliga utlåtanden i frågor, som af Styrelsen till dem remitterades; samt att till distriktschefernas biträde borde fortfarande såsom hittills på förordnande och mot arvoden anställas ingenjörer, en i hvarje distrikt.

I afseende å villkoren för rättigheten att komma i åtnjutande af nya aflöningsförmåner har komitén ansett samma allmänna grunder,

hvilka vunnit tillämpning vid åtskilliga andra embetsverks under sednare tider skedda omdaning, böra för Styrelsens embets- och tjänstemän föreskrifvas, med iakttagande allenast deraf, att Styrelsen skulle, när Styrelsen öfver Statens jernvägsbyggnader funnes böra upphöra, vara skyldig öfvertaga ledningen af de jernvägsanläggningar, som deretter för Statens räkning möjligen ifrågakomme, samt att distriktscheferne, aldenstund deras tid icke komme att uteslutande upptagas af tjänstgöring för Statens räkning, väl icke borde förmenas att med sina befattningar förena andra tjänster, men också icke tillerkännas rätt till semester.

På grund af det sålunda anförda hemställer komitén:

att Styrelsens för allmänna väg- och vattenbyggnader nuvarande åligganden uppdragas åt en på ordinarie stat uppförd förvaltning, benämnd *Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen* med två afdelningar, en *teknisk* och en *administrativ*;

att sjelfva styrelsen skall utgöras af en *Öfverdirektör* såsom chef samt af *en teknisk* och *en administrativ tjänsteman* såsom föredragande;

att Öfverdirektören må ega ensam beslutanderätt i förekommande ärenden, sedan han hört vederbörande föredragande, hvilken är underkastad ansvar för fattadt beslut, mot hvilket han icke anmält reservation;

att, när tvifvelaktigt är, huruvida ett ärende bör af förste ingenjören eller af sekreteraren och kamreraren föredragas, Öfverdirektören eger derom bestämma;

att, om vid ärendes afgörande, då Styrelsen i öfverdirektörens frånvaro utöfvas af båda föredragandena, olika meningar dem emellan uppstå, beslutet må utfärdas i enlighet med dens mening, till hvars föredragning ärendet hör;

att Styrelsen må, i fråga om de inom Styrelsen uppkomna anmärkningars pröfning och afgörande, tillerkännas enahanda befogenhet, som är eller framdeles varder för centrala embetsverk i allmänhet bestämd;

att Styrelsens skyldighet att öfvervaka underhållet och det ändamålsenliga begagnandet af fullbordade anläggningar, som för Statens räkning utförts, må inskränkas till sådana, som icke blifvit ställda under vård och öfverinseende af annan Statens myndighet;

att utbetalningar af de under Styrelsens omedelbara förvaltning stående medel må, sedan medlen uppburits i Stats-

kontoret och insatts i Riksbanken, verkställas medelst anvisningar på embetsverkets i Banken inestående kassa, och dessa anvisningar, om medlen skola i Stockholm utbetalas, tillhandahållas vederbörande för medlens lyftning i banken, eller ock, om medlen skola till landsorten afsändas, öfverlemnas till Riksbanken, för afsändningens besörjande.

att, hvad angår vägundersökningsmedel, som Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länen hittills fått, efter requisition hos Styrelsen, i förskott emottaga och i sin ordning utbetala inom belopp, som på förslag af Styrelsen blifvit af Eders Kongl. Maj:t för hvarje län bestämdt, vederbörande länsstyrelser med af omhänder hafvande medel förskjuta sådana inom belopp, som sålunda fastställts, och Styrelsen sedermera vid hvarje års slut efter behörig requisition utanordna ersättning därför;

att å Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsens tekniska afdelning må anställas, förutom förste ingenjören, en *Andre Ingeniör*, samt å den administrativa afdelningen, utom sekreteraren, en *Registrator*, tillika *revisor*;

att norra väg- och vattenbyggnadsdistriktet må delas i två, så att distriktens antal hädaneftre blifver sex, hvarterda med en chef och ett extra ingenjörssbiträde;

att distriktschefernes nuvarande åligganden må ökas med skyldigheten att afgifva skriftliga utlåtanden i frågor, som för sådant ändamål af Styrelsen till dem öfverlemnas;

att hos Styrelsen må anställas en vaktmästare;

att Öfverdirektören och, efter underdånigt förslag af honom, förste ingenjören samt sekreteraren och kamreraren skola utnämnas af Eders Kongl. Maj:t, som jemväl nämner distriktscheferne efter förslag af Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen;

att Styrelsen deremot må ega tillsätta öfrige tjänstemän samt vaktmästaren, äfvensom antaga ingenjörssbiträden i distriktet och extra ordinarie tjänstemän i Styrelsen;

att Styrelsen må kunna bevilja tjänstledighet för förste ingenjören och sekreteraren under högst fjorton dagar; för annan ordinarie tjänsteman under högst tre månader samt för extra ordinarie tjänstemän och vaktmästare efter omständigheterna;

att Styrelsen må ega förordna vikarie för förste ingenjören och sekreteraren under semester och annars på högst fjorton

dagur, samt för öfrige ordinarie tjenstemän under tre månader; samt

att, om ordinarie tjensteman behöfver ledighet under, eller vikariatsförordnande erfordras för, längre tid, än nu är nämndt, underdånig ansökan derom skall göras hos Eders Kongl. Maj:t;

att embets- och tjensteman i Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen skall vara underkastad den vidsträcktare tjenstgörings-skyldighet eller jemkning i åligganden, som vid en möjligen inträdande förändrad organisation af embetsverket eller dess särskilda afdelningar, vare sig i följd af Styrelsens öfver Statens jernvägsbyggnader upphörande eller eljest i allmänhet kan varda stadgad, äfvensom, derest i en framtid verkets ställning inom statsförvaltningen så förändras, att detsamma ej längre kan såsom sjelfständigt embetsverk anses, vara förpligtad att, med bibehållande af den tjenstegrad och aflöning han innehar, sköta de med tjensten efter den nya arbetsordningen förenade göromål;

att med embete eller tjenst i sjelfva Styrelsen icke må förenas annan tjenst i Rikets, Riksdagens eller kommuns stat, ej heller annan tjenstebefattning, med mindre den finnes icke vara hinderlig för fullgörande af tjenstgöringen i Styrelsen; dock att tjensteman, som vid den nya lönereglerngens inträdande redan innehar tjenst utom Styrelsen, må densamma bibehålla, så länge den icke är för tjenstgöringen i Styrelsen hinderlig;

att aflöningarne för de å Styrelsens stat uppförde ordinarie embets- och tjenstemän samt vaktmästare fördelas i lön och tjenstgöringspenningar, hvilka sednare få uppbäras endast för den tid, tjenstens innehafvare verkligen tjenstgjort eller åtnjutit semester, men skola för den tid, han eljest varit från tjenstgöring befriad, utgå till den, som tjensten förrättat;

att den, som af sjukdom hindras att sin tjenst förrätta, eger uppbära hela lönen; men att den, som eljest undfår ledighet för svag helsas vårdande, enskilda angelägenheter eller särskilda uppdrag, kan förpligtas att under ledigheten utöfver sina tjenstgöringspenningar afstå så mycket af lönen, som för tjenstens förrättande erfordras eller eljest pröfvas skäligt;

att, vid sjukdomsförfall eller när det erfordras i följd af tjensteresor eller för beredande af semester, tjensteman af lägre grad skall vara skyldig att, om han förordnas till högre

befattning inom Styrelsen, densamma, emot åtnjutande, i förstnämnda fall, af de för befattningen anslagna tjänstgöringspenningar, men eljest af deremot svarande belopp i stället för egna tjänstgöringspenningar, bestrida, dock ej längre än tre månader under ett år;

att, der förhöjning af lönen efter viss tids fortsatt innehafvande af tjänst i samma lönegrad anses böra medgifvas, tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under vilkor, att innehafvaren mera än fyra år af denna tid sjelf bestridt sin egen eller, på grund af förordnande, annan Statens tjänst; dock att härvid icke må föras honom till last den tid han åtnjutit semester; och för andra förhöjningen, om sådan eger rum, efter ytterligare fem år, på samma vilkor, under iakttagande, hvad så väl den ena som den andra förhöjningen angår, att den högre aflöningen ej får tillträdas förr, än vid början af kalenderåret näst efter det den stadgade tjänsteåldern blifvit uppnådd; börande löntagaren dervid tillgodoräknas den tid, som före den nya statens utfärdande förflutit från det han tillträdde tjänsten, vare sig på grund af fullmakt eller konstitutorial eller på grund af förordnande i följd af fråga om verkets omorganisation;

att tjänsteman skall, då han uppnått 65 lefnads- och minst 35 tjänste-år, vara förpligtad att med oafkortad lön såsom pension från tjänsten afgå; Eders Kongl. Maj:t eller Styrelsen, der det tillkommer denna att afskedet utfärda, dock obetaget att låta med detsamma anstå, derest och så länge den pensionsberättigade pröfvas kunna på ett tillfredsställande sätt gagna det allmänna och kan finnas villig att i densamma qvarstå; samt

att semester må, när sådant utan hinder för göromålens behöriga gång kan ske, åtnjutas: af Öfverdirektören, Förste Ingeniören och Sekreteraren under en och en half månad, samt af Andra Ingeniören och Registratorn under en månad årligen.

I fråga om de löneförmåner, som borde tillkomma ifrågavarande embets- och tjänstemän samt vaktmästare, innehåller betänkandet:

att — enär de ärenden, hvilkas handläggning ålåg Styrelsen, vore, om än till antal icke jemförliga med åtskilliga andra embetsverks, likväl i allmänhet af synnerlig vikt för det allmänna, hvaraf följde, att Styrelsens maktpåliggande verksamhet nödvändigtvis kräfde personer med tillräcklig sakkunskap,

samt för utöfvandet af *Öfverdirektörsbefattningen* fordrades administrativ förmåga, förenad med grundliga teoretiska och praktiska insigter i ingenjörsyrket, men en person med dessa egenskaper säkert kunde, om han ville egna sin tid åt enskild verksamhet, påräkna att blifva flitigt anlita vid förekommande ingenjörsarbeten och derigenom förvärfva jemförelsevis stora inkomster, — Komiténs flertal ansett 7,500 kronor, fördelade i 5,000 kronor lön och 2,500 kr. tjänstgöringspenningar, vara det lägsta belopp, för hvilket en skicklig Chef för Väg- och Vattenbyggnads-Styrelsen kunde med någon säkerhet påräknas;

att, ehuru tjänstemännens å Styrelsens tekniska afdelning befattningar närmast motsvarade andra och första gradernas tjänster i de nyreglerade embetsverken, löneförmånerna för dessa tjänstemän likväl, med hänsyn till den tekniska duglighet, som hos innehafvarne af ifrågavarande befattningar måste förutsättas, syntes böra något höjas utöfver de belopp, som i allmänhet blifvit för andra och första gradernas tjänster bestämda, hvadan komiténs flertal föreslagit *Förste Ingenjörens* aflöning till 3,500 kronor lön och 2,000 kr. tjänstgöringspenningar, eller tillhoppa 5,500 kronor, samt *Andre Ingenjörens* till 2,500 kr. lön och 1,500 kr. tjänstgöringspenningar, eller tillsammans 4,000 kr., med två ålderstillägg à 500 kr. för hvardera;

att komitén ansåge aflöningen för *den administrativa afdelningens tjänstemän* samt för *vaktmästaren* böra bestämmas till samma belopp, som för motsvarande befattningar inom andra embetsverk redan äro bestämda;

att för *Distriktscheferna*, hvilkas tid icke skulle komma att uteslutande tagas i anspråk för Statens tjänst och hvilka altså blefve i tillfälle att genom enskild verksamhet öka sina inkomster, det icke synts komiténs flertal blifva behöfligt att sätta aflöningen högre än till 3,000 kronor om året utan rätt till ålderstillägg; men att, enär Distriktschef, om han i denna befattning blefve pensionsmessig, vore förtjent af högre pension än honom efter vanlig fördelning af lönebeloppet för lägsta gradens tjänster skulle tillkomma, denna aflöning borde bestämmas till 2,400 kronor lön och 600 kronor tjänstgöringspenningar; samt

att komiténs flertal trodde arfvodet för de *extra distriktsingenjörerna* böra sättas något högre än för extra biträden vanligen beräknats, eller till minst 1,500 kr. årligen för hvardera.

Under förutsättning, att komiténs förslag i afseende å antalet af Styrelsens tjänstemän, samt angående semester för dem och villkoren för de nya aflöningarnes tillgodonjutande, äfvensom om tjänstgöringspenningarnes belopp för de olika tjänsterna blefve godkändt, har komiténs flertal slutligen, med beräkning att till vikariatsersättning under semester behöfdes ett årligt belopp af 662 kr. 50 öre, samt att till ersättning åt två extra ordinarie tjänstemän, den ena å den tekniska och den andra å den administrativa afdelningen, erfordrades för den förre 1,500 kronor och för den sednare 1,200 kr. årligen, och att till kostnaden för renskrifning hos Styrelsen årligen åtginge omkring 950 kronor, föreslagit,

att ett årligt anslag af 4,300 kronor måtte ställas till Väg- och Vattenbyggnads-Styrelsens förfogande för att användas till arfvoden åt extra ordinarie tjänstemän samt till vikariatsersättning under semester och till renskrifningskostnad.

Komiténs förslag till stat för Styrelsen, de extra distriktsingenjörerne inberäknade, upptager 17 embets- och tjänstemän, utom vaktmästaren, och slutar å..... kr. 56,600: —

Enligt nu gällande stat utgör personalen 18 jemte vaktmästaren samt deras löneförmåner tillsammans med öfriga utgifter för Styrelsen ..... » 43,482: —
 hvadan efter komiténs förslag, personalen skulle minskas med en, men kostnaderna ökas med ..... kr. 13,118: —

Hvad nu först angår komiténs förslag, att Styrelsen för Allmänna Väg- och vattenbyggnader måtte, under benämning *Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* uppföras å ordinarie stat samt utgöras af Öfverdirektören såsom chef jemte en teknisk och en administrativ tjänsteman såsom föredragande hvar för sin afdelning, finner jag intet att deremot erinra, likasom jag anser den af komiténs flertal uttalade åsigt om nödvändigheten af Norra Väg- och vattenbyggnadsdistriktets fördelning i två distrikt vara välgrundad och förtjent af bifall. De grunder, komitén i öfrigt föreslagit att följas vid ombildningen af nu ifrågavarande embetsverk, synas mig icke gifva anledning till några hufvudsakliga anmärkningar. Den slutliga pröfningen af förslaget härutinnan torde dock böra ega rum först i sammanhang med frågan om utfärdande af ny instruktion för embetsverket; och lärer något yttrande nu icke erfordras i fråga om framtida ordnandet, derest Styrelsen öfver Statens

jernvägsbyggnader kommer att upphöra, af tillsynen öfver möjligen blifvande jernvägsanläggningar för Statens räkning.

De af komitén uppställda allmänna grunder och villkor för löne-regleringens tillämpning öfverensstämman i allt väsentligt med dem, som följts vid omregleringen under de sednare åren af åtskilliga andra embetsverk, och föranleda ej till någon erinran; lärande förutnämnda nådiga bref den 29 Mars 1878 komma att fortfarande tillämpas, äfven efter det den nya löne-regleringen trädt i kraft.

Beträffande åter de föreslagna aflöningarna kan jag icke i allo instämman med komiténs flertal. Lika med komiténs ordförande anser jag den för Öfverdirektören och chefen föreslagna aflöning, 7,500 kronor, icke stå i rätt förhållande till de anspråk, som böra ställas på innehafvaren af denna maktpåliggande befattning; och tillåter jag mig till stöd för den af mig sålunda uttalade åsigt åberopa de kraftiga skäl, som anförts af ordföranden i hans vid betänkandet fogade särskilda mening. Den föreslagna aflöningen är nemligen icke större än den, som en duglig arbetschef vid något större arbetsföretag under nuvarande förhållanden kan påräkna, och vida mindre än de löneförmåner, som större kommuner eller särskilda arbetsdirektioner betala de ingenjörer, som utföra deras större arbeten och anläggningar. Flera af de sålunda anstälde ingenjörer kunna derjemte samtidigt bereda sig inkomst af annan enskild verksamhet. Ifrågavarande chef deremot hvarken kan eller bör åtaga sig enskilda ingenjörsförrättningar eller andra uppdrag för att derigenom förbättra sina inkomster. Den föreslagna aflöningen skulle dock måhända kunna anses i någon mån tillräcklig, om Styrelsens åligganden vore inskränkta till granskning af planer och förslag rörande allmänna arbeten och upprättande af förslag till fördelning af de för sådana arbeten anslagna medel samt öfvervakande af dessa arbetens utförande enligt gillade planer; men så är ingalunda förhållandet. Styrelsen har att i flera för särskilda orter och landet i dess helhet synnerligen viktiga frågor afgifva utlåtande, hvarvid Styrelsen icke kan stanna vid att endast uttala ett gillande eller förkastande af framställda förslag, utan ofta måste på grund af egen erfarenhet och sakkännedom åstadkomma den för frågans lösning erforderliga utredning. För nöjaktig behandling af sådana frågor, såsom ansökningar om tillstånd till och fastställande af plan för anläggning af jernvägar, kanaler och större hamnar samt sänkning af större sjöar och andra betydligare vattenregleringsföretag, erfordras icke allenast öfverlägsna kunskaper i ingenjörsvetenskapen, utan derjemte framstående insigter uti samt öppen blick för landets administrativa och ekonomiska förhållanden.

Afgif-

Afgifvande af yttrande i dessa ärenden kräfver dessutom ofta en särdeles omsorgsfull pröfning, förenad med tråget arbete.

Då således såsom Chef i Styrelsen bör, så vidt möjligt är, anställas landets skickligaste, erfarnaste och i öfrigt mest lämplige ingenjör, samt, såsom komitén erinrat, Staten måste i fråga om befattningar, som hos innehafvaren kräva egenskaper, användbara för och eftersökta af den enskilda företagsamheten, tillse, att aflöningsförmånerna bestämmas till sådant belopp, att personer med verkligt framstående duglighet kunna finna med sin fördel förenligt att för dem afstå de med den enskilda verksamheten förenade större, om än mera tillfälliga fördelarna, kan jag icke annat än instämma i den af komiténs ordförande uttalade åsigt, att Chefen i Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen, om han än icke anses böra innehafva samma embetsvärdighet, som cheferne i de större förvaltande verken, likväl bör, hvad aflöningsförmåner beträffar, vara likställd med dem, och att honom således bör tillerkännas en aflöning af åtminstone 9,000 kronor årligen, hvaraf 6,200 kronor såsom lön och 2,800 kronor såsom tjänstgöringspenningar.

I händelse den af mig sålunda uttalade åsigt vinner Eders Kongl. Maj:ts och Riksdagens bifall, samt chefskapet uti nu ifrågavarande Styrelse kommer att efter 1881 års ingång forfarande vara förenadt med uppdraget att vara chef i Styrelsen öfver Statens jernvägsbyggnader, lärar Eders Kongl. Maj:t vilja meddela särskildt beslut rörande aflöningen för sistnämnda befattning; i afseende hvarå jag anhåller få erinra, att under innevarande år, så länge befattningarna såsom Chef i Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader och Styrelsen öfver statens jernvägsbyggnader äro hos en person förenade, aflöningen för sistnämnda befattning enligt nådigt bref den 23 Maj 1879 utgår med 7,000 kronor, så att aflöningen för båda befattningarna utgör sammanräknade 14,000 kronor.

Jag delar visserligen komiténs på goda skäl grundade åsigt, att löneförmånerna för andre ingenjören böra något höjas utöfver det belopp, som i allmänhet är för första gradens tjänster bestämdt; men då andre ingenjörsbefattningen lämpligen bör betraktas såsom en öfvergångsplats, hvars innehafvare bör kunna, efter det han under densammas utöfning förvärfvat nödig erfarenhet, vinna befordran till de ansvarsfullare och viktigare distriktschefs- eller förste ingenjörsbefattningarna, anser jag mig böra i så måtto biträda den af en ledamot i komitén uttalade afvikande mening, att jag föreslår löneförmånerna för andre ingenjören till endast 2,000 kronor i lön och 1,500 kronor i tjänstgöringspenningar med två ålderstillägg, hvarje å 500 kronor, hvadan således, enligt mitt förslag, lönen för andre ingenjören och hans deraf beroende pension

skulle kunna uppgå till endast 3,000 krenor, i stället för såsom komitén föreslagit 3,500 kronor.

I afseende å distriktschefsbefattningarna har jag redan vidrört, att desamma böra betraktas såsom ansvarsfullare och viktigare, än andre ingeniörstjensten. Det oaktadt anser jag mig icke böra för distriktscheferne ifrågasätta högre aflöning, än komitén föreslagit, enär, såsom komitén anmärkt, desse embetsmän hvarken kunna eller ens lämpligen böra för bestridande af sina lefnadskostnader vara hänvisade uteslutande till de aflöningsförmåner, som af Statsmedel komma dem till godo. Komiténs åsigt, att den föreslagna aflöningen, 3,000 kronor, skulle fördelas i lön, 2,400 kronor, och tjänstgöringspenningar, 600 kronor, kan jag deremot icke biträda. Distriktschefernas verksamhet är nemligen af helt annan art, än de fleste andra tjänstemäns. Om än distriktscheferne äro för fullgörandet af sina tjensteåligganden ständigt upptagna, är dock deras tjänstgöring icke af beskaffenhet, att hvarje tillfälligt förfall med nödvändighet betingar förordnande af vikarie. Till följd häraf, och då distriktscheferne enligt komiténs förslag icke böra berättigas att åtnjuta semester, bortfaller i väsendtlig mån behovet att låta en del af deras i stat uppförda aflöning utgå i form af tjänstgöringspenningar. Då dessutom distriktschefernes hufvudsakliga tjänstgöring består i verkställandet af besigtningar å och undersökningar för allmänna arbeten samt de för sådana förrättningar skola, enligt gällande bestämmelser, åtnjuta rese- och traktamentsersättning, lärar väl denna ersättning vara jämförlig med och böra anses motsvara de till andra Statens tjenare utgående tjänstgöringspenningar. Komitén har anført, att distriktschef borde, om han i denna tjenst blefve pensionsmessig, med hänsyn till sin föregående gagnande verksamhet i Statens tjenst, vara förtjent af större pension, än som enligt vanlig fördelning af aflöningen i lön och tjänstgöringspenningar skulle honom tillkomma. Men, om, såsom komitén föreslagit, lönen skulle bestämmas till belopp af endast 2,400 kronor, blefve följden häraf, att distriktschefs pension komme att understiga andre ingenjörens med 1,100 kronor, derest dennes lön utginge enligt komiténs, och med 600 kronor, om lönen bestämdes enligt mitt förslag, hvilket väl med hänsyn till de olika befattningarnas vikt icke kan anses vara med billighet och rättvisa öfverensstämmande, och dessutom skulle kunna leda derhän, att en duglig distriktschef, hvars bibehållande på denna plats vore för det allmänna önskvärdt, funne sig böra för erhållande af högre pensionsrätt eftersträfvat förflyttning till andre ingenjörsbefattningen. Med afseende å hvad jag sålunda i korthet antydt, och då landtbruksingenjörerna, som väl må anses med distriktscheferne närmast jämförlige, men hvilkas

befattningar åtminstone icke böra betraktas såsom viktigare och ansvarsfullare än distriktschefernes, kunna enligt Riksdagens skrifvelse den 16 Maj 1876 och Eders Kongl. Maj:ts derpå grundade beslut komma i åtnjutande af pension till belopp af 3,000 kronor redan vid 60 års ålder och efter endast 30 års tjänstgöring, anser jag mig böra förorda, att det af komitén för Distriktscheferne föreslagna aflöningsbelopp må bestämmas att utgå allenast i form af lön.

Hvad komitén i öfrigt beträffande aflöningsarna föreslagit synes mig böra godkännas. Men då Styrelsens göromål äro af den omfattning, att tillfälliga biträden tidtals kunna blifva för Styrelsen behöfliga, synes mig som skulle det af komitén föreslagna årliga belopp af 4,300 kronor för användande till arfvoden åt extra ordinarie tjänstemän, till vikariatsersättningar under semester och till renskrifningskostnad, väl behöfva höjas med det af ordföranden i komitén föreslagna belopp, 700 kronor, eller till 5,000 kronor, hvilket belopp i allt fall, vid jämförelse med hvad för andra embetsverk till samma ändamål utgår, icke kan anses vara högt tilltaget.

Enligt min åsigt skulle staten för Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen och hennes biträden från och med år 1880 blifva följande:

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Summa.	
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	
Öfverdirektören	6,200	2,800	9,000	
1 Förste ingenjör	3,500	2,000	5,500	
1 Andre d:o	2,000	1,500	3,500	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
1 Sekreterare och kamrerare, tillika Ombudsman	3,000	1,500	4,500	
1 Registrator, tillika revisor	1,800	1,200	3,000	
Till vikariatsersättning, arfvoden åt extra ordinarie tjänstemän och renskrifningskostnad	—	—	5,000	
1 Vaktmästare	*) 500	300	800	Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kronor.
1 Distriktschef	3,000	—	3,000	
5 d:o	15,000	—	15,000	
1 Extra distriktsingenjör, arfvode	—	—	1,500	
5 d:o d:o d:o	—	—	7,500	
Summa	—	—	58,300	

*) Om vaktmästaren åtnjuter bostad jemte vedbrand böra dessa förmåner, så vida de icke tillkomma honom såsom portvakt eller för andra åligganden utöfver tjänsten, inberäknas till ett värde af 150 kronor under lönen, hvilken i sådant fall utgår med allenast 350 kronor.

Aflöningsmedlen för Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen skulle alltså komma att uppgå till ..... kr. 58,300; och, då nu gällande Riksstat upptager det till aflöning för Styrelsen för Allmänna väg- och vattenbyggnader utgående belopp till ..... kr. 42,310 hvartill kommer för arfvoden och gratifikationer åt extra ordinarie tjenstemän samt renskrifningskostnad ..... » 1,172 » 43,482, blifver tillökningen i Styrelsens stat ..... kr. 14,818.

Till undersökningar och expenser för allmänna arbeten har sedan lång tid tillbaka hvarje år af Riksdagen anvisats ett från och med år 1879 till 45,000 kronor förhöjdt extra anslag, hvarifrån utgått ofvan omförmälda 1,172 kronor till arfvoden och gratifikationer åt extra ordinarie tjenstemän och till bestridande af renskrifningskostnad hos Styrelsen. Ehuru i det förslag till stat för Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen, jag nu framlagt, ett belopp af 5,000 kronor är särskildt upptaget bland annat för omförmälda ändamål, och ifrågavarande anslag sålunda icke, om detta förslag bifalles, skulle komma att tagas i anspråk för utgifter af nyssnämnda art, anser jag dock, vid det förhållande att det ständigt växande antalet allmänna arbeten tager i anspråk ökade tillgångar för bestridande af kostnaderna för kontrollen öfver sådana arbeten, skäl icke vara för hand att föreslå någon nedsättning i berörda anslag, hvilket synes mig böra bibehållas vid oförändradt belopp af 45,000 kronor och, likasom anslaget till aflöning för Styrelsen och dess tjenstebiträden, uppföras å ordinarie stat. I afseende härå anhåller jag emellertid få erinra, att de utgifter, som skola bestridas af detta anslag, kunna uppgå till väsendtligen olika belopp det ena året mot det andra, och att således, på det hädanefter som hittills en möjligen befintlig behållning å anslaget må kunna tagas i anspråk under år, då utgifterna uppgå till mer än vanligt höga belopp, anslaget bör gifvas egenskap af reservationsanslag. Det sedan lång tid tillbaka jemväl hittills årligen utgående anslaget af 3,000 kronor till stipendier för utrikes resor i ändamål att studera andra länders allmänna arbeten lär likaledes nu böra å ordinarie stat uppföras.

På grund af hvad jag sålunda anfört, tillstyrker jag, under anhållan att få vid behandlingen af anslagstiteln »ålderstillägg» yttra mig i fråga om anvisandet af de för bestridande af nu föreslagna ålderstillägg nödiga medel, att Eders Kongl. Maj:t måtte i nåder föreslå Riksdagen, att

dels med ofvan omförmälda villkor och förbehåll i afseende å förändrad organisation af och lönereglering för Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen godkänna ofvanintagna förslag till ny stat för detta embetsverk och dess biträden;

dels till undersökningar och expenser för allmänna arbeten anvisa ett årligt reservationsanslag till belopp af kr. 45,000.

dels och till stipendier för utrikes resor i ändamål att studera andra länders allmänna arbeten bevilja ett årligt anslag till samma belopp som hittills ..... » 3,000, samt att, i händelse af bifall härtill, i Riksstaten under Sjette hufvudtiteln efter »Landsstaterna i länen» uppföra ett ordinarie anslag under benämning »Väg- och vattenbyggnadsstaten», motsvarande aflöningsmedlens och de särskilda anslagens sammanräknade belopp, — deraf särskildt *reservationsanslag* 45,000 kronor till undersökningar och expenser för allmänna arbeten — eller 106,300 kronor.

6:o. Ålderstillägg.

Om de af mig föreslagna löneregleringar för Öfverståthållareembetets kansli, landtränsmästare och häradsskrifvare samt Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen varda bifallna, torde de medel, som äro erforderliga för bestridande af de embets- och tjenstemän samt betjente enligt de föreslagna nya aflöningsstaterna tillkommande ålderstillägg, böra anvisas att utgå af förvarande anslag. För sådant ändamål skulle, under förutsättning att samtliga nuvarande befattningshafvare qvarstode vid innehafvande eller öfverflyttades till motsvarande befattningar å de nya aflöningsstaterna erfordras;

inom Öfverståthållareembetets kansli	600
för landtränsmästare och häradsskrifvare	43,000
inom Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen	2,000.

Summa kronor 45,600.

Då härtill kommer att de nya ålderstillägg, som enligt gällande bestämmelser skola från och med innevarande år utgå till visse embets- och tjenstemän samt betjente vid landsstaten, för hvilka lönereglering blifvit år 1878 fastställd, efter afräkning för de redan för år 1879 beviljade ålderstillägg inom landsstaten, hvilka i följd af vederbörande befattningsinnehafvares afgang ur tjenst upphört att utgå, föranleda en ökad årlig

utgift från detta anslag till belopp af 4,600 kronor, skulle således anslaget behöfva höjas med 50,200 kronor. Men enär i följd af befordran inom Statistiska Centralbyrån samt åtskilliga äldre förste landtmätarens afgång ur tjenst utgifterna från detta anslag minskats med omkring 4,000 kronor samt, vid det förhållande att 13 räntmästare och häradsskrifvare äro födde före år 1816, antagas kan att icke alla sådana befattningshafvare, hvilka enligt föreslagna löneregleringen skulle vid 1881 års ingång vara berättigade till ålderstillägg, under nämnda år qvarstå vid sina befattningar, synes mig det belopp. hvartill anslaget blifvit i Riksstaten *förlagsvis* uppfördt, icke behöfva höjas med mera än 40,000 kronor.

Jag hemställer således, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen medgifva, att de för embets- och tjenstemän samt betjente vid Öfverståthållareembetets kansli och Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt landtränsmästare och häradsskrifvare ifrågakommande ålderstillägg må få utgå af Sjette hufvudtiteln förlagsanslag till "ålderstillägg" samt att för sådant ändamål höja nämnda anslag från 170,000 kronor till 210,000 kronor eller med 40,000 kronor.

7:o. Bidrag till skjutsentreprenader.

Jemlikt Eders Kongl. Maj:ts, af Riksdagen vid förlidet års riksmöte godkända förslag är under ofvanstående benämning å Sjette hufvudtiteln på ordinarie stat uppfördt ett förlagsanslag å 300,000 kronor, hvaraf skall utgå ej blott statens bidrag till skjutsentreprenader i enlighet med nådiga stadgan angående skjutsväsendet den 31 Maj 1878, utan äfven efter samma grunder, som den 18 Maj 1878 blifvit af Eders Kongl. Maj:t tillämpade, bidrag åt sådana skjutslag, till understöd för hvilka det vid förlidet riksmöte indragna reservationsanslaget: "till lättnad i skjutsningstungan, der den genom entreprenad bestrides och är särdeles tryckande" förut var afsedt.

Sedan Eders Kongl. Maj:t medelst nådigt cirkulär till samtliga sine Befallningshafvande den 21 Mars 1879, efter vederbörandes hörande, bestämt såväl maximibeloppet af den skjutslega, som må af entreprenör få uppbaras, som ock beloppet af den skjutslega, som skjutsskyldige få tillgodonjuta i händelse de, jemlikt föreskriften i § 18 af förutnämnda nådiga stadga, komma att sjelfve skjutsningen upphålla, hafva inom de län, der äldre entreprenadkontrakt icke lagt hinder i vägen derför, entreprenadauktioner i enlighet med nådiga stadgans bestämmelser egt rum, hvarefter auktionsprotokollen jemte öfriga till ärendet hörande handlingar blifvit i följd af föreskriften i § 14 af nådiga stadgan öfverlemnade till de under förliden höst sammanträdande landstingen.

Af tillgängliga upplysningar i ämnet inhemtas, att inom Kalmar, Blekinge, Örebro, Vestmanlands och Gefleborgs län skjutsväsendet ännu under innevarande år är ordnad i öfverensstämmelse med äldre föreskrifter. Inom Stockholms, Upsala, Södermanlands, Kronobergs, Kristianstads, Malmöhus, Hallands, Göteborgs och Bohus, Skaraborgs, Kopparbergs och Jemtlands län hafva för flera eller färre skjutsanstalter (i de flesta fall öfver hälften) entreprenader inrättats i enlighet med den nya stadgan och inom Östergötlands, Jönköpings, Gotlands, Elfsborgs, Vermlands, Vester-Norrlands, Vesterbottens och Norrbottens län synes ett allmänt ordnande af skjutsväsendet i enlighet med samma stadga hafva egt rum, så att de äldre entreprenadkontrakten, med högst få undantag, torde hafva upphört att gälla.

Summan af statsbidrag för år 1880 till skjutsentreprenader enligt skjutsstadgan kan väl icke för närvarande med full visshet bestämmas, enär ännu icke känt är huruvida samtliga af Landstingen beviljade bidrag komma att af entreprenörerna antagas, men enligt anställd beräkning synes nämnda summa icke komma att mycket öfverstiga 150,000 kronor.

För att säkert beräkna hvilken summa under år 1881 erfordras för dylika bidrag är det nödvändigt att känna hvilka belopp, som af 1880 års landsting komma att såsom bidrag till skjutsentreprenader godkännas, men äfven utan kännedom härom torde dock, med ledning af den erfarenhet, som under sislidna år vunnits, en sannolikhetsberäkning i detta hänseende kunna uppställas.

För de län, der entreprenader vid nästan alla skjutsanstalter blifvit enligt nådiga stadgan inrättade, kan någon nämnvärd tillökning i utgift under år 1881 icke i frågakomma; och utgör summan af entreprenadbidragen för dessa län under innevarande år omkring 100,000 kronor.

Bidrag inom de län, der nya entreprenader blott vid en del skjutsanstalter blifvit inrättade, uppgå för år 1880 till omkring 50,000 kronor. Ut i detta belopp kommer väl någon höjning att ske i följd af de alltflera entreprenader, som enligt den nådiga stadgan komma att under år 1881 inrättas; men med afseende å den erfarenhet, som under år 1879 vunnits, torde densamma icke behöfva beräknas till särdeles högt belopp. Hvad derefter angår det erforderliga beloppet för bidrag till de skjutsentreprenader, som under år 1880 komma att ordnas i de län, der entreprenader efter den nådiga stadgan ännu icke blifvit inrättade, utan först under nämnda år komma att åvägbringas, nemligen Kalmar, Blekinge, Örebro, Vestmanlands och Gefleborgs län, så enär enligt erhållen upplysning skjutsningsbesväret inom tre af dessa län är särdeles lindrigt, lär ej böra befaras att statens bidrag till skjutsentreprenader inom dessa län skall

blifva stort. Om man alltså för bidrag till de under år 1880 nyinrättade entreprenader inom dessa län och till nya entreprenader inom rikets öfriga län beräknar ett belopp af 50,000 kronor, torde för detta anslagsbehof vara tillräckligt sörjdt.

Enligt anställd beräkning kommer under år 1881 att till understöd för äldre entreprenader utgå <i>högst</i>	kr. 50,000;
och då, såsom jag nu sökt utreda, bidragen för de under år 1879 inrättade entreprenader kunna beräknas till	» 150,000
samt bidragen till de entreprenader, som under år 1880 komma till stånd torde uppgå till	» 50,000
tillsammans kr. 250,000;	

så synes mig ifrågavarande förslagsanslag kunna och böra i Riksstaten beräknas allenast till sistnämnda belopp.

Jag hemställer altså, att Eders Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att nedsätta det belopp, hvartill anslaget »*Bidrag till skjuts-entreprenader*» i Riksstaten beräknas från Trehundra tusen kronor, till Tvåhundra femtio tusen eller med 50,000 kronor.

8:o. Skiften och afvittringar.

Beträffande denna anslagstitel anhåller jag till en början få erinra, att, sedan 1879 års riksdag, uppå nådig framställning, för år 1880, dels i likhet med hvad för flera år egt rum, beviljat förhöjning med 400 kronor i årsarfvodena för de i Kopparbergs län anställde storskifteslandtmätarne och för styresmannen vid storskiftesverket, dels medgifvit att de belopp, hvarmed afvittringslandtmätarnes i Vesterbottens och Norrbottens län inkomster af tjensten under nyss nämnda år kunde komma att understiga 2,500 kronor för yngre afvittringslandtmätarne 3,000 kronor för de afvittringslandtmätare, som på grund af ålder i tjensten enligt gällande taxa åtnjöte arfvodesförhöjning, finge afvittringslandtmätarne godtgöras och af anslagen till storskiftes- och afvittringsverken utgå, dels åt föredragandena af afvittringsärendena i Vesterbottens och Norrbottens län samt till skrifbiträde åt dem beviljat en tillökning af 400 kronor i det åt hvarje af dem anslagna belopp, dels ock beviljat tillfällig tillökning i styresmannens vid afvittringsverket i Vesterbottens läns årsarfvode med ett belopp af 200 kronor, så har Eders Kongl. Maj:t uti nådigt bref den 23 Maj 1879, med anledning af Riksdagens förberörda medgifvande, i nåder förordnat, att Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Vesterbottens och Norrbottens län skulle pröfva, huruvida den afvittrings-

landt-

landtmätare, hvilkens arfvode efter taxa icke under år 1880 uppgått till honom på grund af berörda medgifvande tillkommande högsta belopp, må anses hafva under året åstadkommit så stor arbetsprodukt, som skäligen kunnat af honom fordras, samt, om förhållandet funnes vara sådant, göra underdånig framställning om anvisande af det för gäldande af medgifna arfvodestillökningen erforderliga belopp; hvarjemte i samma nådiga bref förklarades det Kongl. Maj:t ville uppå vederbörande länsstyrelses framställning taga i öfvervägande *dels* huruvida de afvittringslandtmätare i Vesterbottens och Norrbottens län, hvilka under sommararbetstiden 1880 varit sysselsatte med sådana arbeten för skattläggning och områdestilldelning, som betaltes allenast enligt § 8 i nådiga taxan den 30 Maj 1873 samt under samma arbetstid ådagalagt synnerlig flit och tillika åstadkommit en mer än vanligt stor arbetsprodukt, kunde utöfver stadgadt dagarfvode komma i åtnjutande af ett tilläggsarfvode för hvarje dag, hvilket i mån af arbetsproduktens storlek finge uppgå till högst sju kronor, *dels ock* huruvida de storskiftes- och afvittringslandtmätare, hvilkas kostnad för tjänsteresor under år 1880 visades hafva i afsevärd mån öfverstigit därför anslaget ersättningsbelopp, må beviljas godtgörelse för den öfverskjutande kostnaden.

I enlighet med gällande föreskrifter hafva härefter Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Kopparbergs, Vesterbottens och Norrbottens län till Landtmäteristyrelsen inkommit med uppgifter och beräkningar i afseende å bestämmande af de belopp som under innevarande och nästkommande år ansåges erforderlige för storskiftes- och afvittringsverken; hvarjemte Landtmäteristyrelsen, med underdånigt memorial den 17 nästlidne November, öfverlemnadt dessa handlingar, ur hvilka jag tillåter mig vidare i minnet återkalla, hurusom Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Vesterbottens län bland annat andragit:

dels att, till betalning af arfvoden jemlikt så väl §§ 1 till och med 8 samt 12 i nådiga taxan på arfvode åt afvittringslandtmätare den 30 Maj 1873 som ock för upprättande af linienät enligt nådiga brefvet den 1 Maj 1874, under år 1878 utgått 76,219 kronor 48 öre; att kostnaderna härför under år 1879, hvilka i nämnda års stat upptagits till 75,000 kronor, likväl till följd deraf att samtliga afvittringslandtmätarne under sommaren varit med skattläggningsgöromål sysselsatte, komme att betydligt understiga sist nämnda belopp; och att, som Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande kommer att, derest Eders Kongl. Maj:t i nåder gillade det förslag till arbetsplan för år 1880, hvilket af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande framdeles skulle ingifvas, jemväl under sommaren år 1880, så vidt de nu uppmätta områdena dertill försloge, sysselsätta samt-

lige landtmätare med skattläggning och möjligen områdes utstakning, men endast till en mindre del med mätningar, kostnaderna därför enligt ofvan-åberopade §§ uti förberörda nådiga taxa torde komma att utgöra allenast det i förslaget till utgiftsstat för år 1880 upptagna belopp 50,000 kronor; samt

dels att Kronans kostnader till gode mäns och handtlangares aflöning funnes uti den för år 1879 fastställda utgiftsstaten upptagna till ett belopp af 39,000 kronor, men hade, enligt hvad afvittringslandtmätarnes, af afvittringsstyresmannen granskade räkningar gäfvé vid handen, uppgått till allenast 11,420 kronor 72 öre, hvilken betydliga besparing af 27,579 kronor 28 öre uppkommit derigenom, att afvittringslandtmätare, såsom ofvan nämnts, under sommaren användts för skattläggningsgöromål; hvarföre och då enahanda förhållande antoges hufvudsakligen skola ega rum jemväl år 1880 sist omförmälda kostnader icke borde i staten upptagas till högre belopp; men att, då Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande ämnade att, i motsats med hvad under 1879 års sommar egt run, eller att afvittringslandtmätarne två och två tillsammans inom samma område arbetat med skattläggningen, låta hvarje landtmätare för sig upprätta förslag till skattläggning och områdestilldelning, Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande ansett sig till en början böra fördubbla de för berörda ändamål upptagna belopp, samt än ytterligare höja desamma med en summa af 5,158 kronor 56 öre, dels emedan med dryga kostnader förenade mätningar kunde förekomma, dels emedan sannolikt vore att arbetena skyndsammare framåtskrede sedan samtliga landtmätarne vunnit större vana vid skattläggningsgöromålen, dels ock emedan de år 1879 ovanligt låga dagsverksprisen möjligen blefve högre; på grund af hvilket allt Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande föresloge att kronans kostnader till gode mäns och handtlangares aflöning uti 1880 års stat finge upptagas till 27,000 kronor;

Och hade Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Vesterbottens län hemställt att, då afvittringslandtmätarnes göromål under 1880 års sommar komme att blifva sådana, att de för dem i allmänhet erhöile betalning allenast enligt § 8 uti ofvan nämnda taxa, såsom tilläggsarfvoden enligt nådiga brefvet den 23 Maj 1879 måtte beräknas förslagsvis 10,080 kronor.

Vidkommande åter de utgifter, som vid afvittningsverket i Vesterbottens län under år 1881 kunde i fråga komma, hade Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i sagda län yttrat, att enär afvittringsgöromålen under berörda år hufvudsakligast torde komma att bestå uti mätningsarbeten eller områdesutstakningar, eftersom skattläggning inom redan uppmätta socknar då antagligen vore fullbordad, Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande, under åberopande af samma skäl, som Eders Kongl. Maj:ts Befallnings-

hafvande, uti sitt i statsrådsprotokollet den 8 Januari 1879 omförmälda förslag till stat för samma år andragit beträffande anslag till betalning af arfvoden jemlikt dels §§ 1 till och med 8 samt 12 i nådiga taxan på arfvoden åt afvittringslandtmätare den 30 Maj 1873 och dels för upprättande af linienät enligt nådiga brefvet den 1 Maj 1874, ansett sig böra hemställa, att till omförmälda ändamål anvisades ett belopp af 75,000 kronor, äfvensom att, på grund af hvad Eder Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i samma förslag anført om ersättning till gode män och för handtlangning, kronans kostnader till gode mäns och handtlangares aflöning uti 1881 års stat måtte upptagas till 42,000 kronor.

På grund af hvad Landtmäteristyrelsen uti ofvan omförmälda memorial anført och tillstyrkt blef utgiftsstat för storskiftes- och afvittringsverken under år 1880 den 5 sistlidne December af Eders Kongl. Maj:ts faststæld, deruti samtliga utgifterna äro upptagna till ett ett sammanlagdt belopp af 273,515 kronor.

Häraf belöpa sig på

Kopparbergs län:

Arfvode å styresmannen	2,500	
Förhöjning deruti enligt nådigt bref den 23 Maj 1879	400	2,900
Arfvode åt tre Landtmätare i första lönegraden å 1,500 kronor till hvarje	4,500	
Förhöjning deruti enligt åberopade nådiga bref å 400 kronor till hvarje	1,200	5,700
Arfvode åt femton Landtmätare i andra lönegraden å 2,000 kronor till hvarje	30,000	
Förhöjning deruti, enligt ofvan åberopade nådiga bref å 400 kronor till hvarje	6,000	36,000
Respenningar åt styresmannen		600
“ åt aderton storskifteslandtmätare, å 200 kronor till hvarje		3,600
Till ersättning åt de landtmätare, hvilkas kostnad för tjänsteresor visas hafva i afsevärd mån öfverstigit nyss nämnda respenningar, <i>förslagsvis</i>		500
Öfverarbetesersättningar, beräknade enligt nådigt bref af		
Transport	49,300	

Transport	49,300	
den 19 Maj 1876 till högst 600 kronor årligen till hvarje landtmätare, <i>förslagsvis</i>	10,800	
Till papper och beskrifningsblanketter, <i>förslagsvis</i>	150	60,250.

Vesterbottens län:

Arfvode åt föredraganden samt för skrifbiträde	1,200	
Förhöjning deruti enligt nådigt bref den 23 Maj 1879	400	1,600
Till bestridande af ersättning qvartalsvis åt före- draganden för mistade sportler, <i>förslagsvis</i>	700	
Arfvode åt styresmannen	3,500	
Förhöjning deruti, enligt nyss åberopade nådiga bref	200	3,700
Till betalning af arfvoden, jemlikt dels §§ 1 till och med 8 samt 12 i nådiga taxan på arfvode åt af- vittringslandtmätare den 30 Maj 1873 och dels för upprättande af linienät, enligt nådigt bref den 1 Maj 1874, <i>förslagsvis</i>	50,000	
Till arfvodesförhöjning enligt § 10 i nyss åberopade taxa åt åtta landtmätare i andra lönegraden, à 500 kronor till hvarje	4,000	
Till godtgörelse enligt nådiga hrefvet den 23 Maj 1879 åt de landtmätare, hvilkas inkomster af tjensten understiga 2,500 kronor i första och 3,000 kronor i andra lönegraden, <i>förslagsvis</i>	500	
Till tilläggsarfvoden jemlikt nyss åberopade nådiga bref åt de landtmätare, hvilka under sommararbetstiden varit å sina arbetsstationer inom afvittringslagen sysselsatta med sådana förberedande arbeten för skattläggning och områdestilldelning, som betalas allenast enligt § 8 i ofvannämnda nådiga taxa, <i>förslagsvis</i>	10,080	
Ersättning åt styresmannen för tjänsteresor	800	
“ åt aderton landtmätare för tjänsteresor à 250 kronor till hvarje	4,500	
Transport	75,880	106,665.

	Transport	75,880	60,250.
Till ersättning jemlikt nådiga brefvet den 23 Maj 1879 åt de landtmätare, hvilkas kostnad för tjänsteresor visas hafva i afsevärd mån öfverstigit nyss nämnda resepenningar, <i>förslagsvis</i>		500	
Ersättning åt aderton landtmätare för husrum under sommarmånaderna, à 50 kronor till hvarje		900	
Godtgörelse till gode män och för handtlangning, <i>för- slagsvis</i>		27,000	
Till bestridande af kostnaderna för inköp af papper, för afskrifter till skogstjenstemän af egobeskrifningar, häfdeförteckningar och taxeringslängder, för tryck- ning af blanketter och kungörelser, för inbindning af handlingar samt för anskaffande och underhåll af kartonger, <i>förslagsvis</i>		900	
Till ersättning åt allmänna ombud, <i>förslagsvis</i>		500	
Till d:o åt vaktbetjeningen vid Länsstyrelsen för afstädd boställslägenhet och ved, att disponeras af föredraganden		140	
Jemlikt nådiga brefven den 24 April och den 24 De- cember 1874 för arbetsrum åt i Umeå bosatta af- vittringslandtmätare, till dels hyra för rummen	400		
dels deras uppvärmning	170		
dels rummens belysning	75		
och dels deras städning	100	745	
Till lagning af möblerna och anskaffande af nya bord i förenämnda arbetsrum, <i>förslagsvis</i>	100	106,665.	

Norrbottens län:

Arfvode åt föredraganden samt för skrifbiträde ...	1,200		
Förhöjning deruti enligt nådigt bref den 23 Maj 1879	400	1,600	
Till bestridande af ersättning qvartalsvis åt föredragan- den för mistade sportler, <i>förslagsvis</i>	700		
Arfvode åt Styresmannen J. E. Nyström	1,700		
“ “ H. W. Boström	1,000		
Transport	5,000	166,915.	

	Transport	5,000	166,915.
Till betalning af arfvoden jemlikt §§ 1 till och med 8 samt 12 i nådiga taxan på arfvode åt afvittringslandtmätare af den 30 Maj 1873, <i>förslagsvis</i>		60,000	
Till arfvodesförhöjning enligt § 10 i nyss åberopade taxa åt tio afvittringslandtmätare i andra lönegraden à 500 kronor till hvarje		5,000	
Till godtgörelse enligt nådiga brefvet den 23 Maj 1879 åt de landtmätare, hvilkas inkomster af tjensten understiga 2,500 kronor i första och 3,000 kronor i andra lönegraden, <i>förslagsvis</i>		500	
Till tilläggsarfvoden jemlikt nyss nämnda nådiga bref åt de landtmätare, hvilka under sommararbetstiden varit å sina arbetsstationer inom afvittringslagen sysselsatta med sådana förberedande arbeten för skattläggning och områdestilldelning, som betalas allenast efter § 8 i nyssnämnda taxa, <i>förslagsvis</i> ..		2,800	
Ersättning åt Styresmannen J. E. Nyström för tjänsteresor, enligt gällande nådiga landtmäteritaxa, <i>förslagsvis</i>		1,300	
Ersättning åt femton landtmätare för tjänsteresor à 250 kronor till hvarje		3,750	
Till ersättning, jemlikt nådiga brefvet den 23 Maj 1879, åt de landtmätare, hvilkas kostnad för tjänsteresor visas hafva i afsevärd mån öfverstigit nyss nämnda resepenningar, <i>förslagsvis</i>		500	
Ersättning åt femton landtmätare för husrum under sommarmånaderna à 50 kronor till hvarje		750	
Godtgörelse till gode män och ersättning för handtlangning, <i>förslagsvis</i>		25,000	
Till bestridande af kostnaderna för inköp af papper, för afskrifter till skogstjenstemän af egobeskrifningar m. m., för tryckning af blanketter och kungörelser, för inbindning af handlingar, för forsling af kartor och handlingar samt för anskaffande och underhåll af kartonger, <i>förslagsvis</i>		1,000	
Till arfvoden åt tolkar vid sammanträden, <i>förslagsvis</i> ..		500	
Till hyra för arbetslokal för i lappmarken arbetande landtmätare och förvaringsrum för afvittringen der-			

 Transport 79,600 166,915.

Transport	79,600	166,500.
städes rörande kartor och handlingar samt till sam-		
ma lokals städning, uppvärmning m. m. d. <i>förslags-</i>		
<i>vis</i> att i mån af behof användas	500	106,600.

Summa kronor 273,515;

hvilken summa med 22,485 kronor understiger de för innevarande år till skiften och afvittringar beviljade anslag, uppgående sammanräknade till 296,000 kronor.

I sammanhang härmed och då storskiftes- och afvittringsverket i Kopparbergs län numera så fortskridit, att endast inom Särna socken med Idre kapellag samt Orsa och Elfdals socknar återstode att utföra sådana arbeten, som delvis borde af statsmedel bekostas, och af dessa arbeten inom sistnämnda två socknar de väsendtligare delarne redan vore verkställda, samt vid sådant förhållande syntes böra ifrågasättas, huruvida icke antalet af de vid nämnda storskiftes- och afvittringsverk anställde landtmätare, hvilket antal i förberörda stat upptagits till aderton, borde, i mån som landtmätare från sina befattningar afginge, tid efter annan minskas, så att icke vid tidpunkten för arbetenas fullbordan måtte qvarstå ett flertal landtmätare, för hvilka nödig sysselsättning ej kunde beredas, behagade Eders Kongl. Maj:t i nåder förordna, att, derest befattning såsom landtmätare vid ofta nämnda storskiftes- och afvittringsverk vore eller blefve ledig, frågan, huruvida sådan befattning finge i hittills vanlig ordning återbesättas, skulle med förebringande af nödig utredning rörande de på samma frågas bedömande inverkan förhållanden underställas Eders Kongl. Maj:ts nådiga pröfning.

För storskiftes- och afvittringsarbetenas fortsättande under år 1881 hafva Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Kopparbergs och Norrbottens län ansett erforderliga samma belopp, som af dem för innevarande år beräknats, hvaremot Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Vesterbottens län beräknat kostnaderna för afvittringsverket derstädes under år 1881 till 136,985 kronor.

För egen del har Landtmäteristyrelsen uti förberörda memorial den 17 November 1879 i underdånighet anført att till betäckande af det för år 1880 erforderliga utgiftsbeloppet funnes, på sätt nyss är antydt, på riksstatens sjetta hufvudtitel ett ordinarie anslag å kronor 63,000: — och ett extra anslag å .....

» 233,000: —

tillsammans kronor 296,000: —

eller 22,485 kronor mera, än som, enligt styrelsens förslag skulle vara behöfligt; och som, enligt en i Statskontorets utgiftsbyrå den 14 November

1879 uppgjord kalkyl öfver tillgången å anslagen till skiften och afvittningar, sedan de i staten för år 1879 upptagna utgiftsbelopp blifvit bestridda, behållningen å samma anslag beräknats till 599 kronor, så skulle denna behållning vid 1880 års slut utgöra 23,084 kronor. I afseende härå hade väl icke blifvit af styrelsen förbisedt att, enligt hvad Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Norrbottens län uppgifvit, de uti 1879 års stat förslagsvis uppförda beloppen dels till betalning af landtmätarnes arfvoden jemlikt §§ 1 till och med 8 samt 12 i förutnämnda taxa och dels godtgörelse åt gode män samt ersättning för handtlangning i samma län betydligt öfverskridits; men emedan Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Vesterbottens län upplyst, att af de belopp, som i det länets stat för år 1879 förslagsvis uppförts för nyss nämnda två ändamål betydliga andelar icke behöfts för samma ändamål, så torde utan något äfventyr ofvan berörda behållning å 23,084 kronor, eller i rundt tal 23,000 kronor, kunna påräknas till bestridande af utgifter för storskiftes- och afvittringsverken under år 1881.

För nyss nämnda ändamål skulle erfordras	
• för storskiftesarbetena i Kopparbergs län lika mycket som år 1880,	
eller	kronor 60,250: —
för afvittringsarbetena i Vesterbottens län, hvilkas kostnader för år 1880	
beräknats till ett belopp af	kronor 106,665: —
efter <i>förhöjning</i> af förslagsanslagen till betalning icke	
allenast af arfvoden jemlikt §§ 1 till och med 8	
samt 12 i taxan och för linienäts upprättande	
med	25,000: —
utan äfven af gode män och handtlangare med	15,000: —
	tillsammans 40,000: —
men <i>förminskning</i> af förslagsanslagen till	
tilläggsarfvoden med	8,580: —
och till möblers lagning m. m.	
med	100: —
	8,680: —
en förhöjning på det hela till belopp af 31,320: —,	
hvidan således hela utgiftsbeloppet kommer att uppgå till	kronor 137,985: —
samt för afvittringsarbetena i Norrbottens län lika mycket som år 1880,	
eller	kronor 106,600: —
Under förutsättning att styrelsens förslag till utgiftsstat för storskiftes- och afvittringsverken blefve i nåder gilladt samt att styresmännen, föredragan-	

dragandena och landtmätarne finge under år 1881 komma i åtnjutande af enahanda förmåner, som blifvit för innevarande och flera föregående år särskildt beviljade, hvarom Landtmäteristyrelsen hemställde, skulle således år 1881 erfordras för storskiftes- och afvittringsarbetena

tillsammans	kronor 304,835: —
och som till betäckande af detta utgiftsbelopp finnes	
dels, på sätt i det föregående vore uppgifvet, en	
behållning från föregående år å	23,000: —
samt dels ett på Riksstatens Sjette Huf-	
vudtitel uppfördt ordinarie anslag till	
»skiften och afvittringar» å	63,000: —
	» 86,000: —,

så skulle ett fyllnadsanslag å: extra stat erfordras å

ett belopp af ..... kronor 218,835: —
 eller i jemnadt tal 218,800 kronor; hemställande Landtmäteristyrelsen, att
 sist nämnda belopp måtte blifva af 1880 års Riksdag i nåder åskadt för
 att, jemte nyss uppgifna 86,000 kronor, användas till storskiftes- och afvitt-
 ringsarbetenas fortsättning under år 1881.

Uti hvad Landtmäteristyrelsen sålunda yttrat och hemställt anser jag mig böra instämma. Visserligen har för bestridande af kostnaderna för gode män och handtlångare för år 1881 beräknats i Vesterbottens län 42,000 kronor eller omkring 3,000 kronor mera än det belopp, hvartill dessa kostnader under något föregående år uppgått, likasom kostnaderna för enahanda ändamål i Norrbottens län antagits uppgå till 25,000 kronor eller samma belopp som under åren 1878 och 1879, då dessa kostnader af tillfällig anledning varit stegrade utöfver hvad som under föregående år åtgått; men då nu i fråga varande belopp endast äro *förlagsvis* beräknade, anser jag ej skäl föreslå någon nedsättning deri; hvaremot jag, med afseende derå dels att dessa belopp synas vara rundligt tilltagna, dels att någon, om än ringa behållning kan vara att påräkna äfven å de i staten för år 1879 anvisade medel till skiften och afvittringar, lika med Landtmäteristyrelsen, icke finner nödigt beräkna något särskildt belopp för oförutsedda utgifter.

Jag tillstyrker alltså det Eders Kongl. Maj:t måtte i nåder föreslå Riksdagen:

dels, i likhet med hvad för flera år egt rum, att för år 1881 bevilja förhöjning i årsarfvodet för de i Kopparbergs län anställde 18 storskifteslandtmätare med 400 kronor till hvarje, samt i Styresmannens för storskiftesverket årsarfvode likaledes med 400 kronor; att medgifva, det de belopp, hvarmed afvittringslandtmätarnes i Vesterbottens och Norrbottens län inkomster af tjensten under år 1881 kunna komma att understiga 2,500 kronor för yngre afvittringslandtmätare och 3,000 kronor för de afvittringslandtmätare, som på grund af ålder i tjensten enligt gällande taxa åtnjuta arfvodesförhöjning, må afvittringslandtmätarne godtgöras och af anslagen till storskiftes- och afvittringsverken utgå; att för år 1881 åt föredragandena af afvittringsärendena i Vesterbottens och Norrbottens län samt till skrifbiträde åt dem bevilja en tillökning af 400 kronor i det åt hvarje af dem anslagna belopp, samt att bevilja tillfällig tillökning i styresmannens för afvittringsverket i Vesterbottens län årsarfvode för år 1881 med ett belopp af 200 kronor;

dels ock att, till bestridande af kostnaderna för storskiftes- och afvittringsverken under år 1881, för samma år utöfver ordinarie anslaget, 63,000 kronor, på extra stat anvisa ..... kronor 218,800: —

9:o. Landtbruksingeniörer och deras biträden.

På sätt Statsrådsprotokollet för den 8 Januari sistlidna år utvisar, hade Landtbruksakademien i underdånigt memorial den 23 September 1878 anført, att de agronomiska förrättningarne inom landet på senare tiden ansenligen ökats såväl till antal som till omfång, synnerligast sedan inom de norra länen, der stora obegagnade odlingsmarker ännu förefunnas, agronomiskt biträde i vida större grad än förr årligen begärdes för uppgörande af planer, dels för sjösänkningar och sankta markers torrläggning för odling till åker och äng, dels för moss- och myrmarkers aftappning till fredande mot frostsador, samt derjemte i öfriga delar af landet sådant biträde mer än förr påkallades för utförande af underdiknings- och andra kulturarbeten. Requisitionerna å biträde af de i Statens tjenst anställda landtbruksingeniörer hade derföre vida öfverstigit hvad af dem kunnat verkställas, hvaraf följden varit, dels att åtskilliga arbeten måst tills vidare lemnas å sido, dels att åt de arbeten, som blifvit handlagda, ofta icke kunnat anslås den tid, som dertill varit af behovet påkallad. Dessa omständigheter hade klarligen lagt i dagen, att landtbruksingeniörernes antal

vore för ringa, hvarför Akademien för afhjelpande af denna brist i underdånighet anhölle, det Eders Kongl. Maj:t behagade till Riksdagen aflåta nådig proposition om ytterligare anslag på ordinarie stat till två landtbruksingeniörer, hvardera med en aflöning af 2,000 kronor. Och som landtbruksingeniörerna, särdeles om deras antal ökades, hade för utförande af vissa arbeten större behof af biträde än det, som kunde påräknas af de hittills anställda tre landtbruksstipendiaterne, samt det dessutom vore erforderligt, att stipendiaternes antal ökades, så att kompetente personer funnes att tillgå för fyllande af ledigblifvande landtbruksingeniörsbefattningar, äfvensom att på förordnande bestrida dylik befattning, om någon af de ordinarie landtbruksingeniörerna af sjukdomsfall blefve ur stånd satt att tjenstgöra, hemställde Akademien jemväl om beviljande af 3,000 kronor till aflöning åt ytterligare tre landtbruksstipendiat med 1,000 kronor till hvarje.

Det syntes mig väl högeligen önskvärdt, att denna framställning kunde vinna bifall, men då ett uppskof med ökande af landbruksingeniörernas och landtbruksstipendiaternes antal icke kunde sägas medföra ögonskenlig skada, ansåg jag mig kunna i underdånighet hemställa, att framställningen då icke måtte till någon åtgärd föranleda, hvilken hemställan äfven blef af Eders Kongl. Maj:t godkänd.

Med återopande af förut anförda skäl har nu Landtbruksakademien i underdånigt memorial den 22 sistlidne September anmält, att behofvet af förstärkning af landtbruksingeniörernas och landtbruksstipendiaternes antal fortfarande vore lika oafvisligt; med anledning hvaraf Akademien i underdånighet anhållit, att Eders Kongl. Maj:t täcktes till näst sammanträdande Riksdag göra nådig framställning om ytterligare anslag på ordinarie stat till aflöning åt två landtbruksingeniörer och tre landtbruksstipendiat med sammanräknade 7,000 kronor.

Såsom förut är erinradt, uttalade jag redan sistlidet år den åsigt, att en tillökning i landsbruksingeniörernas och landtbruksstipendiaternes antal vore högeligen önskvärd. Detta oaktadt, ansåg jag af förutnämnda anledning ett tillfälligt uppskof med vidtagande af åtgärd i berörda syfte kunna ega rum. Numera torde dock, med afseende å de af Landtbruksakademien förut anförda och nu ånyo återopade talande skäl, denna frågas lösning icke lämpligen kunna längre undanskjutas utan att förbise jordbrukets intresse och derigenom tillskynda denna modernäring skada till högre belopp, än den jämförelsevis ringa statsutgift, som nu ifrågasättes.

Enligt Eders Kongl. Maj:ts och Riksdagens åren 1874 och 1876 fattade beslut, utgör aflöningen för landbruksingeniör i första lönegraden 2,000 kronor och för landtbruksstipendiat 1,000 kronor årligen, hvarför-

utom resekostnads- och traktamentsersättning till dem utgår från Sjette Hufvudtitelns förslagsanslag till »rese- och traktamentspenningar». Till aflöning åt två nyantagne ingenjörer och tre stipendiater åtgår således, såsom Landbruksakademien anmärkt, endast 7,000 kronor årligen. Men icke ens med detta belopp erfordras förhöjning uti nu ifrågavarande anslag till »landbruksingenjörer och deras biträden». Å detta anslag finnes nämligen en odisponerad årlig tillgång till belopp af 850 kronor. Härtill kommer att, enär en landbruksingenjör i fjerde lönegraden med 3,500 kronors aflöning redan uti en den 14 Mars 1879 inför Eders Kongl. Maj:t anmäl ansökning anhållit att blifva öfverflyttad å allmänna indragningsstaten, samt det hinder, som då mötte för bifall härtill, eller att sökanden ej uppnått fullt 30 tjensteår, inom kort lär vara undanröjdt, med visshet kan antagas, att inom årets utgång en landbruksingenjör i fjerde lönegraden kommer att lemna sin befattning, i följd hvaraf, vid det förhållande att efterträdaren skall åtnjuta aflöning i första lönegraden med endast 2,000 kronor, en ytterligare tillgång å förevarande anslag uppkommer till belopp af 1,500 kronor. För fyllande af det anmälda behovet böra således redan vara att påräkna tillsammans 2,350 kronor, hvadan förhöjning i anslaget erfordras endast till belopp af 4,650 kronor.

Jag tillstyrker altså, det Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen medgifva, att ytterligare två landbruksingenjörer och tre landbruksstipendiater med enahanda aflöningsförmåner, som äro nuvarande ingenjörer och stipendiater beviljade, må anställas samt, för beredande af tillgång å härför erforderliga aflöningsmedel utöfver påräknad behållning å anslaget till »landbruksingenjörer och deras biträden», höja samma anslag från 47,850 kronor till 52,500 kronor eller med 4,650 kronor.

10:o. Befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar.

Ålderstillägg
för land-
bruksakade-
miens agri-
kulturkemist
och undervi-
saren i får-
skötseln och
ullkulturen.

Från detta anslag utgå aflöningar till åtskillige för befrämjande af jordbruket och dess binäringar afsedde befattningsinnehafvare och bland dem Landbruksakademiens Agrikulturkemist samt undervisaren i fårskötseln och ullkulturen. Dessas aflöningsförmåner blefvo vid 1874 års Riksdag i enlighet med Eders Kongl. Maj:ts förslag sålunda bestämda, att första gradens aflöning utgör för Agrikulturkemisten 4,000 kronor och för undervisaren 2,000 kronor, hvilka aflöningar må efter innehafvares af nämnda beställningar väl vitsordade tjenstgöring under en tid af fem år, räknad från och med året näst efter det, då han blifvit antagen, ökas med 500 kronor och således utgå för Agrikulturkemisten med 4,500 kronor och för

undervisaren med 2,500 kronor, samt vidare efter fem års sådan tjänstgöring höjas för den förre till 5,000 kronor och för den senare till 3,000 kronor, hvarjemte undervisarens aflöning kan efter ytterligare fem års enahanda tjänstgöring höjas till 3,500 kronor.

Nuvarande innehafvarne af nämnda befattningar, Professorn m. m. Carl Erik Bergstrand, hvilken blifvit under år 1869 antagen till Agrikulturkemist och under senast förflutna fem år uppburit i aflöning 4,500 kronor årligen, samt Thomas Hoffman Bang, hvilken, antagen till undervisare i fårskötseln och ullkulturen år 1874, under nämnda tid uppburit årlig aflöning till belopp af 2,000 kronor, äro, enligt hvad Landtbruksakademiens förvaltningskomité uti särskilda underdåniga memorial anmält, berättigade att under nästkommande och följande år tillgodonjuta ålderstillägg med 500 kronor hvardera; och som härför erforderlig tillökning uti förevarande anslag icke varit ifrågasatt och således ej heller hittills kommit att af Riksdagen äskas, läser Eders Kongl. Maj:t, som den 31 sistlidne December, uppå derom gjord anhållan, af tillgängliga besparingar anvisat den för innevarande år Professoren Bergstrand tillkommande lönetillökning, och, när anhållan derom sker, utan tvifvel i afseende på Hoffman Bang fattar enahanda beslut, nu vilja till Riksdagen göra framställning i berörda hänseende.

Eders Kongl. Maj:t tacktes således föreslå Riksdagen att för beredande af tillgång till de Landtbruksakademiens Agrikulturkemist samt undervisaren i fårskötseln och ullkulturen tillkommande löneförhöjningar höja anslaget till »befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar» från 44,950 kronor till 45,950 kronor eller med 1,000 kronor.

Uti underdånigt memorial den 22 September 1879 har Landtbruksakademien anhållit, att Eders Kongl. Maj:t måtte i nåder föreslå Riksdagen att på extra stat för år 1881 anvisa ej mindre samma för jordbruket och dess binäringar behöfliga anslag, som för innevarande år beviljats, än äfven ett särskildt anslag å 1,000 kronor att användas till arfvode åt en entomolog, hvilken, anställd på förordnande af Landtbruksakademiens Förvaltningskomité, skulle arbeta på utredning af kännedomen om de insekter, som vore till skada för landtbruket, samt söka utfinna medel att förekomma de förödelser, dessa djur åstadkomma; varande till stöd för framställningen om sistnämnda anslag åberopade samma skäl, som finnas anförda uti Akademiens underdåniga memorial den 23 September 1878, hvilket finnes omförmäldt uti Statsrådsprotokollet den 8 januari 1879.

Diverse anslag
för jordbruket
och dess
binäringar.

Derjemte har Svenska Trädgårdsföreningens styrelse uti ingifven underdånig ansökning anført, att, derest det nu till föreningen utgående extra anslag indroges, föreningen nödgades, för att icke äfventyra hela sin tillvaro, inskränka sin verksamhet, hvilken föreningen på grund af lemnade uppgifter måste anse vara af allmänheten såsom gagnelig ansedd, samt att denna inskränkning i första rummet måste träffa den utvidgade undervisningen och aflöningen för eleverna samt den utdelning till uppmuntran för anläggning af folkskoleträdgårdar, som föreningen hittills kunnat verkställa; anhållande styrelsen att Eders Kongl. Maj:t tacktes till näst sammanträdande Riksdag aflåta proposition, att det till Svenska trädgårdsföreningens elevskola nu utgående extra anslag å 4,500 kronor måtte äfven för år 1881 anvisas.

Då Eders Kongl. Maj:t lärer vara i tillfälle att, derest någon för den ifrågasatta entomologsbefattningen fullt lämplig person finnes att tillgå, åt denne af tillgängliga besparingar anvisa arfvode, åtminstone för nästkommande år, samt sistlidet års Riksdag uttryckligen förklarat det extra anslaget för trädgårdsföreningens elevskola för framtiden icke vidare vara behöfligt, anser jag mig, med hänsyn jemväl till nödvändigheten att så mycket som möjligt inskränka Statens utgifter, böra endast i så måtto understödja nu anmälda ansökningar om anslag till befrämjande i allmänhet af jordbruket och landtmannanäringarna, att jag tillstyrker nådig framställning till Riksdagen att på extra stat för år 1881 anvisa följande belopp, nemligen:

a) såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för *allmänna landtbruksmöten*, 5,000 kronor;

b) till *prisbelöningar* vid sådana möten för husdjur, redskap och maskiner samt ladugårdsprodukter, sädesslag och andra jordbruksalster, 10,000 kronor;

b) till *arvode åt en* för mikroskopiska och växtfysiologiska undersökningar vid Akademiens agrikulturkemiska och fysiologiska försöksanstalt, på förordnande af Landtbruksakademiens Förvaltningskomité antagen, *botanist*, 1,000 kronor; och

d) såsom *bidrag* till underhåll af fyra *kemiska stationer* för jordbrukets och näringarnas behof inom de orter, der hushållningssällskapen förbinda sig att uprätta laboratorium och bekosta lokal för detta jemte bostad eller hyresmedel för kemist och assistent samt bekosta aflöningen till dessa och laboratorietjenaren, äfvensom årliga utgifterna för laboratoriets underhåll samt till inköp af böcker och inventarier för stationens behof, 3,000 kronor för hvarje station eller tillsammans 12,000 kronor.

Under åberopande af mitt underdåniga anförande till Statsrådsprotokollet den 2 i denna månad och Eders Kongl. Maj:ts, i anledning deraf, fattade beslut angående de allmänna kartearbetena, får jag vidare under denna anslagstitel anmäla frågan om beredande af medel för fortsättande af de *geologiska undersökningarna*.

Geologiska
undersökningarna.

För utgifterna vid det geologiska undersökningsverket under innevarande år har Eders Kongl. Maj:t den 14 sistlidne November fastställt följande stat:

Aflöningar:

Chefen för undersökningarna.....	7,000	
2 tjenstemän à 4,000.....	8,000	
1 tjensteman	3,000	
5 tjenstemän à 2,500.....	12,500	
1 biträdande tjensteman	2,100	
2 biträdande tjenstemän à 1,500.....	3,000	
1 förste vaktmästare.....	750	
1 andre vaktmästare	600	
Särskilda arvoden till Chefens biträde och Amanuensen, à 500 för hvarje, enligt nådigt bref den 5 Juni 1874, ...	1,000	
Extra- ersättning för öfverarbete, jemlikt nådigt bref den 11 November 1870, förslagsvis	2,500	
Ersättning till tillfälliga biträden under vintern, jemlikt nådigt bref den 16 April 1870, samt arvoden till extra geologerne, jemlikt nådigt bref den 12 Maj 1871, förslagsvis	5,000	45,450.

Fältarbetena:

Rese- och traktamentsersättning till Chefen efter 4:de klassen i gällande Resereglemente, till 8 tjenstemän efter 6:te klassen, till 2 biträdande tjenstemän efter 7:de klassen, samt till nödigt antal extra geologer efter 8:de klassen, förslagsvis	19,000	
Inköp och reparation af undersökningsverktyg, kartor m. m., förslagsvis	500	
Omkostnad för resor och reseberättelser med bilagor m. m., som på enskild bekostnad utföras, ...	4,500	24,000.

Transport 69,450.

Transport 69,450.

Byråafdelningen:

Inventarier inom lokalen, arbetsmateriel, kemikalier m. m, förslagsvis	2,000.
--	--------

Biblioteket och samlingarne:

Inköp och underhåll af böcker, kartor och samlingar, fraktkostnad m. m., förslagsvis	2,000.
--	--------

Kart- och boktrycket:

Tryckning af geologiska kartblad och öfriga kartor med beskrifningar, afhandlingar, uppsatser, ritning och färgläggning af originalkartor m. m., förslagsvis	13,000.
--	---------

Värme och diverse utgifter:

Omkostnader, förslagsvis	2,050.
--------------------------------	--------

 Summa kronor 88,500.

För bestridande af dessa utgifter äro att tillgå:

1:o det för innevarande år anvisade extra anslag 83,000 kronor.

2:o inflytande medel för försälda kårtor, uppgående enligt gjord beräkning till 1,000 kronor.

3:o från Jernkontoret utgående anslag för geognostiska undersökningar i bergslagen för år 1880, 3,000 kronor.

4:o af Elfsborgs läns norra hushållningssällskap beviljad anslag 1,500 kronor för undersökningar inom samma läns norra del.

Uti underdånig skrifvelse den 27 November sistlidet år har Chefen för Sveriges geologiska undersökning, med bifogande af en öfversigtskarta, utvisande undersökningens och karttryckets nuvarande ståndpunkt, *dels* lemnat redogörelse för hvad under år 1879 åtgjorts, äfven som för den vid geologiska arbetena anställda personal, *dels* ock afgifvit summariskt förslag till utgiftsstat för Sveriges geologiska undersökning under år 1881; hvarvid chefen anfört:

att undersökningar i skalan 1 : 50.000 under år 1879 fortgått i Stockholms, Örebro, Östergötlands, Kristianstads och Malmöhus län, inom hvilka län sammanlagdt nära 5 kvadratmil blifvit undersökta, så att hela området
af

af de i denna skala undersökta delarne af landet utgjorde omkring 398,5 qvadratmil;

att undersökningar i skalan 1 : 100 000 under samma år omfattat en areal af något mera än 30 qvadratmil inom de topografiska bladen Lenhofda, Hvetlanda och Nisafors' område, så att numera omkring 174 qvadratmil vore i denna skala undersökta;

att, som vanligt, revisionsarbeten verkstälts för utgifvande af kartor öfver flera förut undersökta områden;

att, dessutom resor företagits i och för utgifvande af en bergartskarta i skalan 1 : 1,000,000 öfver södra Sverige, hvilket maktpåliggande arbetes fullbordande under innevarande år derigenom blifvit möjliggjordt; hvarjemte i sammanhang med upprödjningen af riksgränsen emellan Sverige och Norge samt de ekonomiska kartarbetena i Norrbottens län geologiska öfversigtsresor utförts;

att, geognostiska undersökningar under samma år blifvit med det från jernkontoret utgående anslag utförda inom en del af mellersta Sverige, hvarjemte mera speciela studier af de så kallade kismalmerna blifvit gjorda med särskildt fäst afseende på utredandet af lagarne för deras förekomst;

att ekonomiskt geologiska undersökningar verkstälts i Dalarne samt, på bekostnad af Kalmar och Elfsborgs läns norra hushållningssällskap inom dessa båda län äfvensom på Gotland, bekostade af dess landsting;

att torfmossar i Kronobergs län blifvit i företrädesvis praktiskt syfte studerade samt geologiska rekognoseringar af grunden för Stockholms stad äfven samma år pågått;

att för vinnande af ökad kännedom om de i vårt land talrikt förekommande, för stenindustrien viktiga bergarter mera omfattande undersökningar än tillförene egt rum, samt att genom de paleontologiska forskningarna, som inom skilda delar af landet försiggått, kännedom om dess utdöda djur- och vextverld ytterligare ökats och en värdefull tillökning erhållits till undersökningens redan förut betydande samlingar af detta slag;

att kartbladen Linderöd, Hjulsjö, Norrköping, Möja i skalan 1 : 50,000 och bladen Lessebo och Ölme stad i skalan 1 : 200,000 vore i bokhandeln utlemnade, samt under arbete kartbladen Dalarö och Utö, Gustafsberg, Finspong, Norsholm Helsingborg, Landskrona och Kristianstad äfvensom färdigtryckta kartbladet Tjällmo.

Förutnämnda förslagsberäkning öfver de för geologiska undersökningen under år 1881 erforderliga medel upptager utgifterna till 85,500 kronor.

Häraf beräknas med iakttagande af de utaf Eders Kongl. Maj:t och Riksdagen fastställda aflöningsgrunder för

Aflöningen:

Löner och arfvoden samt ersättning till tillfälliga biträden..... 47,950.

Fälthärbetena:

Rese- och traktamentsersättning, inköp och reparation af undersökningseffekter m. m., att utgå af statsanslag med ..... 19,000.
Omkostnad för resor och traktamenten, reseberättelser, bilagor m. m., som på enskild bekostnad utföras ..... 1,500.

Byråafdelningen:

Inventarier inom lokalen, arbetsmateriel, kemikalier m. m. .... 2,000.

Biblioteket och samlingarna:

Inköp och underhåll af böcker, kartor och samlingar, fraktkostnad m. m. .... 2,000.

Kart- och boktrycket:

Tryckning af geologiska kartblad och öfriga kartor, beskrifningar och uppsatser, ritning och färgläggning af diverse original-kartor m. m. .... 11,000.

Värme och diverse utgifter:

Omkostnad ..... 2,050.

Kronor 85,500.

Då emellertid i detta belopp äfven inginge utgifter för de undersökningar, som bekostades af Elfsborgs läns norra hushållningssällskap med 1,500 kronor, och då vid pass 1,000 kronor antagligen komme att genom försäljning af kartor och beskrifningar under år 1881 till undersöknings-

verket inflyta, ansåge Chefen endast 83,000 kronor eller samma belopp som för innevarande år behöfva för ifrågavarande ändamål af Riksdagen anvisas.

På grund af hvad sålunda förekommit får jag i underdånighet tillstyrka nådig framställning till Riksdagen,

att för fortsättande under år 1881 af de geologiska undersökningarna och utgifvande af derpå grundade kartor bevilja ett extra anslag för samma år till belopp af 83,000 kronor.

11:o. Hästafvelns förbättrande.

I enlighet med Stuteriöfverstyrelsens i underdånigt memorial den 16 September 1879 gjorda hemställan och i likhet med hvad under flera föregående år egt rum, tillstyrker jag i underdånighet nådig framställning till Riksdagen,

att till aflönande vid Flyinge stuteri af erforderlig betjening samt förbättrande af betjeningens vid alla tre stuterierna lönevillkor för år 1881 på extra stat bevilja 5,937 kronor.

12:o. Befrämjande i allmänhet af slöjderna.

Med anledning af särskilda utaf Landtbruksakademien och Styrelsen för Svenska Slöjdföreningen gjorda underdåniga framställningar och i öfverensstämmelse med hvad i öfrigt under flera föregående år egt rum, torde Eders Kongl. Maj:t vilja i nåder föreslå Riksdagen, att på extra stat för år 1881 bevilja

för anställande af en andre undervisare i husslöjd och en elev, hvilken bör åtfölja en af undervisarne i husslöjd för att af denne handledas och utbildas till att kunna användas såsom lärare i husslöjd, ett anslag å 3,000 kronor,

Befrämjande
af husslöjder.

till befrämjande af husslöjder utöfver därför på ordinarie stat anvisade medel ett till Eders Kongl. Maj:ts örfogande stäldt anslag å 10,000 kronor,

såsom bidrag till upprätthållande af väfskolan i Borås, med vilkor att från Elfsborgs läns landsting eller eljest inom orten tillskjutes ett belopp motsvarande minst hälften af statsanslaget, 3,8000 kronor, samt

Väfskolan i
Borås.

såsom hyres- och inköpsbidrag åt Svenska slöjdföreningens museum 4,000 kronor.

Svenska slöjd-
föreningen.

13:o. Befrämjande i allmänhet af bergsbruket.

Bergsskolorna
i Filipstad
och Falun.

Jag tillstyrker i underdånighet nådig framställning till Riksdagen, att, i likhet med hvad under sistlidet och flera föregående år varit förhållandet,

under vilkor att bergsskolorna i Filipstad och Falun med dertill hörande skolor för bergsarbetare komma att jemväl under år 1881 fortsätta sin verksamhet i enahanda omfång och utsträckning som hittills, hvarom Eders Kongl. Maj:t torde vilja genom inspektion af sakkunnig person sig förvissa, å extra stat för samma år anvisa ett belopp af 14,000 kronor att till Bruks societetens fullmäktige i Jernkontoret utbetalas.

14:o Skiftesmaterialier och expenser, ved m. m.

Enligt hvad jag meddelat till det statsrådsprotokoll den 10 Januari 1876, som åtföljde den till samma års Riksdag aflåtna proposition om statsverket, hade utbetalningarna från detta förslagsanslag, hvilka i nämnda års riksstat var beräknadt allenast till belopp af 67,310 kronor 95 öre, uppgått år 1872 till 82,895 kronor 85 öre, år 1873 till 94,275 kronor 72 öre och år 1874 till 96,261 kronor 90 öre. På grund häraf och med afseende å det vid berörda riksdag lemnade medgifvande att de kostnader för tryckning af länsstyrelsernas kungörelser, hvilka icke skulle annorledes godtgöras, finge utgå från nämnda anslag, blef detsamma då höjdt med omkring 20,000 kronor; och är detta anslag uti innevarande års Riksstat beräknadt till belopp af 88,634 kronor 87 öre. Denna summa understiger således icke obetydligt de belopp, hvartill utbetalningarna från anslaget redan under åren 1873 och 1874 uppgått. Under hvarje af åren 1875, 1876, 1877 och 1878 hafva utgifterna med omkring 40,000 kronor öfverstigit nämnda i Riksstaten uppförda summa. Vissa af de kostnader, som bestridas från detta anslag och hvilka under åren närmast före det sistlidna betydligt stegrats, kunna väl antagas hafva numera i någon mån nedgått; men, då å andra sidan från och med sistlidet år skall från anslaget bestridas kostnaden för den renskrifning, som icke kan medhinnas af de hos länsstyrelserna anställde kanslisters och kontoristers, hvartill torde från och med nästkommande år komma någon om ej betydlig kostnad för renskrifning inom Öfverståthållareembetets kansli, lär en förhöjning af anslaget icke kunna undvikas.

Af sådan anledning och för jemnande af hufvudtitelns slutsumma hemställer jag, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att höja förslagsanslaget »skrifmaterialier och expenser ved m. m.» från 88,634 kronor 87 öre till 117,684 kronor eller med 29,049 kronor 13 öre.

Sedan föredragande Departementschefen härefter anmält, att beträffande alla de ordinarie anslag, som uti Riksstaten för innevarande år funnes under sjetten hufvudtiteln uppförda och icke här ofvan blifvit särskildt nämnda anledning saknades att föreslå annan förändring än de, som blefve en följd af Kongl. Maj:ts den 31 sistlidne December fattade beslut i fråga om förändrad uppställning af Riksstaten, så att om hvad Departementschefen hemställt blefve godkänt, slutsumman af ordinarie anslagen å hufvudtiteln skulle komma att uppgå till 4,460,612 kronor, anförde Departementschefen vidare i fråga om.

14:o Justeringsstyrelsen.

I enlighet med hvad sistlidet är egde rum tillstyrker jag nådig framställning till Riksdagen att på extra stat för år 1881 anvisa till arfvoden åt den vid Justeringsstyrelsen anställda personal ett belopp af 9,300 kronor.

16:o. Statens jernvägstrafik.

Efter det Styrelsen för Statens jernvägstrafik den 8 December 1879 afgifvit underdånigt förslag till specifik kostnadsstat för Statens jernvägstrafik under år 1880, slutande å ett belopp af 11,163,000 kronor eller 576,000 kronor mindre än hvad den approximativa beräkning af dessa kostnader upptog, hvilken framlades för sistlidet års Riksdag, samt nämnda förslag blifvit af Eders Kongl. Maj:t den 19 i samma månad fastställt, har bemälda Styrelse under den 27 förutnämnda December inkommit med utredning öfver de inkomster, som under år 1881 kunde vara att förvänta å de vid 1879 års slut trafikerade Statsbanorna, öfvensom öfver de år 1881 sannolikt förestående utgifter för drift och underhåll af samma banor, samt angående de nya byggnader och den nya materiel, som Styrelsen förmenade bära under sistberörda år utföras och anskaffas.

Härvid anför Styrelsen till en början:

»Beträffande de nya banor, som under år 1881 kunna blifva trafikerade, har Styrelsen, liksom vid föregående utredningstillfällen gjort det antagande, att inkomsterna nätt och jemnt betäcka driftkostnaden och att följaktligen någon nettobehållning af dessa banor icke bör i inkomstberäkningen kalkyleras.

Statens jernvägstrafiks räkenskap visar för åren 1876—1878 nedanstående bruttoinkomster, nemligen:

år 1876	vid 143,6 mil i medeltal trafikerad banlängd	s:a kr. 16,609,048,48	eller pr banmil 115,661,90.
» 1877	» 149,3 » » » » »	16,346,342,16	» » » 109,486,55.
» 1878	» 153,9 » » » » »	14,685,883,92	» » » 95,424,85.

Under år 1879 har till de vid årets början trafikerade 160,9 mil kommit den 1 October 4,5 mil af norra stambanan, den 1 November linien Hallsberg—Motala—Mjölby 9,0 mil och den 1 December 6,6 mil af tvärbanan emellan Bräcke och Östersund, så att den i medeltal under året trafikerade banlängden utgör 164,1 mil och hela längden vid årets slut 181,0 mil. Bruttoinkomsten stiger vid November månads slut till kronor 12,978,549,47 och torde så vidt nu kan bedömas för hela året kunna antagas uppgå till 14,100,000 kronor eller vid pass 85,920 kronor pr mil.

Orsaken till den utomordentliga förminskning af bruttoinkomsten både i totalbelopp och relativt till de trafikerade banornas längd, som successivt vederfarits statens jernvägstrafik under tiden efter 1876, är otvifvelaktigt att förnämligast tillskrifva det, efter en likaså hastig stegring unger åren 1870—1876, sedermera inträffade våldsamma tillbakagåendet i nästan alla industri- och handelsgrenar, på samma gång som inkomsternas förhållande till banlängden onekligen försämrats derigenom att ej obetydliga bansträckor, genomgående mera glest befolkade trakter, under de senaste 2 åren tillkommit, å hvilka bansträckor rörelsen icke på långt när hunnit utveckla sig till en omfattning jemförlig med de äldre liniernas.

Jemföres de trafikerade väglängderna och inkomsterna under åren 1876—1879, så finner man att den totala väglängden vid sistnämnda års slut ökats med 21,65 procent och den trafikerade medellängden med 14,27 procent, under det att bruttoinkomsterna samtidigt minskats till tototalbeloppet med 15,51 procent och pr trafikerad banmil med 25,71 procent, hvilka senare tal ställda vid hvarandra, belysa hvad ofvanföre blifvit anmärkt om inflytandet af banlängdens snabba utsträckning.

Emellertid synas flere tecken gifva vid handen att den industriella krisen med innevarande år nått sin vändpunkt samt att jernvägsrörelsen

nu går en något förmånligare framtid till mötes, dock icke i den grad att de beräkningar öfver 1880 års nettobehållning, som vid slutet af 1878 af Styrelsen upprättades på grund af då antagliga förhållanden, behöfva en rättelse.

Styrelsen antog nemligen då att bruttoinkomsten af de vid 1878 års slut trafikerande banorna om 160,9 miles längd skulle under 1880 uppgå till 98,000 kronor per mil och inalles till 15,800,000 kronor eller 1,400 kronor mera per mil än året 1878 enligt approximativ beräkning ansågs komma att lemna.

Sedan väglängden numera blifvit ökad till 181,0 mil, som komma att under hela året 1880 trafikeras, har Styrelsen trott sig böra upprätta en ny på de närvarande utsigterna grundad kalkyl, sålunda att inkomsten för hvarje af de under 1878 i medeltal trafikerade 153,9 milen beräknas något lägre än beloppet under sistnämnda år eller till 94,000 kronor

och tillsammans till	14,466,600 kr.
----------------------------	----------------

och för de 27,1 mil, som derefter tillkommit, till 28,00 kr.	
--	--

milen	758,800 »
-------------	-----------

eller tillsammans	15,225,400 kr.
-------------------	----------------

Då omkostnaderna för drift och underhåll under år 1880, som uti dertill underdånigt afgifna specifik stat blifvit beräknad till .....

kr. 11,163,000

härifrån afdragas, så uppkommer en nettobehållning för

år af 1880 af	kr. 4,062,400
---------------------	---------------

som dock ytterligare förminskas med det stadgade bidraget till statens jernvägstrafiks pensionsinrättning utgörande 1½ procent af beloppet .....

» 60,936

hvarefter återstår såsom kontant nettobehållning för år

1880	kr. 4,001,464
------------	---------------

eller ungefär samma belopp, som approximativt beräknades vid slutet af år 1878.

Om vid beräkning af bruttoinkomsterna under år 1881, för samma väglängd som under år 1880, enahanda grunder följas, som häröfvan äro begagnade för sistnämnda år, men berättigadt afseende fästes vid den antagliga ökningen af rörelsen på de gamla linierna och äfven på någon utveckling af trafiken på de nyare bandelarne till följd deraf att omgifvande trakter hunnit vidtaga anordningar att tillgodogöra sig förmånen af det nya samfärdsmedlet, så torde man kunna antaga att rörelsen

på förstnämnda 153,9 mil bör kunna inbringa	97,500 kr.
nor per mil eller tillsammas	kr. 15,005,250
och på de nyare 27,1 mil à 30,000	» 813,000
Summa brutto	
	kr. 15,818,250.

Om derifrån afdrages i den approximativa omkostnadsstaten beräknade drift- och underhållskostnaden..... kr. 11,255,000
så erhålles en nettobehållning under år 1881 af..... kr. 4,563,250
hvarifrån dock afgår bidrag till statens jernvägstrafiks
pensionsinrättning med vid pass ..... » 68,250
då återstående behållningen utgör..... kr. 4,495,000
eller i rundt tal 4,500,000 kronor, hvilken summa torde kunna upp-
tagas i Riksstaten såsom disponibel nettoinkomst af statens jernvägs-
trafik för sistnämnda år.»

Jemte erinran dernäst, hurusom, på sätt ofvan är nämndt, utgif-
terna för drift och underhåll oaktadt den med 20,1 mil ökade längden
af statsbanenätet, blifvit för år 1881 beräknade till allenast 11,255,000
kronor, eller 484,000 kronor mindre än hvad vid 1878 års slut approxi-
mativt upptagits för innevarande år, men 92,000 kronor utöfver hvad
den specifika kostnadsstaten för nu löpande år utvisade, har Styrelsen
uti bifogade förslag dels till arvodesstat, dels ock angående sannolikt
förestående utgifter vid statens jernvägstrafik under år 1881, lemnat
redogörelse för de särskilda utgiftsposterna och tillika fästat uppmärk-
samheten derå, att, under det de beräknade utgifterna

för Byråafdelningen	kr. 265,000	med	kr. 5,000
» Maskinafdelningen	» 4,520,000	» »	220,000
» Trafikafdelningen	» 3,200,000	» »	110,000

Summa kr. 7,985,000 med kr. 335,000

öfverstege, utgifterna deremot för Ban-

afdelningen..... kr. 3,270,000 » » 243,000
understege de för innevarande år i det definitiva kostnads-
förslaget upptagna motsvarande utgiftssummor, så att för-
höjningarne uppginge till förutnämnda belopp ..... » 92,000;
varande förberörda förslag af följande innehåll:

**Underdånigt förslag
till arfvodesstat vid Statens jernvägstrafik för år 1881.**

A. Byråafdelningen.	Antal.	A r f v o d e n		
		fasta.	föränderliga.	Summa. Kronor.
a) vid Styrelsen.				
Generaldirektör	1	10,000		51,500
Byråchef	1	6,000		
Inspektör	1	6,000		
Sekreterare	1	4,000		
Registrator och Aktuarie	1	3,500		
Notarier	2	5,000		
Kamrerare	1	4,000		
Revisor	1	3,000		
Hufvudkassör	1	3,000		
Uppbörds-kassör.	1	3,000		
Föreståndare för Statistiska kontoret	1	4,000		64,200
Kammarförvandt	1	—	2,400	
Milkontrollör	1	—	4,200	
Bokhållare	3	—	8,700	
Kammarskrifvare	3	—	5,700	
Kontorsskrifvare	19	—	39,000	10,000
Vaktmästare och kontorsvakt	5	—	4,200	
Förtjenst- och ålderstillägg	—	10,000	—	10,000
Summa vid Styrelsen	44	—	—	125,700
b) vid Distrikten.				
Byråassistenter	4	—	11,400	19,560
Kassörer	2	—	4,800	
Vaktmästare	4	—	3,360	
Summa vid Distrikten	10	—	—	19,560
Summa för Byråafdelningen	54	—	—	145,260

B. Banafdelningen.	Antal.	A r f v o d e n		
		fasta.	föränderliga.	Summa. Kronor.
a) vid Styrelsen.				
Öfverdirektör	1	6,000	—	6,000
Öfverdirektörsassistent	1	—	3,900	
Telegrafdirektör	1	—	3,900	
Bokhållare	1	—	2,700	
Vaktmästare	1	—	900	11,400
Förtjenst- och ålderstillägg	—	1,000	1,200	2,200
Summa vid Styrelsen	5	7,000	12,600	19,600
b) vid Distrikten.				
Bandirektörer	6	—	25,200	
Baningeniörer	20	—	68,700	
Bokhållare	2	—	4,500	
Banbetjening	1,357	—	698,880	
Förtjenst- och ålderstillägg	—	—	2,700	
Summa vid Distrikten	1,385	—	799,980	799,980
Summa för Banafdelningen	1,390	—	—	819,580
C. Maskinafdelningen.				
a) vid Styrelsen.				
Öfverdirektör	1	6,000	—	6,000
Öfverdirektörsassistent	1	—	3,900	
Ritare	1	—	2,400	6,300
Förtjenst- och ålderstillägg	—	1,000	—	1,000
Summa vid Styrelsen	3	7,000	6,300	13,300
b) vid Distrikten.				
Maskindirektörer och ingeniörer	9	—	34,800	
Verkmästare	11	—	29,100	
Verkstadskamrerare	5	—	16,800	
Förrädsförvaltare	5	—	16,800	
Transport	30	—	97,500	13,300

	Antal.	A r f v o d e n.		
		fasta.	föränderliga.	Summa. Kronor.
Transport	30	—	97,500	13,000
Ritare, bokhållare, vaktbetjente m. fl.	61	—	93,480	
Lokomotivbetjening	462	—	505,400	
Vagnbetjening	123	—	83,100	
Förtjenst- och ålderstillägg	—	—	1,500	
Summa vid Distrikten	676	—	780,980	780,980
Summa för Maskinafdelningen	679	—	—	794,280
D. Trafikafdelningen.				
a) vid Styrelsen.				
Öfverdirektör.	1	6,000	—	—
Öfverkontrollör	1	4,000	—	10,000
Öfverdirektörsassistent	1	—	3,900	
Kontrollörer och biljettförvaltare	6	—	20,400	
Kontorsskrifvare	36	—	59,340	83,640
Förtjenst- och ålderstillägg	—	2,000	600	2,600
Summa vid Styrelsen	45	—	—	96,240
b) vid Distrikten.				
Trafikdirektörer och assistenter	14	—	56,100	
Stationsföreståndare	192	—	312,240	
Stationskassörer, bokhållare, skrifvare och telegrafister	429	—	483,840	
Telegrafinspektörer	5	—	12,300	
Stationsbetjening	1,206	—	698,490	
Tågbetjening	266	—	253,260	1,816,230
Förtjenst- och ålderstillägg	—	—	2,100	2,100
Summa vid Distrikten	2,112	—	—	1,818,330
Summa för Trafikafdelningen	2,157	—	—	1,914,570

**Sannolikt förestående utgifter vid Statens jernvägstrafik
under år 1881.**

I. Byråafdelningen.	K r o n o r.		
Ordinarie arfvoden till embets- och tjenstemän samt betjente, enligt särskildt förslag till arfvodesstat	145,260		
Betings- och timarbeten vid Statistiska och Milkontoren	40,000		
Aflöningar till extra tjenstemän och betjente samt tillfalliga biträden	16,000		
Missräkningspenningar	7,000		
Inqvarteringsersättningar	4,200	212,460	
Reseersättningar och traktamenten	3,300		
Anslag till utländska resor	5,000		
Expeditionskostnader	9,300		
Trycknings- d:o	9,400		
Hyra för tjenstelokaler samt dessas eldning, belysning och städning	6,800		
Biblioteket	1,500		
Inventariers underhåll och förbrukning	300		
Sjukvård och begravningshjälp	300		
Pensioner till under byggnadstiden skadade personer samt till enkor och barn efter till följd af skada aflidna	10,200		
Rättegångskostnader, inberäknadt arfvoden till juridiska biträden vid distrikten	6,000		
Diverse utgifter	440	52,540	
Summa för byråafdelningen	—	—	265,000
Transport	—	—	265,000

		K r o n o r.		
	Transport	—	—	265,000
II. Banafdelningen.				
Ordinarie arfvoden till embets- och tjenstemän samt betjente, enligt särskilda arfvodesstaten		819,580		
Extra tjenstemän och betjente samt tillfälliga biträden		148,906		
Inqvartering, kontant och genom förhyrda lägenheter		22,895		
Beklädnad		105,846		
Bränsle till boställslägenheter		37,000		
Expeditionskostnader		9,500		
Tryckningskostnader		4,800		
Tjenstelokaler		4,900		
Underhåll af banvallen		20,500		
» » broar och kulvertar		19,500		
» » afloppstrummor		4,000		
» » vägar, vägöfvergångar m. m.		28,500		
» » öfverbyggnaden: rigtning		163,000		
» » » utbyte af sliprar		480,500		
» » » » raler		494,000		
» » » spårvexlar		41,000		
» » » ballastning		39,000		
» » » stängsel		129,000		
» » stationer: husbyggnader		197,000		
» » » bangårdsmaskincier		30,500		
» » » planteringar och stationsplan m. m.		85,000		
» » vaktstugor och kurar		110,000		
» » telegrafledningar		23,100		
» » signaleringsinrättningar		16,600		
Materialförbrukning för signalering		24,000		
Inventariers underhåll och förbrukning		13,500		
	Transport	3,072,127	—	265,000

		K r o n o r.		
	Transport	3,072,127	—	265,000
Expropriationsräntor och kontributioner		4,150		
Snöskottning		92,000		
Reseersättningar och traktamenten		18,400		
Sjukvård och begravningshjälp		22,800		
Diverse utgifter		17,523		
Förändringar af byggnader och anläggningar		43,000		
Summa för banafdelningen		—	—	3,270,000
III. Maskinafdelningen.				
<i>Gemensamma kostnader.</i>				
Ordinarie arfvoden till embets- och tjenstemän samt betjente, enligt särskilda arfvodesstaten		205,780		
Extra tjenstemän och betjente samt tillfälliga biträden		22,260		
Inqvartering, kontant eller genom hyrda lägenheter		40,960		
Kontorskostnader, resor, sjukvård och begravningshjälp samt diverse utgifter		58,000	327,000	
<i>Lokomotivtjensten.</i>				
Ordinarie arfvoden till betjente, enligt arfvodesstaten		505,400		
Extra betjening samt tillfälliga biträden m. m.		290,600		
Inqvartering, kontant och genom hyrda lägenheter		93,000		
Kol- och milpenningar		220,000		
Beklädnad för lokomotivpersonalen		17,000		
Inventariers underhåll och förbrukning		22,000		
Förbrukning af stenkol och cokes		995,000		
» » olja och talg		85,000		
» » diverse materialier		94,000		
Transport		2,322,000	327,000	3,535,000

	K r o n o r.		
Transport	2,322,000	327,000	3,535,000
Eldning, belysning och materialförbrukning för vattenstationer och lokomotivstall	109,000		
Resor, sjukvård och begravningshjälp	19,000	2,450,000	
<i>Vagntjensten.</i>			
Ordinarie aflöning till betjente, enligt arvodesstaten	83,100		
Extra betjening samt tillfälliga biträden m. m.	73,400		
Inqvartering, kontant och genom hyrda lägenheter	16,500		
Beklädnad för vagnspersonalen	8,000		
Premier samt milpenningar	27,000		
Materialförbrukning för vagnsmörjning och renhållning	35,000		
Inventariers underhåll och förbrukning	83,000		
Resor, sjukvård och begravningshjälp	12,000	338,000	
<i>Transportmedlens underhåll.</i>			
Underhåll af verkstads- och förrådsbyggnader ...	37,000		
» » verkstädernas ångmaskiner	35,000		
Belysning, eldning och renhållning m. m.	38,000		
Transporter, lastningar och lossningar	25,000		
Inventariers underhåll och förbrukning samt afskrifning af förlust å försålda materialier	68,000		
Resor, sjukvård och begravningshjälp	9,000		
Underhåll af lokomotiv och tendrar	565,000		
» » person-, post-, fång- och packvagnar	244,000		
» » godsvagnar	272,000		
» » vagnsaxlar och hjul	47,000	1,340,000	
Komplettering af verkstads- och förrådsbyggnader m. m.	—	65,000	
Summa för maskinafdelningen	—	—	4,520,000
Transport	—	—	8,055,000

		K r o n o r.		
	Transport	—	—	8,055,000
IV. Trafikafdelningen.				
Ordinarie arfvoden till embets- och tjenstemän samt betjente, enligt arfvodesstaten	1,914,570			
Tillfälliga biträden, missräkningspenningar och anmärkningsprocent	254,405			
Inqvartering, kontant och genom hyrda lägenheter	228,416			
Beklädnad	137,363			
Bränsle till boställslägenheter	70,800			
Milpenningar till tågbetjeningen	41,400			
Kontorskostnader	134,500			
Signalering och belysning inom stationerna	97,000			
Eldning inom stationerna	40,800			
Signalering, belysning och uppvärmning å bantågen	66,800			
Diverse materialförbrukning för trafiken och telegraferingen	25,350			
Inventariers underhåll och förbrukning	73,200			
Renhållning vid stationerna	31,700			
Reseersättningar och traktamenten	47,600			
Sjukvård och begravningshjälp	25,700			
Ersättningar för bortkommet och skadadt gods	8,000			
Diverse utgifter	2,396			
	Summa för trafikafdelningen	—	—	3,200,000
	Summa utgifter för drift och underhåll	—	—	11,255,000

I fråga om anslag till nya byggnader och anläggningar, som Styrelsen anser erforderliga under år 1881, yttrar Styrelsen derefter:

»Då under loppet af nämnda år ej mindre den uppåtgående delen af Norra stambanan från Ljusdal till Ånge på den så kallade tvärbanan blifver öppnad för trafik samt denna senare såmedelst kommer i omedelbar förbindelse med det sydligare stambanenätet, utan äfven den återstående delen af tvärbanan emellan Östersund och Riksgränsen antagligen blifver fullbordad, lär en ej obetydlig tillväxt i trafiken och ökning af bantågens antal och storlek på de nordligaste delarne af Statens jernvägar vara att emottse. För den på dessa bandelar tjänstgörande betydliga transportmaterielen af lokomotiv och vagnar finnes för närvarande ingen reparationsverkstad på närmare håll än Stockholm och Liljeholmen, dit afståndet blifver från Bollnäs 29,6 mil, från Ånge 45,3 mil, från Östersund 54,7 mil och från Riksgränsen 70,2 mil; ty den vid Torpshammar provisionellt inrättade lilla verkstaden för tvärbanan är endast beräknad för att kunna nödtorftligen hålla den nu å banans färdiga del befintliga mindre betydliga materielen i tjänstdugligt skick.

För att afhjelpa det oafvisliga behovet uti ofvan berörda afseende, och då inga medel för reparationsverkstäders uppförande på Norra stambanan lära vara uti dess anläggningskostnad beräknade, är nödvändigt lägga 2:ne dylika mindre verkstäder, den ena vid *Bollnäs station* och den andra vid *Östersund*, å hvilka båda ställen nödigt utrymme förefinnes för sjelfva verkstäderna äfvensom tillfälle för arbetare att i kringliggande trakt erhålla bostäder. Styrelsen får därför underdånigst föreslå, att anslag till påbörjande af dessa båda anläggningar måtte utgå under år 1881 med 25,00 kronor för hvardera eller tillsammans ..... kr. 50,000

Sedan plan blifvit upprättad för den blifvande anordningen af bantågen på hela Norra stambanan och deruti ingår, att persontågen emellan Stockholm och Östersund böra öfvernatta å Bollnäs station, erfordras derstädes en större betjeningspersonal, och enär bostäder för densamma icke kunna till någorlunda billigt pris få hyras så nära stationen som tjänstens åligganden fordra, får Styrelsen underdånigst föreslå, att anslag måtte beviljas till uppförande af en bostadsbyggnad för stationsbetjeningen vid *Bollnäs* för .....

» 20,000

Transport kr. 70,000

Transport kr. 70,000

Vid *Moholms* station, der rörelsen är ganska liflig och tågmöten ofta förekomma samt vagnar behöfva afställas för omlastning emellan Stambanan och Mariestad--Moholms jernväg, har spårutrymmet befunnits otillräckligt, hvarföre Styrelsen föreslår, att ett nytt spår derstädes måtte få utläggas för en kostnad af ..... kr. 10,000.

Vid första anläggningen af *Göteborgs station* uppfördes derstädes en reparationsverkstad och ett dermed sammanbyggt lokomotivstall. Sedermera har dels verkstaden tid efter annan erfordrat betydande utvidgningar så väl genom nya tillbyggnader, som genom inkräktning på lokomotivstallets ursprungliga område, dels de i Göteborg stationerade lokomotivens antal så ökats, att ett nytt stall för 13 maskiner måst under åren 1875 och 1876 uppföras på ett af Statens jernvägstrafik förvärfvadt område vid Olskroken midt för skansen Lejonet. Emellertid behöfver nu reparationsverkstaden ytterligare utrymme, sedan den rörliga materialen väsentligen förökats, men ett sådant kan ej på billigare sätt åstadkommas, än att dertill begagna den återstående delen af det med verkstaden sammanbyggda lokomotivstallet och, i dettas ställe, uppföra en ny stallbyggnad, genom hvars förläggande till Olskroken invid de dervarande stallen de olägenheter och ej obetydliga kostnader undanröddas, som äro förbundna med att de tjenstfärdiga maskinerna, såsom för närvarande, äro fördelade på 2:ne från hvarandra aflägsna platser inom samma stations område.

Den ofvannämnda af Statens jernvägstrafik förvärfvade platsen lemnar ock tillräckligt utrymme och erbjuder fast byggnadsgrund för ett nytt lokomotivstall i halfcirkelform för 21 maskiner. Som likväl icke hela denna stallbyggnad kan behöfva på en gång uppföras, hemställer Styrelsen, att till påbörjande deraf under år 1881 måtte anvisas ett anslag motsvarande ungefär hälften af den beräknade kostnaden för det hela, med ett belopp af ..... » 100,000.

Sedan det befunnits, att spårsystemet vid *Charlottenbergs station* på nordvestra Stambanan är allt för inskränkt för att erforderliga vexlingar med det stora antal både svensk och norsk materiel, som derstädes i allmänhet är samlad,

Transport kr. 180,000

Transport kr. 180,000.

skola kunna skötas med nödig skyndsamhet och säkerhet, finner sig Trafikstyrelsen föranlåten att föreslå det till utvidgning af spårsystemet vid Charlottenberg måtte för år 1881 beviljas ett anslag af ..... kr.* 10,000.

Att äfven under år 1881 nya byggnader vid stambanorna skola påkallas, utan att nu kunna i detalj uppgifvas och till kostnaden beräknas, är så mycket mera gifvet, som sådant alltid varit händelsen kort efter öppnandet för trafik af nya mera betydande bansträckor, och Styrelsen vågar därför underdånigst hemställa, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att till Eders Kongl. Maj:ts nådiga disposition för diverse nu oförutsedda nya byggnader och anläggningar, hvaribland torde förekomma särskilda lastplatser, med dertill hörande inrättningar för lastning och lossning af timmer, vid norra stambanan och tvärbanan, ställa ett anslag för år 1881 af ..... » 110,000.

Summa kronor 300,000.»

Slutligen har Styrelsen föreslagit, att af det anslag å 5,400,000 kr., som 1877 års Riksdag beviljade till förstärkning af den rörliga materielen å Norra stambanan, och hvaraf ett sammanlagdt belopp af 4,000,000 kronor hittills anvisats till utgående, återstoden eller 1,400,000 kronor måtte för år 1881 anvisas för att, enligt de bestämmelser Eders Kongl. Maj:t kunde finna godt meddela, användas till anskaffning af dylik materiel för nämnda bana.

De af Styrelsen för Statens jernvägstrafik gjorda förutnämnda beräkningar af utgifterna för Statens jernvägstrafik under år 1881, liksom ofvanintagna förslag till arfvodes- och kostnadsstater för samma år synas mig desto mindre gifva anledning till anmärkning, som dessa beräkningar, oaktadt de afse en sammanlagd banlängd, som med icke mindre än 20,1 mil öfverstiger den i den approximativa utgiftsberäkningen för innevarande år antagna af 160,9 mil, likväl angifva en slutsumma, som, efter hvad redan är nämnt, med 484,000 kronor understiger hvad det approximativa utgiftsförslaget för innevarande år upptog.

Mot Styrelsens förslag, att hos Riksdagen måtte äskas ett särskildt anslag för 1881 af 300,000 kronor till nya byggnader och anläggningar

vid Statens stambanor, har jag, då de ändamål, hvilka med dessa medel skulle tillgodoses, icke kunna annat än såsom angelägna anses, intet att erinra, likasom jag biträder Styrelsens hemställan, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att anvisa till utgående under år 1881 återstoden, 1,400,000 kronor, af anslaget till den rörliga materielens å Norra stambanan norr om Storvik kompletterande.

På grund af det anförda tillstyrker jag alltså i underdånighet, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen:

dels att till utförande af nya byggnader och anläggningar vid Statens redan trafikerade jernvägar anvisa ett särskildt anslag för år 1881 af 300,000 kronor;

dels att utaf det till fyllnad i förut beräknade medel för anskaffande af rörlig materiel å Norra stambanan norr om Storvik beviljade särskilda anslag å 5,400,000 kronor ställa till Eders Kongl. Maj:ts förfogande för år 1881 det belopp, som deraf återstår oanvisadt, eller 1,400,000 kronor;

lärande Eders Kongl. Maj:t behaga, uppå föredragning af Chefen för Finansdepartementet, besluta angående sättet för anskaffande af de medel här äro i fråga.

17:o. Statens jernvägsbyggnader.

Uti en till mig afgifven promemoria af den 20 December nästlidet år har Styrelsen öfver Statens jernvägsbyggnader, beträffande arbetena å Norra stambanan genom Norrland och å tvärbanan mellan Torpshammar och riksgränsen,

dels anmält, att dessa arbeten under år 1879 bedrifvits, enligt faststæld plan, i sådan utsträckning: *att* den 4,5 mil långa bandelen emellan Bollnäs och Jerfsö å den uppåtgående stambanan blifvit fullbordad och den 1 sistlidne Oktober för allmän trafik upplåten; *att* jemväl den 6,6 mil långa sträckan emellan Bräcke och Östersund å tvärbanan kunnat fulländas och den 1 December nämnda år upplåtas för trafik, äfvensom det 0,2 mil långa sidospåret med bispår emellan Kilaforss station och stranden af sjön Bergviken färdigbyggas; *att* skenläggning egt rum från Ånge station å tvärbanan söderut till den 1 mil derifrån belägna Alby station å den uppåtgående banan; *att*

broarne öfver Ljunga elfs båda grenar blifvit fullbordade, utom det att åtskilliga förberedande arbeten vidtagits å den uppåtgående stambanan emellan Jerfsö och Alby stationer; samt att dessutom de återstående terrasseringsarbetena emellan Dufed och Riksgränsen å tvärbanan blifvit bragta till slut, jemte det att skenläggningen, som under Augusti månad från Norsk sida nått Riksgränsen, kunnat derifrån å Svenska sidan försättas 1,6 mil till Enafors station;

dels ock, — på det Styrelsen, som fortfarande hyste den redan i Styrelsens uti mitt anförande till Statsrådsprotokollet den 8 Januari 1879 omförmälda underdåniga skrifvelse af den 21 December 1878 uttalade förhoppning, att hela den uppåtgående stambanan mellan Storvik och Ånge skulle kunna för allmän trafik upplåtas före utgången af år 1881 och tvärbanan i sin helhet före Augusti månads slut år 1882, måtte komma i tillfälle att, för vinnande af detta mål, begagna alla under tiden inträffande, på jernvägsarbetenas fortgång inverkan, gynsamma förhållanden, — förklarar sig anse ett belopp af 6,000,000 kronor vara för ändamålet under år 1881 erforderligt, deruti dock inberäknadt det bidrag af 900,000 kronor, som Jemtlands läns Landsting förbundit sig att till byggande af tvärbanan emellan Torpshammar och Riksgränsen lemna Staten utan anspråk på aktier eller på återbetalning

---

Jemte det jag tillåter mig erinra, hurusom, på grund af framställning i ämnet af Eders Kongl. Maj:t, Riksdagen, enligt underdånig skrifvelse den 2 Maj 1873, bland annat antagit det af Jemtlands läns landsting gjorda ofvanomförmälda erbjudande att, såsom bidrag till förenämnda tvärbanas byggande, lemna Staten 900,000 kronor på de tider och med de villkor i öfrigt, som Eders Kongl. Maj:t kunde finna skäligt bestämma, äfvensom att, på dertill af nämnda Landsting gifven anledning, Eders Kongl. Maj:t genom nådigt bref den 16 Juni 1875 bestämt, att merberörda belopp, 900,000 kronor, skulle vara af Landstinget inbetaladt före utgången af året näst före det, hvarunder tvärbanan emellan Sundsvall och Trodhjem komme att i sin helhet för allmän trafik upplåtas, samt enär vid sådant förhållande, och då, på sätt Styrelsen öfver Statens jernvägsbyggnader upplyst, tvärbanan mellan Torpshammar och Riksgränsen äfvensom dess fortsättning inom Norge, kan antagas blifva färdig och för trafik öppnad redan inom utgången af Augusti månad 1882, Jemtlands läns Landsting lärer böra före slutet af år 1881 inbetala sitt meranämnda bidrag, kan jag icke annat än tillstyrka Eders Kongl. Maj:t föreslå Riksdagen att till utgå-

ende under sistnämnda år anvisa det belopp, som, efter afdrag af Landstingets erbjudna 900,000 kronor är erforderligt för fortsättande af arbetena ej mindre å Norra stambanan genom Norrland, än ock å tvärbanan emellan Torpshammar och Riksgränsen, eller 5,100,000 kronor, hvarefter, enligt Styrelsens uti förstnämnda skrifvelse intagna beräkning, icke skulle för banornas fullbordande erfordras anslag till högre belopp, än 500,000 kronor.

18:o. Allmänna arbeten af beskaffenhet, att deras utförande i allmänhet kontrolleras af Styrelsen för Allmänna Väg- och Vattenbyggnader.

Styrelsen för Allmänna Väg- och Vattenbyggnader har under den 6 December sistlidet år afgifvit vanligt förslag angående de bidrag till understödjande af allmänna arbeten, som för år 1881 erfordras.

I första rummet förekomma bland sådana arbeten följande, till hvilka Riksdagen redan beviljat anslag, hvaraf dock hittills endast vissa belopp blifvit till utgående anvisade, nemligen:

a) *Anläggning af väg mellan Lycksele och Stensele kyrkor i Vesterbottens län*, till utförande hvaraf 1876 års Riksdag beviljat ett anslag af 95,000 kronor under vilkor, »att Eders Kongl. Maj:t skulle ega jemka anslagsbeloppet i den mån dagsverken och öfriga arbetskostnader kunde under arbetstiden i någon betydligare mån nedgå.» Sedan af detta anslag blifvit utbetaladt under år 1877 kronor 15,000; år 1878 kronor 25,000 och år 1879 kronor 25,000 samt till utgående innevarande år anvisats kronor 10,000, eller tillsammans kronor 75,000, och Styrelsen genom Chefen i Norra Väg- och Vattenbyggnadsdistriktet infordrat en utredning af och öfversigt öfver de kostnader, som redan nedlagts å och ännu återstode för detta företag, har Styrelsen nu anmält, dels att enligt den utredning, som på sådan grund inkommit från Distriktsadjutanten, kaptenen m. m. A. F. O. Cederberg, åt hvilken den tekniska ledningen af arbetet är uppdragen, den till 140,200 kronor ursprungligen beräknade kostnaden för ifrågavarande vägbyggnad borde, med afseende å nu gällande pris och den förändring deri, som under kommande år möjligen kunde inträffa, nedsättas till 136,100 kronor, och det beviljade statsanslaget, motsvarande 67,76 procent af först nämnda 140,200 kronor, äfven minskas från 95,000 kronor till 92,160 kronor; dels ock att, enär den för berörda nära 9½ mil långa och 14 fot breda vägs anläggning upptagna kostnad af omkring 14,790 kronor för milen syntes särdeles låg, Styrelsen för sin del funne anledning icke vara för handen att nedsätta kostnadsberäkningen därför

under den af Cederberg sednast uppställda, och alltså, samt i betraktande deraf att väganläggningen, hvilken enligt det med vederbörande afslutade kontrakt borde vara fullbordad året efter det, hvarunder sista delen af anslaget till densamma komme att utgå, antagligen kunde blifva fulländad under loppet af år 1882, i underdånighet hemstälde, att till utgående under år 1881 måtte äskas återstoden af det på förenämnda sätt nedsatta anslaget eller kronor 17,160.

Då emellertid någon visshet icke förefinnes därför, att den väganläggning, hvarom här handlas, kan hinna under år 1882 i allo bringas till slut, och det derjemte är af vigt att så vidt möjligt nedbringa statsutgifterna, tillstyrker jag att,

Eders Kongl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen att till utgående under år 1881 anvisa för nu i fråga varande väganläggning ytterligare 10,000 kronor.

b) *Anläggning af väg från Sorsele kyrka till Strycksele by jemte sidoväg från Lycksele öfver Ulriksdal, Carlgård och Husbondliden till Ruskträsk i Vesterbottens län*, till hvilket företag 1877 års Riksdag beviljat ett anslag af 343,780 kronor, deraf utgått under år 1878 kronor 24,093: 86 och under år 1879 kronor 60,000, samt för innevarande år anvisats kronor 25,000, tillhopa kronor 109,093: 86.

Uti en genom Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länet insänd och med dess förord understödd skrift hafva de för denna väganläggnings utförande utsedde arbetsdirektioner inom Degerfors, Lycksele och Sorsele socknar, derinom den blifvande vägen sträcker sig, anhållit att, på det arbetet icke måtte afstanna utan kunna, med begagnande af närvarande goda tillgång på arbetare för skäligen dagspenning, fortskyndas på önskvärdt sätt, och välbehöfelig arbetsförtjenst såmedelst beredas åt ortens befolkning, hvilket mål arbetsdirektionerna sökt främja genom upptagande af icke obetydliga lånebelopp, Eders Kongl. Maj:t tacktes till instundande Riksdag göra framställning om beviljande dels för innevarande år af ett tillskott af 75,000 kronor i det för samma år till vägarbetet redan anvisade belopp, dels ock för år 1881 af 80,000 kronor; för år 1882 af 50,000 kronor; för år 1883 af 15,000 kronor och för år 1884 af återstoden 14,686 kronor 14 öre, utaf anslaget; Och har Styrelsen, som fått sig anbefaldt att öfver denna ansökning afgifva underdånigt utlåtande, förklarar sig kunna endast i så måtto understödja ansökningen, att Styrelsen hemstälde, att till utgående under år 1881 måtte för ändamålet äskas 75,000 kronor.

Delande Styrelsens åsigt, anser jag mig icke böra förorda en framställning till Riksdagen om höjande, på sätt begärdt blifvit, af det för innevarande år redan anvisade anslagsbeloppet; och ehuru jag under andra förhållanden skulle önskat kunna biträda Styrelsens förslag i fråga om det belopp, som af anslaget till förevarande väganläggning bör för nästkommande år hos Riksdagen begäras, tror jag dock, med hänsigt till hvad jag förut yttrat om angelägenheten att så vidt möjligt inskränka Statens utgifter, en nedsättning i sistnämnda belopp både böra och utan allt för stor olägenhet kunna ifrågasättas, och jag hemställer alltså,

att till fortsättning af den väganläggning, hvarom här är fråga, måtte, i ytterligare afräkning å dertill beviljade anslagssumma, hos Riksdagen äskas 35,000 kronor att under år 1881 utgå.

Dernäst torde det tillåtas mig här anmäla några på Eders Kongl. Maj:ts pröfning beroende underdåniga ansökningar, hvilka i anseende till deri berörda arbetens omfång eller beskaffenhet i öfrigt synas mig icke kunna upptagas bland sådana, som böra föranleda understöd från de särskilda medel, hvilka Riksdagen plägar ställa till Eders Kongl. Maj:ts förfogande för dylika ändamål och hvarom jag här nedan får tillfälle yttra mig, nemligen

dels de redan i statsrådsprotokollen den 8 Januari 1877, den 7 Januari 1878 och den 8 Januari 1879 angående regleringen af utgifterna under Sjette hufvudtiteln omnämnda ansökningarna om bidrag: 1:o af 200,000 kronor såsom anslag utan återbetalningsskyldighet och 100,000 kronor såsom lån *till istandsättande och utvidgning af Cimbrishamns stads hamn*; i afseende hvarå föreliggande generalförslag innehåller att, ehuru understöds erhållande till detta arbete vore i hög grad önskvärdt, der med likväl torde kunna tills vidare anstå; 2:o af 53,600 kronor till *omläggning och förbättring af landsvägen inom Helgums och Edsele socknar uti Vesternorrlands län*; 3:o af 64,000 kronor *dels för anläggning af ny väg genom Unnaryds, Femsjö och Färgaryds socknar i Vestbo härad af Jönköpings län från hemmanet Sjö vid sjön Unnen till Nissastigen, dels för omläggning och förbättring af åtskilliga i samband med den nya vägen kommande äldre vägar*; 4:o af 168,000 kronor *för omläggningar af allmänna landsvägen emellan Carlstad och Christiania från Gillbergs härads vestra gräns genom Silbodahls med flere socknar till gränsen mot Norge vid Håns tull*; varande af Styrelsen nu anmärkt i afseende å sist berörda 3 arbetsföretag att, då nu gällande arbetspris vore lägre än de till grund

grund för förslagen angående dessa arbeten liggande, icke obetydliga nedsättningar i de sökta statsbidragens belopp torde kunna göras; samt 5:o af 400,000 kronor till *bestridande af kostnader för upprepning och fördjupning af segelrännan genom Calmar sund; dels ock 6:o särskilda af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Vesterbottens län insända och förordade underdåniga ansökningar af hemmansegare i Spölands, Vännäs, Vänforss, Nyåkers och Bråns byar af Vännäs socken samt af Strands byamän inom Umeå socken, att Eders Kongl. Maj:t måtte af allmänna medel tilldela eller bereda sökandena lämpligt understöd, helst såsom anslag utan återbetalningsskyldighet, för vidtagande, i enlighet med därför af kaptenen vid Väg- och Vattenbyggnadscorpsen m. m. A. F. O. Cederberg uppgjordt förslag, af åtgärder medelst invallning till förekommande eller minskande af de ofta betydande skador, som Ume- och Windelelfvarne genom öfversvämningar vissa år förorsakade å sökandenas lågländta egor utmed dessa elfvar; i anledning af hvilka ansökningar Styrelsen för Allmänna Väg- och Vattenbyggnader den 26 sistlidne Augusti sig utlätit och dervid, på anförda skäl, hemställt, att hos Riksdagen måtte begäras ett statsbidrag utan återbetalningsskyldighet af 24,333 kronor, motsvarande ungefär en tredjedel af de beräknade kostnaderna för utförande af detta nyttiga indämningarbete; samt 7:o en genom Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Malmöhus län insänd och med dess förord beledsagad ansökning af Wäsby kommun och Höganäs bruksförsamling, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att till fullbordande, enligt bifogad af kaptenen vid Väg- och Vattenbyggnadscorpsen W. Gagner upprättad och af Chefen i Södra Väg- och Vattenbyggnadsdistriktet granskad och godkänd plan med kostnadsförslag, af den påbörjade hamnbyggnaden vid Höganäs anvisa ett statsanslag till ett hela den beräknade kostnaden motsvarande belopp af 350,000 kronor eller åtminstone till två tredjedelar häraf; och har Styrelsen för Allmänna Väg- och Vattenbyggnader uti häröfver den 25 sistlidne November afgifvet infordradt utlåtande hemställt att, derest Eders Kongl. Maj:t icke skulle finna skäl att, såsom högeligen önskvärdt vore, hos Riksdagen begära till fullbordande af ifrågavarande hamnanläggning hela eller åtminstone två tredjedelar af det erforderliga beloppet, Eders Kongl. Maj:t likväl måtte föreslå Riksdagen att bevilja ett anslag af 77,000 kronor, motsvarande två tredjedelar af det belopp, som enligt kostnadsförslaget skulle åtgå till förlängning, på sätt planen upptager, af norra vågbrytaren och dennas afslutning med ett pierhufvud.*

Lika med de myndigheter, som öfver dessa ansökningar sig yttrat, och i enlighet med den åsigt, jag redan tillförne beträffande de flesta af dem uttalat, anser jag samtliga de ifrågasatta företagen vara väl förtjenta att med understöd af statsmedel bringas till verkställighet, men af skyldig åtanka på nödvändigheten att, såvidt möjligt är, begränsa anspråken på statsverkets mellankomst med bidrag till utgifter för sådana ändamål, hvarom här är fråga, måste jag i underdånighet hemställa, att nämnda ansökningar icke må för närvarande till någon åtgärd föranleda.

Näst i ordningen härefter lär, i enlighet med 1877 års Riksdags beslut om ett lånebidrag

till sänkning af sjöarne Hjelmaren och Quismaren, stort 2,000,000 kronor, hvaraf till utgående redan anvisats 1,200,000 kronor, böra här upptagas det belopp, som skall under år 1881 dertill utgå, eller 300,000 kronor;

äfvensom jag i sammanhang härmed torde få erinra, att enligt det af 1876 års Riksdag fattade beslut blifvit för år 1881 anvisade,

till understödjande medelst lån af enskilda jernvägsanläggningar, 2,000,000 kronor.

Vidkommande dernäst de för vissa bestämda ändamål afsedda anslagssummor, dem Riksdagen plägar sedan längre tid tillbaka ställa till Eders Kongl. Maj:ts förfogande, har Styrelsen, — under åberopande af hvad Styrelsen i sitt den 14 December 1877 afgifna och af mig i Statsrådsprotokollet den 7 Januari 1878 angående regleringen af utgifterna under Riksstatens Sjette Hufvudtitel omförmälda förslag yttrat om behöfligheten, att det *till 200,000 kronor bestämda anslaget till bidrag för anläggning af nya samt omläggning eller förbättring af backiga eller eljest mindre goda vägar* höjdes till 300,000 kronor, — nu, när nya ansökningar om understöd för dylika företag fortfarande inginge till Styrelsen och arbetsprisen ännu vore låga samt den betydliga minskningen i jernvägsbyggnaderna åstadkommit brist på arbetstillfällen, förnyat sitt ofvanberörda uttalande derom, att Eders Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att höja berörda anslag för år 1881 från 200,000

kronor till 300,000 kronor; och har Styrelsen vidare hemställt: att till understödjande af mindre hamn- och brobyggnader samt upprepning af åar och farleder måtte hos Riksdagen begäras enahanda anslagsbelopp för nästa år, som det för innevarande år bestämda, eller 20,000 kronor; att anslaget till understöd för byggande vid större fiskelägen af smärre båt-hamnar, såsom fortfarade väl behöfligt, måtte föreslås till oförändradt belopp af 30,000 kronor; att, då, på sätt Styrelsen redan i sitt förslag för innevarande år anmärkt, planer till sådana arbetsföretag, för hvilka understöd plägade anvisas från det för landets odling och utveckling särdeles gagneliga anslaget till utförande af sådana myrutdikningar och vattenaftappningar, som företrädesvis afsåge att minska frostländigheten, altjemnt inneläge i Styrelsens arkiv till stort antal, Eders Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att till samma ändamål anvisa för år 1881 enahanda belopp af 80,000 kronor, som för innevarande år beviljats; samt att Eders Kongl. Maj:t täcktes äska samma belopp, som hittills utgått, till befrämjande medelst lån af utdikningar och aftappningar af sankar trakter och sjöar till beredande af odlingsföretag eller 100,000 kronor.

Den framställning, Styrelsen nu åter gjort om förhöjning i anslaget till bidrag för anläggning af nya vägar m. m., förtjenar utan tvifvel stor uppmärksamhet, och den tidpunkt torde icke vara aflägsen, då behofvet af en sådan förhöjning blifver oafvisligt, men af skäl, som jag redan flera gånger antydt, anser jag mig icke kunna för nästkommande år ifrågasätta en så betydlig tillökning i statsutgifter, som genom bifall till Styrelsens framställning skulle föranledas. Jag hemställer således i underdånighet, att Eders Kongl. Maj:t behagade föreslå Riksdagen att till Eders Kongl. Maj:ts förfogande för år 1881 ställa följande belopp, nemligen:

1:o till bidrag för anläggning af nya samt omläggning eller förbättring af backiga eller eljest mindre goda vägar 200,000 kronor;

2:o för understödjande af mindre hamn- och brobyggnader samt upprepning af åar och farleder 20,000 kronor;

3:o till understöd för byggande vid större fiskelägen af smärre båt-hamnar 30,000 kronor;

4:o till understödjande, medelst anslag utan återbetalningsskyldighet, af sådana myrutdikningar och vattenaftappningar, som företrädesvis afse att minska frostländigheten, 80,000 kronor; och

5:o till befrämjande, medelst lån, af utdikningar och aftappningar af sankar trakter och sjöar till beredande af odlingsföretag, 100,000 kronor.

Hvad slutligen angår villkoren för erhållande och tillgodonjutande af statsbidrag till och kontrollen å allmänna arbeten, hemställer jag, lika med Styrelsen för allmänna Väg- och Vattenbyggnader, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen bibehålla äfven för år 1881 de bestämmelser, som blifvit af 1873, 1874, 1876, 1878 och 1879 års riksdagar meddelade; lärande, i händelse af bifall härtill, dessa bestämmelser lämpligen böra till ett helt sammanföras.

Enär slutligen, enligt den vid Statskontorets berättelse om statsverkets tillstånd och förvaltning fogade förteckning öfver icke godtgjorda förskott, hvilka böra till ersättande hos Riksdagen anmälas, Statskontoret under åren 1878 och 1879 förskjutit:

ersättningar för jord, exproprierad från länsmansboställen	783: 50.
ersättningar för indragna landsstatsboställen	3,558: 25.
till tryckning och häftning af komiténs för verkställande af undersökning rörande förvaltningen och hushållningen vid Ultuna landtbruksinstitut betänkande	752: 10.
till komitén för afgifvande af förslag till förändrad lagstiftning i fråga om väghållningsbesvärets utgörande på landet	5,757: 01.
för tryckning och häftning af Kommerskollegiets utlåtande öfver förslag till ny grufvestadga	539: 50:
<hr/>	
Summa kronor	11,390: 36,

torde Eders Kongl. Maj:t vilja, med tillämpning af grundsatsen om anslags bestämmande till jemnt tal af kronor, föreslå Riksdagen, att till ersättande af åtskilliga, af Statskontoret förskottsvis bestridda, utgifter anvisa ett extra anslag å 11,391 kronor.

I sammanhang härmed tillåter jag mig erinra, att på grund af nådiga bref den 30 Maj och den 13 Juni innevarande år Arméförvaltningen förskottsvis bestridt kostnaderna för de truppkommenderingar, hvilka under nämnda månader utgått till Sundsvall och dess omgifningar samt till åtskilliga orter inom Gefleborgs län i anledning af yppade oroligheter bland sågverksarbetare, samt att, enligt meddelad uppgift, sålunda af Arméförvaltningen förskjutits, dels omedelbarligen dels ock genom Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Gefleborgs och Vester-norrlands län, ett sammanräknadt belopp af omkring 100,000 kronor.

Då

Då emellertid någon redovisning för de sålunda förskjutna medlen ännu ej inkommit, samt slutlig uppgift å kostnaderna för dessa kommenderingar, af hvilka en mindre styrka om 75 man ännu finnes förlagd i Sundsvall, i allt fall icke kan lemnas, förr än äfven sistnämnda trupp-kommendering kan, såsom jag hoppas, oförtöfvadt indragas, måste jag för närvarande inskränka mig till en erinran om förhållandet; och torde det tillåtas mig framdeles, så fort ske kan, underställa Eders Kongl. Maj:ts pröfning frågan om beredande af godtgörelse för de af berörda anledning uppkomna kostnader.

In fidem
Axel Hegardt.

*Utdrag af Protokollet öfver Civilärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms Slott den
17 Oktober 1879.*

Närvarande:

Hans Excellens Herr Statsministern Friherre *De Geer*,
Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena *Björnstjerna*,
Statsråden: *Almqvist*,
              Herr Thyselius,
              Lovén,
              Friherre *von Otter*,
              Forssell,
              Rosensvärd,
              von Stejern och
              Malmström.

Slutligen anförde Departements-chefen Herr Statsrådet Thyselius:

»Eders Kongl. Maj:t torde tillåta mig att i Dess minne återföra, huruledes, efter det ett större antal kommissionslandtmätare anhållit, att Eders Kongl. Maj:t täcktes för denna klass af landtmätare utverka en förhöjning till 2,000 kronor i det för dem på allmänna indragningsstaten nu bestämda pensionsbelopp af 900 kronor, och ej mindre Landtmäteristyrelsen, än ock Statskontoret lemnat förord till pensionsbeloppets förhöjande, Statskontoret likväl endast till 1,600 kronor, Eders Kongl. Maj:t uti till riksdagen år 1878 aflåten proposition äskat, att medgifvas måtte, att icke allenast kommissionslandtmätare utan jemväl andre landtmätare, hvilken vid afskedstagandet tjenat 30 år och un-

der sammanräknade 25 år varit antingen tjänsteman vid general-landtmäterikontoret eller ock haft anställning såsom storskiftes- eller afvittringslandtmätare, vice kommissionslandtmätare, kommissions- eller andre landtmätare, måtte, om han tillika vid afskedstagandet uppnått 60 lefnadsår, undfå pension på allmänna indragningsstaten till årligt belopp af 1,600 kronor, dock att sådan pension icke skulle tillkomma kommissionslandtmätare som fortfore att tjänstgöra såsom storskiftes- eller afvittringslandtmätare eller i sådan egenskap uppbure pension.

Denna proposition, hvilken af Stats-Utskottet afstyrktes, blef väl af Första Kammaren bifallen med det tillagda villkor, att kommissionslandtmätare, för att komma i åtnjutande af den förhöjda pensionen, borde, så vidt på honom berott, hafva 25 år varit verksam såsom landtmäteritjänsteman eller i annan statens befattning, men Andra Kammaren antog deremot Utskottets förslag, i öfverensstämmelse hvarmed, efter anställd gemensam omröstning, Riksdagens beslut blef affattadt.

Uti en till Civildepartementet sedermera ingifven skrift hafva de till möte i Stockholm under Oktober månad nästlidne år församlade landtmätare anhållit, att Eders Kongl. Maj:t måtte fortfarande egna nådig uppmärksamhet åt förenämnda deras viktiga angelägenhet och ånyo till Riksdagen aflåta proposition i enahanda syfte som den år 1878 afgifna, men med tillägg af det ytterligare förbehåll, som innefattades i Första Kammarens ofvan anförda beslut. I anledning häraf hört, har Landtmäteristyrelsen anmält, att vid tiden för afgifvandet af dess underdåniga utlåtande funnos i tjänst sex andre landtmätare, en har sedermera afgått, och 40 kommissionslandtmätare, hvilka nästa år, om de då ännu äro i lifvet, skulle uppnå 60 lefnadsår, af hvilka kommissionslandtmätare dock två voro i åtnjutande af pension såsom f. d. öfverstelöjtnanter, en såsom f. d. major och en i egenskap af f. d. kapten, och att i öfrigt af det uppgifna antalet landtmätare en icke förr än i Juni månad 1881 tjänat i fulla 30 år; hvarjemte styrelsen upplyst, att under året 1881 ytterligare 9 kommissionslandtmätare skulle tillkomma, hvilka, i fall de då fortfarande funnos bland de lefvande, tjänat 30 år och uppnått 60 års ålder. Med föranledande häraf och då af öfverläggningarne inom riksdagen syntes framgå som skulle ett ibland skälen dertill att den Kongl. propositionen icke vunnit framgång vara att finna deruti, att antalet pensionsrum för kommissionslandtmätare icke vore begränsadt och således all ledning saknades för bedömande af den kostnad, som af en pensionsförhöjning kunde uppkomma, har styrelsen hemställt dels, i öfverensstämmelse med en vid landtmätaremötet uppgjord beräkning, att 48 andre och kommissions-

landtmätare måtte på de i ansöknings villkor förklarade berättigade att på allmänna indragningsstaten undfå pension till årligt belopp af 1,600 kronor, dels ock att, derest antalet af de kommissionslandtmätare, som uppfyllt samma villkor för erhållande af pension öfverstege 48, desse, när de till nådigt afsked sig anmälte, skulle komma i åtnjutande af pension till det nu medgifna beloppet, 900 kronor, men med rättighet att efter tur uppflyttas i den högre pensionsklassen, när rum deruti blefve ledigt; och har Statskontoret till alla delar instämt i detta styrelsens förslag.

Den af mig nu i underdånighet anmälda framställning afser, i likhet med den nästlidne år behandlade, att i pensionshänseende måtte beredas ifrågavarande landtmätare en dubbel förmån, dels i så måtto att de skulle kunna komma i åtnjutande af pension vid en ålder af fyllda 60 år i stället för de nu erforderliga 65 åren, och dels deruti att pensionens belopp, åtminstone för ett visst antal, blefve ifrån 900 till 1,600 kronor förhöjdt.

Hvad angår förändringen i den lefnadsålder, vid hvilken pensionen skulle få tillträdas, torde mig vara tillåtet erinra derom, att riksdagen år 1875 för storskiftes- och afvittringslandtmätare och år 1878 för förste landtmätare medgifvit, att, så vida desse uppfyllt i öfrigt föreskrifna villkor, de vid en ålder af fyllda 60 år må på indragningsstat uppföras till pension, bestämd för de förre till 2,000 och för de sednare till 2,500 kronor. Då nu, på sätt Landtmäteristyrelsen vid ett föregående tillfälle äfven framhållit, kommissionslandtmätarna mer än de fleste tjenstemän äro utsatte för helsoförstörande mödor och flere slag af försakelser, hvarigenom förmågan att vara åtminstone fullt verksam i allmänhet jemförelsevis ganska tidigt aftager eller upphör och en hög ålder sällan uppnås, hvarpå såsom bevis må anföras, att, enligt mig lemnad officiel uppgift, icke flere än 23 bland dem, som innehaft kommissionslandtmätarebefattning, för det närvarande äro efter uppnådd stadgad lefnadsålder i åtnjutande af pension å allmänna indragningsstaten, så synes allt skäl vara för handen, att desse och i likhet med dem andre landtmätarna få sig tillerkänd den begärda förmånen att vid 60 års ålder kunna blifva till pension å allmänna indragningsstaten uppförde, en förmån, hvilken icke allenast, såsom redan nämnt är, tillkommer öfrige med landtmäteriförrättningar i orterna sysselsatte personer, utan äfven tillerkänts åtskilliga andra, hvilkas befattningar ansetts taga krafterna mer än vanligt i anspråk eller på helsotillståndet utöfva en mera menlig inverkan, såsom gymnastiklärare, landtbruksingenjörer, provincialläkare.

Beträffande åter den begärda förhöjningen i pensionsbeloppet, har det väl, efter hvad jag erfarit, blifvit satt i fråga, huruvida kommissionslandtmätare, då de icke af staten åtnjuta någon aflöning, kunna anses såsom i dess tjänst i egentlig mening anstälde och om således de böra vara ens till någon pension berättigade. Utom det att representationen redan beviljat dem en sådan förmån, hvarigenom deras egenskap af statens tjenare äfven torde få anses erkänd, förekommer i detta hänseende, att för vinnande af inträde i landtmäterikorpsen fordras att hafva aflagt en särskildt föreskrifven examen; att det tillkommer Kongl. Maj:t att utnämna kommissionslandtmätare, och att befordran dertill icke vinnes med mindre sökanden under en längre tids tjänstgöring ådagalagt säkra prof på skicklighet, nit och rättskaffenhets. Under utöfningen af sina åligganden får kommissionslandtmätaren ock erfara, att han är en statens tjensteman. De förrättningar, hvartill enskildes förtroende kallar honom, får han icke åtaga sig utan att förordnas af offentlig myndighet och för sina förrättningar står han under en kontroll, och har han sig ålagdt en redovisningsskyldighet, den förra måhända mera sträng och den sednare med större allvar utkräfd, än för de fleste andra tjenstemän eger rum. Väl är det sant, att han icke fått sig tillagd någon lön af staten, men om han härutinnan icke är så lyckligt lottad, som t. ex. landtbruksingenjörer och undervisare i åtskilliga med jordbruket gemenskap egande näringar, hvilka personers verksamhet, i likhet med hans, i främsta rummet tages i anspråk för den enskilde jordegarens gagn och bästa, men tillika, likasom också landtmätarens, är för befrämjande af landets modernäring samt således för vidmakthållande och höjande af landets deraf ytterst beroende välstånd af oundgängligt behof och omisskännelig vikt, så är det ändock ej honom tillåtet att sjelf bestämma ersättningen för det biträde han lemnar, utan denna ersättning utgår efter därför af Konungen utfärdad taxa. På landtmätarne hvilat dessutom ett för dem mycket betungande åliggande, hvarifrån de upprepade gånger förgäfves sökt befrielse, det åliggande nemligen att till statens arkiv utan ersättning aflemna renoveradt exemplar af en mängd kartor med tillhörande beskrifningar öfver skiften och andra förrättningar, som af dem verkställas, och till följd af föreskriften hvarom det allmänna utan allskonns uppoffring är i besittning af dylika kartor och handlingar, hvilka, genom tusentals landtmätarens ansträngningar tillkomna och under lång följd af år samlade, ega, enligt Landtmäteristyrelsens uppskattning, ett värde, som är att beräkna i millioner kronor och i mångfaldiga hänseenden tjena till afhjelpande af behof, som eljest måste med betydande

kostnader tillgodoses. Om nu, såsom det blifvit uppgifvet och med säkerhet kan antagas, en kommissionslandtmätare bör i allmänhet kunna under sin verksamma tid bereda sig en årlig inkomst af 3,000 kronor, ett belopp, som, derest det i form af lön utginge, skulle, när pensionsåldern inträdt och öfriga pensionsvilkor blifvit uppfyllda, efter allmänt gällande grunder medföra rätt till pension af samma belopp eller åtminstone två tredjedelar deraf, vill det synas mig, som skulle fullgiltigt skäl saknas att lemna obeaktad den förnyade framställning om förhöjd pension, som föreligger till behandling, och genom bifall hvar till desse landtmätare, när tilltagande år och minskad arbetskraft icke längre medgifva dem att fortsätta sin allmännyttiga verksamhet, ändock icke skulle beredas så hög pension, som redan är tillerkänd de med dem närmast jemförlige storskiftes- och afvittringslandtmätare, och ej heller komma i åtnjutande af större inkomst, än som kan anses motsvara ungefär hälften af den de under tjenstetiden kunnat påräkna. Än mindre kan jag för min del finna skäl att underkänna billigheten af hvad i detta hänseende blifvit satt i fråga, om, såsom det blifvit af vederbörande embetsmyndigheter hemställt, de högre pensionsrummen blefve till ett visst antal begränsade.

På grund af det nu anförda får jag i underdånighet tillstyrka, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen bevilja den förändring uti nu gällande stadganden beträffande andre landtmätares och kommissionslandtmätares pensionering

att sådan tjensteman, hvilken tjenat minst trettio och under sammanräknade tjugufem år varit anställd vid General-landtmäterikontoret eller såsom storskiftes- eller afvittringslandtmätare, vice kommissionslandtmätare, kommissionslandtmätare eller andre landtmätare må vid afskedstagandet, om han tillika uppnått en ålder af sextio år, uppföras till pension å allmänna indragningsstaten, dock att pension icke må tillgodokomma kommissionslandtmätare, hvilken antingen icke af Kongl. Maj:t pröfvas hafva, så vidt på honom berott, under nämnda 25 år varit såsom landtmäteritjensteman verksam, eller ock fortfar att tjenstgöra såsom storskiftes- eller afvittringslandtmätare eller såsom sådan fått pension å allmänna indragningsstaten sig tillagd; samt

att för andre landtmätare och kommissionslandtmätare, hvilka med pension afgå, pensionsbeloppet må bestämmas för fyratioåtta till 1,600 kronor hvarje, och för de öfrige med 900 kronor, dock med rättighet för desse att i den ordning,

de undfått nådigt afsked, i mån af äldres afgang, uppföras till erhållande af det högre pensionsbeloppet.

Uti allt hvad föredragande Departements-chefen sålunda yttrat och tillstyrkt instämde Statsrådets öfrige ledamöter; och behagade

Hans Maj:t Konungen i nåder dertill lemna bifall samt förordnade, att utdrag af detta protokoll skulle meddelas Finans-departementet till iakttagande vid uppgörande af förslag till reglering af utgifterna under riksstatens nionde hufvudtitel.

Ex protocollo

A. Wennberg.

---

*Utdrag af Protokollet öfver Civilärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms slott den
12 December 1879.*

Närvarande:

Hans Excellens, Herr Statsministern Friherre *De Geer*,
Hans Excellens, Herr Ministern för Utrikes Ärendena *Björnstjerna*,
Statsråden: *Almqvist*,
              Herr *Thyselius*,
              Lovén,
              Friherre *von Otter*,
              Forssell,
              Rosensvärd,
              von Steyern och
              Malmström.

Herr Departements-chefen föreslog vidare:

12:o.

En af Generaldirektören och Chefen för landtmäteriet, Kommen-
dören m. m. Ludvig Berckhan Falkman den 12 sistlidne November in-
gifven underdånig ansökning, deruti sökanden, jemte anmälan att han
uppnått en ålder af mera än 71 år och vore till helsan försvagad, i
underdånighet anfört, bland annat, att han, som ej ingått på den nya
från och med år 1879 gällande lönestaten för Landtmäteri-Styrelsen,
genom nådiga brefvet den 13 December 1878 förklarats berättigad att
fortfarande bibehållas vid sina dåvarande aflöningsförmåner och såsom

följd deraf ej mindre i lön uppbära 6,000 kronor, än äfven, i likhet med hvad dittills egt rum, åtnjuta afkomsten i hyror af de honom på lön anslagna boställsrum och lägenheter i Generallandtmäteri-kontorets hus; att dessa hyror, på sätt genom ett handlingarna bifogadt intyg styrktes, utgjorde tillsammans 3,800 kronor samt att, med tillämpning af stadgandet i nådiga brefvet den 16 Mars 1858 angående pensionernas för civile embets- och tjenstemän beräkning i visst fall till 80 procent af totalsumman utaf aflöningen, den pension, som vid afskedstagandet tillkomme honom, skulle utgöra 80 procent af nyssberörda aflöningsförmåner, tillhopa 9,800 kronor, eller 7,840 kronor; anhållande sökanden i underdånighet, att, derest denna åsigt af Kongl. Maj:t gillades, honom måtte i nåder beviljas afsked från hans embete såsom Generaldirektör och Chef för landtmäteriet med pension å allmänna indragningsstaten till sistnämnda belopp eller i rundt tal 7,800 kronor; men att, om Kongl. Maj:t funne stadgandet i 1858 års ofvanåberopade nådiga bref böra så förstås, att, enligt detsamma, sökandens pension icke kunde bestämmas till mera än 80 procent af hans lön å stat eller till 4,800 kronor, — hvarigenom sökanden vid afskedstagande skulle förlora 5,000 kronor af sina aflöningsförmåner och erhålla lägre pension än såväl andra Generaldirektörer som blifvande efterträdare i tjensten, — Kongl. Maj:t tacktes, med afseende härå och då vid 1877 års riksdag en annan Generaldirektör medgifvits rätt till pension vid 65 års ålder till belopp af 7,200 kronor, motsvarande 80 procent af då innehafvande lön, i nåder föreslå Riksdagen att bevilja sökanden pension å allmänna indragningsstaten till belopp, som ungefär motsvarade 80 procent af totalsumman utaf sökandens ofvan uppgifna aflöningsförmåner, att utgå från och med månaden näst efter den, i hvilken afsked blefve sökanden beviljadt.

Af den vid ansökningen fogade tjensteförteckningen och öfriga handlingar inhemtades, bland annat, att sökanden, hvilken vore född den 22 Maj 1808, antagits till landtmäterielev den 9 Juli 1827, konstituerats till landtmäteriauskultant den 18 Maj 1829 och till vice Kommissionslandtmätare i Malmöhus län den 28 Januari 1833 samt i nåder utnämnts den 22 Juli 1835 till Kommissionslandtmätare, den 27 April 1840 till Förste Landtmätare i Malmöhus län och den 12 Juni 1849 till Öfverdirektör vid Landtmäteriet, hvilket embete sökanden ännu utöfvade, alltsedan den 6 Augusti 1864 under titel af Generaldirektör; samt att sökanden, enligt den 17 sistlidne Oktober afgifvet läkarebetyg, sedan flere år tillbaka lede af lungemphysem och deraf framkallad chronisk bronchit samt af en svårare blåskatarr.

Uti häröfver infordradt, den 4 innevarande månad afgifvet underdånigt utlåtande hade Statskontoret anført, att enligt de äldre pensionsförfattningarne, som i förevarande fråga egde tillämpning, civile embets- och tjenstemän vore vid uppnådd ålder af 70 år och efter minst 30 års oafbruten tjenstetid, äfven om de icke, såsom här vore fallet, företett läkareattest om försvagadt helsotillstånd, berättigade till pension å allmänna indragningsstaten vid afskedstagandet; att i afseende å beloppet af sådan pension vid 1856—1858 årens Riksdag, enligt det af sökanden åberopade nådiga brefvet till Statskontoret af den 16 Mars 1858, blifvit stadgadt, bland annat, att för embets- och tjenstemän, hvilka åtnjöte mera än 3,000 kronor i årlig lön, deri äfven inberäknad då beviljad löneförhöjning, pensionen skulle utgå med 80 procent af totalsumman deraf; samt att de aflöningsförmåner sökanden, i egenskap af Chef för landtmäteriet, genom nådiga brefvet den 13 December 1878, berättigats att fortfarande uppbära, utgjordes af:

lön efter gammal stat	kr. 6,000: —
ersättning af statsverket för afträdde boställsrum, enligt nådiga brefven den 24 Mars 1865 och den 31 Oktober 1873.....	» 2,750: —
hyror för en del andra åt enskilde förhyrda boställslägenheter, enligt hyreskontrakt.....	» 1,050: —
	9,800: —

Och, enär enligt här förut åberopade stadganden pension icke finge åtnjutas å boställsförmån eller ersättning för sådan, vore alltså sökanden endast berättigad till en pension af 4,800 kronor, motsvarande 80 procent af hans ordinarie lön. I förevarande fall, der boställsförmånen uppginge till ett så betydligt värde samt utan tvifvel verkat derhän, att lönen blifvit bestämd till ett jemförelsevis ringa belopp, betydligt understigande den för sökandens vederlikar enligt förut gällande stater utgående aflöning, som i allmänhet uppgått till 8,000 kr., syntes billigheten dock kräfva, att vid pensionens bestämmande afseende fästades å detta förhållande; och då härtill komme, att sökanden under en tid af mera än 50 år tjenat staten och derunder på ett synnerligen träget, förtjenstfullt och för det allmänna gagnande sätt varit verksam samt i ej mindre än 30 år af denna tid, eller alltsedan den 12 Juni 1849, varit Chef för landtmäteriet i riket, ansåge Statskontoret sig kunna i underdånighet hemställa om aflåtande till nästsammanträdande Riksdag af nådig proposition om beviljande åt sökanden af en mot 80 procent af ofvannämnda aflöningsbelopp, 8,000 kronor, svarande pension af 6,400 kronor årligen, att från allmänna indragningsstaten

utgå från och med månaden näst efter den, uti hvilken afsked blefve honom i nåder meddeladt.

På grund af hvad sålunda förekommit och med afseende å ej mindre det outtröttliga nit och den framstående skicklighet, som Generaldirektören Falkman ådagalagt under den tid af mera än 50 år han varit i statens tjänst, och särskildt under den ovanligt långa tid af mera än 30 år, hvarunder han varit chef för landtmäteriet, än äfven hans gagnande verksamhet i öfrigt, tillstyrkte Statsrådet, att Kongl. Maj:t, i enlighet med hvad Statskontoret hemställt, måtte i nåder föreslå Riksdagen medgifva, att Generaldirektören Falkman, hvilken jemlikt gällande föreskrifter i ämnet vore berättigad till en årlig pension till belopp af 4,800 kronor, finge från och med månaden näst efter den, då han med pension å allmänna indragningsstaten erhållit entledigande från befattningen såsom Generaldirektör och Chef för landtmäteriet, under sin återstående lifstid från allmänna indragningsstaten uppbära en årlig fyllnadspension af 1,600 kronor, så att hans hela årliga pension komme att uppgå till 6,400 kronor.

Hvad Statsrådet sålunda hemställt behagade Hans Maj:t Konungen i nåder bifalla samt förordnade, att utdrag af detta protokoll skulle meddelas Finansdepartementet till iakttagande vid uppgörande af förslaget till reglering af utgifterna under riksstatens nionde hufvudtitel.

Ex protocollo
Otto Sjögren.

---

*Utdrag af protokollet öfver Civilärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms
Slott den 31 December 1879.*

Närvarande:

Hans Excellens, Herr Statsministern Friherre *De Geer*,
Hans Excellens, Herr Ministern för Utrikes ärendena *Björnstjerna*,
Statsråden: *Almqvist*,
Herr *Thyselius*,
Lovén,
Friherre *von Otter*,
Forssell,
Rosensvärd,
von Steyern och
Malmström.

Departementschefen, Herr Statsrådet *Thyselius* föredrog vidare i underdånighet:

51:o

Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes i Kronobergs län underdåniga memorial den 3 nästlidne November, hvarmed Kongl. Maj:ts Befallningshafvande öfverlemnade en af häradsskrifvaren i Kinnevalds och Norrvidinge härads fögderi af nämnda län Carl Gustaf Ericsson till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande ingifven, af prest- och läkarebetyg jemte tjensteförteckning åtföljd ansökning derom, att honom, som nu mera vore oförmögen att sköta sin innehafvande häradsskrifvaretjänst, måtte beredas den förmån att vid afskedstagandet, ehuru stadgade vilkor i afseende å ålder och tjenstetid ej ännu vore uppfyllda, undfå pension å allmänna indragningsstaten till så stort belopp, som utgjorde skillnaden emellan den pension från Civilstatens pensionsinrättning, hvartill

han redan vore berättigad, och det pensionsbelopp å allmänna indragningsstaten, som vid blifvande lönereglering för häradsskrifvare kunde varda bestämdt; och hade Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, med vitsordande att sökanden städse med utmärkt nit, skicklighet och redbarhet utöfvat sin ansträngande tjenstebefattning intill den 15 Januari 1875, från hvilken tid tjensten i anseende till sökandens brutna helsa måst i sin helhet af vikarie uppehållas, hemställt att, med afseende å det företedda läkarebetygets innehåll och enär häradsskrifvares löneförmåner icke vore tillräckliga att under de flera år, som ännu återstode, innan sökanden författningsenligt blefve berättigad till pension å allmänna indragningsstaten, bereda underhåll för ordinarie tjensteinnehafvaren och hans vikarie, samt detta förhållande, då det för längre tid blefve rådande, otvifvelaktigt hade menlig inverkan på tjenstens skötande, Kongl. Maj:t måtte till Riksdagen göra nådig framställning derom, att sökanden berättigades att, då han med pension ur Civilstatens pensionskassa från tjensten afginge, för sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta fyllnadspension till belopp, motsvarande skilnaden emellan pensionen ur nämnda kassa och den pension, som å allmänna indragningsstaten kunde häradsskrifvare tillkomma.

Af handlingarna i målet inhemtades, att sökanden, som vore född den 15 Juni 1818 och således uppnått en ålder af mer än 61½ år, kunde anses hafva vunnit inträde i statens tjenst den 1 Maj 1846, sedan han efter aflagd examen till rikets kammar och räkenskapsverk förut under nära 4 år varit anställd såsom enskildt biträde å häradsskrifvarekontor; samt att han, efter att hafva innehaft förordnanden att sköta kronofogde- och häradsskrifvaretjenster, blifvit den 20 September 1853 till sin nu innehafvande häradsskrifvarebefattning utnämnd, och hade sökanden alltså tillbragt nära 34 år i statens tjenst, deraf mer än 26 år såsom ordinarie innehafvare af häradsskrifvarebefattning.

Uti infordradt, den 10 sistlidne November afgifvet underdånigt utlåtande hade Statskontoret anført, att Ericsson visserligen hvarken i afseende å ålder eller tjenstetid ännu uppfyllt de genom nådiga brefvet den 12 November 1823 stadgade vilkor för civile embets- och tjenstemäns berättigande till pension å allmänna indragningsstaten; men att, då vid flera tillfällen tjenstemän äfven derförinnan blifvit, enligt Kongl. Maj:ts och Riksdagens beslut, hugnade med pension å nämnda stat, när de af obotlig sjukdom varit urståndsatte att vidare tjenstgöra, samt i förevarande fall det handlingarna bilagda läkarebetyget innehölle, att Ericsson sedan flera år lidit af kronisk mag- och tarmkatarr samt kronisk rheumatism och att i anseende till hans framskridna ålder

ingen förhoppning funnes, att han skulle blifva så mycket till helsan återställd, att han någonsin skulle kunna sköta sina tjensteåligganden, Statskontoret ansåge sig, på grund häraf och jemväl med hänsyn så väl till det hedrande vitsord, Kongl. Maj:ts Befallningshafvande lemnat rörande Ericssons tjenstgöring, som till de af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande anförda olägenheter af häradsskrifvaretjenstens uppehållande medelst fortsatt vikariat, böra, lika med Kongl. Maj:ts Befallningshafvaude, hemställa, att Kongl. Maj:t täcktes till Riksdagen aflåta nådig proposition derom, att Ericsson måtte förklaras berättigad att från och med månaden näst efter den, då han med pension från Civilstatens pensionsinrättning från tjensten afginge, å allmänna indragningsstaten för sin återstående lifstid åtnjuta fyllnadspension till det belopp, som utgjorde skilnaden emellan 1,200 kronor, som han, enligt det för nämnda pensionsinrättning under den 30 November 1877 senast utfärdade nådiga reglemente, vore berättigad att såsom pension i 4:de klassen erhålla så snart han från häradsskrifvaretjensten undfinge afsked, och det högre belopp, som häradsskrifvare i allmänhet måtte såsom pension å allmänna indragningsstaten tillkomma.

Med afseende å hvad i ärendet förekommit, tillstyrkte Statsrådet, att Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen medgifva, att häradsskrifvaren Ericsson finge från och med månaden näst efter den, hvori han med pension ur Civilstatens pensionsinrättning från tjensten afginge, under sin återstående lifstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta understöd, till belopp, motsvarande skilnaden mellan nämnda pension och den för häradsskrifvare å indragningsstat bestämda pension.

Hans Majt Konungen behagade i nåder lemna bifall här- till samt befalde, att utdrag af detta protokoll skulle meddelas Finansdepartementet till iakttagande vid uppgörande af förslaget till reglering af utgifterna under riksstatens nionde hufvudtitel.

Härefter anmälde Departementschefen, Herr Statsrådet Thyselius:

56:o

En af aflidne Geologen vid Sveriges geologiska undersökning Gustaf David Wilhelm Hummels enka, Wilhelmina Hummel, född Cordts, gjord underdånig ansökning, att sedan bemälde Hummel, — hvilken varit född den 16 November 1838 och i Juni månad år 1861 anställdes

såsom biträdande geolog vid Sveriges geologiska undersökning samt den 3 December 1870 af Chefen för Civildepartementet förordnades att vara geolog vid samma undersökning, hvilken befattning Hummel utan afbrott bestridt intill slutet af år 1876, då han på grund af sinnessjukdom i nåder erhöll tjänstledighet, — den 25 Maj 1879 affidit på Wadstena hospital, efterlemnande, förutom enka, tvenne minderåriga söner, den ene född 1873 och den andre 1876, Kongl. Maj:t måtte, enär behållningen i Hummels efterlemnade bo uppginge till endast 729 kronor 3 öre, samt i följd af beskaffenheten af den befattning, Hummel i listiden innehaft, han ej heller varit delegare i någon allmän enke- och pupillkasseinrättning, till näst sammanträdande Riksdag aflåta nådig proposition om pension till sökanden och hennes tvenne minderåriga söner, att utgå med 600 kr. årligen, motsvarande 15 procent af den lön, Hummel under sina senaste tjänsteår såsom geolog uppburit.

Chefen för Sveriges geologiska undersökning, som med underdånig skrifvelse den 30 September 1879 öfverlemnadt ifrågavarande ansökning, hade dörvid rörande Hummels verksamhet såsom geolog vitsordat, att han med ett berömvärdt nit städse deltagit icke blott i den allmänna geologiska undersökningen, utan ock i fullgörandet af åtskilliga mera speciella magtpåliggande arbeten; att han ensam utarbetat och utgifvit de geologiska kartbladen Skattmansö, Eriksberg, Linde, Trosa och Båstad med tillhörande beskrifningar samt, biträdd af extra geologer, bladen Huseby, Ljungby och Vexjö, till hvilka blad han författat beskrifningar; att han dessutom medverkat vid undersökningen af bladet Baldersnäs och rekognoscerat de ännu ej publicerade bladen Vidtsköffe, Simrishamn och Sandhammaren samt en del af bladet Trolleholm; samt att följande vetenskapliga afhandlingar blifvit af honom utgifna: »Öfversigt af de geologiska förhållandena vid Hallandsås»; »Om rullstensbildningen»; »Om Sveriges lagrade urberg, jemförda med sydvestra Europas», varande sistnämnda afhandling frukten af en vetenskaplig resa, hvilken Hummel med understöd af statsmedel år 1873 företagit. Vidare hade Hummel år 1875 erhållit uppdrag att såsom geolog deltaga i en af Kongl. Maj:t påbjuden undersökning af malmfyndigheter i Gellivare och Jukkasjärvi socknar i Norrbottens län samt deröfver afgifvit berättelse, äfvensom från Juni månad 1874, så länge helsan det medgifvit, på ett förtjenstfullt sätt fullgjort erhållet uppdrag att biträda Chefen för Sveriges geologiska undersökning, samt, på grund af nådigt förordnande, förestått chefsbefattningen vid nämnda undersökning under den tid af år 1876, då chefen i offentligt uppdrag vistades i Norra Amerika.

På grund häraf hade Chefen för Sveriges geologiska undersökning, under anförande att det ingalunda vore osannolikt, att Hummels sjukdom framkallats genom öfveranstängning i tjensteutöfning, samt med afseende derå att behållningen i hans efterlemnade bo föga öfverstege 700 kronor, till enkan Hummels ifrågavarande ansökning tillstyrkt nådigt bifall.

Uti häröfver afgifvet underdånigt utlåtande den 10 November 1879 hade Statskontoret anført, att då behållningen enligt bouppteckningsinstrumentet endast uppginge till det obetydliga belopp, sökanden uppgifvit, eller 729 kronor 3 öre, och någon pensionsrätt från allmän enke- och pupillkassa icke tillkomme sökanden eller hennes barn, sökanden tvifvelsutan vore i stort behof af något understöd för sina barns uppfostran; och hade Statskontoret, med hänsyn dels till Hummels synnerligen väl vitsordade, förtjenstfulla verksamhet i det allmännas tjenst, dels särskildt derå att Hummel, ehuru i statens tjenst anställd, icke egt delaktighet i någon allmän enke- och pupillkassa, i underdånighet hemställt, det tacktes Kongl. Maj:t till nästsammanträdande Riksdag aflåta nådig proposition om beviljande åt Geologen Hummels enka af en årlig pension från allmänna Indragningsstaten af 400 kronor, att utgå från och med Juni månad 1879 och så länge hon i enkestånd förblefve.

Med hänsyn till hvad sålunda anfördt blifvit, tillstyrkte Statsrådet i underdånighet, det Kongl. Maj:t tacktes, i betraktande af Geologen Hummels väl vitsordade och gagnande verksamhet i det allmännas tjenst äfvensom öfriga härvid förekomna ömmande omständigheter, föreslå Riksdagen att bevilja förbemälda enka en årlig pension af 400 kronor, att från allmänna Indragningsstaten utgå från och med Juni månad 1879 eller månaden näst efter den, i hvilken Geologen Hummel aflidit, och så länge hon enka förblifver.

Hans Maj:t Konungen behagade i nåder bifalla denna hemställan samt förordnade, att utdrag af detta protokoll skulle meddelas Finansdepartementet till iakttagande vid uppgörande af förslag till reglering af utgifterna under riksstatens nionde hufvudtitel.

Ex protocollo
A. Wennberg.

*Utdrag af protokollet öfver landtförsvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen uti statsrådet å Stockholms slott
den 12 december 1879.*

Närvarande:

Hans Excellens Herr Statsministern Friherre DE GEER,
Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena BJÖRNSTJERNA,
Statsråden: ALMQVIST,
Herr THYSELIUS,
LOVÉN,
Friherre VON OTTER,
FORSSELL,
ROSENSVÄRD,
VON STEYERN,
MALMSTRÖM.

Chefen för landtförsvarsdepartementet, statsrådet Rosensvärd anförde
i underdånighet:

1:o.

“Med anledning af Riksdagens i 3:dje punkten af dess underdåniga
skrifvelse den 13 sistlidne maj, angående utgifterna under 4:de hufvudtiteln,
gjorda hemställan, det täcktes Eders Kongl. Maj:t taga i öfvervägande, huru-
vida ej indelta arméns och Vermlands fältjägarecorps’ vapenöfningar under
innevarande eller nästkommande år, eller till någon del under hvarterdera af
dessa år, skulle utan väsentlig olägenhet kunna i den mån inskränkas, att

någon betydligare besparing i det för nämnda ändamål anvisade ordinarie anslag kunde vara att emotse och hvilken kunde komma statsverket till godo, behagade Eders Kongl. Maj:t den 23 i förenämnde månad anbefalla arméförvaltningen att, före den 15 derpåföljande november, till chefen för landtförsvarsdepartementet inkomma med så noggranna uppgifter som då kunde åstadkommas å kostnaden för årets vapenöfningar vid indelta armén och Vermlands fältjägarecorps.

Sedan arméförvaltningen, till fullgörande af denna nådiga befallning, aflemnat ett sammandrag af provianteringsdirektionernas approximativa beräkningar öfver stammens marsch- och möteskostnader innevarande år och derjemte, under den 5:te dennes, en uppgift å öfrige af vapenöfningsanslaget intill föregående dag bestridda utgifter, samt generalintendenten uppgjort beräkningar öfver kostnaden för de vanliga mötena under nästkommande år, anser jag tiden vara inne att inför Eders Kongl. Maj:t ånyo anmäla Riksdagens ofvanberörda hemställan.

I anseende till den ovanligt tryckta finansiella ställningen under senare delen af förra året och början af det innevarande har Eders Kongl. Maj:t redan så ordnat 1879 års vapenöfningar för indelta armén och Vermlands fältjägarecorps, att det å extra stat uppförda anslaget för dessa öfningar ..... kronor 388,000: — icke behöft tagas i anspråk.

Till följd af de något lägre rations- och portionspris, som i år kunnat betingas; inställelsen af regementsmötet vid lifregementets husarcorps i anseende till sjuklighet bland hästarne; minskning i styrkan af infanteriets underbefälsskola, föranledd af volontärskolans öppnande, samt andra anordningar, uppkommer på årets ordinarie vapenöfningsanslag en behållning, som väl ännu icke kan till siffran bestämmas, men som dock redan nu lemnar visshet om, att för de återstående likvider, som böra af detta anslag bestridas, kan undvaras en summa af ..... „ 88,253: 94;
om härtill lägges den behållning, som enligt nu afslutade räkenskaper visar sig hafva uppstått på sammanräknade beloppet af förlidet års ordinarie och extra anslag och som redan den 17 sistlidne oktober blifvit till statsverket kontant öfverlemnad eller ..... „ 23,746: 06,
blifver kronor 500,000: —

beloppet af redan besparade vapenöfningsmedel, som kunna till fyllande af andra statsändamål användas.

Genom generalorder den 28 förlidne månad har Eders Kongl. Maj:t för nästkommande år anbefalt vanliga befäls-, skjut- och rekrytmöten samt exercisskvadroner och förberedande underbefälsskolor, men regementsmöte endast för lifregementets husarcorps, som i år icke varit till sådant möte sammandragen. Frågan om öfrige regementsmöten har jag icke ansett mig böra till Eders Kongl. Maj:ts slutliga afgörande anmäla utan i sammanhang med den redogörelse för vapenöfningsanslagets tillgångar för innevarande och nästkommande år, jag först nu blifvit i tillfälle att lemna, enär, om statsverkets finansiella ställning nödvändiggör ytterligare uppoffringar på detta anslag, regementsmötena, visserligen icke utan stora olägenheter, men dock med mindre våda för arméns tjenstbarhet, än öfriga möten och öfningar, kunna för en gång inställas. Den besparing, som derigenom skulle uppkomma, är beräknad till 499,428 kronor, eller i rundt tal till kronor 500,000. Återstoden af 1880 års vapenöfningsanslag, eller 882,300 kronor, bereder, enligt uppgjorda beräkningar, möjlighet att bestrida kostnaderna för öfriga vapenöfningar och de andra utgifter, som böra drabba detta anslag.“

Chefen för finansdepartementet statsrådet Forssell yttrade: “I afseende å statsverkets finansiella ställning är jag för närvarande endast i tillfälle meddela, att, efter hvad af tillgängliga uppgifter vill synas, statsinkomsterna för år 1879 icke torde betäcka den brist, som uppstått å statsregleringen för år 1878, och att sålunda statsverkets ställning antagligen kommer att påkalla förnyad framställning om ökning af skattebidragen, der icke till tyllande af redan befintlig eller uppkommande brist kan vidtagas inskränkning i statsverkets utgifter; och får jag med hänsyn härtill hemställa, icke blott att de besparingar, som redan uppkommit eller kunna med säkerhet beräknas uppstå å reservationsanslaget till arméns vapenöfningar för åren 1879 och 1880, måtte få till statsverkets fond för reserverade medel öfverföras, utan äfven att, vid uppgörande af statsregleringen för år 1881, vederbörande departementschefer ville tillse, att såvidt möjligt anslagsfordringarne må beräknas till det belopp, som i 1880 års stat är anvisadt.“

Härefter anförde chefen för landtförsvarsdepartementet vidare: “Under de förhållanden, chefen för finansdepartementet upplyser vara för handen, anser jag mig böra underdånigst tillstyrka, att icke allenast ofvan anmälde redan befintlige besparingar å anslagen till indelta arméns och Vermlands fältjägarecorps' vapenöfningar, uppgående till 500,000 kronor, utan ock af nästkommande års anslag till samma ändamål ytterligare 500,000 kronor, eller tillsammans 1,000,000 kronor, deri dock inberäknadt det belopp af 23,746 kronor 06 öre, som, enligt hvad förut anförts, redan blifvit till statskontoret aflemnadt, må öfverföras till statsverkets fond för reserverade medel.“

Hans Maj:t Konungen behagade, på statsrådets tillstyrkan, bifalla hvad chefen för landtförsvarsdepartementet sålunda tillstyrkt, hvarjemte Hans Maj:t anbefalde samtliga departementschefer att vid statsregleringens uppgörande taga hänsyn till hvad chefen för finansdepartementet i detta afseende anfört; hvarom utdrag af protokollet skulle samtliga statsdepartementen meddelas.

Ex protocollo:
O. E. Pauli.

---

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 31
december 1879.*

Närvarande:

Hans Excellens Herr Statsministern Friherre DE GEER,
Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena BJÖRNSTJERNA,
Statsråden: ALMQVIST,
Herr THYSELIUS,
LOVÉN,
Friherre VON OTTER,
FORSSELL,
ROSENSVÄRD,
VON STEYERN och
MALMSTRÖM.

16:o.

Departementschefen, statsrådet Forssell anförde härefter:

"I sin den 11 innevarande månad afgifna berättelse om statsverkets tillstånd och förvaltning erinrar statskontoret: att vid den förändrade uppställning af riksstaten för år 1871, som blef en följd af den år 1869 beslutade ränte- och tiondeomsättningen, de andelar af ränta och tionde, hvilka fortfarande måste såsom indelte och anordnade bibehållas, blefvo uti riksstaten sammanförda med de vid omsättningen anvisade ersättningar för till statsverket indragen ränta och tionde, på det sätt, att under hvarje anslagstitel uppfördes två särskilda förslagsanslag, det ena för indelt ränta och ersättning för till statsverket indragna räntor, det andra för indelt tiondespanmål och ersättning för till statsverket indragna tiondeanslag; att denna anordning, ehuru blott provisorisk och föranledd af omöjligheten att vid detta till-

fälle och före ränte- och tiondeomsättningens genomförande uppgifva det på densamma beroende värdet särskildt af de sedermera bibehållna indelningarne, likväl sedermera förblifvit oförändrad; samt att beloppen af de under nämnda rubriker förslagsvis beräknade anslagen, som, hvad ersättningarne beträffade, vore beroende af markegången för året, jemväl i allmänhet blifvit bibehållna, sådana de uti 1871 års riksstat upptogos, ehuru i fråga varande utgifts-anslag sedermera på det hela taget utfallit med icke obetydligt ökade brister, som än mera stegrats till följd af det vid 1876 års riksdag fattade beslutet om försellönersättningens utgående af spanmålsersättningsanslagen; och har statskontoret ansett sig nu böra göra framställning om sådan förändring af riksstatsberäkningarna, att ej mindre indelningarne, i den mån de ännu äro innehafvarne såsom skattefrihet förbehållna, varda särskildt för sig angifna, än ock ersättningsanslagen för de indragna eller eljest upphörda indelningarna varda upptagna till belopp, som mera öfverensstämma med de senast afslutade räkenskaperna och närmare motsvara det på markegång beroende behovet.

Beträffande härvid riksstatens form har statskontoret, som ansett de utgifter, till hvilka före ränte- och tiondeomsättningen viss indelning varit anslagen, fortfarande som hittills böra i riksstat och räkenskaper särskildt upptagas utan sammanblandning med öfriga utgifter, men att den åtskilnad, som hittills varit gjord mellan å ena sidan indelningar af och ersättningar för ränta och å andra sidan indelningar af och ersättningar för tionde, numera, sedan båda skatterna blifvit i bestämd penningeafgift omsatte, icke vore behöflig, tillika anført, att med anslagen till ersättning för indragne indelningar af ränta och tionde vore fullt jämförliga åtskilliga andra i riksstaten förekommande utgiftsanslag, hvilka nu dels ingå bland anvisningarna i penningar och dels hufvudsakligen bestå af de uti särskild kolumn förda anslagen af oindelt spanmål, hvarför dessa, särskildt angifna, anslag borde uti nämnda ersättningsanslagskolumn införas, och har på grund häraf statskontoret föreslagit sådan förändrad uppställning af berörda stat, att densamma komme att innehålla en kolumn för »*anvisning i kontant*», en dubbelkolumn för »*indelning och dermed jämförlig anvisning, på förslag*», hvilken sönderfaller i en kolumn för »*frikheter och kyrkotionde*» samt en annan för »*ersättning*», och slutligen en kolumn för »*summan*» af de anförda kolumnerna.

I samband med denna förändrade uppställning af i fråga varande anslag har statskontoret ifrågasatt dels öfverflyttande af åtskilliga anslagsposter från ett anslag till ett annat, som de efter sin art ansetts rätteligen böra tillhöra, dels uteslutande ur riksstaten af belopp, som i sjelfva verket ej hafva anslags natur, dels upptagande i riksstaten under vederbörande anslagstitel af belopp, hvilka hittills i räkenskaperna afförts som afdrag å inkomster.“

Efter att hafva redogjort för de af statskontoret sålunda väckta förslagen, yttrade departementschefen vidare:

»Hvad statskontoret sålunda anført synes mig så väl med hänsyn till reda och ordning i statsräkenskaperna som för vinnande af önskvärd öfverensstämmelse mellan riksstatens beräkningar och de verkliga statsutgifterna förtjena all uppmärksamhet. Endast i en punkt har jag en anmärkning att framställa, nemligen i afseende å det under sjetten hufvudtiteln uppförda anslaget till *hästafvelns förbättrande*. Angående ett under detta anslag nu uppfördt belopp oindelt spanmål af 330,7 kubikfot, med förslagsvärde af 793 kronor 68 öre, har statskontoret upplyst, att detta spanmålsanslag eger sin grund i kontrakt, som blifvit afslutade med en del rusthållsnummer i Skaraborgs och Elfsborgs län om skyldighet för dem att i stället för hästvakansspanmåls erläggande hålla hingst; och har statskontoret tillika, med förmälan att, på grund af särskilda kongl. bref, för enahanda ändamål inom Östergötlands län utginge 94,5 kubikfot hästvakansspanmål, motsvarande afgiften för två rusthållsnummer, utan att något anslag härtill blifvit å riksstaten uppfördt, hemställt, att då berörde 94,5 kubikfot hästvakansspanmål böra i riksstaten upptagas, men i fråga varande spanmålsanslag ej lämpligen kunna med ersättningsanslagen för indragna indelningar sammanföras, spanmålsanslaget må från riksstaten uteslutas och, till betäckande af förenämnda utaf hästvakansspanmål bestridda utgifter, ett kontant anslag till bestämdt belopp, beräknadt till 1,100 kronor, ställas till stuteriöfverstyrelsens disposition, med föreskrift för styrelsen att enligt likvid, som på grund af rikshufvudboken för hvarje år i statskontoret upprättas, godtgöra de utgifter för hingsthållning, som jemlikt länsräkenskaperna blifvit af hästvakansspanmålen bestridda.

Då i fråga varande anvisning af hästvakansspanmål, hvarom enligt nådiga brefvet af den 7 december 1877 nya kontrakt på 10 år skolat afslutas, till formen är fullt jemförlig med annan under indelningar hänförd frihet från skatt, i hvars ställe något besvär utgöres; då utgiftens hänförande under "anvisning i kontant" så mycket mindre synes lämplig, som densamma skall bestridas just å den tid och på det sätt som, enligt hvad statskontoret sjelft angifvit, är det egentligen utmärkande för anslagen på "indelning eller dermed jemförlig anvisning", eller vid uppbördsstämmorna för ränta och tionde, och då för öfrigt en anvisning af bestämdt anslag för en utgift, som på grund af kontraktens fortfarande lydelse måste vxla med hästvakansspanmålsens markegångspris, ej är ändamålsenlig, så tillåter jag mig i afseende å denna utgiftspost hemställa, att densamma må upptagas med det af statskontoret föreslagna belopp 1,100 kronor under rubriken "friheter".

Under förutsättning af bifall härtill och godkännande af statskontorets förslag, att under sistnämnda rubrik uppföra räntorna å en del hemman under

Ottenby stuteri med 1,200 kronor, skulle å detta anslag rubriken "friheter" komma att upptaga ett sammanlagdt belopp af 2,300 kronor.

Vid utarbetandet af de beräkningar, som erfordrats för den nu i fråga satta förändringen i riksstatens uppställning, har statskontoret låtit sig angeläget vara att öfverallt, der anslagsbeloppen äro på förslag beräknade, utföra dem i jemnt krontal, och hafva derigenom flera af de nu å öretal slutande anslagsbeloppen blifvit lämpligen utjemnade. Ännu återstå dock åtskilliga anslag med bestämd siffra slutande på öretal. Det må visserligen anses för en jemförelsevis obetydlig fördel att ernå afslutning i krontal för riksstatens samtliga anslag, men då en dylik anordning dock underlättar den afrundning af slutsiffrorna, som för en budget torde få anses önskvärd, och då ett medgifvande, att hvarje bestämdt anslag, som slutar å öre, får afrundas till närmast högre krontal, icke medför annat, än att den öfverföring till vederbörande hufvudtitels besparingsfond, till fonden för reserverade medel eller till anslagets reservationer, som dock nästan alltid i räkenskapen uppkommer, varder med några få öre förökad, synes det mig som om tillfället af nu i fråga satta allmänna förändring i anslagen borde begagnas till genomförande af nämnda anordning, hvarför jag hemställer att, i samband med den nu af statskontoret ifrågasatta beräkningen af vissa anslag, Eders Kongl. Maj:t ville föreslå, att, der anslag i riksstaten slutar å öretal, detsamma må till närmast högre krontal utjemnas.

I öfverensstämmelse härmed och efter gemensam beredning med vederbörande departementschefer får jag i underdånighet tillstyrka, att Eders Kongl. Maj:t ville besluta, att, oafsedt de öknningar eller minskningar af anslagsbeloppen, som på föredragning af vederbörande departementschefer kunna ifrågakomma, följande förändringar i afseende å utförandet och beräkandet af nedan nämnda anslag skola iakttagas vid affattande af den proposition angående statsverkets tillstånd och behof, som kommer att till Riksdagen aflåtas, nemligen:

Andra hufvudtiteln:

att anslaget till *Svea hofrätt med derunder lydande justitiestat* beräknas sålunda:

anvisning i kontant	kronor 572,826: —,
indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:	
friheter	255: —,
ersättningar	29: —,
	summa kronor 573,110: —;

att anslaget till *Gotha hofrätt med derunder lydande justitiestat* beräknas sålunda:

anvisning i kontant	kronor 510,020: —,
indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:	
friheter	400: —,
ersättningar	1: —,
summa kronor 510,421: —;	

samt att anslaget till *hofrätten öfver Skåne och Blekinge med derunder lydande justitiestat* afjennas till krontal och beräknas sålunda:

anvisning i kontant	kronor 208,713: —.
---------------------------	--------------------

Fjerde hufvudtiteln:

att anslaget till *indelta kavalleri- och infanteriregementena*, under förutsättning att den enligt kongl. brefvet den 28 april 1863 häraf utgående ersättning för upphörd dagsverksskyldighet till kungsgårdarne Lilla Bjurum i Skaraborgs län och Beckaskog i Kristianstads län med sammanlagdt 240 kronor i penningar och 1,207,3 kubikfot oindelt spanmål varder å allmänna indragningsstaten öfverflyttad, beräknas sålunda:

anvisning i kontant	kronor 7,100: —,
indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:	
friheter	901,750: —,
ersättningar	693,400: —,
summa kronor 1,602,250: —;	

att *anslaget till lega för hästar till artilleriets och fortifikationstruppernas exercis* såsom förslagsanslag beräknas sålunda:

anvisning i kontant	kronor 64,000: —;
---------------------------	-------------------

att följande anslag i jemnadtt krontal utföras sålunda:

till krigsskolan	anvisning i kontant: kronor 79,889: —,
„ garnisonssjukhuseni Stock-	
holm och å Karlsborg, re-	
servationsanslag, ...	81,487: —,
„ husarregementet Konung	
Karl XV	188,615: —,
„ Svea lifgarde	162,629: —,
„ andra lifgardet	161,594: —,
„ Vermlands fältjägarecorps	135,685: —,

till Svea, Göta och Vendes ar-				
tilleriregementen, reserva-				
tionsanslag, ...	anvisning i kontant:	kronor	1,091,966:	—,
„ värfvade garnisonstrupper-				
nas rekrytering och aflö-				
ning, reservationsanslag, ...	„	„	859,212:	—,
„ remontering och skoning m.				
m. för värfvade kavalleriets,				
artilleriets och fortifika-				
tionstruppernas hästar	„	„	140,592:	—,
„ lifbevaringsregementet	„	„	11,432:	—,
„ Gotlands nationalbeväring	„	„	200,262:	—,
„ försvarsverket till lands i all-				
mänhet eller arméförvalt-				
ningens departement, re-				
servationsanslag, ...	„	„	2,109,091:	—,
„ lif- och släpmunderingar vid				
rotehållsregementena och				
Vermlands fältjägarcorps	„	„	304,063:	—,
„ ved och ljus vid fästnings- och				
garnisonsorter	„	„	46,392:	—.

Femte hufvudtiteln:

att med sammanförande af de bägge anslagen *båtsmansindelningen* och *tillskott i de till båtsmansindelningen i Blekinge län anslagna räntor* beräknas för *båtsmansindelningen*:

indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:

friheter	kronor	77,300: —,
ersättningar	„	24,600: —,
summa kronor		101,900: —;

att anslaget till *lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanstalterna* beräknas sålunda:

anvisning i kontant, reservationsanslag, ...

kronor 1,000,000: —,

indelning och dermed jemförlig anvisning,

på förslag:

friheter	„	405: —
ersättningar	„	4: —

summa kronor 1,000,409: —

Sjette hufvudtiteln:

att anslaget till *landsstaterna i länen*, med inberäkning af de nu särskildt uppförda penningeanslagen till *ersättande af arrendet för lägenheten Hushagen, jemte forsellön* och till *bestridande af lösen för åtskillige i den, landshöfdingen i Vesternorrlands län anvisade lön ingående räntepersedlar*, beräknas sålunda:

anvisning i kontant (deraf 95,000 kronor reservationsanslag)	kronor 2,180,354: —,
indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:	
friheter	„ 8,500: —,
ersättningar	„ 150,900: —,
	<hr/> summa kronor 2,339,754: —;

att anslaget *gästgifvares friheter*, med inberäkning af ersättning för en under räntan af hemmanet 1 mantal skatte n:o 1 Herting, Lars Nils gården i Skrea socken af Hallands län inbegripen, numera afskrifven qvarnränta, hvilken varit indelt till gästgifveriet i Falkenberg, beräknas sålunda:

anvisning i kontant	kronor 1,040: —,
indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:	
friheter	„ 6,635: —,
ersättningar	„ 11,900: —,
	<hr/> summa kronor 19,575: —;

att anslaget *färjor och färjekarlar* beräknas sålunda:

anvisning i kontant	kronor 150: —,
indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:	
friheter	„ 25: —,
ersättningar	„ 210: —,
	<hr/> summa kronor 385: —;

att anslaget till *hästafvelns förbättrande*, med iakttagande deraf att, jemte den hittills i staten för hingsthållning anslagna hästvakansspanmål, under rubriken friheter uppföres ej mindre räntor å en del under Ottenby stuteri disponerade hemman, än äfven den till hingsthållning i Östergötlands län anslagna hästvakansspanmål, beräknas sålunda:

anvisning i kontant (deraf särskildt reservationsanslag 35,000 kronor till prisbelöningar för hästar) ..... kronor 93,550: —,
indelning och dermed jemförlig anvisning, på

förslag:

friheter ..... „ 2,300: —,

summa kronor 95,850: —;

att anslaget *befrämjande i allmänhet af bergsbruket*, med öfverflyttande till anslaget för Sala bergslag af ett indelt räntebelopp 61 kronor 98 öre, som inom Kopparbergs län åtnjutes för underhåll af konststaten och hyttverken vid Sala silfververk, beräknas sålunda:

anvisning i kontant ..... kronor 8,700: —,

indelning och dermed jemförlig anvisning, på

förslag:

ersättningar ..... „ 15: —,

summa kronor 8,715: —;

att anslaget till *Sala bergslag för förlust genom vissa räntors indragning eller förvandling*, ofvannämnda indelta räntebelopp 61 kronor 98 öre inbegripet, under den kortare benämningen: *Sala bergslag*, beräknas sålunda:

indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:

friheter ..... kronor 62: —,

ersättningar ..... „ 6,320: —,

summa kronor 6,382: —;

att anslaget för *jordförluster genom kanal- och väganläggningar*, med uppförande såsom utgiftsanslag af en till lägenheten Östra Strömsnäs i Östergötland anslagen spanmålsersättning för jord, som upplåtits till Göta kanal, beräknas sålunda:

anvisning i kontant, förslagsanslag, ... kronor 2,700: —,

indelning och dermed jemförlig anvisning, på

förslag:

friheter ..... „ 1,560: —,

ersättningar ..... „ 6,000: —,

summa kronor 10,260: —.

Sjunde hufvudtiteln:

att anslaget till *skogsväsendet*, med det "bestämda anslagets" utförande till jemnt krontal, beräknas sålunda:

anvisning i kontant (deraf 273,500 kronor reservationsanslag)	.....	kronor 720,713: —,
indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:		
friheter	.....	„ 1,470: —,
summa kronor		722,183: —;

att anslaget *städers friheter*, med öfverflyttande till det å åttonde hufvudtiteln uppförda anslaget till *allmänna läroverken* af en förut till Helsingborgs stad utgående ersättning för mistade så kallade klockarepensioner till belopp af 27 tunnor korn, beräknas sålunda:

anvisning i kontant, förslagsanslag,	.....	kronor 21,550: —,
indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:		
friheter	.....	„ 8,460: —.
ersättningar	.....	„ 2,720: —,
summa kronor		32,730: —,

Åttonde hufvudtiteln:

att anslaget till *kleresistaten*, med öfverflyttande till anslaget för domkapitlens expeditioner ej mindre af de aflöningsbelopp, som utgå till konsistorienotarier, konsistorieamanuenser samt en vaktmästare och tillsammans utgöra penningar 5,348 kronor 31 öre jemte 1,184 kubikfot 4 kannor oindelt spanmål, än äfven af lösen för indragen kronotonde-spanmål, som varit indelt till konsistorienotarierne i Upsala, Linköping, Vexjö, Kalmar och Karlstads stift, uppgående för år 1877 till 2,842 kronor 89 öre, samt med upptagande uti anslaget af det nu särskildt uppförda förslagsanslaget till biskopens på Gotland lön, och med afrundning äfven af anvisningen i kontant till jemnt krontal, beräknas sålunda:

anvisning i kontant	.....	kronor 9,805: —,
indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:		
friheter och kyrkotionde	.....	„ 148,600: —,
ersättningar	.....	„ 347,800: —,
summa kronor		506,205: —;

att anslaget till *domkapitlens expeditioner*, med inberäkning dels af ofvannämnda nu under anslaget till kleresistaten hänfödda aflönings- och ersättningsbelopp, uppgående sammanlagdt i penningar till kronor 11,033, 76, dels af det särskilda förslagsanslaget å 3,510 kronor till ersättning åt 13 konsistorienotarier för dem frångången förmån af förhöjd tjensteårsberäkning, dels af ett å anslaget till Lappmarkens ecclesiastikverk nu utgående arvode å 300 kronor till konsistorienotarien i Hernösand, dels af den å allmänna läroverkens anslag nu utgående ersättning för indragen tiondespanmål till konsistorienotarien i Skara, såsom vanligt bestämdt anslag beräknas sålunda:

anvisning i kontant	kronor	19,159: —,
indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:		
ersättningar	„	5,841: —,
summa kronor		25,000: —;

att anslaget till *universiteten* beräknas sålunda:

anvisning i kontant (deraf 162,700 kronor förslagsanslag)	kronor	515,316: —,
indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:		
friheter och kyrkotionde	kronor	109,600: —,
ersättningar	„	101,400: —,
summa kronor		726,316: —;

att anslaget till *allmänna läroverken*, efter afdrag af ofvannämnda till konsistorienotarien i Skara utgående tiondespanmålsersättning, men med tillägg af den förut på sjunde hufvudtitelns anslag till städers friheter uppförda ersättning för oindelt spanmål 27 tunnor korn till Helsingborgs läroverk, beräknas sålunda:

anvisning i kontant, reservationsanslag, ...	kronor	2,612,833: —,
indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:		
friheter	kronor	7,320: —,
ersättningar	„	1,080: —,
summa kronor		2,621,233: —;

att anslaget för *pedagogier och folkskolor*, efter uteslutande, så väl från utgifter som från uppbörden i kronans räkenskaper, af det till läraren vid Sundbyholms skola i Södermanlands län utgående spanmålsbelopp 448,9 kubikfot, hvilket, grundadt på enskild donation, skall afdragas

från det till kronan af Sundbyholms kungsgård ingående arrende, beräknas sålunda:

anvisning i kontant	kronor	62,620: —,
indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:		
friheter och kyrkotionde	„	5,350: —,
ersättningar	„	5,200: —,
summa	kronor	73,170: —;

att anslaget till *barnmorskeundervisningen och barnbördshusen*, efter öfverflyttande till anslaget till kyrkors underhåll af ett belopp kyrkotiondespanmål, 925,982 kubikfot råg, 1,217,738 kubikfot korn och 9,45 kubikfot hafre, för år 1877 i värde belöpande till 5,576 kronor 42 öre, hvilket utgör barnmorskelönen inom vissa församlingar i Skåne, beräknas sålunda:

anvisning i kontant	kronor	32,741: —,
indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:		
friheter och kyrkotionde	„	700: —,
summa	kronor	33,441: —;

att anslaget till *fattigvården i Stockholm och landsorterna* beräknas sålunda:

anvisning i kontant	kronor	9,142: —,
indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:		
friheter och kyrkotionde	kronor	20: —,
ersättningar	„	440: —,
summa	kronor	9,602: —;

att anslaget till *lasarettets underhåll* beräknas sålunda:

anvisning i kontant	kronor	35,125: —,
indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:		
friheter och kyrkotionde	kronor	12,615: —,
ersättningar	„	6,280: —,
summa	kronor	54,020: —;

att under anslaget till *stora barnhuset i Stockholm*, utom anvisningen i kontant till nuvarande belopp, uppföras såsom "indelning och dermed jem-

förlig anvisning, på förslag i kolumnen för ersättningar	kronor	51,100: —;
att under anslaget till <i>barnhusen i landsorterna</i> under nyssnämnda rubrik uppföras	kronor	29,350: —;
att anslaget till <i>kyrkors underhåll</i> , med inberäkning af ofvannämnda belopp kyrkotionde spannmål till barnmorskelönen i Skåne, beräknas sålunda:		
anvisning i kontant	kronor	6,528: —,
indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:		
friheter och kyrkotionde	„	217,600: —,
ersättningar	„	170,000: —,
	summa kronor	394,128: —.

Nionde hufvudtiteln:

att ersättningarne till vederbörande pensionskassor för mistade löneinnehållningar till närmast högre krontal utjemnas, och följande två i <i>pensionsstaten</i> uppförda anslag följaktligen beräknas sålunda:		
till <i>civilstatens pensionskassa</i> ... anvisning i kontant	kronor	110,986: —,
„ <i>arméns pensionskassa</i>	„	82,720: —;
samt att anslaget till <i>allmänna indragningsstaten</i> , med inberäkning af den förut på fjärde hufvudtitelns anslag till indelta kavalleri och infanteriregementena uppförda ersättning för upphörd dagsverksskyldighet till kungsgårdarna Lilla Bjurum i Skaraborgs län och Beckaskog i Kristianstads län, beräknas sålunda:		
anvisning i kontant, förslagsanslag, ...	kronor	957,575: —,
indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:		
friheter	„	75: —,
ersättningar	„	6,400: —;
	summa kronor	964,050: —.

Uti hvad föredragande departements-chefen sålunda anført och hemställt instämde statsrådets öfriga ledamöter, och behagade Hans Maj:t Konungen dertill lemna nådigt bifall, med befallning tillika, att hvad sålunda blif-

vit beslutadt skulle genom utdrag af detta protokoll delgifvas justitie-, landtförsvars-, sjöförsvars-, civil- och ecklesiastikdepartementen samt iakttagas vid uppsättande af den nädiga propositionen angående statsverkets tillstånd och behof, som komme att till Riksdagen aflåtas.

Föredragande departements-chefen anförde vidare:

17:o.

”I underdånig skrifvelse den 6 november 1879 har generalpoststyrelsen afgifvit förslag till stater för *postverket* för år 1881.

I fråga om postverkets *inkomster* har generalpoststyrelsen härvid anført, att det tryck, hvarunder handel och näringar i en senare tid arbetat, sträckt sina verkningar äfven till postverket, i det att antalet postförsändelser minskats och postuppbörden, som för hvarterdera af åren 1879 och 1880 beräknats till 5,000,000 kronor, under tiden från och med den 1 juli 1878 till och med den 30 juni 1879 uppgått till endast omkring 4,630,000 kronor. Någon på ökad korrespondens beroende tillväxt af betydenhet i postuppbörden för år 1881 har generalpoststyrelsen icke ansett med någon grad af tillförlitlighet kunna påräknas; men då, i följd af dels de under innevarande år beslutade förhöjningar i afgifterna för befordran af försändelser under band och för förskrifning genom postanstalt af tidningar och tidskrifter, dels Eders Kongl. Maj:ts den 26 september samma år fattade beslut om införande af ett uniformt porto för större paketer af 30 öre per 500 grams vikt, en tillökning i postuppbörden vore att förvänta, som, äfven under förutsättning att de förhöjda afgifterna komma att medföra någon inskränkning i postverkets anlitage för befordran af omförmälda slag af försändelser, kunde antagas komma att uppgå till minst 100,000 kronor för år, har generalpoststyrelsen ansett postverkets inkomster för år 1881 kunna förslagsvis i rundt tal beräknas till 4,730,000 kronor.

Om än anledning icke saknas att för år 1881 antaga en något större lifaktighet i handelsförbindelserna och postutvexlingen än som för närvarande är rådande, torde försigtigheten likväl bjuda att icke ställa beräkningarna på postverkets inkomster högre än generalpoststyrelsen tilltrött sig, och jag hemställer derföre,

att postverkets inkomster för år 1881 måtte beräknas till 4,730,000 kronor.

Beträffande postverkets *utgiftsstater* och dervid först dess *aflöningsstat*, har generalpoststyrelsen, under erinran att så väl posttjenstens beskaffenhet af att större delen af dagen och ofta nog flere timmar af natten binda tjenstemannen vid arbetsrummet, som det med tjensten förenade ansvar för dels kontant uppbörd till icke ringa belopp och dels försändelser af höga penningevärden med nödvändighet påkallade, att posttjenstemannen vore i det minsta lika väl aflönad som hans vederlikar inom andra verk och inrättningar, särskildt framhållit behovet af att bereda någon löneförhöjning åt de, enligt styrelsens åsigt, relativt till arbete och ansvar sämst aflönade tjenstemännen inom postverket, eller föreståndarne för de fasta postexpeditionerna och de vid postanstalterna anställde kontorsskrifvarne.

Desse tjenstemän åtnjuta för närvarande i aflöning å stat:

postexpeditörer, tillhörande femte löneklassen, ...	kronor	1,800: —,
d:o ,, sjette ,, ...	,,	1,600: —,
d:o ,, sjunde ,, ...	,,	1,200: —,
d:o på öfvergångsstat	,,	1,000: —,
kontorsskrifvare, tillhörande första lönegraden, ...	,,	1,600: —,
d:o d:o andra d:o	,,	1,200: —;

hvertill komma för postexpeditörer uppbördsprovision och sportler, som år 1878 i medeltal uppgått för hvar och en till 615 kronor, och för kontorskrifvare andel i uppbördsprovision, hvilken samma år i medeltal för hvarje utgjort 250 kronor; hvarförutan så väl postexpeditörer som kontorsskrifvare äro berättigade till ålderstillägg med 200 kronor efter 10 års väl vitsordad tjenstgöring och med 400 kronor efter 15 års anställning.

Den såsom önskelig ansedda löneförbättringen för ifrågavarande tjenstemän har generalpoststyrelsen föreslagit måtte dem beredas genom sådan förändring af nu gällande bestämmelser angående ålderstillägg, att dessa lönestillägg finge tillträdas, det första efter 5 års och det andra efter 10 års tjenstgöring, samt förhöjdes, det förra till 300 kronor och det senare till 600 kronor. Under förutsättning af bifall till denna hemställan har generalpoststyrelsen ansett en tillökning i det å postverkets aflöningsstat uppförda anslag till ålderstillägg erforderlig med 38,400 kronor; och då utgifterna å berörda anslag, i 1880 års stat upptaget till 45,500 kronor, under tiden från och med den 1 juli 1878 till och med den 30 juni 1879 uppgått till 48,900 kronor, har generalpoststyrelsen föreslagit, att för ålderstillägg måtte i 1881 års stat uppföras ett belopp af 87,300 kronor.

I öfrigt har i aflöningsstaten icke annan förändring blifvit af generalpoststyrelsen föreslagen, än att, då, i sammanhang med fullständiga postanstalters utbytande mot poststationer, 6 postexpeditioner af sjunde klassen indragits och af anslagen för dessa expeditioner endast ett borde bibehållas för den postexpedition, som enligt nädigt beslut skulle inrättas i Laxå, löne-

anslagen för 5 postexpeditörer af oförmälda klass, tillsammans utgörande 6,000 kronor, måtte ur staten afföras.

Enligt generalpoststyrelsens förslag skulle sålunda ökning i aflöningsstaten ega rum med 41,800 kronor och minskning ske med 6,000 kronor, i följd hvaraf samma stat, nu faststæld till 1,795,375 kronor, skulle komma att sluta på 1,831,175 kronor.

Med tillkännagifvande, att en af de kammarskrifvare, som å *öfvergångsstaten* uppburit aflöning af 1,600 kronor, blifvit till annan tjenst befordrad, samt att det å *indragningsstaten* uppförda belopp till lönefyllnad åt kontorsskrifvare, hvilka vid löneregleringen år 1873 fått minskad aflöning, numera icke vore för ändamålet erforderligt, sedan den vid fastställandet af 1880 års stat qvarstående ende kontorsskrifvaren med dylik lönefyllnad afgått, har generalpoststyrelsen hemställt, att anslagen till nämnda två stater, upptagna för år 1880, det för *öfvergångsstaten* till 15,000 kronor och det för *indragningsstaten* till 10,275 kronor, måtte minskas, det förra anslaget till 13,400 kronor och det senare till 10,075 kronor.

Beträffande *pensionsstaten* har generalpoststyrelsen anmält, att i följd af inträffade dödsfall från denna stat böra afgå de belopp, som utgått

till f. d. postmästaren M. Giertz	kronor 1,400: —,
„ f. d. do A. E. Lilliestjerna	„ 1,400: —,
„ förre postvaktmästaren B. C. Deflon	„ 750: —;
tillhopa kronor 3,550: —,	

men att deremot å staten böra uppföras följande pensioner, som blifvit beviljade efter det senaste statsförslag afgafs, nemligen:

till f. d. postmästaren i Vesterås E. von Wedderkop ..	kronor 2,250: —,
„ f. d. revisorn hos generalpoststyrelsen J. W. Sundberg ..	„ 2,800: —,
„ f. d. postexpeditören i Örnköldsvik D. Janse	„ 1,500: —;
tillhopa kronor 6,550: —.	

Med afseende å sålunda inträffade förändringar har generalpoststyrelsen föreslagit, att pensionsstaten, för år 1880 upptagen till 67,415 kronor, måtte ökas med 3,000 kronor till 70,415 kronor.

I åtskilliga af de på *omkostnadsstaten* uppförda anslag anser generalpoststyrelsen, i betraktande af den erfarenhet senare halfåret 1878 och förra halfåret 1879 lemnat angående dessa anslagsbehof, nedsättning kunna ega rum. Så föreslås: att anslaget till postbetjentes beklädnad och beväring måtte nedsättas från 50,000 kronor till 45,000 kronor, anslaget till poståkdons anskaffande och underhåll från 30,000 till 15,000 kronor, anslaget till post-

föringen mellan Sverige och Danmark från 12,000 till 5,500 kronor samt anslaget till utrikes brevexlingen från 40,000 till 35,000 kronor.

Vidare hemställer generalpoststyrelsen, att, då postverkets inkomster för år 1881 antagits komma att väsentligen understiga det i 1880 års stat beräknade belopp, såsom en följd häraf det för sistnämnda år uppförda anslag till uppbörds- och frimärkesprovision måtte minskas med 15,000 kronor, eller från 235,000 till 220,000 kronor, samt att, med anledning af de förhandlingar, hvilka egt rum om förändradt sätt för underhållande af postföringen mellan Sverige och Finland, anslaget till denna postföring måtte i 1881 års stat upptagas till 6,500 kronor i stället för nu till detta ändamål uppförda 15,000 kronor.

Äfven i anslaget till postföringskostnad vid befordran å landsväg och inom postanstalternas områden samt till landtbrefbäring, hvilket anslag för hvartera af åren 1879 och 1880 upptagits till 900,000 kronor, anser generalpoststyrelsen minskning kunna ske. Åtskilliga under senare tid vidtagna åtgärder, såsom förutvarande postgångars utbytande mot landtbrefbäring, inskränkningar i en del posturer eller fastställande såsom vilkor för deras bibehållande af bidrag från vederbörande kommuner, utbyte mot vanlig post af diligenspostföringen å linier, der persontrafiken varit obetydlig, samt slutligen nedsättningar i postföringslegan hafva, enligt hvad generalpoststyrelsen anför, verkat en sådan minskning i kostnaden för landposternas fortskaffande, att under år 1879 icke allenast det såsom bidrag till postverkets trafikutgifter å extra stat uppförda förslagsanslag af 350,000 kronor kunnat helt och hållet besparas, utan utgifterna för ifrågavarande ändamål understigit det å omkostnadsstaten uppförda fasta anslag med ett belopp, som generalpoststyrelsen vid statsförslagets afgifvande antagit komma att för hela året uppgå till 75,000 kronor. Vid detta förhållande har generalpoststyrelsen föreslagit, att ifrågavarande anslag måtte minskas från 900,000 till 825,000 kronor, hvarvid styrelsen likväl förutsatt, att sådana förändrade omständigheter icke skulle före 1881 års utgång inträda, hvilka medförde en väsentligare förhöjning i postlegan.

Deremot finner generalpoststyrelsen, på grund af senast vunnen erfarenhet, ökning nödig i nedannämnda anslag, nemligen i anslaget till förhyrande af de för postverket erforderliga lägenheter samt till bestridande af utgifterna för posthusens underhåll m. m. från 80,000 till 85,000 kronor, i anslaget till postföringskostnad vid befordran sjöledes mellan inrikes orter i allmänhet från 40,000 till 45,000 kronor och i anslaget för tillverkning af frimärken, frankokuvert och brevkort från 20,000 till 30,000 kronor.

Med dessa förändringar, innefattande minskning med tillhopa 130,000 kronor och ökning med 20,000 kronor, skulle omkostnadsstaten, senast faststeld till 2,892,000 kronor, komma att sluta på ett belopp af 2,782,000 kronor.

För afkortningar och restitutioner har generalpoststyrelsen upptagit ett belopp af 22,935 kronor.

De af generalpoststyrelsen sålunda beräknade utgifterna uppgå för de olika staterna till följande belopp:

för aflöningsstaten.....	kronor 1,831,175: —,
„ öfvergångsstaten.....	„ 13,400: —,
„ indragningsstaten.....	„ 10,075: —,
„ pensionsstaten	„ 70,415: —,
„ omkostnadsstaten	„ 2,782,000: —,
hvar till kommer för afkortningar och restitutioner	„ 22,935: —;
tillsammans kronor 4,730,000: —,	

eller enahanda summa, hvar till postverkets inkomster för året 1881 blifvit beräknade.

Då generalpoststyrelsen, af skäl som jag förut omförmålt, ansett sig kunna föreslå minskning af det å omkostnadsstaten uppförda anslag till landpostföringen, har styrelsen likväl fäst att uppmärksamheten dervid att, i händelse af en väsentligare förändring i de nuvarande ekonomiska förhållandena, det af styrelsen beräknade anslagsbelopp skulle kunna visa sig otillräckligt. Då en stor del af de nya skjutskontrakten afslutats för tre år, kunde visserligen, hvad en väsentlig del af postskjutsen beträffade, legan under inga omständigheter före 1881 års utgång uppdrifvas utöfver sitt nuvarande belopp; men i afseende å en annan och betydligare del postlinier, för hvilka fleråriga aftal icke kunnat bringas till stånd, förefunnnes deremot ej någon säkerhet för att icke postverket under andra förhållanden skulle för posternas fortskaffande få ikläda sig en högre ersättning, och ehuru en förändring i den ekonomiska ställningen af den beskaffenhet, att en förhöjning i postskjutslegan komme att deraf följa, antagligen äfven skulle efter hand, om också icke lika hastigt, medföra ökad uppbörd för postverket, har generalpoststyrelsen funnit sig böra hemställa, att till betäckande af en för nu förutsatt fall till äfventyrs uppkommande tillökning i utgifterna för landsvägsposternas befordran måtte, under enahanda vilkor i öfrigt, som varit bestämda för de under senare åren såsom bidrag till postverkets trafikutgifter å extra stat beviljade förslagsanslag, till uppförande å sjunde hufvudtiteln äskas ett *reservationsanslag* af 70,000 kronor;

i sammanhang hvarmed generalpoststyrelsen hemställt, att af detta anslag måtte få utgå förekommande *oförutsedda utgifter*, för hvilka utgifter anslag hittills varit å postverkets stat uppfördt, men särskildt belopp nu icke blifvit af generalpoststyrelsen begärdt.

Lika med generalpoststyrelsen erkänner jag önskligheten af att post-expeditörerne och postverkets kontorsskrifvare kunde beredas någon förbättring i deras nuvarande lönevilkor; men då postverket, såsom torde framgå af det förslag till utgiftsstater jag nu går att framställa, icke är i tillfälle att med egna medel bestrida den ökade utgift, som för berörda ändamål skulle erfordras, och det minst under närvarande förhållanden lärer böra ifrågasättas, att tillskott af andra statsmedel skulle för ändamålet lemnas, nödgas jag hemställa, att generalpoststyrelsens förslag i förevarande hänseende måtte för denna gång få falla.

Mot hvad generalpoststyrelsen föreslagit, så väl hvad angår aflöningsstaten i öfrigt som beträffande öfvergångs-, indragnings-, pensions- och omkostnadsstaterna, har jag icke något att erinra.

Deremot finner jag det mindre lämpligt att, såsom generalpoststyrelsen föreslagit, å ett anslag, hvilket af styrelsen begäres för det särskilda ändamål, att i förutsatt fall utgöra en tillgång till betäckande af ökade utgifter för landsvägsposternas befordran, anvisa postverkets s. k. oförutsedda utgifter, hvilka i de flesta fall torde afse andra ändamål än landpostföringen och i en förvaltning med den utsträckning, som postverkets, ständigt återkomma, ehuru till vexlande belopp.

Allt ifrån den tid, postverkets utgiftsstater börjat att för Riksdagen framläggas, har också särskildt anslag för oförutsedda utgifter varit i staten uppfördt, och jag ser icke någon anledning att nu härifrån göra undantag, hvarför jag hemställer att i 1881 års stat måtte för berörda ändamål upptagas ett belopp, hvilket, då enligt uppgift från generalpoststyrelsens kameralbyrå ifrågavarande utgifter uppgått för år 1877 till 53,601 kronor 96 öre, för år 1878 till 24,489 kronor 16 öre samt för tiden från och med den 1 juli sistnämnde år till och med den 30 juni 1879 till 33,451 kronor 81 öre, torde kunna bestämmas till 40,000 kronor.

Med iakttagande häraf och med den af mig tillstyrkta förändring i generalpoststyrelsens förslag till aflöningsstat skulle följande slutsummor uppstå:

för <i>aflöningsstaten</i>	kronor 1,792,775: —,
„ <i>öfvergångsstaten</i>	„ 13,400: —,
„ <i>indragningsstaten</i>	„ 10,075: —,
„ <i>pensionsstaten</i>	„ 70,415: —,
„ <i>omkostnadsstaten</i>	„ 2,782,000: —,
„ <i>oförutsedda utgifter</i>	„ 40,000: —;
<hr/>	
transport	kronor 4,708,665: —,

transport kronor 4,708,665: —,
och skulle följaktligen i det af generalpoststyrelsen för *afkortningar* och *restitutioner* beräknade belopp, 22,935 kronor, erfordras en jemkning till..... kronor 21,335: —,
för att utgiftsstaterna på det hela skulle komma att sluta å samma belopp ..... kronor 4,730,000: —,
hvar till inkomsterna ansetts kunna beräknas.

Åberopande hvad jag nu anfört, tillstyrker jag, att Eders Kongl. Maj:t i den proposition, som kommer att till Riksdagen aflåtas angående statsverkets tillstånd och behof, täcktes föreslå,

att Riksdagen, med godkännande af de för år 1881 nu tillstyrkta förändringarne i postverkets stater, måtte bestämma det å riksstatens sjunde hufvudtitel till postverket uppförda anslag, förslagsvis beräknadt att utgå direkt af postmedlen, till samma belopp, 4,730,000 kronor, hvar till postverkets inkomster för samma år antagits komma att uppgå.

Då, på grund af hvad generalpoststyrelsen i sådant afseende anfört, medel för styrelsen torde böra vara att tillgå för det fall, att postverkets inkomster icke skulle komma att förslå till kostnaderna för landsvägsposternas fortskaffande, men denna tillgång synes mig böra beredas, icke, såsom generalpoststyrelsen föreslagit, under form af ett reservationsanslag, utan, på sätt under närmast föregående år egt rum, genom anvisande för ändamålet af ett förslagsanslag, hemställer jag,

att Eders Kongl. Maj:t i den nådiga propositionen angående statsverkets tillstånd och behof måtte af Riksdagen äska ett förslagsanslag å extra stat för år 1881 af 50,000 kronor, att — under vilkor att gästgifveri-, håll- och reservskjuts icke vidare anlitas för postbefordran i andra än de undantagsfall, då dylik skjuts måste till förekommande af postutvexlingens afbrytande påkallas — utgå till bestridande af de ökade utgifter, som under år 1881, till följd af en sådan anordning, kunna uppstå, och hvar till det för postbefordran å landsväg och inom postanstalternas områden samt till landtbrefbäring å postverkets omkostnadsstat uppförda anslag icke lemnar tillgång.

I det statsrådsprotokoll öfver finansärenden, som åtföljde den nådiga propositionen till 1879 års Riksdag angående statsverkets tillstånd och behof, lemnades en utredning angående postverkets skuld till statskontoret för lemnade förskott intill 1878 års slut, och beräknades härvid denna skuld till 1,518,783 kronor 89 öre. Under slutet af nämnda år hade dock, enligt hvad generalpoststyrelsens nu föredragna memorial gifver vid handen, återbärningar till statskontoret egt rum, så att skulden vid 1878 års utgång effektivt utgjorde 1,489,957 kronor 35 öre. Under innevarande år har väl, med den betydliga nedgång som egt rum i postuppbörden, någon afbetalning icke kunnat ske å berörda skuld; men en förändring till det bättre har dock i så måtto inträdd, att postverket, oaktadt minskade inkomster, förmått att bestrida sina utgifter utan att ytterligare skuldsätta sig. Under sådana omständigheter och då utsigt icke saknas att för framtiden uppnå ett sådant förhållande mellan postverkets inkomster och utgifter, att minskning i oförmålda skuld må kunna ske, anser jag skäl icke vara för handen att i afseende på de lemnade förskotten göra någon framställning till den nu sammanträdande Riksdagen.“

18:o.

“Generaltullstyrelsen har i underdånig skrifvelse den 7 sistlidne november afgifvit förslag till tullverkets stater för år 1881.

Hvad först angår *aflöningsstaten* erinrar generaltullstyrelsen, att en tillökning i personalen påkallas deraf att jemlikt Eders Kongl. Maj:ts bref den 18 april 1879 en ny tullstation under samma år inrättats vid Mons station å Dalslands jernväg för tullbehandling af varor, som å jernvägen forslas mellan Norge och Sverige. Eders Kongl. Maj:t har, då göromålen vid denna station ansågos komma att blifva af ungefärligen enahanda beskaffenhet som vid gränsetullstationen å statsbanan, Charlottenberg, i nämnda bref föreskrifvit, att vid Mon skulle anställas en kontrollör och en vaktmästare med samma aflöning som deras vederlikar vid Charlottenberg, eller 2,400 kronor för kontrollören och 900 kronor för vaktmästaren, att utgå af anslaget till extra biträden intill dess, i sammanhang med reglering af tullverkets utgiftsstater för år 1881, en definitiv lönerreglering för stationens personal kunde varda fastställd. Generaltullstyrelsen hemställer med anledning häraf, att antalet af de i nu gällande stat upptagna kontrollörer i lägsta lönegraden, eller med lön af 1,800 kronor och tjenstgöringspenningar af 600 kronor, må höjas från tre till fyra, samt att en ytterligare vaktmästaretjänst må i staten uppföras med lön 600 kronor och tjenstgöringspenningar 300 kronor, hvarigenom antalet af vaktmästaretjänster med dylik aflöning skulle blifva 111. Den förhöjning i aflöningsstaten, som sålunda komme att erfordras, ut-

gör 3,300 kronor, och bör dessutom rätt till ålderstillägg tillerkännas desse nya tjensteinnehafvare i likhet med hvad som finnes stadgadt för dem, som äro deras vederlikar i aflöningshänseende.

Med förmälan att generaltullstyrelsen, begagnande sig af den rätt Eders Kongl. Maj:t lemnat styrelsen, hållit ledigblifna platser vid kustbevakningen obesatta, der sådant funnits kunna ske utan olägenhet, anför generaltullstyrelsen vidare, att af de nio kustvaktstjenster till fot inom Skåne, hvilka för närvarande vore obesatta, fem platser, som hållits vakanta alltsedan år 1876, af styrelsen ansågos kunna nöjaktigt ersättas genom förändrade anordningar i afseende å den öfriga personalens postering; och föreslår generaltullstyrelsen derföre, att dessa fem platser må ur staten uteslutas, hvarigenom antalet af kustvakter till häst eller till fot skulle minskas från 85 till 80 och, då aflöningen för hvarje kustvakt utgör 800 kronor, en minskning i staten uppkomma till belopp af 4,000 kronor.

Hvad generaltullstyrelsen såväl i ena som andra hänseendet hemställt, synes mig böra af Eders Kongl. Maj:t godkännas, och skulle i sådant fall aflöningsstatens slutsiffra komma att minskas med 700 kronor, eller från 1,684,500 kronor enligt 1880 års stat till 1,683,800 kronor.

Generaltullstyrelsen anmäler, att åtskillige personer afgått från *öfvergångsaflöningsstaten* och från *indragningsstaten*, så att dessa stater för år 1881 kunna minskas, den förra med 450 kronor, från 48,350 kronor till 47,900 kronor, och den senare med 5,156 kronor, från 75,191 kronor till 70,035 kronor.

Beträffande *öfriga utgiftsstaterna* föreslår generaltullstyrelsen ingen annan förändring än att det å omkostnadsstaten uppförda förslagsanslaget till diverse utgifter, som visat sig otillräckligt, må förhöjas med ett belopp, som, för jemnande af staternas slutsumma, föreslagits till 1,306 kronor, så att nuvarande anslaget 9,809 kronor skulle ökas till 11,115 kronor.

Då jag icke har någon anledning till anmärkning häremot, hemställer jag, att generaltullstyrelsens förslag må vinna Eders Kongl. Maj:ts bifall.

Godkännes hvad jag sålunda hemställt, skulle tullverkets stater för år 1881 komma att förete följande slutsummor:

aflöningsstaten	kronor 1,683,800: —,
öfvergångsaflöningsstaten	" 47,900: —,
ålderstilläggsstaten	" 250,000: —,
indragningsstaten	" 70,035: —,
pensionsstaten för afskedade tjenstemän och betjente	" 197,000: —,
pensionsstaterna för aflidne tjenstemäns och betjentes i fattigdom efterlemnade enkor och barn	" 31,800: —,
omkostnadsstaten	" 204,465: —,

eller tillhopa kronor 2,485,000: —.

Jag tillstyrker därför, att Eders Kongl. Maj:t i den nådiga proposition, som kommer att till Riksdagen aflämnas angående statsverkets tillstånd och behof, täcktes föreslå,

att Riksdagen, med godkännande af de för år 1881 ifrågasatta förändringarne i tullverkets stater, måtte bestämma anslaget för tullverket till ett mot staternas slutsumma svarande belopp af 2,485,000 kronor, att såsom förslagsanslag direkte utgå af tullmedlen.“

19:o.

“För *skogsväsendet* är å *ordinarie stat* för år 1880 uppfördt:

dels ett <i>reservationsanslag</i> till kronoskogarnes förvaltning m. m.	kronor 273,500: —,
dels ett <i>bestämdt anslag</i>	kronor 447,212: 97,
dels ock ett <i>förslagsanslag</i> under rubrik indelt ränta och ersättning för indragna räntor.....	„ 900: —,
af hvilka båda sistnämnda, tillsammans	kronor 448,112: 97,
utgår: till skogsstyrelsen	31,300: —,
„ skogsstaten	394,012: 97,
„ statens skogsskolor	22,800: —,
	„ 448,112, 97;
	summa kronor 721,612: 97.

Då jag förut i dag föredrog statskontorets hemställan om förändring i uppställningen af riksstaten och beräkningen af åtskilliga deri uppförda anslag, beslöt Eders Kongl. Maj:t att i afseende å anslagen till skogsväsendet föreslå Riksdagen, dels att ofvan nämnda förslagsanslag må upptagas i staten under rubrik: »indelnings- och dermed jemförlig anvisning, på förslag: friheter» samt beräknas till 1,470 i stället för 900 kronor, dels ock att det bestämda anslaget må till närmast högre krontal afjemnas.

Jag anhåller nu att inför Eders Kongl. Maj:t få anmäla skogsstyrelsens memorial af den 18 sistlidne september, angående anslagsbehofven för skogsväsendet under år 1881.

I detta memorial har skogsstyrelsen, som icke ifrågasätter någon förändring i de nuvarande utgiftsposterna för skogsstyrelsen och statens skogsskolor, i afseende å skogsstaten anmält, dels att utgifterna för nya ålders-tillägg under år 1881 komma att uppgå till 6,500 kronor, nemligen till sju jägmästare för intjenta 20 år, till tre jägmästare för intjenta 15 år och ti

tre jägmästare för intjenta 10 år, eller till 13 jägmästare med 500 kronor till en hvar, dels ock att en jägmästaretjänst i högsta lönegraden, med 3,000 kronors aflöning, innevarande år blifvit ledig och vid befattningen anstälts en tjänsteman i lägsta lönegraden med 1,500 kronors lön, så att härigenom en besparing uppstått, men att, då i den nämnda lönen å 3,000 kronor ingått afkastning af boställe till belopp af 300 kronor och bostället, enligt Eders Kongl. Maj:ts beslut den 20 juni 1879, numera blifvit indraget till statsverket, omförmälda besparing inskränkte sig till 1,200 kronor. Skogsstyrelsen har med anledning häraf föreslagit, att utgiftsposten för skogsstaten må ökas med 5,300 kronor. Och då ofvan nämnda jägmästare äro till ålderstillsätt berättigade, torde, för beredande af tillgång dertill, det bestämda anslaget böra höjas med berörda belopp, 5,300 kronor.

Hvad derefter beträffar reservationsanslaget till kronoskogarnes förvaltning m. m., föreslår skogsstyrelsen att detsamma må förhöjas till 275,000 kronor.

Enligt den redogörelse för tillgångarne å detta anslag, som skogsstyrelsen den 20 november 1879 afgifvit i sammanhang med generalförslaget för samma anslags användande under år 1880, beräknades å anslaget vid 1879 års slut en tillgång af ..... kronor 69,947: 89, hvartill komma för år 1880 beviljade .., 273,500: —, 343,447: 89.

Genom Eders Kongl. Maj:ts beslut den 5 innevarande december hafva för år 1880 blifvit härå anvisade:

till skogsingenjörer	kronor 13,000 —,
„ undersökning af flottleder i de båda nordligaste länen	„ 7,000: —,
„ skogsinstitutet	„ 21,300: —,
„ enskilda skogsskolor	„ 7,600: —,
„ kronoskogarnes förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet	„ 235,889: 17, 284,789: 17,

hvadan en besparing derå förefinnes af ..... kronor 58,658: 72, att af Eders Kongl. Maj:t användas vare sig till under år 1880 uppstående behof för skogsvården eller till ökande af statens skogbärande marker.

På förslag af Eders Kongl. Maj:t beslöt 1879 års Riksdag, som medgaf en äskad förhöjning i det bestämda anslaget med 1,500 kronor, att reservationsanslaget skulle minskas med motsvarande belopp, från 275,000 kronor till 273,500 kronor, för att dymedelst undvika en förhöjning i slut-siffran för skogsanslagen i dess helhet. De skäl som för ett år sedan föranledde ett dylikt förfarande förefinnas ännu, och då reservationsanslaget varder för sitt ändamål fullt tillräckligt äfven om detsammas nuvarande belopp,

273,500 kronor, minskas ej mindre med de 570 kronor, hvarmed förslagsanslaget enligt det förut i dag fattade beslutet bör förhöjas, än äfven med det belopp af 5,300 kronor, hvarmed det bestämda anslaget är föreslaget att ökas för beredande af tillgång till erforderliga ålderstillägg, anser jag propositionen till Riksdagen böra affattas i enlighet härmed och med iakttagande tillika, att det bestämda anslagets öretal varder afjemnadt till närmast högre krontal.

Såsom tillfällig löneförbättring för skogsstyrelsen är för år 1880 *på extra stat* anvisadt ett belopp af 3,380 kronor, hvaraf 1,000 kronor tillkomma skogsstyrelsens chef och 2,380 kronor den öfriga personalen. Skogsstyrelsen hemställer, att, då dess embets- och tjenstemän, oaktadt nämnda löneförbättring, ändock äro ej obetydligt knappare aflönade än innehafvarne af motsvarande befattningar i andra embetsverk, som i afseende å aflöningen blifvit reglerade, samt de väsentligaste lifsförnödenheterna fortfarande hållas vid ett pris, som gör berörda tillägg outhärligt, detsamma äfven för år 1881 må skogsstyrelsen beredas; och anser jag denna skogsstyrelsens hemställan, såsom på goda skäl grundad, böra vinna nådigt bifall.

På grund af hvad jag sålunda anfört tillstyrker jag, att Eders Kongl. Maj:t, beträffande anslagen till skogsväsendet, i den nådiga propositionen angående statsverkets tillstånd och behof ville föreslå Riksdagen:

att det bestämda anslaget må, för beredande af ålders-
tillägg åt dertill berättigade jägmästare och för afjemnande
af öretal till krontal, ökas med 5,300 kronor 3 öre, eller
från 447,212 kronor 97 öre till 452,513 kronor;

att förslagsanslaget 900 kronor må beräknas 570
kronor högre, eller till 1,470 kronor, och uppföras i riks-
staten under rubrik: »indelning och dermed jemförlig
anvisning, på förslag: friheter»;

att reservationsanslaget deremot må minskas med
sammanlagdt 5,870 kronor, eller från 273,500 kronor till
267,630 kronor; äfvensom

att å extra stat för år 1881 uppföres 3,380 kronor
såsom tillfällig löneförbättring för skogsstyrelsen, att utgå
efter hittills därför bestämda grunder.»

20:o.

”Sedan 1879 års Riksdag, med bifall till Eders Kongl. Maj:ts framställning, antagit de för nämnda år fastställda stater för *telegrafverket* att gälla äfven för år 1880 med rätt för Eders Kongl. Maj:t att deri göra de jemkningar, som funnos vara af omständigheterna påkallade, har Eders Kongl. Maj:t under år 1879 beslutat följande ändringar i berörda stater, hvilka ändringar böra för Riksdagen anmälas, nemligen:

a) uppflyttning af tre kommissarier, två i Stockholm och en i Visby, från andra klassen med 2,700 kronors aflöning till första klassen med 3,000 kronors aflöning;

b) nedflyttning af vakanta föreståndarebefattningen vid Sandhamns station från första assistentklassen med 2,000 kronors aflöning till andra telegrafistklassen med 800 kronors aflöning;

c) nedflyttning, i uppkomna ledigheter, af en andre assistent med 1,600 kronors aflöning vid hvardera af stationerna Hernösand, Karlstad, Skellefteå, Söderköping, Vadstena, Venersborg och Vestervik till andre telegrafist- med 800 kronors aflöning och enahanda särskilda lönetillägg af 100 kronor, som förunnats förut varande andre telegrafister, hvilka icke tillika äro stationsföreståndare;

d) nedflyttning af de jemväl vakanta telegrafisttjänsterna i Falun, Hernösand och Upsala från första klassen med 1,000 kronors aflöning till andra klassen med 800 kronor i normal aflöning och 100 kronor i särskildt lönetillägg;

e) uteslutning ur aflöningsstaten af den under år 1879 indragna telegrafanstalten i Grand hôtel inom hufvudstaden, äfvensom af Bäckaskogs station, hvilken sedan längre tid tillbaka icke hållits för korrespondens tillgänglig; samt

f) indragning vid 1879 års utgång af statstelegrafstationen i Åtvidaberg och der varande assistentbefattning af första klassen med 2,000 kronors aflöning.

Anslaget till ålderstillägg har visserligen måst ökas med 7,100 kronor, men detta oaktadt har, genom ofvan nämnda förändringar och till följd deraf att bidraget till telegrafverkets pensionsinrättning, som utgår med vissa procent af telegrafverkets portoinkomst, i anseende till dennas minskning för år 1880 beräknats till lägre belopp än under föregående år, 1880 års utgiftsstaten i sin helhet kunnat minskas med ett belopp af 4,000 kronor, eller från 1,325,960 kronor, enligt 1879 års stat, till 1,321,960 kronor enligt den för år 1880 fastställda.

Telegrafverkets inkomster, som för åren 1878 och 1879 varit beräknade till 1,400,000 kronor och för år 1880 till 1,330,000 kronor, hafva under de bägge senaste åren lidit betydlig minskning. De utgjorde under åren 1871—75 i medeltal 1,105,776 kronor, 1876: 1,304,432 kronor, 1877: 1,329,000 men 1878 allenast 1,217,393 kronor, och torde för år 1879 ej uppgå till mer än 1,130,000 kronor. Orsaken hertill är utan tvifvel att söka i främsta rummet i samma inskränkning af all affärsverksamhet, som i öfriga grenar af statens kommunikationsförvaltning vållat så betydande minskning af bruttointägterna, och det må visserligen vara att hoppas, att med en återvändande liflighet i handel och industri äfven telegrafverkets rörelse skall visa mera tillfredsställande resultat. Men då i fråga om postverket och sta-

tens jernvägar förhoppningarne om en framtida ökning af trafiken ej ansetts berättiga till beräkning af väsentlig stegring i inkomsterna redan under år 1881, utan vid uppgörande af statsförslagen för bägge dessa verk förhållandena under de senast förflutna åren lagts till grund för inkomstberäkningen, så torde samma grundsats äfven böra gälla för telegrafverket. Så vida ej därför särskilda åtgärder varda vidtagna till förökande af telegrafinkomsterna, vågar jag ej antaga, att desamma skola för år 1881 uppgå till högre belopp än 1,150,000 kronor.

Härvid är emellertid att märka, att telegrafverkets utgiftsstater för år 1880, såsom jag förut nämnt, uppgå till 1,321,960 kronor, att telegrafstyrelsen icke ansett sig kunna föreslå någon nedsättning af desamma för år 1881 och att, under förutsättning af dessa utgiftsstaters godkännande, sålunda skulle för år 1881 uppstå en brist af omkring 170,000 kronor.

Dessutom förekommer att, trots styrelsens rätt betydliga besparingar å utgifterna för år 1879, har till följd af inkomsternas förminskning uppstått en brist, till hvars fyllande statskontoret redan förskjutit 50,000 kronor, och, ehuru deraf återbetalats 25,000 kronor, kan befaras, att ett liknande behof inträder under år 1880. Skall återbetalningen af den sålunda uppkomna skuld af telegrafstyrelsen bestridas under år 1881, så varder skilnaden mellan beräknad inkomst och utgift ännu något förökad.

Hvad beträffar telegrafverkets utgiftsstater och dervid först aflöningsstaten, anser jag någon annan minskning i densamma nu icke kunna i fråga komma än den, som kan åvägbringas genom det i mån af ledigheter fortgående utbytet af assistentbefattningar mot telegrafisttjänster, som med qvinlig personal besättas, — en minskning, som dock icke kan på förhand beräknas och som i allt fall icke kommer att uppgå till något betydligare belopp. I afseende å öfvergångsaflönings- samt pensions- och understödsstaterna kunna några nedsättningar icke ega rum. Dessa sistnämnda stater jemte aflöningsstaten uppgå till ett sammanlagdt belopp af 1,013,832 kronor. Hvad åter angår underhållsstaten, slutande å 308,128 kronor, förekommer visserligen, att telegrafstyrelsen hufvudsakligen å dessa anslag gjort de besparingar, hvarigenom det blifvit möjligt att, utan större bidrag från statskontoret än det ofvannämnda, betäcka bristen i staterna för åren 1878 och 1879. Å anslagen till telegrafliniers underhåll, inköp och underhåll af inventarier och materiel m. m. hafva utgifterna minskats under 1878 med omkring 60,000 kronor, under 1879 med omkring 100,000 kronor. Men sådant har icke kunnat ske utan strängt anlitande af telegrafverkets reservförråd och eftersättande af de vanliga och nödvändiga reparationerna å telegrafverkets linier och materiel. Skulle bris uppstå äfven under år 1880, hvilket väl, om ej åtgärder för telegrafuppbördens ökande snart varda vidtagna, lär vara oundvikligt, är det att befara, att en fortsatt indragning af utgifterna å dessa anslag kunde medföra betänkliga

följder för telegrafinrättningen. Såsom Eders Kongl. Maj:t behagade erinra sig, har under föregående år alltid större eller mindre del af verkets öfverskottsmedel jämte den i stat upptagna underhållssumma användts för större reparationer å linierna, och jag fruktar att, sedan nu under några år ej blott inga öfverskottsmedel varit att tillgå utan icke ens hela underhållsanslaget kunnat disponeras, telegrafverkets materiel snart nog skall befinna sig i ett skick, som ovilkorligen påkallar ökade utgifter. Det kan därför icke i fråga sättas, att ofvannämnda belopp, 308,128 kronor, skall kunna för år 1881 i någon mån minskas.

Nedsättning af utgifterna för telegrafverket synes mig alltså nu icke kunna ske annorledes än genom en minskning af dess verksamhet. Det kan utan tvifvel sättas i fråga, vare sig att å en eller annan mindre betydande station med hel dagstjänst tjänstgöringstiden inskränkes, så att en af tvänne tjänstemän kan undvaras, eller att, i synnerhet å ställen der jernvägstelegrafstationer finnas inrättade, statstelegrafstationer, som lemna otillräckliga bidrag till sina omkostnader, indragas, eller slutligen att utkräfva större bidrag af de kommuner, hvilka, för att åtnjuta förmånen af telegrafstation, utfäst sig att intill visst belopp betala skillnaden mellan stationens inkomster och omkostnader. Men det är klart att hvarje åtgärd af denna art på ett vida kännbarare sätt berör vederbörande orters intressen än förändringen af de villkor, hvarunder telegramvexlingen besörjes. Det får icke heller förbises, att dylika åtgärder inom telegrafverket icke på långt när medföra samma verkan som inskränkningar inom post- och jernvägsförvaltningarna. Under det indragningen af en posttur i veckan eller ett jernvägståg om dagen, utan att beröfva vederbörande orter all post- eller jernvägsförbindelse, tillföra förvaltningarne omedelbar vinst af betydligt minskade trafikomkostnader, är det deremot gifvet, att borttagandet af ett större antal telegrafstationer skulle på en gång för flera orter alldeles afbryta de telegrafiska förbindelser, hvarvid de blifvit invänjda, utan att dock kunna i någon betydligare mån bidraga till omedelbar minskning i telegrafverkets kostnader. Utom att borttagandet af en telegraflinie vållar direkt ökad utgift, kommer nämligen vid stationsindragningar den väsentligaste delen af stationsutgifterna, tjänstemännens aflöning, att qvarstå. I hvarje fall synas därför åtgärder af nämnda art icke kunna tagas i beräkning som någon verksam utväg för häfvande af det missförhållande mellan telegrafverkets inkomster och utgifter, hvilket nu eger rum.

Det synes mig ej heller vara skäl att för upprätthållande och drift af en inrättning, till hvars anläggningskostnader redan af allmänna medel utgått omkring 5 millioner kronor, å hvilka ingen ränta hittills af verket erlagts, begära särskildt anslag af Riksdagen, åtminstone icke sålänge någon utsigt

kan förefinnas att från dem, som af telegramvexlingen draga omedelbar fördel, hemta de för ändamålet erforderliga medel.

En sådan möjlighet har telegrafstyrelsen, i sitt förslag till beräkning af telegrafverkets inkomster och utgifter för år 1881, sjelf antydt då den yttrat, att telegraf uppbörden skall kunna ökas genom den tillväxt i korrespondens, som bör kunna förväntas, derest, i samband med de nya tariffbestämmelserna för den utländska telegramvexlingen, hvilka skola tillämpas från den 1 april 1880, ett nytt på ordtarif grundadt system blifver infördt äfven för taxeringen af inländska telegram. En ordtarif, som, äfven der den i någon mån ökar portot för längre telegram, medgifver en ganska betydlig nedsättning i portot för de korta telegrammen, eger derigenom fördelen att bättre lämpa sig efter allmänhetens behof och har också, enligt redan vunnen erfarenhet vid dess tillämpning, visat sig förmå framkalla en lifigare telegramvexling. Det synes mig därför, som om telegrafstyrelsens antagande skulle vara grundadt, och då, efter hvad jag har mig bekant, ett förslag i denna riktning är att snarligen från telegrafstyrelsen förvänta, anser jag mig, under förutsättning af Eders Kongl. Maj:ts bifall till en sådan förändring af taxan för inländska telegram, hvaraf möjligen kan förväntas väsentlig stegring af porto-uppbörden, kunna tillstyrka,

dels att telegrafmedlen för år 1881 beräknas till samma belopp hvartill de upptagits i 1880 års stat, eller 1,330,000 kronor, dels ock att Eders Kongl. Maj:t i den nådiga propositionen angående statsverkets tillstånd och behof behagade föreslå, att Riksdagen måtte såsom reservations anslag, att af telegrafmedlen direkte utgå, för år 1881 åt telegrafverket anvisa enahanda belopp, eller 1,330,000 kronor, hvartill inkomsterna blifvit beräknade, samt antaga de af Eders Kongl. Maj:t för år 1880 fastställda stater såsom gällande äfven för år 1881, med rätt för Eders Kongl. Maj:t att deri göra de jemkningar, hvilka finnas vara af omständigheterna påkallade, och att för telegrafverkets tidsenliga utveckling och förbättring använda det öfverskott, som å inkomsterna kan uppstå.“

Hvad föredragande departementschefen uti förestående fyra ärenden hemställt och tillstyrkt, deri statsrådets öfriga ledamöter instämde, behagade Hans Majestät Konungen i nåder gilla och bifalla, med förklarande att hvad i dessa ärenden sålunda blifvit beslutadt borde iakttagas vid uppsättandet af den nådiga proposition, som kommer att till Riksdagen aflåtas angående statsverkets tillstånd och behof.

Ex protocollo:
Hans Wachtmeister.

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet
inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms
slott den 9 januari 1880.*

Närvarande:

Hans Excellens Herr Statsministern Friherre DE GEER,
Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena BJÖRNSTJERNA,
Statsråden: ALMQVIST,
Herr THYSELIUS,
LOVÉN,
Friherre VON OTTER,
FORSSELL,
ROSENSVÅRD,
VON STEYERN och
MALMSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Forssell föredrog i underdånighet

---

Föredragande departementschefen anhöll härefter att få underställa Kongl. Maj:ts pröfning de delar af statsregleringen vid nästkommande riksdag, hvilka tillhörde finansdepartementets föredragning och ej redan utgjort föremål för Kongl. Maj:ts beslut, samt föredrog för sådant ändamål statskontorets den 11 december sistlidna år afgifna berättelse om statsverkets tillstånd och förvaltning, hvilken berättelse finnes detta protokoll bilagd under litt. A.

Härefter anförde departementschefen:

Bih. till Riksd. Prot. 1880. 1 Saml. 1 Afđ.

”Å de för år 1879 beräknade statsinkomster hafva, så vidt nu är känt eller beräkneligt, uppkommit följande

öfverskott: å tullmedel	kronor	2,500,000: —,
„ allmän bevillning	„	1,650,000: —,
„ öfriga inkomster	„	200,000: —, 4,350,000: —;
brister: å jernvägstrafikmedel	„	250,000: —,
„ bränvinstillverkningsafgift ..	„	1,030,000: —,
„ öfriga inkomster	„	800,000: —, 2,080,000: —,
således öfverskott å inkomster	kronor	2,270,000: —.

Å de för år 1879 uppförda förslagsanslag torde kunna beräknas följande brister utöfver öfverskott:

å hufvudtitlarna	kronor	1,450,000: —,
„ förslagsanslaget till annuiteter ..	„	550,000: —, 2,000,000: —.

Den å 1878 års statsreglering uppkomna brist utgör, enligt numera tillgängliga räkenskaper, i rundt tal ... kronor 2,820,000: —.

Till betäckande af ofvanstående brister, tillsammans kronor 4,820,000: —, finnes tillgång

dels i öfverskotten å 1879 års inkomster .....

kronor 2,270,000: —,

dels i det belopp reservationer

å anslaget till vapenöfningar,
som enligt Eders Kongl. Maj:ts
beslut af den 12 december
sistlidna år skall till fonden för
statsverkets reserverade medel
öfverlemnas .....

kronor 1,000,000: —,

eller tillsammans .....

kronor 3,270,000: —,

hvidan för betäckande af återstoden .....

1,550,000: —,

såsom utgörande brist i 1879 års statsreglering, tillgång måste vid 1881 års statsreglering beredas.

I afseende å statsinkomsterna för år 1881 anhåller jag att få anföra följande:

Telegrafmedlen anser jag, under den vid föredragningen i statsrådet den 31 sistlidne december af telegrafverkets stat för år 1881 nämnda förut-sättning, böra beräknas till samma belopp som för år 1880, eller 1,330,000 kronor.

Tullmedlen äro af statskontoret beräknade till samma belopp, hvartill de visat sig uppgå för år 1879, eller 25,000,000 kronor. Härvid bör emellertid iakttagas, att de vid sistlidne riksdag beviljade tullförhöjningar kommit att verka endast å en del af årets införsel af socker, kaffe, tobak och brännvin. Af nämnda varor hafva under året på det hela införts ungefär samma belopp som under de föregående åren, hvaraf torde kunna dragas den slutsatsen, att någon betydande införsel utöfver årsbehovet, ledande till minskning af kommande års inkomster, icke egt rum. Endast fördelningen af årets införsel på de särskilda månaderna har af naturliga skäl varit en helt annan än vanligt, enär importörerna, för att undgå tullförhöjningarne, skyndat sig att så vidt möjligt före tiden för deras inträde förse sina behof. Om man får antaga, att allra största delen af den införsel af socker, tobak och kaffe, som egde rum under maj månad, inföll före den 19, så visar sig af månadsrapporten, att till de lägre tullsatserna blifvit införda under januari—maj: af tobak: blad och stjelk, skålpund 4,844,302; kaffe: skålpund 6,266,842; socker, rått och raffineradt: skålpund 29,807,107, hvaraf framgår att, om hela årets införsel varit underkastad den högre beskattningen, 1879 års tullinkomst skulle hafva ökats med mer än en million kronor. Då jag icke finner någon anledning antaga, att införselsmängden under år 1881 skall hvarken för dessa eller andra varor blifva på det hela mindre än under sist förflutna år, men de högre tullsatserna, hvilka jag förutsätter att Riksdagen icke för närvarande vill förminska, komma att träffa denna införsel i dess helhet, vågar jag föreslå, att tullmedlen för år 1881 måtte beräknas till 26,000,000 kronor.

Bränvinstillverkningsafgiften är för år 1880 af Riksdagen beräknad till 15,000,000 kronor, motsvarande samma belopp beskattningsbara kannor. Tillverkningen har utgjort under de sist förflutna fem åren i medeltal 16,960,000 kannor, under de sist förflutna tio åren i medeltal 16,710,000 kannor. Den har visserligen under år 1879 utgjort allenast 13,750,000 kannor, eller lägre än under något år sedan 1869. Men det förflutna året har företett alldeles säregna förhållanden, då förutom den nyss inträdda ganska betydliga skatteförhöjningen och befolkningens af den ekonomiska förlägenheten minskade förbrukning, äfven en felslagen rotfruktsskörd bidragit att nedtrycka höstillverkningen till föga mer än hälften af dess normala belopp, och det torde därför icke vara skäligt att taga detta års tillverkning till utgångspunkt för beräkningarna. Jag anser mig derutinnan böra fasthålla de grunder jag antog för beräkningen af 1880 års tillverkningsbelopp under inverkan af den högre skatten, och får därför hemställa, att bränvinstillverkningsafgiften för år 1881 måtte beräknas till 14,800,000 kronor.

Hvad slutligen beträffar inkomsterna af ränta, tionde, arrendemedel,

bergverkstionde, kontrollstämpelmedel, jernvägstrafikmedel, extra uppbörd, postmedel, stämpelpappersmedel och hvitbetssockertillverkningsafgift hafva de af statskontoret beräknats till belopp, afvikande från hvad för dem blifvit i 1880 års riksstat uppfördt, och finner jag mot de sålunda föreslagna beräkningarna intet att anmärka. Jag hemställer sålunda, att med iakttagande häraf och de af mig förut föreslagna beräkningarne af tullmedel och bränvinstillverkningsafgift, och med bibehållande af öfriga inkomstitlar vid deras för år 1880 antagna summor, statsverkets inkomster för år 1881 måtte af Eders Kongl. Maj:t beräknas till följande belopp:

Ordinarie inkomster:

Ränta	kronor	4,400,000: —,	
Tionde	”	1,645,000: —,	
Arrendemedel	”	2,900,000: —,	
Bergverkstionde	”	10,000: —,	
Mantalspenningar	”	640,000: —,	
Bötesmedel	”	260,000: —,	
Kavalleriregementenas hästvakans- spanmål	”	350,000: —,	
Tillfälliga rotevakansafgifter	”	76,000: —,	
Vakansafgifter af nyroterad jord	”	125,000: —,	
Rotevakansafgifter af utsockne frälse- hemman i Halland	”	20,000: —,	
Vakansafgifter af bergslag	”	20,000: —,	
Trosspassevolansafgifter	”	26,000: —,	
Båtsmansvakansafgift	”	75,000: —,	
Båtsmansbeklädnadsmedel	”	68,000: —,	
Kontrollstämpelmedel	”	18,000: —,	
Fyr- och båkmedel	”	1,000,000: —,	
Telegrafmedel	”	1,330,000: —,	
Jernvägstrafikmedel	”	4,500,000: —,	
Skogsmedel	”	1,000,000: —,	
Extra uppbörd	”	297,000: —,	18,760,000: —;

Bevillningar:

Tullmedel	kronor	26,000,000: —,	
Postmedel	”	4,730,000: —,	
Stämpelpappersmedel	”	2,900,000: —,	
transport kronor		33,630,000: —,	18,760,000: —,

	transport kronor	33,630,000: —, 18,760,000: —,
Bränvinstillverkningsafgift	„	14,800,000: —,
Hvitbetssockertillverkningsafgift	„	20,000: —,
Allmän bevilning	„	4,000,000: —, 52,450,000: —;
	eller tillsammans kronor	71,210,000: —.

Vid tvänne föregående riksdagar har Eders Kongl. Maj:t af Riksdagen äskat för statsbehofvens fyllande så stor del af riksbankens behållna vinst, som motsvarat fem procent ränta å det i bankens rörelse nedlagda kapital af allmänna medel. Riksdagen har å sin sida upprepade gånger anslagit allenast hälften af riksbankens behållna vinst till statsverkets behof, och sedan detta skett äfven vid senaste statsreglering, då likväl en betydande skatteförhöjning måste i fråga komma, har jag ingen anledning antaga, att ett så stort belopp som motsvarar fem procent af bankens kapital, eller 1,950,000 kronor, nu skall beviljas, äfven om på sådant sätt skatteförhöjning skulle kunna undvikas. Då beloppet af riksbankens vinst för år 1879 ännu ej är mig bekant, anser jag det för statsregleringens riktiga uppgörande vara ändamålsenligast att utgå från den förutsättningen, att samma belopp, som anvisats för statsutgifterna under år 1880, äfven för år 1881 må vara att påräkna och föreslår, att Eders Kongl. Maj:t ville af Riksdagen äska, att af riksbankens behållna vinst för år 1879 måtte för statsverkets behof anvisas 1,300,000 kronor, att utbetalas vid den tidpunkt under år 1881, som Riksdagen bestämmer.

Om, under förutsättning af bifall härtill, till summan af statsverkets ofvan beräknade inkomster, ... kronor 71,210,000: —, lägges nämnda belopp af riksbankens vinstmedel... „ 1,300,000: —, så erhålles för statsregleringen år 1881 en tillgång af kronor 72,510,000: —.“

De af föredragande departementschefen sålunda, be-
träffande beräkningen af statsverkets ofvan omförmälda
tillgångar och dermed sammanhängande ämnen, gjorda
underdåniga hemställanden och förslag behagade, sedan
statsrådets öfrige ledamöter deri instämt, Hans Maj:t Ko-
nungen gilla och bifalla.

Föredragande departementschefen anförde vidare:

“Då beträffande regleringen af

första hufvudtiteln

nu icke på nådig pröfning är beroende någon fråga, som kan för år 1881 föranleda, vare sig till förändring af de under denna hufvudtitel för närvarande uppförda ordinarie anslag, eller till framställning om nya sådana, eller om extra anslag, hemställer jag, vid sådant förhållande, att i den nådiga propositionen angående statsverkets tillstånd och behof måtte för första hufvudtiteln beräknas enahanda belopp, som nu finnes till denna hufvudtitel anvisadt, eller 1,218,000 kronor.“

Ilvad föredragande departementschefen sålunda föreslagit, täcktes, enligt det öfriga statsrådets tillstyrkande, Hans Maj:t Konungen i nåder gilla.

Sedan de till andra, tredje, fjerde, femte och sjette hufvudtitlarna hörande frågor blifvit af vederbörande departementschefer föredragna, anhöll chefen för finansdepartementet, statsrådet Forssell, att få anmäla de frågor, som tillhörde regleringen af

sjunde hufvudtiteln,

innefattande anslagen till finansdepartementet.

Departementschefen erinrade härvid om Kongl. Maj:ts den 31 sistlidne december fattade beslut dels i anledning af statskontorets hemställan om förändrad uppställning af riksstaten m. m., så vidt samma beslut rörde sjunde hufvudtiteln, dels ock beträffande postverkets, telegrafverkets och tullverkets stater äfvensom skogsväsendet, samt anförde härefter “angående:

Stämpelpappers-omkostnader m. m.

Eders Kongl. Maj:t har förut i dag, på föredragning af herr statsrådet och chefen för civildepartementet, beslutat föreslå Riksdagen en regle-

ring af landtränsmästarnes och härads-skrifvarnes löner, hvilken reglering, såsom föredragande departementschefen förmålde, bör verka ändring i följande å sjunde hufvudtiteln uppförda ordinarie anslag, nemligen: till stämpelpappers-omkostnader, till kostnader för kortstämpling och allmänna bevilningens uttaxering, till observations- och uppbördsprocenter m. m. samt till mantalsskrifningsprovision.

Hvad först angår anslaget till stämpelpappers-omkostnader hafva väl kammarkollegium, statskontoret och kammarrätten uti sitt i löneregleringsfrågan den 12 december 1878 afgifna utlåtande funnit, att genom löneregleringen och den i sammanhang dermed skeende indragningen af räntmästarnes provision å stämpelpappersmedel bör uppkomma en besparing å detta anslag, samt beräknat densamma till omkring 30,000 kronor, men då rikshufvudboken för år 1876 utvisade brist å detta anslag till högre belopp än provisionen, hafva embetsverken ansett någon minskning i anslaget icke kunna ega rum.

Då emellertid detta anslag, sedan embetsverkens utlåtande afgafs, blifvit höjdt med 60,000 kronor, så att detsamma numera är för bestridande af derå anvisade utgifter tillräckligt, och vid sådant förhållande minskning deri bör ske med belopp, motsvarande räntmästarnes provision, och denna provision genom vissa stämpelsatsers förhöjning under senare tid uppgått till omkring 40,000 kronor, anser jag ifrågavarande anslag kunna med nämnda belopp minskas från 224,000 kronor till 184,000 kronor.

På grund af den utredning i afseende å de tre öfriga anslagen, som embetsverken i sitt utlåtande lemnat och för hvilken utredning chefen för civildepartementet redogjort, anse embetsverken, att anslaget till kostnader för kortstämpling och allmänna bevilningens uttaxering kan nedsättas, samt anslaget till mantalsskrifningsprovision helt och hållet indragas, under förutsättning att mantalsskrifningsprovision till städernas tjenstemän likasom provisionen till länsmännen i Vesterbottens och Norrbottens län för deras befattning med mantalsskrifningen inom Lappmarken öfverflyttas å anslaget till observations- och uppbördsprocenter, hvilket anslag dock i anseende till dessa provisioners ringa belopp ej skulle behöfva någon tillökning.

Då embetsverkens nämnda förslag synas mig grundade på goda skäl och under senare tid inträffade förhållanden icke kunna anses verka någon nämnvärd förändring i den gjorda beräkningen, anser jag mig böra instämma i hvad embetsverken sålunda hemställt.

Jag tillstyrker derföre, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen,

att, under förutsättning att Eders Kongl. Maj:ts förslag till lönereglering för landtränsmästarna och härads-skrifvarne varder af Riksdagen bifallet, förslagsanslaget

till stämpelpappersomkostnader nedsättes med 40,000 kronor från 224,000 kronor till 184,000 kronor, förslagsanslaget till kostnader för kortstämpling och allmänna bevilningens uttaxering minskas med 27,500 kronor från 102,500 kronor till 75,000 kronor, samt med anvisande till utgående å anslaget till observations- och uppbördsprocenter ej mindre af mantalsskrifningsprovision till städernas tjenstemän än äfven af den särskilda provision, hvilken jemlikt nådiga brefvet den 31 maj 1878 tillkommer länsmännen inom Westerbottens och Norrbottens län för deras befattning med mantalsskrifningen inom Lappmarken, anslaget till mantalsskrifningsprovision ur rikstaten afföres.

Restitutioner.

Jemlikt nådiga brefvet den 1 augusti 1851 åligger det statskontoret att vid hvarje års slut till riksgäldskontoret öfverlemna sådana från Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länen och från öfverståthållarembetet i Stockholm influtna äldre depositionsmedel, som enligt föreskrifter i nådiga brefvet den 2 oktober 1828 blifvit behörigen uppsagda till återlyftning, men icke inom tio år efter insättningen af vederbörande uttagits, dock eger statskontoret att häraf från riksgäldskontoret återbekomma hvad som erfordras för de återbetalningar af samma medel, som i behörig ordning kunna vara beviljade. Härmed öfverensstämmande föreskrifter finnas jemväl intagna uti det för riksgäldskontorets förvaltning utfärdade reglemente.

Detta reglemente innehåller ock att, sedan vid 1869 års riksdag ett särskildt anslag för skogsväsendet blifvit å sjunde hufvudtiteln uppfördt, återstoden af skogsplanteringskassans behållning bör, enligt Riksdagens beslut, från statskontoret till riksgäldskontoret öfverlemnas, och är dermed öfverensstämmande föreskrift meddelad statskontoret genom nådiga brefvet den 10 december 1869, i följd hvaraf detta embetsverk till riksgäldskontoret aflemnar sådana medel, som ännu kunna till statskontoret inflyta såsom afbetalningar å förskott, hvilka af skogsplanteringskassan utgifvits.

Under erinran att vid den tid, då nu omförmälda föreskrifter tillkommo, ännu funnos anslagna särskilda statsinkomster för riksgäldskontorets behof, men att, efter det härutinnan vidtagits den förändring, att dessa särskilda inkomster i allmänhet beräknats bland tillgångarne för riksstaten, och å denna stat i stället uppförts ett förslagsanslag att af statskontoret till riksgäldskontoret utbetalas för att användas till de riksgäldskontorets utgifter, som

icke af dit ingående kapital- och räntebetalningar kunde betäckas, det vore så mycket mindre behöfligt, att ifrågavarande smärre inkomster särskildt tillgodo beräknades riksgäldskontoret och dit levererades, som uti den liquid, hvilken i riksgäldskontoret, jemlikt dess reglemente, med statsverket årligen upprättades, dessa inkomster blefvo statskontoret godtgjorda och sålunda gingo i afräkning på förenämnda förslagsanslag, har statskontoret uti sin den 11 december sistlidna år afgifna berättelse om statsverkets inkomster hemställt, att Eders Kongl. Maj:t med Riksdagen måtte förordna att, med ändring af ofvan nämnda stadganden, öfveråriga depositionsmedel samt ännu utestående fordringar för förskott, som af skogsplanteringskassans medel utgifvits, skola, då de till statskontoret inbetalas, redovisas bland statsverkets inkomster under titel: extra uppbörd, äfvensom att möjligen ifrågakommande återbetalningar af äldre depositionsmedel få anordnas af sjunde hufvudtitelns anslag till restitutioner.

Statskontorets ifrågavarande hemställan synes mig förtjent af bifall, enär derigenom en onödiggång i redovisningen för framtiden undvikes. Beloppet af ifrågavarande medel är ej heller af särdeles betydighet. Statskontoret har i detta hänseende meddelat, att influtna depositionsmedel under åren 1874—1879 tillsammans utgöra 8,893 kronor 60 öre, således i medeltal för år 1,482 kronor 27 öre, samt att af skogsplanteringskassans äldre förskott tills vidare ingå 500 kronor årligen. Då, enligt hvad statskontoret tillika upplyst, under åren 1874—1879 icke ifrågakommit mer än en enda återbetalning af depositionsmedel, och då till belopp af 1,486 kronor 17 öre, anser jag dylika återbetalningars anvisande å anslaget till restitutioner, som till sin natur är förslagsanslag, icke böra påkalla någon förhöjning af anslagets nuvarande belopp.

Jag hemställer på grund häraf, att Eders Kongl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen

att, med iakttagande deraf, att dels sådana från öfverståthållareembetet och länsstyrelserna inflytande depositionsmedel, som, ehuru uppsagda till återlyftning, icke inom tio år från nedsättningen blifvit af vederbörande uttagna, dels ock förekommande afbetalningar å förskott, som af skogsplanteringskassans medel utgifvits, varda af statskontoret redovisade bland statsverkets inkomster under titel: »extra uppbörd» i stället för att till riksgäldskontoret öfverlemnas, ifrågakommande återbetalningar af dylika depositionsmedel måtte få anordnas af hufvudtitelns förslagsanslag till restitutioner.

Kammarkollegium.

Angående jordeboksarbetet inom kammarkollegium under år 1879 har kollegium i skrifvelse den 19 sistlidne december tillkännagifvit: att nya jordeböcker för Upsala, Södermanlands och Elfsborgs län blifvit fastställda; att jordeböcker upprättats för fyra fögderier af Östergötlands län; att granskningen af nya jordeböckerna för Vestmanlands och Vesternorrlands län påbörjats; att anmärkningarne vid förteckningarne å de till statsverket år 1871 indragna ränte- och kronotiondeanslag nu äro af kollegium pröfvade, med undantag allenast af två mindre betydliga; samt att, om det under åren 1878 och 1879 begagnade arbetssättet bibehålles, jordeboksarbetet skall vara afslutadt inom 1883 års utgång.

Under erinran att Eders Kongl. Maj:t den 31 sistlidne december förordnat, att jordeboksarbetet skall under år 1880 fortgå på samma sätt som under föregående år, tillstyrker jag,

att Eders Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att för granskning af nya jordeböcker, å extra stat för år 1881 anvisa ett anslag af 13,600 kronor, eller enahanda belopp, som i sådant hänseende är vordet beviljadt för innevarande år.

I afgifvet förslag till genomförande af kammarkollegii nya organisation, för hvilket ändamål å extra stat för år 1880 är uppfördt ett anslag å 10,000 kronor, har kammarkollegium hemställt, att en del af kollegii tjenstemän, hvilka dels sakna plats inom den nya organisationen, dels ock genom ålder och sjukdom äro hindrade att på ett tillfredsställande sätt fullgöra de åligganden, som med de nya tjensterna äro förenade, må varda förflyttade å indragningsstat. Lika med kollegium anser jag en dylik åtgärd böra ega rum i afseende å en del af tjenstemännen; och under förutsättning af bifall till hvad jag i detta hänseende ämnar föreslå vid föredragning af de till nionde hufvudtiteln hörande frågor, och med hänsyn dertill att åtskillige af de ordinarie tjenstemän inom kollegium, för hvilka plats ej kunnat beredas inom den nya organisationen, dels redan äro och dels antagligen framdeles blifva anställda vid domämförvaltningen och jordeboksarbetet, anser jag det nuvarande anslaget för genomförande af kollegii nya organisation kunna för år 1881 nedsättas till hälften.

Jag hemställer derföre,

att Eders Kongl. Maj:t tacktes för ifrågavarande ändamål af Riksdagen äska ett belopp af 5,000 kronor, att ställas till Eders Kongl. Maj:ts disposition och å extra stat för år 1881 utgå.

Domämförvaltningen.

Då jag i afseende å domänernas förvaltning icke eger anledning att framställa något förslag till ökande eller minskande af de för detta ändamål nu anslagna belopp, hemställer jag, att Eders Kongl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen

att å extra stat för år 1881 må uppföras dels för förvaltningen af statens domäner 80,000 kronor och dels till resekostnader vid domämförvaltningen ett förslagsanslag af 14,000 kronor.

Statskontoret.

Då förhållandena ännu icke medgifva nedsättning i det för genomförandet af statskontorets nya organisation nu beviljade anslaget 10,700 kronor, tillstyrker jag Eders Kongl. Maj:t

att såsom extra anslag för år 1881 till genomförande af statskontorets nya organisation af Riksdagen äska ett belopp af 10,700 kronor.

Öfverintendentsembetet.

Öfverintendentsembetet har i skrifvelse den 30 september sistlidna år hemställt, att reservationsanslaget till byggnader och reparationer, som för närvarande utgör 155,480 kronor, måtte förhöjas till 165,000 kronor. De skäl öfverintendentsembetet för denna framställning anført, eller att antalet af de byggnader, som med nämnda anslag böra underhållas, ökats i väsentlig mån, sedan nuvarande anslagsbeloppet fastställdes, och att en del behöfliga reparationer måste i brist på medel fortfarande anstå, synas mig visserligen särdeles beaktansvärda; men då jag anser att under nuvarande tryckta förhållanden statsutgifterna böra, så vidt möjligt, inskränkas, och ökning af

detta anslag icke synes mig påkallad af oundgängligt behof, tillstyrker jag, att öfverintendentsembetets ifrågavarande hemställan icke för närvarande må till någon Eders Kongl. Maj:ts åtgärd föranleda.

För genomförande af öfverintendentsembetets nya organisation är för innevarande år å extra stat uppfördt ett anslag å 1,000 kronor, och då jag icke eger anledning att föreslå någon ändring i detta belopp, hemställer jag, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen

att å extra stat för år 1881 för nämnda ändamål anvisa 1,000 kronor till Eders Kongl. Maj:ts disposition.

Ersättning för af statskontoret gjorda förskotter.

De af statskontoret förskottsvis gjorda utgifter, hvilka tillhöra sjunde hufvudtiteln och böra till ersättning hos Riksdagen anmälas, äro enligt från statskontoret meddelade uppgifter följande:

till reparationer under åren 1878 och 1879 å Tranebergs, Nockeby och Drottningholms broar	kronor 10,340: 85,
„ komitén för reglering af de förvaltande embetsverkens löneförhållanden	„ 11,509: 36,
„ förre innehafvaren af till statsverket indragna härads-höfdingebostället Kragenäs ersättning för åbyggnader	„ 13,675: 66,
„ arrendatorerna af indragna kronofogdebostället Mycklinge, indragna profossbostället Örby och Källviken, Korsängs hofstalläng, och indragna hospitalshemmanet Hemringe ersättning för exproprierad jord	„ 249: 84,
„ bestridande af kostnaderna för verkställd undersökning angående stämpelpappers-afgiften	„ 9,047: 25,
„ transport och andra kostnader för statsverkets bergs-effekter	„ 1,742: 01;
summa kronor 46,564: 97.	

Jag hemställer att Eders Kongl. Maj:t, med tillämpning af beslutet den 31 sistlidne december att öretal i riksstaten böra till krontal utjemnas, måtte hos Riksdagen göra framställning derom

att, till gäldande af nämnda förskotter, Riksdagen må å extra stat för år 1881 anvisa ett belopp af 46,565 kronor.

**Ersättningar m. m. till följd af indelta arméns aflöningstillgångars
öfvertagande af statsverket.**

Då indelta arméns aflöningstillgångar vid 1878 års början öfvertogos af statsverket, uppfördes i sammanhang dermed å sjunde hufvudtiteln för samma år tre särskilda anslag å extra stat: ett förslagsanslag till inlösen af dagsverksskyldighet från hästhemmanen i Skåne, ett förslagsanslag till ersättning åt arrendatorer af militieboställen och åt militära indelningshafvare på gammal stat för dem förut från en del af boställskassornas medel tillfallande ränteafkomst, och ett bestämdt anslag till militieboställskassan, af hvilket sistnämnda anslag skulle utgå dels inqvarteringspenningar åt dertill berättigad indelningshafvare, dels kostnaderna för reparationer å karaktershusen vid en del militieboställen. Dessa extra anslag hafva sedermera beviljats jemväl för åren 1879 och 1880 samt äro i sistnämnda års stat uppförda: det första med 4,578 kronor 45 öre, det andra med 4,800 kronor och det tredje med 17,000 kronor.

De arrendatorer, som numera antagas å boställena, erhålla ingen rätt till sådan ersättning, som de två först nämnda anslagen äro afsedda att godtgöra, men åläggas deremot den underhållsskyldighet af karaktershusen, som förut ålegat militieboställskassan. Alla tre ifrågavarande anslag blifva således obehöfliga i den mån de gamla arrendekontrakten gå till ända och de på gammal stat qvarstående militära indelningshafvarne afgå ur tjensten.

Eders Kongl. Maj:t har den 31 sistlidne december vid föredragning af statskontorets hemställan om förändrad uppställning af riksstaten beslutat föreslå Riksdagen, att en hittills å fjerde hufvudtiteln uppförd ersättning för dagsverksskyldighet till indragna militieboställena Lilla Bjurum och Beckaskog må öfverföras till allmänna indragningsstaten för att derå qvarstå, till dess nuvarande arrendekontrakt gå till ända och ersättningen på sådan grund upphör; och då de nu ifrågavarande å sjunde hufvudtiteln uppförda anslagen äro hufvudsakligen af enahanda beskaffenhet med nyss nämnda anslag, som Eders Kongl. Maj:t ansett böra till nionde hufvudtiteln öfverföras, hemställer jag, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen,

att jemväl dessa anslag må under nionde hufvudtiteln å allmänna indragningsstaten uppföras, för att der qvarstå så länge och i den mån behovet kräfver.

Skatteregleringskomitén.

Då i afseende å beloppet af det anslag, som under år 1881 må vara erforderligt för skatteregleringskomitén, något tillförlitligt omdöme ännu icke kan grundas, hemställer jag, att Eders Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen,

att för detta ändamål anvisa enahanda belopp som för innevarande år, eller 25,000 kronor, att ställas till Eders Kongl. Maj:ts disposition och såsom förslagsanslag å extra stat för år 1881 uppföras.

Skrifmaterialier och expenser, ved m. m.

För vinnande af jemn slutsumma å sjunde hufvudtiteln's anslag får jag slutligen hemställa, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen,

att förslagsanslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m. må höjas med 4,640 kronor 18 öre, eller från 19,491 kronor 82 öre till 24,132 kronor.“

Departementschefen fortfor härefter:

“Utöfver de af mig den 31 december sistlidna år och denna dag gjorda hemställanden rörande ordinarie anslag å sjunde hufvudtiteln, har jag icke anledning att i samma hufvudtitel föreslå någon ändring. Om mina denna dag i detta hänseende gjorda framställningar vinna Eders Kongl. Maj:ts bifall, skulle, med iakttagande af Eders Kongl. Maj:ts redan fattade beslut angående post- och tullverkets stater samt skogsväsendet, de *ordinarie anslagen* således komma att minskas genom nedsättning i anslagen:

till stämpelpappersomkostnader	kronor	40,000: —,	
„ kostnader för kortstämpling och allmänna bevillningens uttaxering	„	27,500: —,	
„ postverket	„	270,000: —,	
„ tullverket	„	5,000: —,	
„ städers friheter	„	12,125: 21,	
„ mantalsskrifningsprovision	„	19,500: —,	374,125: 21,
	transport	374,125: 21	

	transport	374,125: 21.
men deremot ökas genom förhöjning i anslagen:		
till skrifmaterialier och expen-		
ser, ved m. m.	kronor 4,640: 18.	
„ skogsväsendet	„ — —: 03,	4,640: 21,
hvidan således minskningen i sin helhet skulle utgöra	kronor	<u>369,485: —.</u>
Om från summan af de nuvarande ordinarie		
anslagen å hufvudtiteln	„ 12,990,940: —	
drages nämnda minskning	„ 369,485: —,	
skulle den nya summan af hufvudtiteln's ordinarie		
anslag blifva	kronor	<u>12,621,455: —.</u>

Vidare får jag erinra, att de af mig för år 1881 föreslagna *extra anslagen* äro följande, nemligen:

tillfällig löneförbättring för

skogsstyrelsen ..... kronor 3,380: —;

Kammarkollegium:

för granskning af nya jordeböcker	„	13,600: —,
„ genomförande af kollegii nya organisation	„	5,000: —,
„ förvaltningen af statens domäner	„	80,000: —,
till resekostnader vid domänförvaltningen, förslagsanslag, ...	„	14,000: —;

Statskontoret:

för genomförande af dess nya organisation	„	10,700: —,
till ersättning af åtskilliga förskottsvis bestridda utgifter, tillhörande denna hufvudtitel, ...	„	46,565: —;

Öfverintendentsembetet:

för genomförande af dess nya organisation	„	1,000: —;
---	---	-----------

Postverket:

bidrag till trafikutgifter, förslagsanslag, ...	„	50,000: —;
---	---	------------

Skatteregleringskomitén:

till bestridande af kostnaderna derför, förslagsanslag, ...	„	25,000: —;
	tillsammans kronor	<u>249,245: —.“</u>

Statsrådets öfriga ledamöter instämde i hvad föredragande departementschefen sålunda hemställt och föreslagit beträffande anslagen under sjunde hufvudtiteln; och behagade Hans Maj:t Konungen dertill lemna nådigt bifall.

Sedan de till åttonde hufvudtiteln hörande frågor blifvit på föredragning af vederbörande departementschef pröfvade, anhöll chefen för finansdepartementet, statsrådet Forssell, att få i underdånighet anmäla de frågor, som tillhörde regleringen af

nionde hufvudtiteln,

omfattande pensions- och indragningsstaterna.

Hvad först angick

pensionsstaten,

erinrade departementschefen, att Kongl. Maj:t förut denna dag beslutit föreslå Riksdagen

dels på föredragning af *sjöförsvarsdepartementet*:

att Riksdagen må medgifva, att de pensioner, hvardera å 210 kronor, till hvilka daglönare å f. d. timmermans- och handverksstaterna äro vid öfverflyttning till invalidsstat inom ett antal af 40 vid Karlskrona och 3 vid Stockholms station berättigade, måtte från och med år 1881 få utgå af det under riksstatens nionde hufvudtitel uppförda förslagsanslag till pensionering af flottans och lotsverkets gemenskap;

dels ock på föredragning af *ecklesiastikdepartementet*:

att för beredande af delaktighet i lärarnes vid elementarläroverken enke- och pupillkassa för föreståndare och lektorer vid de tekniska elementarskolorna i riket samt Chalmerska slöjdskolan i Göteborg må beviljas en tillökning af 3,471 kronor i det såsom bidrag till pensionering af lärares vid allmänna läroverk, pedagogier och seminarier, enkor och barn uppförda anslag.

Då den rätt till anvisning på förslagsanslaget till pensionering af flottans och lotsverkets gemenskap, hvilken sålunda komme att äskas, icke förutsatte någon förhöjning i samma anslag, skulle, enligt hvad departementschefen

härvid anmärkte, med bifall till omförmälda framställningar och under iakttagande af den afjemning till krontal, som, enligt nådiga beslutet den 31 december sistlidna år, borde ske i anslagsbeloppen till civilstatens och till arméns pensionskassor, anslagen till förevarande stat i dess helhet komme att ökas med ..... kronor 3,472: —, så att staten, för närvarande upptagen till ..... „ 1,282,550: —, skulle komma att sluta på ett belopp af ..... kronor 1,286,022: —.

Beträffande

indragningsstaten

erinrade departementschefen om Kongl. Maj:ts på nedan nämnda departements föredragning dels denna dag och dels, enligt finansdepartementet tillhandakomna protokollsutdrag, förut fattade beslut om aflåtande till Riksdagen af följande framställningar, nemligen:

på *justitiedepartementets* föredragning:

att vaktkonstapeln vid kronohäktet i Kongsbacka *Johannes Larsson* må från och med månaden näst efter den, då afsked från vaktkonstapels-tjensten varder honom meddeladt, uppföras å allmänna indragningsstaten till åtnjutande för sin återstående listid af en årlig pension af 400 kronor;

på *landtförsvarsdepartementets* föredragning:

att åt hvardera af förre förrådsdrängarne vid Göteborgs utrednings-förråd, *Hans Jonsson* och *Elias Svensson*, må å allmänna indragningsstaten beviljas en årlig pension af 300 kronor, att utgå från april månads början år 1879;

att för aflidne kaptenen vid generalstaben *Jacob Wilhelm Schartaus* enka *Anna Charlotta Schartau*, född *Servais*, må å allmänna indragningsstaten uppföras en årlig pension af 400 kronor, att af henne från ingången af juli månad 1879 åtnjutas, så länge hon i sitt nuvarande enkestånd förblifver;

att pensionerna för de *regementsskrifvare*, hvilka, jemlikt Eders Kongl. Maj:ts med Riksdagen fattade beslut, innehafva indragningsstatspension, motsvarande de af dem under året 1877 åtnjutna aflöningsförmåner, må från ingången af år 1881 få utgå från allmänna indragningsstaten; samt

att till understöd åt ännu qvarlevande, i behof stadde *landtvärnsmän* må för år 1881 å allmänna indragningsstaten anvisas 10,000 kronor, med vikor att understödsbeloppen icke öfverstiga 150 kronor för hvarje landtvärnsman;

på sjöförsvarsdepartementets föredragning:

att å allmänna indragningsstaten må för framlidne kommandören Axel Adlersparres enka *Karin Sophie Adlersparre*, född friherrinna *Leijonhufvud*, uppföras en årlig pension af 1,000 kronor, att utgå från 1880 års början under hennes återstående lifstid;

på civildepartementets föredragning:

att i nu gällande stadganden beträffande andra *landtmätare* och *kommissionslandtmätare* pensionering den förändring må medgifvas,

att sådan tjensteman, hvilken tjenat minst tretio år och under sammanräknadt tjugufem år varit anställd vid generallandtmäterikontoret eller såsom storskiftes- eller afvittringslandtmätare eller andre landtmätare, må vid afskedstagandet, om han tillika uppnått en ålder af sextio år, uppföras till pension å allmänna indragningsstaten, dock att pension icke må tillgodokomma kommissionslandtmätare, hvilken antingen icke af Kongl. Maj:t pröfvas hafva, så vidt på honom berott, under nämnda tjugufem år varit såsom landmåteritjensteman verksam, eller ock fortfar att tjenstgöra såsom storskiftes- eller afvittringslandtmätare eller såsom sådan fått pension å allmänna indragningsstaten sig tillagd, samt

att för andre landtmätare och kommissionslandtmätare, hvilka med pension afgå, pensionsbeloppet må bestämmas för fyratioåtta till 1,600 kronor för hvarje och för de öfrige till 900 kronor, dock med rättighet för desse att i den ordning de undfått nådigt afsked, i mån af äldres afgång, uppföras till erhållande af det högre pensionsbeloppet;

att generaldirektören *Ludvig Berckhan Falkman*, hvilken jemlikt gällande föreskrifter är berättigad till en årlig pension till belopp af 4,800 kronor, må från och med månaden näst efter den, då han med pension å allmänna indragningsstaten erhållit entledigande från befattningen såsom generaldirektör och chef för landtmäteriet, under sin återstående lifstid från allmänna indragningsstaten uppbära en årlig fyllnadspension af 1,600 kronor, så att hans hela årliga pension kommer att uppgå till 6,400 kronor;

att häradsskrifvaren i Kinnevalds och Norrvidinge härads fögderi af Kronobergs län *Carl Gustaf Ericsson* må från och med månaden näst efter den, hvari han med pension ur civilstatens pensionsinrättning från tjensten afgår, under sin återstående lifstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta understöd till belopp, motsvarande skilnaden mellan nämnda pension och den för häradsskrifvare å indragningsstat bestämda pension;

att afidne geologen vid Sveriges geologiska undersökning *Gustaf David Wilhelm Hummels* enka *Wilhelmina Hummel*, född *Cordts*, må undfå en årlig pension af 400 kronor, att utgå från allmänna indragningsstaten från och med juni månad 1879 eller månaden näst efter den, i hvilken geologen Hummel afidit, och så länge hon enka förblifver;

att konungens fogat *Wilhelm von Schoultz* och aktuarien vid öfverståthållareembetets kansli *Carl Georgii*, som båda uppnått pensionsåldern och hvilkas befattningar icke ingå i den för nämnda kansli föreslagna nya organisationen, må å allmänna indragningsstaten öfverflyttas, för att derå från och med månaden näst efter den, hvarunder afsked kan varda en hvar af dem beviljad, och i hvarje fall från och med 1881 års ingång åtnjuta såsom pension, von Schoultz ett belopp af 4,500 kronor och Georgii ett belopp af 3,000 kronor årligen;

att på samma stat må uppföras för kammarskrifvaren vid samma kansli t. f. regementsintendenten *Carl Adolf Hafverberg*, hvilkens kammarskrifvarebefattning icke heller ingår i den nya organisationen, ett årligt belopp af 600 kronor, motsvarande kammarskrifvarelönen, att utgå endast så vida Hafverberg ej innehar annan anställning med aflöning, vare sig på rikets eller kommuns stat till lika eller högre belopp, och med iakttagande att, om den nya aflöningen understiger nämnda belopp, Hafverberg skall derå i samma mån vidkännas afdrag;

att från allmänna indragningsstaten likaledes må till en hvar af notarierne vid öfverståthållareembetets kansli *Adolf Jakob Lagercrantz* och *Christian Axel Weinberg* från och med år 1881 och så länge de hvar för sig utöfva innehafvande notariebefattning utgå ersättning för minskning i aflöning med 1,480 kronor årligen till dem hvardera, dock med iakttagande att, i den mån de komma i åtnjutande af ålderstillägg, ersättningen minskas med deremot svarande belopp, samt

att länsmannen i Valbo distrikt af Gefleborgs län *Carl Anton Engvall* må från och med månaden näst efter den, hvori han med pension ur civilstatens pensionsinrättning från tjensten afgår, under sin återstående lifstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta understöd till belopp, motsvarande skilnaden mellan nämnda pension och hans nu innehafvande lön utan ålders-tillägg, eller 300 kronor årligen;

på *finansdepartementets* föredragning:

att den på fjärde hufvudtiteln anslag till indelta kavalleri- och infanteriregementena förut uppförda *ersättning för upphörd dagsverksskyldighet till kungsgårdarna Lilla Bjurum i Skaraborgs län och Beckaskog i Kristianstads län* må öfverföras till allmänna indragningsstaten; samt

att å denna stat jemväl må uppföras de för närvarande å extra stat under sjunde hufvudtiteln anvisade *anslag, till inlösen af dagsverksskyldighet från hästhemman i Skåne* 4,578 kronor 45 öre, *till ersättning åt arrendatorer af militieboställen och åt militärindelningshafvare på gammal stat för dem förut från en del af boställskassornas medel tillkommande ränteafkomst* 4,800 kronor och *till militieboställskassan* 17,000 kronor;

på *ecklesiastikdepartementets* föredragning:

att intendenten vid nationalmusei konstafdelning, professoren *Johan Christoffer Boklund* må från och med den dag, då den af Kongl. Maj:t föreslagna nya aflöningsstaten för nationalmuseum varder tillämpad, så länge Boklund förrättar konservatorstjenst derstädes, ega att, utöfver det för denna tjenst bestämda arvode, på allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt belopp af 1,300 kronor;

att adjunkten vid högre allmänna läroverket i Göteborg *Carl Otto Bredberg* må från och med månaden näst efter den, då afsked varder honom beviljadt, å allmänna indragningsstaten uppföras till åtnjutande af årlig pension å 2,000 kronor;

att teckningsläraren vid allmänna läroverket i Norrköping *Jöns Adolf Båth* må från och med månaden näst efter den, hvarunder afsked varder honom beviljadt, å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 1,000 kronor;

att gymnastikläraren vid högre allmänna läroverket i Göteborg *Carl Martin Edholm* må erhålla rätt till pension å allmänna indragningsstaten till belopp af 1,125 kronor, att årligen utgå från och med månaden näst efter den, hvari afsked varder honom beviljadt;

att för aflidne intendenten vid naturhistoriska riksmuseum, professoren Carl Ståls enka *Jenny Margareta Stål*, född *Wall*, må å allmänna indragningsstaten beviljas en årlig pension till belopp af 800 kronor, att af henne under sin återstående lifstid åtnjutas från och med innevarande år och så länge hon förblifver enka;

att föreståndarinnan för den så kallade tysta skolan i Stockholm *Johanna Berglind* må undfå rätt att å allmänna indragningsstaten uppbära pension till belopp af 500 kronor årligen från och med månaden näst efter den, då hon varder från nämnda befattning entledigad; samt

att för medicine kandidaten *Gerhard Nilsson* må på allmänna indragningsstaten uppföras en årlig pension af 800 kronor, att från och med innevarande år under hans återstående lifstid utgå.

Föredragande departementschefen anförde vidare:

”Sedan Eders Kongl. Maj:t den 14 november 1879, i sammanhang med fastställande af ny lönestat och instruktion för kammarkollegium, anbefalt detta embetsverk att uppgöra och till Eders Kongl. Maj:t inkomma med förslag till den öfvergångsstat, som vid genomförande af den beslutade regleringen af samma embetsverk kunde blifva erforderlig, har kammarkollegium i underdånig skrifvelse den 29 sistlidne december, bland annat, anfört, att

sekreteraren hos kollegium *Carl Johan Hassell*, för hvilken plats i den nya organisationen saknades, anmält sin önskan att ur statens tjänst afgå, mot det att, utöfver den pension af 1,800 kronor, hvartill han skulle vara berättigad från civilstatens pensionsinrättning, en fyllnadspension af statsmedel blefve honom beredd till belopp af 1,700 kronor, så att hans pension på det hela komme att motsvara den lön, han nu åtnjöte på ordinarie stat, eller 3,500 kronor, och har kollegium för dess del hemställt, att Eders Kongl. Maj:t täcktes hos Riksdagen föreslå uppförande på allmänna indragningsstaten af en årlig fyllnadspension för Hassell med 1,700 kronor, derest icke Eders Kongl. Maj:t skulle finna lämpligare att af Riksdagen begära Hassells öfverflyttande på nämnda stat, med rätt för honom att derifrån uppbära hela lönen.

Enligt hvad kammarkollegium vidare meddelat, har notarien hos kollegium *Carl Edvard Ljungberg* väl villkorligt förklarat sig villig att ingå på den nya lönestaten, men under åberopande deraf att en del af de göromål, som enligt den nya instruktionen skulle honom åligga, vore för innehafvare af notarietjänst å den gamla staten fullkomligt främmande och förutsatte annan utbildning för tjänsten, än som de nuvarande innehafvarne i allmänhet varit i tillfälle att förvärfva, anhållit att, med åtnjutande af skilnaden mellan honom från civilstatens pensionsinrättning tillkommande pension, 1,200 kronor, och hans enligt gamla staten till 2,800 kronor uppgående lön, eller 1,600 kronor, varda å indragningsstat uppförd. Då Ljungberg sålunda sjelf syntes hysa tvifvel om lämpligheten af hans bibehållande på nya lönestaten, och han, som blifvit utnämnd till notarie den 17 maj 1861, efter öfvergången på den nya staten egde åtnjuta två ålderstillägg, hvarigenom hela hans aflöning komme att uppgå till 4,000 kronor, samt Ljungberg dessutom inom få år blefve berättigad till pension från allmänna indragningsstaten med 2,800 kronor, har kollegium, under förutsättning af Ljungbergs rätt till pension från civilstatens pensionsinrättning med uppgifvet belopp, tillstyrkt, att Ljungberg måtte å indragningsstat uppföras med rätt till årlig fyllnadspension af 1,600 kronor.

Från civilstatens pensionsinrättning har blifvit mig meddeladt, att sekreteraren Hassell, hvilken under innevarande år uppnår en ålder af 61 år och 38 år varit i statens tjänst anställd, är, derest han före afskedstagandet retroaktivt erlägger pensionsavgift för ytterligare ett år med 126 kronor, berättigad att månaden näst efter den, då afsked ur rikets tjänst honom beviljas, uppbära årlig pension från nämnda inrättning med 1,800 kronor, samt att notarien Ljungberg, som detta år uppnår 60 års ålder och 41 år varit i rikets tjänst anställd, likaledes under vilkor att före afskedstagandet felande pensionsavgifter för 1 år 11 månader erläggas med tillsammans 161 kronor, är till pension från inrättningen berättigad till belopp af 1,200 kronor.

Då båda desse tjenstemän inom få år uppnå den ålder, att pension från allmänna indragningsstaten skulle dem tillkomma med väsentligen högre belopp, än som nu blifvit för dem ifrågasatt; *då* befattning, motsvarande den Hassell för närvarande innehar, ej på kollegii nya stat förekommer, och genom Ljungbergs afgång tillfälle skulle beredas kollegium att besätta hans notariebefattning med innehafvare, som mera egnade sig för tjenstens nuvarande beskaffenhet, på samma gång två ålderstillägg skulle tills vidare för statsverket besparas; samt *då*, på sätt jag redan vid föredragning af de till sjunde hufvudtiteln hörande frågor antydt, dessa tjenstemäns öfverflyttning på indragningsstaten skulle medgifva en minskning i det, till genomförande af kammarkollegii förändrade organisation, eljest erforderliga belopp, svarande mot de pensioner, hvilka nu för dem begäras, tillstyrker jag i underdånighet, att Eders Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen,

att åt sekreteraren Hassell och notarien Ljungberg måtte å allmänna indragningsstaten uppföras årliga pensioner, för den förre af 1,700 och för den senare, af 1,600 kronor, att jemte de pensioner från civilstatens pensionsinrättning, hvartill de efter erlagda retroaktivafgifter blifva berättigade, utgörande för Hassell 1,800 kronor och för Ljungberg 1,200 kronor, utgå från och med månaden näst efter den, hvarunder afsked ur rikets tjenst varder dem beviljad.

Äfven i afseende på en annan tjensteman å kammarkollegii gamla stat synes mig sådana omständigheter förekomma, att hans öfverflyttande på allmänna indragningsstaten måste anses önskvärdt. Den 4 december 1868 erhöll kanslisten hos kammarkollegium *Johan Fredrik Platin* för sinnessjukdom tjenstledighet och har sedan dess icke kunnat i tjenstgöring åter inträda. Senast den 21 november 1879 har, på ansökning af Platins förmyndare, förlängd tjenstledighet blifvit Platin beviljad, och, såsom kammarkollegium äfven erinrat, förefinnes icke någon utsigt, att Platin i framtiden skall blifva tjenstbar. Vid detta förhållande och då befattning, svarande mot den Platin nu innehar, icke ingår i kammarkollegii nya organisation, anser jag mig, oaktadt Platin, född år 1837, är endast 42 år gammal, ega skäl tillstyrka Eders Kongl. Maj:t att föreslå Riksdagen,

att för Platin må å allmänna indragningsstaten uppföras ett mot hans nu varande ordinarie lön svarande belopp af 1,000 kronor, att från och med år 1881 årligen till honom utgå, dock att, derest Platin framdeles skulle

blifva till helsan förbättrad och erhålla anställning å rikets stat, det å indragningsstaten för honom uppförda anslag skall minskas med ett belopp, svarande mot den nya aflöningen, eller, om denna uppgår till samma eller högre belopp, upphöra att utgå.

I fråga om bestämmande af *medelpriset* under nästa statsregleringsperiod å *spanmålen under sådana löner, som innehafvarne tillträdt före statsregleringen vid 1840—41 årens riksdag*, för hvilken spanmål, om och i den mån medelpriset öfverstiger 7 riksdaler banco eller 10 kronor 50 öre tunnan, särskild ersättning, jemlikt kongl. brefvet den 3 februari 1841, bör från allmänna indragningsstaten löneinnehafvarne tillkomma, har statskontoret i sin den 11 december sistlidna år afgifna berättelse om statsverkets tillstånd och förvaltning upplyst, att riksmarkegångspriset å spanmål under åren 1877—1879 utgjort i medeltal 2 kronor 35 öre för kubikfoten eller 14 kronor 85 öre för tunnan, och lärers alltså berörda ersättning för år 1881 böra beräknas efter 4 kronor 35 öre för tunnan, hvilket för de två löntagare, som, enligt hvad statskontoret meddelat, ännu för tillsammans 62 tunnor ega rätt till dylik förhöjning, skulle komma att utgöra 269 kronor 70 öre. Jag hemställer följaktligen

att det anslag, som till betäckande af ifrågavarande utgift å allmänna indragningsstaten erfordras, må bestämmas till 270 kronor.

De anvisningar på allmänna indragningsstaten, hvilka dels enligt Eders Kongl. Maj:ts förut fattade, af mig nu omförmälda nådiga beslut, dels ock enligt af mig i underdånighet framställda förslag skulle hos Riksdagen äskas, torde väl i väsentlig mån komma att uppvägas af de besparingar, som kunna påräknas uppstå genom äldre pensionstagares afgang; men då en del af dessa anvisningar är beroende af öfverflyttning på allmänna indragningsstaten af utgifter, för hvilka medel förut varit under andra hufvudtitlar anslagna, lärers någon ökning i det för ifrågavarande stat uppförda förslagsanslag nu böra ega rum. För vinnande af jemn slutsumma å hufvudtitlarne synes mig denna ökning kunna upptagas till 29,928 kronor, och hemställer jag följaktligen, att, med iakttagande jemväl af Eders Kongl. Maj:ts den 31 december sistlidna år fattade beslut angående förevarande

anslags upptagande i riksstaten, detta anslag måtte få i staten beräknas sålunda:

anvisning i kontant, förslagsanslag, kronor	987,503: —,
indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:	
friheter	kronor 75: —,
ersättningar	„ 6,400: —;
summa kronor	993,978: —.

Beträffande slutligen *extra* anslag under denna hufvudtitel, bör vid den nådiga propositionens affattande iakttagas Eders Kongl. Maj:ts förut denna dag, på föredragning af *landtförsvarsdepartementet*, fattade beslut, att hos Riksdagen begära

så väl att å extra stat för år 1881 må anvisas ett kreditiv af 900,000 kronor, att användas dels till upprätthållande af arméns pensionskassas egen pensionering med nu fastställda pensionsbelopp — mot skyldighet för pensionskassan att afstå det för året densamma tillkommande förhöjda vederlag för de till statsverket indragna rusthållsafgifterna — dels till fyllnadspensioner i enlighet med de af Riksdagen godkända grunder för sådana pensioners utgående;

som ock att hvad af de till pensioneringen under innevarande år anslagna medel kan blifva oanvänt må för det kommande årets pensionering användas.

Då för berörda pensionering ett kreditiv till enahanda belopp är å innevarande års stat uppfördt, skulle förevarande hufvudtitel, så vidt angår extra anslag, icke undergå någon förändring.“

Hvad föredragande departementschefen sålunda rörande reglering af anslagen under nionde hufvudtiteln och dermed sammanhang egande ämnen anført och hemställt, biträddes af statsrådets öfriga ledamöter och blef af Hans Maj:t Konungen i nåder gilladt oeh godkändt; och behagade Hans Maj:t Konungen, på statsrådets tillstyrkande, härjemte förordna, att de nu anmälda, för statsregleringen erforderliga handlingar skulle tillställas Riksdagens statsutskott.

Härefter yttrade departementschefen:

“Enligt från fullmäktige i riksgäldskontoret mig tillhandakommen uppgift af den 11 sistlidne december, som under litt. B torde få biläggas dagens protokoll, lära de riksgäldskontorets utgifter för år 1881, hvilka skola utgå till riksdags- och revisionskostnader, justitieombudsmannens expedition samt riksgäldskontorets aflöning och pensioner, m. m. och i riksstat uppföras, kunna beräknas till 625,800 kronor. Till dessa utgifter torde få läggas äfven kostnaderna för 1878 års kyrkomöte, uppgående till ett belopp af 36,034 kronor, som af statskontoret blifvit förskottsvis bestridda och hvilka, i öfverensstämmelse med Riksdagens beslut den 7 maj 1868 rörande bestridande af kostnaderna för allmänt kyrkomöte, skola af riksgäldskontoret efter erhållen revision bestridas.

De under år 1881 till utbetalning från riksgäldskontoret förfallande annuiteter och räntor å statsskuld utgöra, enligt fullmäktiges uppgift, ett belopp af kronor 13,131,407,59. Till deras betäckande finnes tillgång uti de till riksgäldskontoret ingående ränte- och kapitalbetalningar, utgörande enligt fullmäktiges beräkning kronor 2,199,220.

Jag tillåter mig härvid erinra derom, att enligt Riksdagens skrifvelse den 19 maj 1875 skall den summa, som kommer att inflyta vid försäljning af det gamla veterinärinstitutets tomter, till riksgäldskontoret inbetalas, och då detta belopp, som enligt öfverintendentsementets uppskattning kan upptagas till 300,000 kronor, torde komma att ingå under något af åren 1880 eller 1881, bör beloppet af de kapitalinbetalningar, som riksgäldskontoret har att påräkna, med nämnda summa förhöjas.

Vidare får jag fästa Eders Kongl. Maj:ts uppmärksamhet derå, att enligt Riksdagens skrifvelse af den 11 maj 1874 skola de för försålda mindre kronoegendomar inflytande köpeskillingar från statskontoret levereras till riksgäldskontoret att der särskildt bokföras, samt att Riksdagen 1877 bemyndigat Eders Kongl. Maj:t att å denna fond anvisa utgifter för inköp af skogbärande eller till skogsodling tjenlig mark. Debiterade köpeskillingsbeloppen för försålda kronolägenheter intill 1878 års utgång utgjorde enligt uppgift från statskontoret

.....	kronor 446,971: 39,
och under år 1879 hafva köpeanbud å dylika lägenheter af Eders Kongl. Maj:t antagits till sammanlagdt belopp af	„ 56,276: —.
Inbetalningarne till statskontoret å nämnda köpeskillingar utgjorde under åren 1876, 1877 och 1878 tillsammans	kronor 122,334: 27,
hvertill komma inbetalningar under år 1879	„ 97,597: 42;
summa	kronor 219,931: 69,

	transport kronor	219,931: 69,
hvarå blifvit anvisadt för inköp af skogsmark ett belopp af	„	146,830: —,
så att återstoden utgör	kronor	73,101: 69.

Inbetalningarne under åren 1880 och 1881 torde så mycket hellre kunna beräknas till omkring 100,000 kronor för hvartdera året, eller tillsammans 200,000 kronor, som inbetalningarne under dessa år komma att ökas med hvad som inflyter å köpeskillingarne för de lägenheter, hvilka under samma år ytterligare kunna varda försålda. För beräkning af beloppet å dessa köpeskillingar saknas väl annan ledning, än att försäljning under åren 1880 och 1881 synes förestå för ett antal kronolägenheter med uppskattadt taxeringsvärde af omkring 59,700 kronor; men detta belopp torde vid försäljning komma att betydligt ökas, då, enligt hvad erfarenheten hittills visat, köpeskillingarne för sålda kronolägenheter i allmänhet ansenligt öfverstigit taxeringsvärdena.

Utan att på något sätt underkänna vigten af att kunna genom i frågavarande medels användning öka kronoparkernas antal eller lämpligen utvidga de redan befintliga, vågar jag dock, i öfverensstämmelse med hvad jag vid flere föregående tillfällen uttalat, framhålla, att denna utvidgning af kronoparker kan, i synnerhet så länge ännu pågår afsöndring till parker af skogarne vid indragna boställen, hållas inom ganska måttliga gränser. Vid sådant förhållande torde det böra vinna något afseende, att, under statsverkets nuvarande tillfälliga betryck, dessa kapitaltillgångar kunna ännu förmånligare användas till uppköp af statens egna skuldförbindelser, hvarigenom icke blott erhålles en vida större afkastning å medlen, utan äfven vinnes fördelen af att med motsvarande belopp kunna minska den utgift för statsskuldens amortering, som skall med årets statsinkomster bestridas, hvilket under nuvarande förhållanden synes komma att blifva liktydigt med en minskning i behovet af nya skatter. Med erinran derom att äfven å reservationsanslaget för skogsväsendet kan beredas någon tillgång för nämnda inköp af skogsmark, anser jag mig därför böra tillstyrka, att Eders Kongl. Maj:t ville afstå från en del af de tillgångar, som enligt Riksdagens ofvan nämnda beslut blifvit ställda till Eders Kongl. Maj:ts disposition för inköp af skogsbärande eller till skogsodling tjenlig mark, hvilken del torde få bestämmas till 200,000 kronor, under förutsättning att detta belopp får inräknas bland de till riksgäldskontoret under år 1881 ingående kapitalbetalningar.

Under förutsättning af Eders Kongl. Maj:ts nådiga bifall till hvad jag sålunda föreslagit, uppkommer, med lämplig utjemning af siffrorna, följande beräkning öfver det för riksgäldskontoret erforderliga anslagsbelopp af statsmedel:

till riksdags- och revisionskostnader m. m.	kronor	625,800: —,
kostnaderna för 1878 års kyrkomöte	„	36,034: —,
annuiteter å statsskuld	13,131,407: 59,	
efter afdrag af till riksgälds-		
kontoret ingående ränte- och		
kapitalbetalning, 2,699,220		
kronor, som för erhållande		
af jemn slutsumma torde få		
utföras med	2,693,241: 59, „	10,438,166: —,
	summa kronor	11,100,000: —.

Sammanställes ofvanstående utgiftspost med de anslag, som Eders Kongl. Maj:t på de särskilde departementschefernas föredragning beslutat äska af Riksdagen för år 1881, så erhålles följande öfversigt af

statsverkets utgifter under år 1881:

under hufvudtitlarna:

	Ordinarie.	Extra Ordinarie.	Summa.
I hufvudtiteln	1,218,000: —,	—: —,	1,218,000: —,
II „	3,740,000: —,	55,000: —,	3,795,000: —,
III „	613,800: —,	4,500: —,	618,300: —,
IV „	17,362,000: —,	1,127,000: —,	18,489,000: —,
V „	5,175,000: —,	500,000: —,	5,675,000: —,
VI „	4,460,612: —,	1,003,388: —,	5,464,000: —,
VII „	12,621,455: —,	249,245: —,	12,870,700: —,
VIII „	9,747,875: —,	702,125: —,	10,450,000: —,
IX „	2,280,000: —,	900,000: —,	3,180,000: —,
summa kronor	57,218,742: —,	4,541,258: —,	61,760,000: —;

utom hufvudtitlarna:

riksdags- och revisionskostnader m. m.	625,800: —,
kostnader för 1878 års kyrkomöte ...	36,034: —,
annuiteter och räntor å statsskuld ...	10,438,166: —,
	11,100,000: —,
tillsammans kronor	72,860,000: —.

Då Riksdagen i underdånig skrifvelse af den 23 maj 1878 hade förklarar, att Riksdagen icke ville, för beredande af tillgång till låneunderstöd för sänkning af sjöarne Hjelmaren och Qvismaren, medgifva upplåning med mindre än att för något af de år, hvarunder lånet skulle utgå, förhållandet mellan statens inkomster och disponibla tillgångar samt dess utgifter gjorde

ett sådant förfaringssätt oundgängligen nödvändigt, trodde jag mig vid framläggande af förslag till statsreglering för år 1880 kunna antaga, att det förhållande mellan tillgångar och utgifter, som dervid nödvändiggjorde äskandet af betydande skatteförhöjningar, just var hvad Riksdagen med sitt anförda uttryck afsett, och föreslog därför att berörda medel skulle af riksgäldskontoret anskaffas. Riksdagen, som lika med Eders Kongl. Maj:t fann en betydande skatteförhöjning nödvändig, beslöt emellertid att i fråga varande utgift skulle äfven år 1880 af statens årsinkomster bestridas. Till följd häraf torde få antagas att, så länge missförhållandet mellan statens utgifter och disponibla tillgångar icke är väsentligen större än det visade sig vid föregående statsreglering, Riksdagen anser sig förhindrad att för i fråga varande utlåning upptaga lån, och ehuru äfven i år ett behof af skatteförhöjning synes komma att inträda, finner jag mig därför böra, för vinnande af riktig beräkning af riksstatens siffror, tillstyrka att denna utgift må upptagas bland dem, för hvilka tillgång må beredas genom beskattning.

Om derföre till ofvan upptagna utgifter för år 1881, tillsammans utgörande	kronor 72,860,000: —,
lägges dels bristen å 1879 års statsreglering	„ 1,550,000: —,
dels låneunderstöd för sänkning af sjöarne Hjelmarren och Qvismaren	„ 300,000: —,

så erhålles det belopp, hvarför tillgång i 1881 års riksstat bör beredas, ...	kronor 74,710,000: —.
---	-----------------------

Till betäckande häraf skulle statsverket, efter den beräkning jag redan för Eders Kongl. Maj:t framlagt, ega tillgångar uti:

statsverkets inkomster:

ordinarie	kronor 18,760,000: —,
bevillningar	„ 52,450,000: —,
af riksbankens vinst för 1879	„ 1,300,000: —,
	„ 72,510,000: —,

Då skilnaden häremellan utgör	kronor 2,200,000: —,
torde till fyllande af densamma i främsta rummet böra begäras, att en tilläggsbevillning efter andra artikeln till samma belopp, som af Riksdagen blifvit beviljadt för åren 1879 och 1880, måtte få utgå äfven för år 1881, och då denna lär kunna beräknas till	„ 1,600,000: —,

hemställer jag att, för betäckande af återstående belopp	kronor 600,000: —,
måtte äskas en förhöjning af tullen å tobak: oarbetad, blad och stjelk, äfvensom arbetad: cigarrer och cigaretter, samt andra slag, hvilken förhöjning, med	

iakttagande af den för lidet år följda beräkningsgrund och den afjemning i siffrorna, som af metersystemet erfordras, lämpligast torde kunna bestämmas så, att de nya tullsatserna komma att utgöra för kilogram oarbetad tobak, blad och stjelk, 1 krona 25 öre, cigarrer och cigaretter 3 kronor 50 öre, samt andra slag arbetad tobak 1 krona 50 öre, motsvarande respektive 53,13 öre, 1 krona 48,78 öre, och 63,76 öre för skålpund.

Det finnes ej omedelbar anledning att till fyllande af statsbehof för år 1880 föreslå framställning till Riksdagen derom, att i fråga varande högre beskattning å tobak måtte få utgå redan under detta år, men jag tillåter mig dock fästa uppmärksamheten derå att, om Riksdagen, till förekommande af spekulation i införsel af tobak, som kunde uppstå om förhöjningen i tullsatsen uppskjutes till ingången af år 1881, skulle anse en tilläggsbevillning för år 1880 i tullen å nämnda artikel ändamålsenlig, i hvilket fall densamma borde åtminstone före sjöfartens öppnande tillämpas, så lärers den tillökning i 1880 års statsinkomster, som derigenom kan uppstå, finna sin ändamålsenligaste användning till ökning af statsverkets grundfond genom afbetalning å riksgäldskontorets fordran för kassaförlag till statskontoret.

Jag hemställer alltså, att Eders Kongl. Maj:t ville

dels i den särskilda proposition, som till Riksdagen afgifves om förändringar i tulltaxan för år 1881 äska, att tullsatserna för nedannämnda varor måtte utgå med följande belopp:

för tobak: oarbetad, blad och stjelk,	1 kg. 1 krona 25 öre.
arbetad: cigarrer och cigaretter	1 kg. 3 " 50 "
andra slag	1 kg. 1 " 50 "

dels i propositionen angående statsverkets tillstånd och behof af Riksdagen begära för år 1881, utom allmän bevillning efter nu gällande grunder, en särskild tilläggsbevillning efter andra artikeln, att för år 1881 utgå efter den för tilläggsbevillningen innevarande år stadgade grund.

Under förutsättning af Eders Kongl. Maj:ts bifall härtill tillstyrker jag, att statsverkets inkomst af tullmedel för år 1881 måtte få beräknas till 26,600,000 kronor och af allmän bevillning med nämnda tilläggsbevillning till ett belopp af 5,600,000 kronor.

Rikstaten för år 1881 skulle under denna förutsättning få följande utseende:

Riksstat

	Kronor.
Tillgångar och inkomster:	
<i>Inkomster för år 1881:</i>	
ordinarie	18,760,000: —
bevillningar	54,650,000: —
	73,410,000
<i>Af riksbankens vinst för år 1879 .....</i>	1,300,000
summa kronor	74,710,000

för år 1881.

	Kronor.
Utgifter:	
<i>Till betäckande af brist å 1879 års statsreglering</i>	1,550,000
<i>Utgifter för år 1881:</i>	
a) att utgå från statskontoret:	
under hufvudtitlarne:	
ordinarie	57,218,742: —
extra ordinarie	4,541,258: —
utom hufvudtitlarne:	
låneunderstöd för sänkning af sjöarne Hjelmarne och Qvismaren	300,000
b) att utgå från riksgäldskontoret:	
riksdags- och revisionskostnader m. m.	661,834: —
annuiteter och räntor	10,438,166: —
summa kronor	74,710,000

I afseende å riksgäldskontorets utgifter för år 1881 anhåller jag att få anföra följande:

På framställning af Eders Kongl. Maj:t beslöt 1878 års Riksdag att å riksgäldskontoret anvisa ett anslag för betäckande af den *ökning i statens jernvägars materialförråd och kassaförlag*, som under åren 1878 och 1879 kunde förekomma, förslagsvis bestämdt till ett belopp af högst 1,000,000 kronor för hvarterda året, hvarå finge lyftas ersättning för sålunda af jernvägsinkomsterna nedlagda medel, sedan ökningens belopp genom årets bokslut blifvit utreddt. Såsom vid föredragning af statsregleringspropositionen förlidet år af mig anmälles, hade styrelsen för statens jernvägstrafik då ingen anledning antaga, att det för året 1878 anvisade belopp skulle kunna för det nämnda ändamålet tagas i anspråk, och den i 1879 års utgiftsberäkning för riksgäldskontoret upptagna post å 1,000,000 kronor blef därför derifrån utesluten. Återstår således det anslag å samma belopp för året 1879, som ingår i fullmäktiges nu framlagda beräkning öfver riksgäldskontorets utgifter under år 1880. Enligt hvad styrelsen för statens jernvägstrafik upplyst, lär icke heller för år 1879 i fråga komma någon ökning af jernvägens förråd och förlag, hvarför, ifall de nu meddelade bestämmelser bibehållas, äfven detta belopp kunde från samma räkning utgå.

Styrelsen för statens jernvägstrafik har visserligen fästat uppmärksamheten derå, att för åren 1880 eller 1881 möjligen någon ökning af materialförrådet kunde i fråga komma, men då styrelsen tillika upplyst, att den anser sig ega tillfälle att bestrida kostnaden härför medelst tillgängliga återstoder af andra särskilda anslag, lär nu icke behöfva derom göras någon särskild framställning. Deremot förekommer att, genom den från och med år 1879 förändrade anordningen af statsverkets och jernvägstrafikens ömsesidiga ställning, behovet af ett särskildt förlagskapital för statsjernvägarnes kassarörelse framträdtt på ett sätt, som gifver mig anledning att föreslå, att nämnda å riksgäldskontoret anvisade anslag må bibehållas under något förändrad bestämmelse för dispositionen af detsamma.

Af hvad statskontoret i särskildt infordradt utlåtande upplyst framgår, att under den tid, då jernvägstrafikens inkomster och utgifter bokförts och redovisats såsom en integrerande del af statsverkets inkomster och utgifter, har icke i räkenskaperna kunnat göras skilnad mellan den behållning, som till statskontoret för hvarje år ingått, och den, som i form af oundgängligt kassaförlag hos jernvägstrafikstyrelsen innehållits. År efter år har sålunda blifvit bokförd som statsverkets tillgång en del af behållningen, hvilken icke kunnat för andra statsändamål disponeras, utan qvarhållits i jernvägens kassor eller legat i dess utestående fordringar. När nu på grund af Riksdagens framställning Eders Kongl. Maj:t beslutit att från och med år 1879 jernvägstrafiken skall betraktas som en från statsförvaltningen fristå-

ende industri och att endast levereringarna från jernvägstrafikstyrelsen skola bokföras som inkomst för statsverket, så har, vid den för år 1878 verkställda slutliga uppgörelse mellan statsverket och statens jernvägar, statskontoret ansett att de statsverkets medel, som ligga uti jernvägens kassor, kunna statskontoret till godo föras på det sätt, att ett deremot svarande belopp öfverföres från den statsverket tillflutna trafikbehållningen för år 1878, hvarigenom åter skulle uppstå en ytterligare brist af omkring en million kronor i statsverkets inkomst af jernvägstrafiken för detta år. Det är obestridligt, att jernvägens kassaförlag hittills utgjort en del af statsverkets utestående tillgångar, och att statsverket numera åtminstone eger en fordran hos jernvägstrafiken, hvilken tynger på statskontorets kassarörelse. Då jag under nuvarande förhållanden icke finner det vara skäligt att äska ny beskattning till gäldandet af en genom nytt bokföringssätt framträdande brist, som egentligen är en jernvägstrafikens under tio år samkade skuld till statsverket, och då det snara återgäldandet af statsverkets fordran å nämnda belopp torde från jernvägstrafikens sida möta stora vanskligheter och i sjelfva verket endast skulle komma att på åren 1880 eller 1881 öfverflytta beräkningen af i fråga varande brist, synes det mig, som om ändamålsenligast vore att, till betäckande af jernvägstrafikstyrelsens nuvarande behof af kassaförlag, anvisa därför erforderligt anslag från riksgäldskontoret, hvarigenom denna post kommer att med den öfriga statsskulden för jernvägarne assimileras.

Jag får därför tillstyrka,

att Eders Kongl. Maj:t ville föreslå Riksdagen, att det redan beviljade anslag af högst en million kronor, som är beräknadt för möjligen i fråga kommande ökning af statens jernvägars materialförråd och kassaförlag under år 1879, och som för detta ändamål är uppfördt i riksgäldskontorets utgiftsräkning för år 1880, må få under år 1880 af styrelsen för statens jernvägstrafik lyftas, mot skyldighet för styrelsen att godtgöra statskontoret den som kassaförlag för jernvägstrafiken innehållna och till statskontoret icke inbetalda andel af jernvägstrafikens nettobehållning under åren 1869--78.

Enligt fullmäktiges i riksgäldskontoret till mig den 11 sistlidne december afgifna förslagsberäkning öfver riksgäldskontorets inkomster och utgifter från den 11 december 1879 till slutet af 1881 skulle riksgäldskontoret vid slutet af år 1881 ega en behållning af kronor 2,280,459,62.

På föredragning af chefen för civil-departementet har Eders Kongl. Maj:t beslutat föreslå Riksdagen, att för år 1881 anvisa till utgående under samma år

till fortsättande af statens jernvägsbyggnader	kronor	5,100,000: —,
„ förstärkande af materielen å norra stambanan ..	„	1,400,000: —,
„ nya byggnader och anläggningar vid de äldre stambanorna	„	300,000: —,
tillsammans		kronor 6,800,000: —.

Sedan Jemtlands landsting för byggandet af en statsbana genom Jemtland erbjudit staten ett bidrag af 900,000 kronor, hvilket af Riksdagen i samband med beslutet om byggande af en tvärbana från Torpshammar till riksgränsen blifvit antaget, att utan anspråk på aktier i banan eller återbetalning lemnas på de tider och de villkor, Eders Kongl. Maj:t funne godt i nåder bestämma, och Eders Kongl. Maj:t derefter bestämt, att inbetalningen af berörda bidrag skulle vara fullgjord före utgången af året näst före det, hvarunder tvärbanan mellan Sundsvall och Trondhem komme att i sin helhet för allmän trafik upplåtas, har landstinget, som erhållit Kongl. Maj:ts godkännande å sitt beslut att upptaga ett lån på högst 40 års amortering, funnit att under nuvarande penningeförhållanden villkoren för ett sådant lån antagligen skulle blifva särdeles hårda, då landstinget vore hänvisadt att söka detsamma ensamt å den inhemska penningemarknaden, och med anledning deraf anhållit, att staten ville i samband med sina lånetransaktioner upplåna i fråga varande summa mot erhållande af landstingets förbindelse att till staten årligen betala den vid låneuppgörelsen fastställda amortering och ränta, dock med förbehåll för landstinget att genom en större amortering tidigare afbördas sig skulden, om landstinget funne sådant med sin fördel och betalningsförmåga förenligt.

Som Eders Kongl. Maj:t behagade finna, innebär en anordning, sådan som den ifrågasatta, endast en fördelning på längre tid af inbetalningen af Jemtlands landstings penningebidrag till statens stambana, och då det är antagligt att det ganska betydande bidragets börda derigenom kan lindras, utan att statens utgifter i någon mån förökas, samt landstingets betalningsförbindelse synes innebära full säkerhet för statsverket, anser jag mig kunna tillstyrka Eders Kongl. Maj:t att föreslå Riksdagen,

att riksgäldskontoret må erhålla bemyndigande att under år 1881 till styrelsen öfver statens jernvägsbyggnader utbetala 900,000 kronor till fullbordande af tvärbanan mellan Torpshammar och riksgränsen, mot förbindelse af Jemtlands landsting att till riksgäldskontoret årligen inbetala det belopp, som fullmäktige finna erforderligt till bestridande af statens utgifter för ränta å och amortering af statens motsvarande lån, dock med rätt för landstinget att, der det så önskar, genom en större amortering tidigare afbördas sig skulden.

Under förutsättning af Eders Kongl. Maj:ts bifall till hvad jag sålunda föreslagit, skulle till nämnda utgifter för jernvägsbyggnader och ny jernvägs-materiel, ...

.....	kronor	6,800,000: —,
läggas ett belopp af	„	900,000: —;
och då, till betäckande af denna utgift å tillsammans	„	7,700,000: —,
riksgäldskontoret eger en behållning af	„	2,280,459: 62.

utvisar skilnaden .....

.....	kronor	5,419,540: 38,
-------	--------	----------------

eller i rundt tal 5,500,000 kronor, det belopp, hvarför ny upplåning bör ifrågakomma.

Jag tillåter mig slutligen för Eders Kongl. Maj:t anmäla, att statskontorets skuld för kassaförlag till riksgäldskontoret för närvarande utgör ett belopp af 16,500,000 kronor.

Behovet af detta kassaförlag finner, väsentligen på samma sätt som förut, sin förklaring

dels deruti, att en betydlig del af de för utgifterna påräknade statsinkomsterna för år 1879 ej inflyta förr än under innevarande år, nemligen:

ränta och tionde (efter afdrag af indelningar och ersättningar)	omkring kronor	3,100,000: —,
vakansafgifter	„	750,000: —,
arrendemedel	„	2,600,000: —,
mantalspenningar	„	630,000: —,
oguldna bränvinstillverkningsafgifter	„	2,000,000: —,
„ tullmedel	„	3,000,000: —,
allmän bevilning och tilläggsbevilning	„	5,650,000: —,

tillsammans kronor 17,730,000: —;

dels deruti, att af bristen för 1879 ännu är obetäckt en

del, som, innan reservationerna å vapenöfningsanslaget kommit statsverket till godo, kan beräknas till .....

..... omkring	„	2,550,000: —,
---------------	---	---------------

att statskontorets förskott till postverket .....

.....	„	1,500,000: —,
-------	---	---------------

ännu är oguldet
samt att jernvägstrafikens skuld till statskontoret för den såsom kassaförlag innehållna andel af nettobehållningen under åren 1869—78 utgör .....

.....	„	1,000,000: —,
-------	---	---------------

hvaraf slutsumman, ...

.....	kronor	22,780,000: —,
-------	--------	----------------

torde utvisa det behof, till hvars betäckande statskontoret utöfver innestående

reservationer sjelft eger tillgång allenast i den till 5,000,000 uppgående grundfonden.

Riksgäldskontoret är redan bemyndigadt att försträcka de för statskontorets kassaförlag erforderliga belopp och att genom på viss tid förfallande eller uppsägbara obligationer, ställda å återbetalning inom sex år, anskaffa dertill nödiga medel, och synes det mig att någon annan åtgärd för närvarande icke lämpligen kan i fråga sättas.“

Uppå statsrådets tillstyrkande behagade Hans Maj:t Konungen i nåder bifalla hvad chefen för finansdepartementet sålunda hemställt och åt honom uppdraga att, sedan han erhållit protokollsutdrag om hvad som efter de öfriga departementens föredragning blifvit beslutadt med afseende å statsregleringen, uppsätta och till justering inför Kongl. Maj:t i statsrådet anmäla förslag till nådig proposition angående statsverkets tillstånd och behof i enlighet med Kongl. Maj:ts nu i ämnet fattade beslut.

Ex protocollo:
Axel Adelgren.

Protokoll öfver ett finansärende, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1880.

Närvarande:

Hans Excellens Herr Statsministern Friherre DE GEER,
Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena BJÖRNSTJERNA,
Statsråden: ALMQVIST,
Herr THYSELIUS,
LOVÉN,
Friherre VON OTTER,
FORSSELL,
ROSENSVÄRD,
VON STEYERN och
MALMSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Forssell uppläste till justering ett, i öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts förut fattade, af statsrådet enhälligt tillstyrkta beslut uppsatt förslag till Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående statsverkets tillstånd och behof,

och tacktes Hans Maj:t Konungen, enligt statsrådets underdåniga tillstyrkande, i nåder gilla berörda förslag och befalla, att i enlighet dermed omförmälda nådiga proposition skulle till Riksdagen aflåtas.

In fidem:
Gustaf Munthe.

Litt. A.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Jemlikt gällande instruktion åligger det statskontoret att hvarje år före den 15 december till Eders Kongl. Maj:t afgifva berättelse om statsverkets inkomster under det sist förflutna året, såvidt dessa äro kända och beräkneliga, jemte förslag till deras beräkande vid nästföljande statsreglering med hvad mera, som kan tjena till upplysning vid uppgörande af den nådiga propositionen till Riksdagen angående statsverkets tillstånd och behof.

Denna nådiga föreskrift får statskontoret härmed för innevarande år i underdånighet fullgöra.

Riksdagens senast församlade revisorer hafva verkställt granskning af 1877 års rikshufvudbok jemte öfriga räkenskaper öfver statsverkets och andra allmänna medels förvaltning under samma år, och statskontoret får i underdånighet hänvisa till innehållet af den berättelse, angående statsverkets tillstånd och förvaltning under nämnda år, hvilken före revisionsförrättningens början af detta embetsverk blifvit afgifven och sedermera till revisorerne öfverlemnats; skolande för Riksdagens stats-utskott, jemlikt föreskriften i 39 § riksdagsordningen, räkenskaper och öfriga statsverket rörande handlingar hållas tillgängliga för verkställande af den granskning, som vid fullgörande af bemälda utskotts åliggande att utreda och uppgifva statsverkets tillstånd och behof må vara erforderlig.

Beträffande undsättningsfonden afgifver statskontoret särskild underdånig berättelse, och redovisas för öfrigt förhållandet med denna fond genom räkenskaper och handlingar, som äfvenledes skola hållas stats-utskottet till handa.

Statskontoret, som här nedan afgifver särskildt förslag i fråga om indelningarnes och indelningersättningarnes åtskiljande och i sammanhang dermed gör underdånig framställning om uteslutande från riksstaten af anvisningar i oindelt spanmål, i följd hvaraf något förslagsvärde å dylik spanmål icke behöfde fastställas, har ansett statsverkets *inkomster* för år 1881 böra beräknas på sätt bilagde tabell *Litt. x.* utvisar, och är, enligt hvad tabellen *Litt. y.* ådagalägger, denna beräkning i allmänhet grundad på medeltalen af de senaste tre årens inkomstbelopp, hvilka åter för åren 1876 och 1877 äro hemtade från de för samma år afslutade rikshufvudböckerna, men för år 1878 upptagits i enlighet med en på de nyligen afgifna landsböckerna för samma år samt i öfrigt tillgängliga räkenskaper och meddelade uppgifter grundad approximativ kalkyl. De inkomster, som sålunda för sistnämnda år afgifvits, torde därför visserligen i någon mån afvika från det resultat, som af den blifvande rikshufvudboken kommer att framgå, men några skiljaktigheter af den betydenhet, att desamma kunna utöfva något afsevärdt inflytande på inkomsternas beräkning, kan icke vara att befara. Vid upprättande af förslaget till inkomstberäkningen har för öfrigt afseende blifvit fästadt dels derpå, om inkomsterna varit i jemnt stigande eller fallande, dels på de vid vissa titlar förekommande särskilda förhållanden, för hvilka statskontoret får här i underdånighet närmare redogöra; börande statskontoret tillika anmärka, att de uti åberopade tabell upptagna inkomstbelopp enligt

räkenskaperna för de närmast förflutna trenne åren, med undantag af jernvägstrafikmedlen, som afse de till statskontoret levererade summor, utgöra hvad som före uppborðsårets slut, den 30 april påföljande år, varit af inkomsterna disponibelt till statsutgifters bestridande, och att således, i enlighet med den för redovisningen i rikshufvudboken gällande grundsats, afdrag skett för de vid sistnämnda tidpunkt utestående restantier och uppborðspropriebalanser.

Ordinarie inkomster.

Ränta. Denna inkomstitel, som i 1880 års riksstat beräknats till 4,470,000 kronor, har för år 1878 endast uppgått till 4,402,869 kronor. Anledningen till den fortgående minskningen af ifrågavarande uppborð, som i medeltal för åren 1876—1878 utgjort 4,453,734 kronor, är att söka hufvudsakligen i det af statskontoret vid flere föregående tillfällen anmärkta förhållandet, att, vid utarrendering för statsverkets räkning af indragna boställen, den dessa boställen åsatta ränta varder i jordebok och räkenskaper afskrifven, men beror jemväl, hvad särskildt angår året 1878, på någon stegring af de för detta år utestående resterna, hvilka med omkring 33,000 kronor öfverstiga föregående årets. Denna senare omständighet bör väl icke läggas till grund för en lägre beräkning af inkomsten för framtiden, enär resterna, i den mån de inflyta, verka till ökning af det då löpande årets disponibla tillgångar, men å andra sidan förekommer att, enligt det vid regleringen af landsstatsens aflöning fattade beslut, landsstatsboställenas räntor varda, oberoende af boställets indragning och utarrendering, afskrifna i sammanhang med den förnyade uppskattning, som till följd af löneregleringen skolat verkställas. Beloppet af de räntor, som på denna grund blifvit eller blifva afskrifna, har statskontoret, vid det förhållande att samtliga för landsstaten enligt 1877 års räkenskaper afförda boställsräntor uppgå till 28,556 kronor 66 öre och att häri inbegripas räntor jemväl å sådana boställen, som, tillhörande landshöfdinge-, räntmästare- och häradsskrifvarebeställningar, icke varit förnyad uppskattning underkastade, trott sig kunna i rundt tal beräkna till 20,000 kronor, hvilket belopp härnedan under landsstatsanslaget blifvit utgifterna frändraget; börande statskontoret härvid anmärka, att den minskning af uppborðen, som berörda afskrifning föranleder, varder statsverket genom högre uppskattningsvärde å boställena samt deraf beroende lägre kontant aflöning godtgjord.

Hvad åter angår sådan afskrifning, som eger rum i sammanhang med utarrenderingen af indragna boställen, så saknar statskontoret i detta afseende all ledning för beräkning af den minskning, som, i mån af gällande arrendekontrakts tilländagående eller nuvarande indelningshafvares afgang, häraf kan föranledas. Då likväl boställsräntor i allmänhet äro boställshafvarne sjelfve anordnade samt sålunda, så länge de i räkenskaperna debiteras, jemväl varda å vederbörande anslag såsom utgift afförda, så verkar afskrifningen på uppbörden en motsvarande minskning i utgiften, och den brist, som uppkommer å inkomsten, motväges af en lika stor besparing å riksstatens utgiftssida.

Af denna anledning lär vid riksstatsberäkningarne vidare afseende å sistberörda afskrifningar icke kunna fästas, än att dels uppbördstiteln "ränta" varder, i mån som räkenskaperna utvisa att afskrifningen fortgår, behörigen minskad och dels motsvarande afdrag jemväl varder iakttaget å de utgiftsanslag, som de afskrifna räntorna tillhört.

Enligt hvad ofvan blifvit förmäldt, utgjorde för år 1878 den till utgifter före uppbördsårets utgång disponibla uppbörden af ränta ..... kronor 4,402,869: —.

Lägges härtill beloppet af den förhöjning, som under samma år uppstått å lithörande restantier, hvilken förhöjning torde få anses såsom tillfällig, ... ,, 33,000: —,
så skulle efter denna grund räntan kunna beräknas till omkring ..... kronor 4,435,800: —.
Häri ingår likväl ett inom Östergötlands län efterräkningsvis för åren 1871—1877 debiteradt belopp å 13,034 kronor 84 öre, som icke kan vid en beräkning sådan som förevarande tagas i betraktande, hvarföre, med afseende härå samt med iakttagande af ofvan omförmälda afdrag för landsstatsboställens räntor, statskontoret anser förevarande inkomsttitel kunna beräknas till 4,400,000 kronor.

Tionden, som för år 1880 beräknats till 1,648,000 kronor, uppgick år 1878 till 1,647,723 kronor och i medeltal för senast förflutna trenne år till 1,652,949 kronor. Vexlingarne i beloppet af denna inkomst äro, oberäknadt det inflytande, som utöfvas af skiljaktigheterna emellan restantierna vid hvarje års början och slut, hufvudsakligen beroende af kyrkotionden, hvilken del af uppbörden fortfarande utgår efter markegång. Då, enligt hvad nämndt är, senaste årets uppbörd i det närmaste motsvarade beräkningen, som allt ifrån år 1878 varit oförändrad, samt medeltalet för åren 1876—78 något öfverstiger beräk-

ningen, förefinnes härutinnan ingen anledning till afvikelse från den i senast fastställda riksstat uppförda siffra; men som i sammanhang med den förnyade uppskattning af en del landsstatsboställen, hvilken till följd af förändrad lönereglering egt rum, icke blott ränta utan jemväl tionde å boställena skolat, der sådant utan förlust för kronan kunnat ske, afskrifvas, samt af statskontoret meddelade uppgifter inhemtas, att beloppet af den på sådan grund under år 1878 af kammarkollegium beslutade afskrifning af dylika boställen åsatt kronotionde uppgår till något mera än 2,000 kronor, torde, med afseende jemväl derå, att vid sistnämnda års slut åtskillige landsstatsboställens uppskattning ännu icke blifvit pröfvad och fastställd, den minskning, som af ifrågavarande anledning är att förvänta, kunna i rundt tal beräknas till 3,000 kronor.

Statskontoret finner sig derföre föranlätet i underdånighet hemställa, att tionden nu måtte beräknas till allenast 1,645,000 kronor, hvarvid statskontoret tillika får erinra, dels att den sålunda beräknade minskning i uppbörden varder statsverket genom motsvarande förhöjning i boställenas uppskattningsvärde ersatt och dels att, som kronotionden å landsstatsboställen — i motsats med hvad förhållandet i allmänhet varit med boställsräntor — ingått till statsverket såsom kronan behållen, något afdrag å landsstatens anslag för här omförmälda afskrifning icke kan ega rum.

Arrendemedlen, som i riksstaten för år 1877 beräknades till allenast 648,150 kronor, men från och med år 1878 varit, till följd af militie- och hospitals- m. fl. hemmans indragning till statsverket, upptagna till 2,500,000 kronor, hafva enligt räkenskaperna för sistnämnda år uppgått till 2,615,316 kronor. I denna inkomst, som till stor del är beroende af växlande markegångspris på de enligt äldre arrendekontrakt utgående spanmåls- m. fl. persedlar, är nu att motse tillökning hufvudsakligen genom indragning till statsverket af sådana militieboställen, som en del löntagare vid indelta armén, jemlikt löneregleringen för denna armés befäl, egt rättighet att intill 1880 års utgång bibehålla, samt i mindre betydande mån jemväl genom indragning af åtskilliga landsstatsboställen. Beloppet af den förhöjning, som af förstnämnda anledning må kunna påräknas, har statskontoret med stöd af en från kammarkollegii domänkontor meddelad uppgift ansett kunna antagas till omkring 268,000 kronor, och arrendeinkomsterna för sådana landsstatsboställen, som i följd af löneregleringen för vissa bland landsstatens tjenstemän och särskildt meddelade nådiga beslut komma att senast vid midfastan 1881 indragas till statsverket, torde kunna be-

räknas till enahanda belopp, som i ersättning för de indragna boställena skola till vederbörande enligt bestämda grunder utgå, dock med afdrag för den hyresersättning, som deri inbegripits. Enligt hvad statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 8 januari innevarande år utvisar, utgjorde då sammanlagda beloppet af de medel, som i stället för indragna boställsförmåner borde till åtskillige landsstatstjenstemän kontant utgå, 11,717 kronor, eller, med afdrag af deri ingående hyresersättning, 11,417 kronor, och har, jemlikt nådiga beslut, som efter nämnda dag meddelats, sedermera blifvit förordnad om indragning från midfastan 1881 af åtskilliga landsstatsboställen, hvars i stat beräknade ränta och afkastning uppgå till 5,084 kronor.

De påräkneliga förhöjningarne i uppbörden för år 1881 kunna derföre antagas utgöra i följd af indragning utaf

landsstatsboställen	kronor	16,500: —
militieboställen	„	268,000: —.
Lägges härtill uppbörden för 1878, i rundt		
tal utgörande	„	2,615,500: —,

så uppkommer den summan af ..... kronor 2,900,000: —, hvartill, enligt statskontorets förslag, arrendemedlen för år 1881 böra beräknas.

Bergverkstionden, som, i följd af det vid 1877 års riksdag fattade beslutet om denna skatts upphörande, uti de senast fastställda trenne riksstaterna endast varit beräknad till ett belopp, motsvarande antagliga inkomsten af tionde från Sala silfververk, har visserligen utgjort för år 1878 ..... kronor 32,445: — och för åren 1876—1878 i medeltal ..... „ 42,707: —, men som härunder finnes inbegripen tionde från åtskilliga andra bergverk, hvilka, då de vid skattens eftergifvande fästade villkor blifvit fullgjorda, komma att derifrån frikallas, samt silfvertionden från Sala bergslag utgjort

år 1876	kronor	6,658: 79,
„ 1877	„	8,849: 10,
„ 1878	„	12,836: 58,
eller i medeltal	„	9,448: —,
torde, med hänsyn till den fortgående stegringen i afgiften från sistnämnde bergslag, för år 1881 bergverkstionden kunna beräknas till 10,000 kronor.		

Mantalspenningarne beräknades i riksstaten för år 1878 till ..... kronor 620,000: —,

för år 1879 till ..... kronor 630,000: —
 och ” ” 1880 ” ..... ” 640,000: —,
 hvadan alltså för dessa år antagits en tillökning af 10,000 kronor årligen. Räkenskaperna för de senast förflutna trenne åren ådagalägga emellertid, att den årliga förhöjningen varit icke obetydligt mindre, hvarföre och då medeltalet uppgått till allenast 630,680 kronor statskontoret anser den vid innevarande års riksdag för ifrågavarande inkomstitel beräknade summa af 640,000 kronor böra uti riksstaten för år 1881 bibehållas.

Bötesnedlen, som vid sistförflutna riksdag, likasom vid den näst-förutgångna, beräknades till 260,000 kronor, hafva för år 1878 visserligen uppgått till 288,303 kronor, men som denna uppbörd, i förhållande till de närmast förutgående årens, visar en ganska ansenlig minskning, och inkomsten för öfrigt är af synnerligen oviss beskaffenhet, torde någon förhöjning i senast antagna beräkning icke böra ifrågasättas.

Kavalleri-regementenas hästvakansspanmål. Denna inkomst, som, på grund af Eders Kongl. Maj:ts nådiga beslut den 27 december 1873 och den 30 januari 1874, årligen, intill dess annorlunda kan varda förordnad, af rusthållen vid det afsutna kavalleriet erlägges med 139,658 kubikfot 4 kannor spanmål, hälften råg och hälften korn, har för år 1878 i penningevärde uppgått till 334,777 kronor och i medeltal för åren 1876—1878 utgjort 350,976 kronor. Ehuru alltså för det senast tilländagångna uppbördsåret inkomsten, till följd af lägre markegång, med något mera än 15,000 kronor understigit den i 1880 års riksstat beräknade summan af 350,000 kronor, synes dock sistnämnda siffra så mycket hellre kunna för år 1881 bibehållas i beräkningen, som under de föregående åren, 1876 och 1877, uppbörden uppgått till högre belopp.

Tillfälliga rotevakansafgifter. Uppbörden häraf beräknades i statsregleringen för år 1877 till 15,000 kronor, men, i anledning af Eders Kongl. Maj:ts den 15 december 1876 meddelade nådiga beslut, att de förut till underofficerares aflöning anslagna vakanta rotar skulle till statsverket ingå och såsom tillfällig rotevakansafgift redovisas, höjdes från och med år 1878 beräkningen till 76,000 kronor. Då nu enligt räkenskaperna för sistnämnda år afgifterna utgjort 77,085 kronor, anser statskontoret någon ändring af beräkningen för de senast fastställda trenne statsregleringarne icke böra i denna del ega rum.

Vakansafgifterna af nyroterad jord, rotevakansafgiften af utsockne frälsehemman i Halland, vakansafgifterna af bergslag samt båtsmansvakansafgiften hafva väl samtliga för år 1878 mer eller mindre understigit de belopp, som vid senaste statsregleringen blefvo för dessa titlar beräknade, men då medeltalet för åren 1876—1878 i allmänhet öfverskjuter sagda beräkning, synes den af lägre markegång beroende minskningen för sistberörda år icke nu böra verka till ändring af ett antaget förhållande, som under de föregående åren till fullo af verkligheten motsvarats och utfallit med öfverskott.

Båtmansbeklädnadsmedlen, som först i 1878 års riksstat bland statsverkets inkomster beräknades och då uppfördes till 68,000 kronor, hafva för samma år uppgått till 70,101 kronor. Det öfverskott, som sålunda uppstått, synes alltför ringa att föranleda högre beräkning, helst under föregående år enahanda medel, hvilka då ingingo till förvaltningen af sjöärendena, endast utgjorde 68,686 kronor.

Kontrollstämpelmedlen hafva väl för år 1878 motsvarat den beräkning af 20,000 kronor, som i då gällande likasom i senast fastställda statsreglering blifvit för denna inkomstitel gjord, och medeltalet af uppbörden för de sista trenne åren utvisar till och med öfverskott af närmare 4,000 kronor utöfver sagda beräkning, men som inkomsten ifrån år 1874, då den uppgick till 31,236 kronor, ständigt varit i fallande, synes nu någon nedsättning böra ega rum, hvarföre statskontoret i sitt förslag upptagit 18,000 kronor.

Fyr- och båkmedel samt telegrafmedel. Den förstnämnda af dessa inkomstitlar, som vid innevarande års riksdag beräknades till 1,000,000 kronor, har för senast förflutna trenne år i medeltal inbringat 1,068,400 kronor samt kan för innevarande år, enligt uppgift från generaltullstyrelsen, beräknas något öfverstiga nämnda medeltal, och telegrafmedlen äro, enligt hvad statskontoret inhemtat, för år 1881 af telegrafstyrelsen beräknade till samma belopp, som i 1880 års stat finnes uppfördt, på grund hvaraf statskontoret i sin förslagsberäkning under dessa titlar upptagit enahanda summor, som för 1880 års utgifter påräknats.

Jernvägstrafikmedel. I afseende på statsverkets inkomster af jernvägstrafiken har statskontoret genom meddelande från styrelsen för statens jernvägstrafik inhemtat, att trafikuppbörden för år 1881 kan

antagas till ..... kronor 15,818,250: —,
 att drift- och underhållskostna-
 den beräknats till ..... 11,265,000: —
 samt bidraget till trafikstatens
 pensionskassa till ..... 68,250: —   „   11,333,250: —,
 och att inbetalningen till statskontoret följ-
 aktligen skulle komma att utgöra ..... kronor 4,485,000: —,
 eller i rundt tal ..... „   4,500,000: —,
 hvilken summa derföre torde i blifvande riksstat upptagas.

Skogsmedlen, som årligen, från och med statsregleringen för år 1875, varit beräknade till 1,000,000 kronor, hafva väl i medeltal för de sista trenne åren och jemväl för året 1878 något öfverstigit beräkningen, men som skogsprodukters försäljningsvärde i hög grad vexlar och är beroende af förhållanden, som svårligen kunna med säkerhet förutses, samt inkomsten för öfrigt de senare åren varit i någon mån nedgående, bör, efter statskontorets tanke, förhöjning nu icke ifrågasättas i senast antagna beräkning, hvilken statskontoret i sitt förslag ansett sig kunna följa.

Extra uppbörden, hvilken titel, jemte flera andra mer eller mindre tillfälliga inkomster, omfattar de å utlemnade odlingslån inflytande afbetalningar, beräknades för år 1878 till 250,000 kronor och har för sagda år uppgått till 290,112 kronor, deraf 140,911 kronor 74 öre utgöra annuiteter å odlingslån. Som för år 1881 dylika annuiteter — — — — — kunna påräknas till belopp af 207,500 kronor, torde uppbörden i sin helhet under förevarande titel — hvilken vid innevarande års riksdag, med inberäkning af ett under förvaltning af domkapitlet i Karlstads stift stäldt kapital af mer än 60,000 kronor, som till statsverket skulle öfverlemnas, uppfördes till 365,000 kronor — kunna för kommande statsreglering antagas till omkring 300,000 kronor, hvilket belopp för jemnande af de ordinarie inkomsternas summa utförts med 297,000 kronor.

Bevillningar.

Tullmedel. Denna bevillning har enligt räkenskaperna utgjort i jemnt tal

för år 1876	kronor	26,323,000: —,
„ „ 1877	„	26,229,000: —,
„ „ 1878	„	23,265,000: —,
eller i medeltal	„	25,272,000: —.

För tiden från innevarande års början till nästlidne november månads slut har den debiterade tulluppbörden, enligt meddelande från generaltullstyrelsens kameralbyrå, uppgått till kronor 23,612,756: — och skulle, under antagande att samma uppbörd komme att för december månad debiteras, som under motsvarande tid af föregående år, eller....., „ 1,426,820: —,

innevarande års tulluppbörd sålunda utgöra .. kronor 25,039,576: —.

Vid det förhållande att under innevarande år förhöjning af de viktigare tullsatserna egt rum, hvilket otvifvelaktigt föranledt större förtullningar än eljest skolat inträffa, kan väl icke sistnämnda summa läggas till grund för inkomstens beräkning för framtiden, men som alltsedan år 1873 tulluppbörden städse uppgått till högre belopp än 23,000,000 kronor, samt de innevarande år beslutade tullförhöjningarne af Riksdagen beräknades inbringa 2,200,000 kronor, anser statskontoret ifrågavarande bevillning kunna för år 1881 antagas till 25,000,000 kronor.

Postmedlen äro, enligt hvad statskontoret inhemtat, för år 1881 af generalpoststyrelsen beräknade till 4,730,000 kronor, hvadan denna summa blifvit å bilagde tabell uppförd.

Stämpelpappersmedlen, som för år 1878 beräknades till 2,400,000 kronor, men för innevarande och nästkommande år, med anledning hufvudsakligen af den i sammanhang med löneregleringen för vissa landsstatstjenstemän beslutade förändring i stämpelpappersförordningen, antagits inbringa 3,100,000 kronor, hafva enligt räkenskaperna endast utgjort för år 1878 .. kronor 2,282,656: — och i medeltal för senaste trenne åren ..... „ 2,341,623: —.

Oafsedt den tillökning, som med 600,000 kronor årligen beräknats uppkomma genom förhöjning och indragning till statsverket af en del landsstatstjenstemäns expeditionslösen, torde sålunda ifrågavarande bevillning kunna antagas uppgå till omkring 2,300,000 kronor, hvarföre, med tillägg af nyssnämnda 600,000 kronor, statskontoret i sitt förslag uppfört 2,900,000 kronor.

Bränvinstillverkningsatgift. Enligt räkenskaperna har bränvinstillverkningen i riket utgjort i jemnt tal

år 1875	kannor 18,750,000: —,
„ 1876	„ 18,962,000: —,
„ 1877	„ 16,442,000: —,
„ 1878	„ 16,440,000: —,
eller i medeltal för dessa fyra år	„ 17,648,500: —.

Hvad innevarande års tillverkning angår har jemlikt uppgift, meddelad från finansdepartementets byrå för kontrollen å tillverkningsafgiften, densamma intill den 1 dennes uppgått till kannor 11,602,384,6, och om dertill lägges tillverkningen under de-

cember månad nästlidet år	„	2,537,969,6,
skulle, under antagande att sistnämnda siffra motsvarar den nu löpande månadens tillverkning, för innevarande år belöpa	kannor	14,140,354,2.

Ehuru den vid innevarande års riksdag beslutade förhöjning i skatten från 80 öre till 1 krona per kanna helt antagligen haft till följd, att under årets första hälft tillverkningen ökats utöfver hvad som eljest varit att påräkna, kan sålunda under detta år tillverkningen ingalunda komma att motsvara de närmast förflutna årens, och finner sig statskontoret med afseende härå samt å det förhållande, att tillverkningen flere år varit i nedgående, icke böra för år 1881 antaga densamma till högre belopp än 14,000,000 kannor, som efter nu gällande afgift, utan beräkning af nederlagsafgiften, skulle lemna en inkomst af 14,000,000 kronor.

Hvitbetssockertillverkningsafgiften, som för år 1880 blifvit i riksstaten beräknad till 30,000 kronor, har i medeltal för de sista trenne åren enligt räkenskaperna utgjort 44,633 kronor och kan, med stöd af uppgift från nyssnämnda byrå, för innevarande år beräknas sålunda: afgift för tillverkning intill den 1 dennes ..... kronor 22,900 —, dito för tillverkning under december månad, enligt antagande uppgående till lika belopp, som för samma månad nästlidet år, ... „ 3,062: —; tillsammans kronor 25,962: —.

Då alltså jemväl denna uppbörd på de senare åren betydligt nedgått, lär för år 1881 icke böra beräknas mera än 20,000 kronor.

Allmänna bevillningen, som vid innevarande års riksdag beräknats till 5,500,000 kronor, deraf 1,500,000 kronor serskild tilläggsbevillning, uppgick väl enligt räkenskaperna för år 1877 till 4,295,848 kronor, men föll derefter år 1878 till 4,268,888 kronor. Då emellertid denna inkomstitel alltsedan år 1874 årligen öfverstigit 4,000,000 kronor, finner statskontoret, under antagande att nu gällande bevillningsstadga varder till sina hufvudgrunder oförändrad bibehållen för år 1881 och att för samma år någon tilläggsbevillning icke ifrågakommer, sistnämnda summa kunna uti beräkningen upptagas.

Då, jemlikt kongl. förordningen den 23 juli 1869, räntan och kronotionden omsattes till ett oföränderligt penningevärde, att dermed framgent af de skattskyldige utgöras, och tillika *samtliga indelningar af ränta och kronotionde*, med undantag allenast af boställsräntor samt sådana, som blifvit påförda hemman och lägenheter, af hvilka i stället något besvär utgöres, blefvo till statsverket indragna, emot ersättning till vederbörande indelningshafvare för de indragna ränte- och tiondebeloppen medelst statsanslag i penningar, som, intilldess annorlunda blefve förordnad eller innehafvare af ränte- och tiondeanslag förklarade sig nöjd med godtgörelse efter omsättningspriset, skulle beräknas och utgå med de belopp, hvartill indelningarne före omsättningen uppgingo; så förauleddes deraf, från och med år 1871, då tillämpningen af nyssnämnda nådiga förordning vidtog, en i viss mån förändrad uppställning af riksstaten. Före denna tid funnos uti berörda stat, såväl bland inkomsterna som bland utgifterna, indelningarne af ränta och af tiondespanmål särskildt beräknade och utförda. Skulle denna uppställning bibehållas äfven under de förändrade förhållandena, så borde, enligt hvad statskontoret uti dess underdåniga berättelse angående statsverkets tillstånd och förvaltning den 1 december 1869 anförde, de ränte- och tiondeanslag, som icke blifvit, i sammanhang med omsättningen, till statsverket indragna, fortfarande upptagas uti de särskilda kolumner för indelt ränta och för indelt spanmål, hvilka förut funnos i riksstaten uppdragna; men som dessa indelningar då icke kunde skiljas från den kronan behållna anparten af ränta och tionde, samt någon olägenhet af dessa inkomsters sammanförande i riksstaten icke skulle uppkomma, ansåg statskontoret, att åtminstone för den statsreglering för år 1871, hvarom då var fråga, den indelta anparten af räntan och tionden borde sammanföras med den till statsverket ingående del af samma inkomster; och då, hvad utgifterna vidkom, samma hinder för indelningarnes fränskiljande mötte som i afseende å inkomsterna, syntes det statskontoret lämpligast att de ränte- och tiondeanslag, hvilka jemlikt omförmälda nådiga förordning fortfarande borde såsom indelta och anordnade bibehållas, blefve sammanförda med ersättningsanslagen för de indragna indelningarne på det sätt, att under hvarje anslagstitel, hvarå enligt förut gällande riksstat indelning af ränta eller tionde funnes anvisad, uppfördes tvenne särskilda förslagsanslag, det ena för indelt ränta och ersättning för de till statsverket indragna räntor och det andra för indelt tiondespanmål och ersättning för indragna tiondeanslag, hvarförutan, i fråga om beloppen af dessa förslagsanslag, statskontoret hemställde, att desamma måtte i riksstaten upptagas till hvad indelningarne för år 1867, enligt den för

samma år upprättade rikshufvudboken, befunnos hafva i värde uppgått, dock med uteslutande af ören samt med iakttagande af anslagens afrundning till jemna tiotal.

Detta statskontorets underdåniga förslag i fråga om riksstatens uppställning för år 1871 blef af Riksdagen godkändt, med endast den förändring att, i öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts vid 1870 års riksdag aflåtna nådiga proposition angående statsverkets tillstånd och behof, de till ränte- och tionde-indelningarnes betäckande samt till bestridande af ersättningarna för de indragna indelningarna uppförda förslagsanslagen icke fastställdes till afrundade summor, grundade på föregående års räkenskaper, utan upptogos till samma belopp, som i förut gällande riksstat funnits för motsvarande indelta ränte- och tionde-anslag beräknade.

Ehuru blott provisorisk och föranledd af den då för handen varande omöjligheten att, före den beslutade ränte- och tionde-omsättningens genomförande, uppgifva det på samma omsättning och den dermed förbundna indragningen till statsverket beroende värdet af de sedermera bibehållna indelningarna af ränta och tionde af boställen eller af hemman och lägenheter, hvilka i stället för ränta eller tionde utgöra något besvär, har dock den på omförmälda sätt tillkomna anordningen af riksstatens utgiftsanslag i denna del hittills bibehållits oförändrad, och finnas sålunda för närvarande uti riksstaten sammanförda i en kolumn indelt ränta och ersättning för indragna räntor samt i en annan indelt tionde och ersättning för indragna tionde-anslag. Beloppen af de i dessa kolumner förslagsvis beräknade anslagen, som hvad ersättningarna beträffar bero af markegången för året, äro jemväl i allmänhet bibehållna, sådana de uti 1871 års riksstat upptogos, der icke förhöjning eller minskning af serskilda förhållanden varit påkallad. Till följd af föreskrifter, som af statskontoret meddelats, hafva emellertid länsräkenskaperna allt ifrån år 1871 skolat så uppställas, att beloppet af indelningarna, såväl af ränta som af tionde, skiljts från ersättningarna för de indragna ränte- och tionde-anslagen, och något hinder för en sådan uppställning af riksstatens utgiftsanslag, att de ännu qvarstående indelningarna varda serskildt beräknade, utan sammanblandning med ersättningarna för de indragna, förefinnes därför icke numera.

Af denna anledning och med hänsyn jemväl dertill att, på det hela taget, ifrågavarande utgiftsanslag städse utfallit med icke obetydliga brister, som än mera ökats i följd af det vid 1876 års riksdag fattade beslutet, att forsellön för indelt spanmål skall utgå af samma anslag, som förut funnits serskildt auvisade till ersättning af de in-

delningar, dit spanmålen hörde, har statskontoret nu trott sig böra i underdånighet göra framställning om sådan förändring af riksstatsberäkningarne, att ej mindre indelningarne, i den mån de ännu äro innehafvarne såsom skattefrihet förbehållna, varda serskildt för sig angifna, än ock ersättningsanslagen för de indragna eller eljest upphörda indelningarne varda upptagna till belopp, som mera öfverensstämma med de senast afslutade räkenskaperna och närmare torde motsvara det på markegång beroende behovet.

Beträffande härvid riksstatens form, såvidt angår utgifter, till hvilka före ränte- och tiondeomsättningen viss indelning varit anslagen, så är statskontoret af den mening, att utgifter af detta slag, framdeles såsom hittills, böra i riksstaten likasom i räkenskaperna upptagas serskildt utan sammanblandning med öfriga utgifter, intilldess de härtill erforderliga anslagen kunna antingen helt och hållet upphöra eller mot penningeanslag till bestända belopp utbytas. Denna åsigt är, hvad angår de ännu kvarstående indelningarne af boställs- och rusthållsräntor m. m., grundad derpå, att indelningarne i verkligheten icke af statsmedelsuppbörden utbetalas, utan bestå uti frihet från skatt, som under annan form tillgodokommer det allmänna, och hvad beträffar ersättningarna för indragna indelningar, så är deras särskiljande behöfligt af den anledning, att dessa ersättningar icke, såsom med andra statsutgifter i allmänhet är förhållandet, utbetalas under det kalenderår, för hvilket de beräknats, utan först under påföljande år vid samma tid, som den skatteuppbörd, deraf de ersatte indelningarne förr utgjorde en part, till statens kassor inflyter. Den åtskillnad, som uti 1870 och äldre årens, före ränte- och tionde-omsättningen gällande riksstater gjordes emellan indelningarne af ränta och af tiondespanmål, synes emellertid numera, efter det berörda båda skatter blifvit förvandlade till bestämd och oföränderlig afgift i penningar, icke vara behöflig, utan torde den till förekommande af vidlyftighet i staten böra undvikas. Likaledes synes allt skäl saknas att för framtiden i stat eller räkenskaper göra skilnad emellan den ersättning, som utgår för indragna ränteanslag, och den, som belöper för indragen indelning af tiondespanmål. I stället för de å flertalet bland riksstatens hufvudtitlar nu upptagna kolumnerna för »indelt ränta och ersättning för indragna räntor» samt för »indelt tionde och ersättning för indragna tiondeanslag» bör alltså, enligt statskontorets tanke, å hvarje anslagstitel, derunder så beskaffade utgifter förekomma, uti en summa sammanföras indelt ränta och tionde samt i en annan ersättningarna för indragna indelningar, vare sig att dessa indelningar utgått af räntan eller af tionden.

Fullt jemförliga med de nu omförmälda anslagen till ersättning för sådana indelningar af ränta och tionde, som på grund af kongl. förordningen den 23 juli 1869 till statsverket indragits, äro åtskilliga andra i riksstaten förekommande utgiftsanslag, hvilka nu dels ingå bland anvisningarne uti kolumnen för penningar och dels hufvudsakligen bestå af de uti serskild kolumn förda anslagen af oindelt spanmål. Till dessa med nämnda ersättningsanslag jemförliga utgifter böra i första rummet räknas sådana anslag, hvilka, till större eller mindre del beroende af markegång, utgå till ersättande af indelningar, som redan före ränteomsättningen upphört, vare sig i följd af indragning eller af annan anledning, och icke kunnat eller kunna till visst oföränderligt penningebelopp bestämmas. Hit höra anslag i penningar och oindelt spanmål till ersättande af indelta mjöl- och sågqvarnsräntor, som jemlikt kongl. kungörelsen den 30 december 1863 blifvit afskrifne, och finnas under flera särskilda anslagsrubriker i riksstaten upptagna; anslaget under fjerde hufvudtiteln, indelta kavalleri- och infanteri-regementena, till ersättning jemlikt kongl. brefven den 8 november 1851 och den 6 november 1860 åt Jemtlands roteringskassa för vissa till statsverket indragna indelta räntor i Jemtland och Medelpad; anslagen under sjette hufvudtiteln till bestridande af lösen jemlikt kongl. brefvet den 13 juli 1866 för åtskilliga i lönen för landshöfdingen i Westernorrlands län ingående räntepersedlar; anslaget under samma hufvudtitel till ersättning åt Sala bergslag för förlust genom vissa räntors indragning eller förvandling jemlikt kongl. brefven den 13 november 1863, den 13 juli 1866 och den 1 juni 1877; anslaget under sjunde hufvudtiteln, städers friheter, till Helsingborgs stad, i ersättning för så kallade klockarepensioner enligt kongl. brefvet den 11 december 1863; anslaget under åttonde hufvudtiteln till ersättning, jemlikt kongl. brefvet den 5 maj 1824 och flera nådiga föreskrifter, af de till biskopen å Gotland anslagna jordeboksräntor och spanmål, med mera. Vidare äro med ersättningsanslagen jemförlige sådana utgifter, som förekomma till understöd i rustning eller rotering, för hvilket ändamål, obekräknadt det serskilda förslagsanslaget till roteringsunderstöd, finnes under fjerde hufvudtiteln anslag »indelta kavalleri- och infanteri-regementena» uppfördt: ersättning till en del rusthållare vid lifregementets husarkorps, enligt kongl. brefvet den 9 februari 1858 ett kontant belopp af 44 kronor 25 öre; ersättning till Westmanlands knektelegomedels-kassa, enligt kongl. brefven den 3 juli 1684, den 2 oktober 1850 och den 18 november 1862, likaledes i kontant, 699 kronor; rotehjälp för öfverroterade hemman vid Kronobergs och Kalmar regementen, enligt kongl. brefvet den 15 augusti 1829, oindelt spanmål till

belopp af 866,2 kubikfot; öfverroteringsersättning vid norra och södra skånska infanteri-regementena, enligt kongl. brefven den 25 augusti 1825, den 4 maj 1827 och den 24 januari 1835, oindelt spanmål 3,250,8 kubikfot; samt ersättning för ökad rotering af mönsterskrifvarebostället Holm vid Dalregementet, enligt kongl. brefvet den 12 augusti 1856, i konstant 41 kronor 34 öre. Härförutom synas jemväl aflöningsanslag, anvisade att utgå i oindelt spanmål efter markegång, såsom prostetunor med mera för ecklesiastike tjänstemän, äfvensom anslag i spanmål till ersättning för förlorad mark genom kanalanläggningar eller vattenuppdämning för allmänt behof eller till vin- och byggnadssäd samt underhåll af kyrkor med flera ändamål lämpligen kunna betraktas på samma sätt som ersättningarna för verkliga indelningar, under hvilken anordningsform dylika utgifter i äldre tider bestredos.

I afseende serskildt å anslagen af oindelt spanmål, hvilka, utom hvad förut blifvit omförmäldt, förnämligast utgå till ersättning åt innehafvare af kungsgårdarne Lilla Bjurum i Skaraborgs län och Beckaskog i Kristianstads län för upphörd dagsverksskyldighet, till godtgörelse för tillhandahållande af hästar för artilleriets exercis och för hingsthållning vid åtskilliga rusthållsnummer af det afsutna indelta kavalleriet samt till aflöning åt skolmästaren vid Sundbyholms skola i Södermanlands län, uttalade uti underdånig skrifvelse den 15 maj 1874 Riksdagen den mening, att som dessa anslag hufvudsakligen afsåge sådana behof, hvartill indelning af viss ränta eller tionde i äldre tider plägat anvisas, desamma, der de ej kunde, utan förnärmande af enskild rätt, emot bestämdt penningeanslag utbytas, borde sammanföras med de ersättningar, som utgingo till indelningshafvare för dem frångångna indelningar, med hvilka ersättningar ifrågavarande anslag af oindelt spanmål, jemväl enligt Riksdagens åsigt, vore af fullt jemförlig beskaffenhet, och anhöll af denna anledning samt då tiden snart borde vara inne, då ersättningsanslagen för indragen ränta och tionde kunde till beloppen bestämmas, Riksdagen i underdånighet, det Eders Kongl. Maj:t täcktes tillse, huruvida icke för framtiden kolumnen för oindelt spanmål kunde ur riksstaten uteslutas.

Härför afgang upå nådig befallning statskontoret den 10 december 1874 underdånigt utlåtande, hvarvid detta embetsverk, jemte meddelande af uppgift å de då på riksstaten befintliga anslagen af oindelt spanmål, — af hvilka de flesta vore af sådan beskaffenhet, att desamma utbytande mot bestämda penningeanslag icke syntes kunna ske utan medgifvande af dem, som anslagen egde uppbära, — instämde i den meningen, att ifrågavarande anslag, med undantag blott af åtskilliga numera till penningeanslag förvandlade anvisningar samt af de från

kavalleriregementenas hästvakansspanmål utgående anslagen till "loga för hästar vid artilleriets exercis" och till "hästafvelns förbättrande", borde med indelningsersättningarna sammanföras. I fråga om sistberörda, ännu på riksstaten qvarstående tvenne anslag, utgörande det förra 18,049 kubikfot och det senare 330 kubikfot 7 kannor, gjordes åter utaf statskontoret det förslag, att penningvärdet å spanmålen, sådant det då var i staten beräknadt, skulle såsom förslagsanslag till betäckande af spanmålets verkliga värde i staten upptagas uti penningekolumnen, tillsammans med öfrigt anslag för enahanda ändamål; men någon åtgärd, serskildt hvad dessa tvenne anslag anginge, ansåg statskontoret emellertid då icke böra vidtagas, utan borde, i sammanhang med ett blifvande förslag till upptagande i riksstaten af ersättningarna för de indragna indelningarna, jemväl göras framställning rörande de oindelta spanmålsanslagens uteslutande.

Då statskontoret, på grund af det anförda och hvad förut i detta ärende förekommit, sålunda nu går att afgifva underdånigt förslag så i ena som andra afseendet, bör statskontoret först yttra sig i fråga om naturen af de nya eller förändrade anslag, som kunna ifrågakomma. Härvid är det en gifven följd af indelningsersättningarnes beroende på markegång, att alla de anslag, som varda för dylik och dermed jemförlig ersättning anvisade, böra erhålla natur af förslagsanslag. De ännu bibehållna indelningarna åter, hvilka endast utgöra frihet från skatt, äro numera, enligt kongl. förordningen den 23 juli 1869, bestämda till oföränderliga penningebelopp, och för dem borde alltså, der ej serskilda förhållanden påkalla annat förfaringssätt, jemväl anslagen, hvarmed de skola betäckas, fastställas till en viss och oföränderlig siffra. Några omständigheter föranleda emellertid rätt ansenliga rubbningar i en del af indelningarna, så att värdet deraf årligen varierar. Oafsedt möjligen inträffande annan förändring i dispositionen af ränta eller tionde, som förut varit indelt, förekommer nemligen för närvarande mycket ofta den auleddning till rubbning i indelningsvärdet, att, vid utarrendering för statsverkets räkning af indraget boställe, den bostället åsatta räntan skall i jordebok och räkenskaper afskrifvas, hvarförutan all kyrktionde, som i staten eller räkenskapen föres under anordningstitel och måste hänföras till indelningarna, ännu är på markegång beroende samt således underkastad årliga vexlingar. Det är därför nödigt att jemväl anslagen till indelningarnes betäckande erhålla naturen af förslagsanslag, hvilket ej är förenadt med någon olägenhet och för öfrigt lemnar tillfälle att till jemnare tal afrunda anslagens belopp i riksstaten.

Beträffande derefter uppställningen af berörde stat, så synes denna, på sätt bilagda sammandrag (*Litt. z.*), närmare utvisar, kunna anordnas sålunda, nemligen

en kolumn för *anvisning i kontant*, vid hvilken under sjelfva anslagsrubriken på hittills brukligt sätt bör angifvas hvarje anslags natur,

en dubbelkolumn för *indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag*, hvilken sönderfaller i en kolumn för *friheter och kyrkotionde* samt en annan för *ersättningar*, och slutligen

en kolumn för *summan* af de särskilda slagen af anvisningar.

För sitt förslag i fråga om beräkningen af de särskilda utgiftsanslag, som af en reglering i förevarande hänseende beröras, får statskontoret här nedan vidare redogöra; börande statskontoret förut i underdånighet anmärka, att, der serskild anledning till annat förfarande icke varit förhanden, till grund för de ifrågasatta nya anslagsbeloppens beräkning blifvit lagdt det förhållande, som af senast afslutade rikshufvudbok, den för år 1877, framgår — ett förfarande som har sin anledning deri att, jemlikt Riksdagens år 1876 fattade beslut, forsellönen för indelt ränte- och tiondespanmål från och med år 1877 utgått af enahanda anslag, som varit till ersättning för sjelfva spanmålen anvisade, och att utaf de föregående årens räkenskaper icke kan utan mycken möda inhemtas, huru mycket forsellön, som på hvarje titel belöper.

Andra hufvudtiteln.

1:o. Å denna hufvudtitel förekomma uti senast fastställda, liksom uti de närmast förut utfärdade riksstater, anslag af indelt ränta och ersättning för indragna räntor under rubrikerna:

Svea hofrätt med derunder lydande justitiestat 44: 92;

Göta hofrätt med derunder lydande justitiestat ..... 186: 62.

Enligt räkenskaperna hafva emellertid utgifter af hit hänförlig beskaffenhet för år 1878 förekommit:

å anslaget till Svea hofrätt med justitiestat:

räntor af boställen med 256: 57,

ersättning för indragna räntor med 28: 12;

å anslaget till Göta hofrätt med justitiestat:

räntor af boställen med 677: 66,

ersättning för indragna räntor med ..... —: 75.

De sålunda enligt räkenskaperna afförda boställsräntorna, hvilka

äro åsatta dels häradshöfdingeboställen, som antingen ännu icke blifvit till statsverket indragna utan af vederbörande häradshöfding under dess tjenstetid emot afdrag å den kontanta lönen innehafvas eller ock för statsverkets räkning äro utarrenderade, ehuru afskrifning af räntan hittills af någon anledning icke kunnat ske, dels ock några till Hane-kinds härads tingsrätt i Östergötlands län, jemlikt kongl. resolutionen den 13 december 1673 och konfirmation af den 14 oktober 1675, anslagna jordlägenheter, måste, vid det förhållande att de icke blifvit i riksstaten beräknade, vid afslutning af rikshufvudboken gå i afräkning på den debiterade summan af inkomstiteln ränta; men, fastän omför-mälda utgift framdeles, i mån af nuvarande innehafvares afgang ur tjenst eller vid förnyad utarrendering af boställena, bör till större delen upphöra, torde dock tills vidare anslag därför böra beräknas, helst de kunna och böra, i mån som utgiften upphör, från staten uteslutas; och statskontoret, som, efter gjord undersökning rörande förhållandet med räntorna å häradshöfdingeboställen, inhemtat att, såvidt nu kan beräknas, för den närmaste framtiden icke bör ifrågakomma högre utgift i boställs-räntor än för Svea hofrätts justitiestat ofvanupptagne 256 kronor 57 öre och för Göta hofrätts stat 677 kronor 66 öre, får af sådan anledning hemställa, att å andra hufvudtiteln måtte varda beräknade följande anslagsbelopp.

	Indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag.	
	Skattefriheter. Ersättningar.	
För Svea hofrätt med derunder lydande justitiestat	255: —	29: —
» Göta hofrätt med derunder lydande justitiestat	400: —	1: —.

Fjerde hufvudtiteln.

2:o. Af det å denna hufvudtitel uppförda anslaget, indelta kavalleri- och infanteri-regementena, enligt 1880 års riksstat utgörande:

penningar	20,790: 70,
indelt ränta och ersättning för indragna räntor	1,485,554: 17,
indelt tionde och ersättning för indragna tiondeanslag	57,055: 11,
oindelt spanmål, 10,838,9 kubikfot, ...	26,013: 36,

äro förekommande utgifter nästan alla af den beskaffenhet, att de böra hänföras under de nya anslagskolumnerna.

Då, till följd af löneregleringen för indelta arméns befäl, från och med år 1878 till statsverket indragits de indelta lönetillgångar eller ersättning därför, som förut till befälets aflöning utgått, med undantag allenast för sådana löntagare, som på grund af ovillkorlig fullmakt äro berättigade att för sin tjenstetid uppbära sina löneförmåner enligt gamla staten, samt för vissa löntagare, hvilka förunnats rättighet att intill 1880 års utgång jemväl en dylik förmån åtnjuta, kan i afseende på beräkningen af anslagssummorna under denna rubrik icke läggas till grund förhållandet, sådant det visat sig af 1877 års rikshufvudbok, hvarföre statskontorets förslagsberäkning i denna del är stödd på ett härstädes upprättadt sammandrag af de nyligen inkomna landsboks-räkenskaperna för år 1878. Detta sammandrag, som likväl af nyss antydda orsak måste omfatta åtskilliga utgifter af den beskaffenhet, att de framdeles, i mån af afgang bland löntagare på gammal stat eller af förnyad utarrendering och dermed förbunden afskrifning af ränta å indragna boställen, komma att upphöra, utvisar att

indelningarne, eller skattefriheterna från ränta och tiondeafgift
uppgått till 901,752: 68,
samt att

ersättningarne för indragna indelningar af ränta och
tionde utgjort ..... 656,855: 84.

Men till dessa belopp bör, enligt den reglering af anslagen, som statskontoret härofvan omförmålt, läggas större delen af de anslag till indelta kavalleri- och infanteriregementena, som upptagas i kolumnerna för penningar och för oindelt spanmål. Sistnämnda båda anslag bestå af följande poster:

	<u>Penningar.</u>	<u>Oindelt spanmål.</u>
1:o. ersättning till en del rusthållare vid Vadsbo och Valla sqvadroner af lifregementets husar-korps för skjutsfärdspenningar, enligt kongl. brefvet den 9 februari 1858, ...	41: 25,	— — —
2:o. ersättning till Vestmanlands knektelagomedelskassa, enligt kongl. brefven den 3 juli 1684, den 2 oktober 1850 och den 18 november 1862, ...	699: —,	— — —
3:o. rotehjälp för öfverroterade hemman, enligt kongl. brefvet den 15 augusti 1829:		
vid Kronobergs regemente kft. 268,5,		
» Kalmar d:o » 597,7,	— —: —	866,2;
transport	740: 25.	866,2.

	transport	740: 25.	866,2.
4:o. öfverroteringsersättning, enligt kongl. brefven den 25 augusti 1825, den 4 maj 1827 och den 24 januari 1835:			
vid Norra Skånska infanteri-regementet	kft 1,609,8,		
vid Södra d:o	d:o » 1,641,	— — —	3,250,8;
5:o. ersättning till Jemtlands roteringskassa för kronoräntor m. m., enligt kongl. brefven den 8 oktober 1851 och den 6 november 1860		12,144: 87,	1,738,4;
6:o. ersättning för afskrifna mjöl- och sågqvarnsräntor, enligt kongl. kungörelsen den 30 december 1863,		524: 32,	3,776,2;
7:o. ersättning för ökad rotering af mönsterskrifvarebostället Holm vid Dalregementet, enligt kongl. brefvet den 12 augusti 1856,		41: 34,	— — —;
8:o. ersättning för upphörd dagsverkskyldighet till nedannämnda kungsgårdar, enligt kongl. brefvet den 28 april 1863:			
Lilla Bjurum i Skaraborgslän	240 —, 119,5,		
Beckaskog i Kristianstads län	— — 1,087,8,	240: —,	1,207,3;
9:o. till musikens underhåll vid Nerikes regemente samt Norra och Södra Skånska infanteri-regementena		7,100: —,	— — —;
	summa	20,790: 78.	10,838,9.

Bland dessa anslagsposter synes den sistnämnda, under 9:o upptagna, böra fortfarande såsom kontant anvisning för kavalleri- och infanteriregementena qvarstå, hvaremot den under 8:o uppförda ersättningen för dagsverksskyldighet till kungsgårdarne Lilla Bjurum och Beckaskog, hvilken ersättning lär komma att vid förnyad utarrendering af kungsgårdarne upphöra, lämpligen torde böra öfverföras till allmänna indragningsstaten för att derå qvarstå, till dess nuvarande arrendekontrakt gå till ända, hvilket, enligt den i kammarkollegium upprättade och till innevarande års riksdag öfverlemnade förteckning öfver utarrenderade egendomar, inträffar för Beckaskogs kungsgård år 1885 och för Lilla Bjurum år 1895.

Öfriga poster, tillhopa utgörande i penningar 13,450 kronor 78 öre och i spanmål 9,631,6 kubikfot, äro samtliga, enligt de åsigter statskontoret

häröfvan uttalat, af den art, att de lämpligen böra hänföras till ersättningar för indelningar. Då riksmarkegången för de trenne senaste åren blifvit å spanmål, hälften råg och hälften korn, faststald sålunda:

för år 1877	kronor 2: 45,
» » 1878	» 2: 52,
» » 1879	» 2: 10,
samt medium häraf utgör	» 2: 36,
synes för beräkningen af de hittills i oindelt spanmål uppförda utgiftsposterna skäligen kunna tagas till grund enahanda värde af 2 kronor 40 öre, som från och med år 1878 varit i riksstaten för dylik spanmål upptaget, och uppgår efter denna grund beräkningsvärdet af nu ifrågavarande utgifter till följande belopp: penningar 13,450: 78,	
spanmål, 9,631,6 kft.,	23,115: 84;
tillsammans kronor	36,566: 62.

Lägges här till det ofvan enligt landsboksräkenskaperna uppgifna värdet för år 1878 å ersättningar för indelningarne af ränta och tionde, som på grund af 1869 års förordning till statsverket indragits, eller 656,855: 84,
 så uppkommer för samtliga ersättningar en summa af 693,422: 46,
 eller i rundt tal 693,400 kronor.

Med iakttagande deraf att jemväl anslaget till betäckande af de ännu bibehållna indelningarne, eller skattefriheterne, varder i en afrundad siffra beräknadt, skulle alltså under rubriken indelta kavalleri- och infanteriregementena uppföras:

anvisning i kontant	7,100 —,
indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:	
skattefriheter	kronor 901,750: —,
ersättningar	» 693,400: —, 1,595,150 —;
summa kronor	1,602,250 —.

Då indelningarne och dermed jemförliga anvisningar, på samma sätt som hittills egt rum med den indelta räntan och tionden jemte ersättningen därför, borde redovisas i länsräkenskaperna och af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande enligt länsstaterna disponeras, så blefve af den nu föreslagna regleringen utaf indelta kavalleri- och infanteriregementenas anslag en följd, att arméförvaltningen befriades från redovisningen af andra anslag än sådana, som vore anvisade i kontant, hvilket ock, enligt statskontorets tanke, en god anordning af anslagens disposition torde fordra.

3:o Under fjerde hufvudtiteln förekommer vidare, enligt hvad redan blifvit förmäldt, å anslaget till lega för hästar till artilleriets

och fortifikationstruppernas exercis, oindelt spanmål till belopp af 18,049,⁵ kubikfot, i värde å 2 kronor 40 öre kubikfoten beräknadt till 43,318 kronor 80 öre. I afseende å tillkomsten och ändamålet med detta anslag upplystes uti statskontorets häröfvan åberopade utlåtande den 10 december 1874, dels att, sedan Kongl. Maj:t vid 1828—30 års riksdag anmält, att för artilleriets exercismöten erfordrades, utom de ständiga artillerihästarne, 382 hästar, hvilka Kongl. Maj:t, uppå vilkor, som genom nådigt bref den 19 mars 1828 blifvit bestämda, låtit erbjuda rusthållare vid det afsutna kavalleriet eller andra privata att prestera mot en årlig betalning för hvarje häst af 7½ tunnor spanmål, eller lika med hvad i hästvakansafgift af ett rusthållsnummer erlades, så beviljades af Rikets Ständer, i enlighet med Kongl. Maj:ts derom gjorda förslag, för ifrågasvarande ändamål det erforderliga spanmålsbeloppet 2,865 tunnor, samt dels att anslaget utginge sålunda, att vissa rusthållare för de hästar, som af dem presterades, njöto befrielse från hästvakansafgiftens erläggande, hvaremot andra äfvensom öfrige privata personer, hvilka tillhandahöllo exercishästar, för hvarje häst från arméförvaltningen undfingo värdet af hästvakansspanmålen för ett rusthållsnummer.

I öfverensstämmelse med den då af statskontoret uttalade mening om olämpligheten af ifrågasvarande anslags sammanförande med ersättningsanslagen för indragna indelningar eller dess utbytande emot bestämd anvisning i kontant, hyser detta embetsverk fortfarande den åsigten, att för omförmälda behof bör anvisas förslagsanslag i penningar, och, enär ett serskildt penningebelopp med karaktär utaf bestämdt anslag finnes under förevarande anslagsrubrik uti riksstaten uppfördt, men beskaffenheten af dit hänförliga utgifter synes fordra, att beräkningen deraf endast varder på förslag i staten införd, har statskontoret nu trott sig böra ifrågasätta, att hela anslaget måtte varda anvisadt såsom förslagsanslag; i följd hvaraf statskontoret i underdånighet hemställer, att det å riksstaten under förevarande titel utförda beloppet, 63,814 kronor 54 öre, måtte, i rundt tal upptaget till 64,000 kronor, anvisas såsom förslagsanslag i kontant.

Femte hufvudtiteln.

4:o Härunder förekomma i senast fastställda riksstat anslag af indelt ränta och ersättning för indragna räntor till	
båtsmansindelningen	kronor 81,053: 89,
lots- och fyr-inrättningen med lifräddningsanstalterna	» 460: —.

Varande, jemlikt beslut vid 1871 års riksdag, förstnämnda belopp afsedt jemväl till ersättning för indelta men afskrifna qvarnräntor, hvilken ersättning med 7 kronor 61 öre i penningar samt 39,8 kubikfot oindelt spanmål förut varit serskildt å båtsmansindelningens anslag uppförd.

Derförutom upptages under hufvudtiteln såsom tillskott i de till båtsmansindelningen i Blekinge län anslagna räntor ett förslagsanslag i penningar af 24,000 kronor, hvilket är afsedt till betäckande af den brist, som, till följd af Rikets åren 1856—1858 församlade Ständers medgifvande, att öfverskotts- och reserv-räntorna inom nämnda län få utan förvandling erläggas med deras penningebelopp enligt kronovärldi, uppstår vid liqviderande af de så kallade tillskottsräntorna inom nämnda län, hvilka räntetagarne äro berättigade att efter årlig markegång uppbära. Ändamålet med sistnämnda anslag sammanfaller sålunda, enligt här ofvan uttalade åsigter, med det för hvilket serskilda förslagssummor till ersättning af förlorad indelning skulle anvisas. Utgifterna bestridas nu förskottsvis af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Blekinge län emot ersättning af marinförvaltningen, och jemväl med hänsyn till förvaltningen och redovisningen skulle det alltså leda till förenkling, om anslaget uppfördes såsom ersättning för indelning samt enligt länsstat ställdes till Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvandes disposition och redovisning, så att marinförvaltningen derifrån frikallades.

Af sådan anledning och då enligt rikshufvudboken för år 1877 utgifterna utgjort för

	Indelta räntor.	Ersättning för indragna räntor.
båtsmansindelningen	77,300: 92,	115: 09,
lots- och fyrinrättningen	404: 67,	3: 75,
samt i tillskott för båtsmansindelningen i Blekinge utgått i penningar		24,486: 34;
tillsammans	77,705: 59,	24,605: 18,

får statskontoret underdånigst hemställa, att, med uteslutande af det för sistnämnda ändamål nu anvisade särskilda förslagsanslaget i penningar, i blifvande riksstat måtte varda beräknadt för

	Indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag.	
	Skattefriheter.	Ersättningar.
båtsmansindelningen	77,300: —,	24,600 —,
lots- och fyrinrättningen med dertill hörande personal	405: —,	4: —;
tillsammans	77,705: —,	24,604: —.

Sjette hufvudtiteln.

5:o Under denna hufvudtitel förekommer bland anslag, som af en reglering i nu ifrågavarande hänseende beröras, först anslaget till landsstaterna i länen. Härå upptages i 1880 års riksstat:

indelt ränta och ersättning för indragna räntor kronor 150,014: 56,
indelt tionde och ersättning för indragna tionde-

anslag	»	12,361: 86,
oindelt spanmål, 7,164, ₅ kubikfot, ...	»	17,194: 80,

hvarförutan under anslaget i penningar finnes inbegripet ett belopp af 32 kronor 28 öre, utgörande dels ersättning för uppkommen brist i landshöfdingeindelningen uti Upsala län till följd af nedsättning å räntan af hemmanet Söderby n:o 5 i Danmarks socken, enligt kongl. brefvet den 31 maj 1867, och dels ersättningar för afskrifna indelta mjöl- och sågqvarnsräntor.

Inberäknadt sådana indelningers ersättningar och anvisningar i oindelt spanmål, som, anslagna till aflöning åt landshöfdingarne, på grund af meddelade nådiga föreskrifter blifvit landshöfdinge-löneregleringsfonden tillgodoförda, utgjorde enligt rikshufvudboken för år 1877 utgifterna å ofvanberörda, i riksstaten serskildt utförda anslagsposter:

indelt ränta af boställen	kronor 28,556 66,
ersättning för indragna räntor	„ 124,265: 32, 152,821: 98,
ersättning för indragna tionde-anslag ..	„ 13,474: 96,
oindelt spanmål, 7,164, ₅₆ kubikfot, ..	„ 18,782: 43.

Då redan vid den lönereglering, som år 1856 egde rum, indelningsförmåner, med undantag af räntan å innehavande boställe, för tjänstemän och betjente vid landsstaten upphörde och i stället konstanta löner anvisades, är deraf en följd, att förestående ersättningar för indragna ränte- och tionde-anslag utgått i stället för landshöfdingarnes forna indelningar, och är jemväl utgiften i oindelt spanmål, hvilken till icke obetydlig del har sin anledning i afskrifning af qvarnräntor, för dessa embetsmäns aflöning beräknad. Grunden för likviderandet af indelningers ersättningar, som utgått till landshöfdings aflöande, har, med färre undantag, hittills i allmänhet varit medelmarksgångspriset för året, men sedan Eders Kongl. Maj:t, jemlikt nådiga brefvet till statskontoret den 1 november 1878, förklarar, att samtliga för närvarande till landshöfdinge-löneregleringsfonden ingående ersättningar för indelta räntor och tionde-anslag skola från och med inne-

varande år utgå endast efter dessa räntors och tiondeanslags omsättningsvärde i enlighet med nådiga förordningen den 23 juli 1869, äfvensom att statsverket från samma tid skall befrias från utgifvande af de nu till fonden ingående forsellönersättningar, så kommer för framtiden ersättning efter medelmarkegångspris med tillägg af forsellön för spanmål endast att beräknas för de tvenne landshöfdingelönerna i Kopparbergs och Gefleborgs län, som hittills icke kunnat regleras, utan fortfarande till nuvarande innehafvare utgå med enahanda rätt och på det sätt, som i 1869 års nyssberörda nådiga förordning finnes bestämdt.

Af denna anledning bör icke för beräkning af anslag till indelningssersättningar under rubriken landsstaterna i länen tagas till grund de förhållanden, som af räkenskaperna för tiden före år 1879 framgå, utan böra indelningssersättningarna för de redan reglerade landshöfdingelönerna beräknas på det sätt, nyssnämnda nådiga bref för framtiden stadgar; och utgör, enligt härstädes verkställd uträkning, för de tjugutvå reglerade landshöfdingelönerna värdet, efter omsättningspris utan forsellön,

af indragna räntor	kronor	93,078: 97,
„ indragna tionde-anslag	„	12,032: 61, 105,111: 58.

Läggas härtill, enligt räkenskaperne för år 1877, markgångsvärdet, jemte forsellön, af indelningssersättningarna för de oreglerade landshöfdingelönerna i Kopparbergs och Gefleborgs län 20,402: 94,
 samt derjemte upptages förslagsvärdet enligt gällande riksstat af oindelt spanmål 17,194: 80,
 och hit öfverföres ofvanomförmälda, uti penningeanslaget inbegripna belopp till ersättning för uppkommen indelningsbrist och för afskrifna qvarnräntor 32: 28,
 så skulle, med iakttagande för öfrigt af den hittills följda rubriceringen af riksstatsanslagen, indelningssersättningarna för landsstaterna i länen kunna beräknas till ..... kronor 142,741: 60,

Men uti nu gällande riksstat förekomma tvenne särskilda förslagsanslag för landsstaterna i länen, det ena, till ersättning åt landshöfdingen i Kopparbergs län af arrendet för lägenheten Hushagen jemte forsellön, beräknadt till 2,500 kronor, och det andra, till bestridande af lösen för åtskilliga i landshöfdingelönen inom Vester-norrlands län ingående räntepersedlar, upptaget till 5,000 kronor. Båda dessa anslag, -- af hvilka det förstnämnda,

transport 142,741: 60,

transport 142,741: 60,
 jemlikt beslut vid 1872 års riksdag och nådiga brefvet
 den 7 juni samma år, utgår till betäckande af den årliga
 arrendeförlust å 216 tunnor spanmål, en femtedel råg
 och fyra femtedelar hafre, jemte forsellön, som för lands-
 höfdingen i Kopparbergs län uppstått genom försäljning
 för statsverkets räkning af den, bemälda embetsman på
 lön anslagna kronolägenheten Hushagen, och det senare,
 jemlikt kongl. brefven den 21 september 1860 och den 13
 juli 1866, är afsedt till ersättning för 50 centner smör, 50
 centner kött och 320 centner hö, som, enligt den, förstnämnda
 dag fastställda löneregleringen för landshöfdingen i Ve-
 sternorrlands län, bland annat, borde till denna embets-
 man utgå och efter medelmarkegångspris beräknas, —
 äro, enligt de åsikter, statskontoret härofvan uttalat, af
 beskaffenhet, att de lämpligen böra med indelningsersätt-
 ningarne sammanföras. Utgiften för nu omförmälda ända-
 mål, hvilket i statskontorets tanke framdeles ej erfordrar
 serskild anslagsrubrik, har för år 1877 utgjort ... kronor 8,149: 91;

och synes indelningsersättningarne för landsstaterne
 i länen sålunda kunna beräknas till ..... kronor 150,891: 51,
 eller i jemnadt tal 150,900 kronor.

Med iakttagande dels af behörig minskning å det för landssta-
 terne i länen enligt senast fastställda riksstat anvisade penningeanslag,
 i följd af ofvan föreslagna öfverflyttning till indelningsersättningarne
 af 32 kronor 28 öre, samt dels af indelningsfriheternas nedsättning
 med den summa, som härofvan under inkomstiteln ränta blifvit be-
 räknad såsom afskrifning å landsstatens boställsräntor, samt återsto-
 dens uppförande till jemnadt belopp, skulle alltså, efter uteslutande af
 de nu anvisade serskilda förslagsanslagen för landsstaterna, landsstats-
 anslaget, oafsedt sådana förändringar, som oberoende af nu ifrågava-
 rande reglering kunna erfordras, beräknas sålunda:

anvisning i kontant	kronor 2,180,353: 87,
indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:	
friheter	8,500: —,
ersättningar	150,900: —, 159,400: —;
summa kronor	2,339,753: 87.

6:o. Å anslaget gästgifvares friheter är enligt 1880 års riksstat
 på förslag anvisadt:

indelt ränta och ersättning för indragna räntor kronor 17,423: 71,
indelt tionde och ersättning för indragna
tiondeanslag „ 8: 61,
oindelt spanmål, 38,1 kubikfot, „ 91: 44,
hvarförutan under anvisningen i penningar inbegripes ett belopp af 9
öre, som, lika med ofvan angifna anslag af oindelt spanmål, utgör
ersättning för en afskrifven qvarnränta, hvilken varit indelt till gäst-
gifveriet Vinterås Sanna i Örebro län.

Utgifterna, motsvarande förenämnda serskilda anslagsposter, hafva
enligt 1877 års räkenskaper utgjort:

indelta räntor af gästgifverihemman kronor 6,635: 12,
ersättning för indragna indelningar i

räntor 11,691: 68,

tionde 12: 02, 11,703: 70,

oindelt spanmål, 38,1 kubikfot, kronor 104: 01,

Efter hvad den senast fastställda staten föranleder och med iakt-
tagande af den beräkningsgrund, som förut i allmänhet blifvit i detta
förslag följd, borde alltså, sedan anvisningen i penningar, nu utgörande
1,039 kronor 13 öre, minskats med deri ingående 9 öre ersättning för
qvarnränta, anslaget, gästgifvares friheter, beräknas sålunda:

anvisning i kontant kronor 1,039: 04,

indelning och dermed jemförlig anvisning,

på förslag:

friheter „ 6,635: 12,

ersättningar, förestående 11,703: 70,

med tillägg dels af det förut såsom

anvisning i penningar beräknade

beloppet ——— 09,

och dels af den oindelta spanmålens

förslagsvärde efter gällande riksstat 91: 44, 11,795: 23.

På grund af kongl. brefvet till kammarkollegium den 31 okto-
ber 1871, i anledning af anförda underdåniga besvär i fråga om dis-
positionen af räntan å 1 mantal skatte n:o 1 Herting, Lars Nilsgården i
Skrea socken af Hallands län, bör emellertid under förevarande anslags-
titel på stat uppföras ersättning för en under nämnda hemmans ränta
med 9 lispund eller 1 centner 80 skålpund smör inbegripen qvarnränta,
hvilken varit, lika med hemmanets egen ränta, indelt till gästgifveriet
i Falkenberg, men i öfverensstämmelse med kongl. kungörelsen den
30 december 1863 blifvit afskrifven. Som denna ersättning efter medel-
markegångspriset för år 1877 uppgår till 107 kronor 64 öre, torde, med

tillägg häraf samt indelningsanvisningarnes utförande till jemnade belopp, under ifrågavarande titel böra upptagas:

anvisning i kontant	kronor	1,039: 04,
indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:		
friheter	6,635: —,	
ersättningar	11,900: —,	18,535: —;
	summa kronor	19,574: 04.

7:o. Under titel färjor och färjekarlar upptages i senast fastställda riksstat:

indelt ränta och ersättning för indragna räntor 184: 69,
indelt tionde och ersättning för indragna tiondeanslag 37: 17,
och hafva, enligt räkenskaperna för år 1877, motsvarande utgiftsposter utgjort:

indelt ränta af hemman eller lägenheter	kronor	27: 35,
ersättning för indragen indelning af		
ränta	152: 90,	
tionde	58: 55,	211: 45.

För denna anslagstitel torde alltså kunna, med bibehållande af förutvarande penningebelopp, beräknas:

anvisning i kontant	kronor	150: —,
indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:		
friheter	25: —,	
ersättningar	210: —,	235: —;
	summa kronor	385: —.

8:o. För hästafvelns förbättrande finnes i gällande riksstat uppförd oindelt spanmål af 330,7 kubikfot med förslagsvärde af 793 kronor 68 öre.

Enligt hvad statskontoret uti dess häröfvan åberopade underdåniga utlåtande den 10 december 1874 anmälde, eger detta spanmålsanslag sin grund i kongl. brefvet den 2 december 1818, hvarigenom förordnades om upprättande af kontrakt med en del rusthållsnummer om skyldighet för dem att, i stället för hästvakansspanmåls erläggande, hålla hingst. De i följd häraf på 20 års tid afslutade kontrakt med 7 rusthållsnummer inom Elfsborgs och Skaraborgs län hade sedermera blifvit förnyade, och de då gällande kontrakten, som jemväl omfattade en tid af 20 år, räknade från och med 1860, voro afslutade

år 1859. Till en början affördes uti statsverkets räkenskaper den spanmål, från hvars erläggande rusthållarne i följd af hingsthållningen njöto befrielse, på öfverskotten af statsverkets inkomster, men sedan Rikets Ständers år 1834 församlade revisorer framställt yrkande om ändring i detta redovisningssätt, uppfördes vid 1834—35 års riksdag på dåvarande åttonde hufvudtiteln under rubrik "hingsthållning i Elfsborgs och Skaraborgs län" ett mot hästvakansafgiften för 7 rusthåll svarande spanmålsbelopp af 52 tunnor 16 kappar, som sedermera vid 1840—41 års riksdag öfverfördes till nuvarande sjette hufvudtiteln.

Af räkenskaperna inhemtas emellertid att, utom nu omförmälda spanmålsanslag af 52 tunnor 16 kappar eller 330,75 kubikfot för hingsthållning inom Elfsborgs och Skaraborgs län, årligen för enahanda ändamål inom Östergötlands län utgår 94,5 kubikfot hästvakansspanmål, motsvarande afgiften för 2 rusthållsnummer, och får statskontoret i afseende å denna utgift nu i underdånighet anmäla, dels att densamma grundar sig på kongl. brefvet den 15 maj 1840, hvarigenom medgifvits att, i stället för erläggande af hästvakansspanmål för 2 rusthållsnummer vid andra lifgrenadier-regementet, finge hållas hingstar, och att derom finge, till en början på fem år, räknade från och med år 1842, afslutas kontrakt, som sedermera, senast med stöd af kongl. brefvet den 21 november 1859, förnyats och är gällande för den tid, hästvakanskontrakten för regementet fortfara, samt dels att något anslag med anledning häraf likväl icke blifvit på riksstaten uppfördt.

Vidare bör i sammanhang härmed omförmälas, att, enligt hvad statskontoret inhemtat, Eders Kongl. Maj:t jemlikt nådigt bref till stuteriöfverstyrelsen den 7 december 1877 förordnat, att samtliga kontrakt om hingsthållning vid de indelta kavalleriregementena finge förlängas på 10 år från den tid, då gällande kontrakt ginge till ända.

Vidhållande sin i afseende å ifrågavarande spanmålsanslag förut, i nyss åberopade underdåniga utlåtande, uttalade åsigt, att detsamma ej lämpligen bör med ersättningsanslagen för indragna indelningar sammanföras, har statskontoret, då i öfrigt anslaget till hästafvelns förbättrande till hela beloppet är stäldt till stuteri-öfverstyrelsens disposition samt vid redovisningen behandlas såsom ett reservationsanslag, hvarå uppkommande besparingar för ett år kunna till förefallande utgifter under ett följande år användas, nu funnit sig böra underdånigst hemställa, huruvida icke Eders Kongl. Maj:t skulle täckas i nåder föreslå Riksdagen att, med uteslutande från riksstaten af det der beräknade spanmålsanslaget, för betäckande af förenämnda utaf hästvakansspanmålen årligen bestridda utgifter å tillsammans 425,25 kubikfot spanmål, anvisa ett kontant anslag till bestämdt belopp, som, med afseende derpå

att berörda spanmåls värde för år 1877 uppgått till 1,105 kronor 66 öre, torde böra fastställas till 1,100 kronor. I händelse af bifall här- till komme kontanta anslaget till hästafvelns förbättrande, nu utgö- rande 93,550 kronor, att uppgå till 94,650 kronor, och då detta anslag, framgent såsom hittills, torde komma att ställas till stuteriöfversty- relsens disposition, lärér nådig föreskrift böra meddelas derom, att be- mällda styrelse enligt liquid, som på grund af rikshufvudboken för hvarje år i statskontoret upprättas, skall godtgöra de utgifter för hingst- hållning, som jemlikt länsräkenskaperne blifvit af hästvakansspanmålen bestridda.

Enligt specialräkningen öfver kronouppbördén i Ölands södra mots fögderi afföras å räntan, under titel hästafvelns förbättrande, årlig- en ett belopp af 1,201 kronor 54 öre, utgörande ränta å hemman, som disponeras till Ottenby stuteri. Då anslag härför icke finnes i riksstaten beräknadt, har vid rikshufvudbokens upprättande beloppet måst föras i afräkning på inkomstiteln ränta, hvilken sålunda i mot- svarande mån minskats. Till undvikande af ett sådant redovisnings- sätt hemställer statskontoret nu i underdånighet, att nödigt anslag måtte varda beräknadt, hvarigenom under förevarande anslagsrubrik skulle komma att upptagas:

anvisning i kontant	kronor 94,650: —,
indelning och dermed jemförlig anvisning, på	
förslag: friheter	„ 1,200: —;
summa kronor	95,850: —.

9:o. Under anslagstiteln, befrämjande i allmänhet af bergsbruket, upptager nu gällande riksstat:

indelt ränta och ersättning för indragna räntor	61: 98,
oindelt spanmål, 5,4 kubikfot, ...	12: 96,

hvarjemte under penningeanslaget, utgörande 8,700 kronor 40 öre, in- begripes 40 öre, som lika med den oindelta spanmålen utgör ersätt- ning till Bergviks bruksegare i Vermlands län för en afskrifven indelt qvarnränta. Anslagsposten af indelt ränta, 61 kronor 98 öre, utgöres af räntefrihet till nämnda belopp, som inom Kopparbergs län åtnjutes för underhåll af konststaten och hyttteverken vid Sala silfververk, och då för Sala bergslag ett särskildt anslag finnes under hufvudtiteln upp- fördt, torde sagde anslagspost böra dit öfverflyttas. Med iakttagande häraf och af förut följdt beräkningssätt bör å anslaget, befrämjande i allmänhet af bergsbruket, uppföras:

anvisning i kontant	kronor 8,700: —,
indelning och dermed jemförlig anvisning, på	
förslag: ersättningar	„ 15: —;
summa kronor 8,715: —.	

10:o. Såsom ersättning till Sala bergslag för förlust genom vissa räntors indragning eller förvandling anvisar gällande riksstat i

penningar	kronor 3,524: 41,
oindelt spanmål, 1,165,5 kubikfot, ..	„ 2,797: 20.

Det förstnämnda beloppet utgör ersättning enligt kongl. brefvet den 1 juni 1877 för de i bergslagets så kallade konststatsmedel ingående jordeboks- och mantalsdagsverkena af Sala, Möklinta, Kila, Kumla, Norrby och Tärna socknar, hvilka dagsverken till statsverket indragits, och det senare, eller spanmålsanslaget, ersättning för förlust genom förvandling efter de i kongl. kungörelsen den 11 maj 1855 stadgade grunder af så kallade grufvudrängshjelpen och dagsverkspenningarne, hvilka under gemensam benämning af konststatsmedel varit bergslaget donerade. Båda anslagsposterna äro sålunda ersättningar för upphörd indelning, och böra derför i en summa såsom indelningsersättning med jemnadt belopp sammanföras. Varder derjemte, på sätt nyss blifvit föreslaget, hit öfverflyttad och med jemt tal upptagen den anslagspost till Sala bergslag, hvilken med 61 kronor 98 öre indelt ränta nu finnes inbegripen under rubriken, befrämjande i allmänhet af bergsbruket, så kommer förevarande anslagstitel, hvilken efter förändringen synes böra erhålla den kortare benämningen, "Sala bergslag", att omfatta

indelning och dermed jemförlig anvisning, på	
förslag: friheter	62: —,
ersättningar	6,320: —, 6,382: —.

11:o. Å sjetten hufvudtiteln förekommer slutligen för jordförluster genom kanal- och väganläggningar anslag af

indelt ränta och ersättning för indragna räntor kronor 2,946: 27,	
oindelt spanmål, 623 kubikfot 3 kannor, ...	„ 1,495: 92;

varande derjemte under det till förevarande ändamål förslagsvis uppförda penningeanslaget, utgörande 2,700 kronor 36 öre, inbegripet ett belopp af 36 öre, som, lika med en del, eller 371,3 kubikfot, af den oindelta spanmålen, beräknats till godtgörande af indelta men afskrifna qvarnräntor. Den öfriga oindelta spanmålen, 252 kubikfot, utgår på grund af kongl. brefvet den 13 januari 1826 till åtskilliga hemman inom Blekinge län i ersättning för bortmistade egor genom vattenupp-

Sjunde hufvudtiteln.

12:o. Under anslaget till skogsväsendet inbegripes enligt nu gällande riksstat ett belopp af 900 kronor, indelt ränta och ersättning för indragna räntor, hvilket är afsedt till betäckande af räntor å skogsstatsboställen, som äro vederbörande tjenstemän och betjente på lön anslagna. Då ifrågavarande räntor enligt räkenskaperne för år 1877 uppgått till 1,466 kronor 85 öre, torde i stället för förstnämnda belopp nu böra under denna anslagsrubrik beräknas:

indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:

friheter ..... kronor 1,470: —.

13:o. Förslagsanslaget, städers friheter, omfattar enligt 1880 års riksstat, jemte anvisning i penningar af 21,552 kronor 70 öre, följande belopp:

indelt ränta och ersättning för indragna räntor ... kronor 21,324: 52,

indelt tionde och ersättning för indragna tionde-

anslag ..... „ 754: 95,

oindelt spanmål, 509,6 kubikfot, ... „ 1,223: 04.

I penningeanslaget ingår ett belopp af 1 krona 29 öre, som, jemte 339 kubikfot 5 kannor af den oindelta spanmålen, utgör ersättning till Göteborgs stad för afskrifna räntor å åtskilliga qvarnar i Mölndals ström, hvilka räntor förut varit nämnda stad anordnade, och utgör den återstående spanmålskvantiteten, eller 170 kubikfot 1 kanna, ersättning jemlikt kongl. brefvet den 11 december 1863 till staden Helsingborg för mistade så kallade klockarepensioner, 27 tunnor korn, hvilka genom nådigt bref den 20 oktober 1820 blifvit staden upplåtna mot vilkor att för framtiden svara för alla reparationer å skolhuset och med skyldighet att tillika bestrida alla de utgifter för skolan, som genom berörde 27 tunnor enligt räkenskaperna förut blifvit besörjde.

Sistnämnda ersättning utgår likväl icke numera till Helsingborgs stad, enär, efter underdanig framställning af stadsfullmäktige derstädes att, mot afstående af ifrågavarande spanmålsanslag, vinna befrielse från den staden åliggande skyldigheten att ej mindre underhålla undervisningslokalen än ock bestrida åtskilliga andra för skolan nödiga utgifter, isynnerhet lärorummens uppvärmning, jemlikt nådigt bref till Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Malmöhus län och domkapitlet i Lunds stift den 7 juli 1871 medgifvits, att staden

Helsingborg, mot anslagets afstående till läroverket, blefve med utgången af samma år befriad från de i kongl. brefvet den 20 oktober 1820 omförmälda förbindelser; och lärar på sådan grund detta anslag böra öfverflyttas till åttonde hufvudtiteln.

Oberäknadt berörda ersättning till Helsingborgs läroverk för klockarepensioner, hafva enligt rikshufvudboken för år 1877 utgifterna, under titel: städers frihete r,i indelningar eller ersättning därför utgjort:

indelt ränta af städerna donerade hemman		
och lägenheter	kronor	8,084: 50,
indelt tionde af dito	„	374: 81, 8,459: 31,
ersättning för indragen ränta	„	1,550: 48,
tionde	„	340: 23, 1,890: 71,

oindelt spanmål, 339,5 kubikfot, ... 814: 80.

Efter förut följd beräkningsgrund och med iakttagande dels af penningeanslagets minskning med deri nu ingående 1 krona 29 öre qvarnränteersättning och dels af samma, endast förslagsvis beräknade anslags afrundning till jemnadt tal, anser statskontoret anslagstiteln, städers friheter, förslagsanslag, böra i riksstaten upptagas sålunda:

anvisning i kontant	kronor	21,550: —,
indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:		
friheter	8,460: —,	
ersättningar	2,720: —,	11,180: —;
	summa kronor	32,730: —.

Åttonde hufvudtiteln.

14:o. Kleresistatens anslag, som enligt gällande riksstat upptager:		
penningar	kronor	15,156: 73,
indelt ränta och ersättning för indragna räntor	„	130,110: 11,
indelt tionde och ersättning för indragna tionde-		
anslag	„	315,425: 46,
oindelt spanmål, 3,035 kubikfot 3 kannor, ...	„	7,284: 72;

tillsammans kronor 467,977: 02.

är hufvudsakligen afsedt till aflöningsbidrag, prostetunnor m. m. för presterskapet i riket, men deraf utgår jemväl aflöning till de vid dom kapitlens expeditioner anställde tjenstemän, hvilka för närvarande upp

bära sina löneförmåner från flera särskilda anslag; och enär under hufvudtiteln finnes uppförd en särskild anslagsrubrik för dessa expeditioner, synes det statskontoret lända till reda i stater och räkenskaper, om till nämnde rubrik hänföres alla dit hörande utgifter.

Om af sådan anledning från kleresistatens anslag i penningar och i oindelt spanmål afdragas de aflöningsbelopp, som enligt stat utgå till konsistorii-notarier, konsistorii-amanuenser samt en vaktmästare, och tillsammans utgöra 5,348 kronor 31 öre jemte 1,184 kubikfot 4 kannor spanmål, så återstå:

i penningar	kronor 9,808: 42,
i oindelt spanmål, 1,850 kubikfot 9 kannor, ...	„ 4,442: 16.

Af detta penningebelopp utgör 3 kronor 68 öre ersättning för afskrifna qvarnräntor, och är den oindelta spanmålen anslagen för följande ändamål:

löneförbättringar åt presterskapet	kubikfot 1,143, 2,
prostetunnor	„ 219, 3;
	kubikfot 1,362, 5,

ersättning till innehafvarne af prestgårdarne i Lyrestads och Fägreäs pastorater af Skara stift för jordförluster genom Göta kanals anläggning, enligt kongl. brefven den 13 februari och den 14 september 1813 samt den 9 och den 16 november 1854, ...

„	346, 5,
ersättning för afskrifna qvarnräntor	„ 141, 9;

tillsammans kubikfot 1,850, 9.

Hvad angår kleresistatens anslag af indelt ränta och tionde samt ersättning för indragna indelningar, hvilka anvisningar jemväl afse sådau kyrkotionde, som inom Malmöhus och Kristianstads län utgår till presterskapets aflöning, så upptages i riksstaten, närmast efter kleresistaten, ett särskildt förslagsanslag i penningar af 3,000 kronor till bestridande af biskopens på Gotland lön; och utgår detta senare anslag, jemlikt kongl. brefvet den 5 maj 1824 och flere sedermera meddelade nådiga föreskrifter, till lösen efter medelmarkegångspris för bemålde biskop anslagen jordeboksränta och spanmål, samt är sålunda af enahanda beskaffenhet med öfrige kleresiets indelningsersättningar, hvarföre det, efter statskontorets tanke, bör med dem sammanföras. Inberäknadt beloppet af denna lösen hafva för år 1877 utgifterna till kleresistaten i indelning och indelningsersättning enligt räkenskaperna utgjort:

indelt ränta af kleresiets boställen kronor	119,907: 31,
indelt tionde af dito	„ 11,084: 03,
kyrkotionde, 6,720,9 kubikfot, ...	„ 17,561: 68, 148,553: 02;
ersättning för indragna räntor	„ 17,417: 01,
dito för indragen kronotionde	„ 328,790: 68, 346,207: 69.

Bland sistnämnda ersättningar ingår emellertid lösen för kronotiondespanmål, som varit indelt till konsistorii-notarierna i Upsala, Linköpings, Wexjö, Kalmar och Karlstads stift, men jemlikt kongl. förordningen den 23 juli 1869 till statsverket indragits, och bör, efter hvad förut blifvit nämndt, denna lösen, för år 1877 uppgående till

kronor 2,842: 89.

här afdragas, hvarefter återstår

kronor 343,364: 80.

På grund af denna utredning får statskontoret, under förutsättning att samtliga för domkapitlens expeditioner anvisade anslag varda under en titel sammanförda, underdånigst hemställa, att, med uteslutande från riksstaten af det särskilda förslagsanslaget till biskopens på Gotland lön, kleresistatens anslag måtte, efter vidtagen minskning å penningebeloppet för deri ingående 3 kronor 68 öre qvarnränte-ersättning samt med tillägg å indelningersättningarne ej mindre för sistnämnda belopp än äfven för värdet, å 2 kronor 40 öre, af ofvanuppgifne spanmålsquantitet 1,850 kubikfot 9 kannor, varda i blifvande riksstat sålunda beräknadt:

anvisning i kontant .....

kronor 9,804: 74,

indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:

friheter från ränta

och kronotionde 131,000: —,

kyrkotionde .....

17,600: —, 148,600: —,

ersättningar .....

347,800: —, „ 496,400: —;

summa kronor 506,204: 74.

15:o. Beträffande härefter tjänstemännen vid domkapitlens expeditioner, så omfattar för närvarande, enligt hvad sagdt är, kleresistatens anslag aflöningsmedel för dessa tjänstemän, uppgående till:

penningar .....

kronor 5,348: 31,

oindelt spanmål, 1,184,4 kubikfot å 2: 40, ...

„ 2,842: 56,

hvarjemte för år 1877 indelningersättningar till

transport kronor 8,190: 87.

	transport	kronor 8,190: 87.
ofvan angifna konsistoriinotarier å kleresistatens anslag afförts med	„	2,842: 89
Derförutom äro under nedannämnda riksstatsanslag följande anvisningar för dessa expeditioner meddelade, nemligen		
särskilda förslagsanslag för kleresistaten: ersättning åt 13 konsistoriinotarier för dem frångången förmån af förhöjd tjänstårsberäkning å 270 kronor, högst	„	3,510: —,
domkapitlens expeditioner	„	10,000: —,
Lappmarks ecklesiastikverk: arvode åtkonsistoriinotarien i Hernösand, enligt kongl. brefvet den 6 februari 1863,	„	300: —,
och utgår tillika enligt Jönköpings läns räkenskaper å elementarläroverkens anslag årlig ersättning till konsistoriinotarien i Skara för indragen tionde-spanmål, hvilken ersättning för år 1877 utgjort	„	150: 25.
Samtliga dessa anvisningar, uppgående till	kronor 24,994: 01,	
torde böra under gemensam titel: domkapitlens expeditioner, uppföras.		
I fråga om naturen af detta gemensamma anslag förekommer väl, dels att det nuvarande ersättningsanslaget i följd af förlorad högre tjänstårsberäkning eger naturen af förslagsanslag, högst, och dels att det under titel domkapitlens expeditioner nu uppförda beloppet 10,000 kronor, hvilket användes för höjande af notariernes och amanuensernes löner till vissa för hvarje stift fastställda belopp äfvensom för expeditionernas behof i öfrigt, erhållit benämning af reservationsanslag; men då samtliga konsistoriinotarier numera äro berättigade till förstberörda ersättning, samt det senare anslaget städse varit till fulla beloppet disponerad och dermed utgått, synes anledning saknas för annan kvalifikation än den, som tillkommer ett vanligt bestämdt anslag; hemställande i enlighet med hvad sålunda blifvit anfördt statskontoret i underdånighet att, i stället för ofvanberörda å serskilda titlar nu förekommande anvisningar, måtte i blifvande riksstat uppföras ett anslag till domkapitlens expeditioner, beräknadt till:		
anvisning i kontant	kronor 19,158: 31,	
indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:		
ersättningar	„	5,840: —;
summa kronor	24,998: 31.	

Lärande förslagsanslaget till Lappmarks ecklesiastikverk, hvarå årligen betydliga brister uppkomma, icke böra, i följd af nu föreslagna öfverflyttning af det härifrån utgående arvodet till konsistoriinotarien i Hernösand, undergå någon förändring till beloppet.

16:o. Å sistnämnda anslag har årligen, till och med år 1877, förekommit en utgift till ersättning för indragen tionde, som varit anvisad till lön åt läraren vid Skytteanska lappskolan i Tärna, men sedan, jemlikt Eders Kongl. Maj:ts nådiga bref den 1 februari 1878, lönen för denne lärare blifvit från och med samma år annorlunda bestämd, kommer ifrågavarande utgift, hvilken icke varit i riksstaten beräknad, att upphöra, hvadan af förenämnda anledning någon ändring af ecklesiastikverkets anslag icke påkallas.

17:o. Universitetens anslag, derunder inbegripna tvenne särskilda förslagsanslag i penningar å tillsammans 162,700 kronor, det ena för tillämpning af ny lönereglering och det andra för ombildning af adjunkture och docentstipendier, omfattar enligt riksstaten för år 1880 på det hela:

penningar	kronor	515,315:	88,
indelt ränta och ersättning för indragna räntor	„	82,363:	36,
indelt tionde och ersättning för indragna tionde-			
anslag	„	112,381:	71,
oindelt spanmål, 80 kubikfot 2 kannor, ...	„	192:	48;
summa kronor		710,253:	43.

Häraf utgör det oindelta spanmålsanslaget jemte 24 öre i penningar ersättning för tvenne till universitetet i Upsala indelta qvarnräntor inom Stockholms län, hvilka enligt kongl. kungörelsen den 30 december 1863 blifvit afskrifna, och är anvisningen af indelt tionde beräknad jemväl för kyrktionde, som inom Malmöhus och Kristianstads län utgår till universitetet i Lund.

Utgifterna hafva för år 1877 enligt räkenskaperne utgjort:

i indelt ränta af universitetens hemman	kronor	70,168:	66,
i indelt kronotionde af dito	„	1,540:	41,
i kyrktionde, 13,885 kubikfot 5 kannor, ...	„	37,888:	05, 109,597:
i ersättning för indragna räntor	„	4,247:	80,
i dito för indragen kronotionde	„	97,007:	32, 101,255:

Med iakttagande af ofvanberörda qvarnräntors öfverförande till indelningsersättningarne synes, på grund häraf, universitetens anslag böra i blifvande riksstat sålunda beräknas:

anvisning i kontant (deraf 162,700 kronor förslagsanslag)	kronor 515,315: 64,
indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:	
friheter från ränta och kronotionde	71,700: —,
kyrkotionde	37,900: —, 109,600: —,
ersättningar	101,400: —, „ 211,000: —;
	summa kronor 726,315: 64.

18:o. För de allmänna läroverken är enligt 1880 års riksstat anvisadt:

penningar	kronor 2,613,137: 97,
indelt ränta och ersättning för indragna räntor	„ 4,868: 27, 2,618,006: 24,
och ingår i penningeanslaget med ett beräknadt belopp af 305 kronor 54 öre ersättning, jemlikt kongl. brefvet den 11 december 1863, till åtskilliga allmänna läroverk för indragna landtgillen och klockarepensioner, hvilken ersättning årligen utbetalas:	
till Lunds läroverk med	
penningar	kronor 3: 05,
lösen efter medelmarkegångspris för 5 kubikfot 2 kannor råg och 27 kubikfot 3 kannor korn, som bör, å 2 kronor 40 öre kubikfoten, utföras till	„ 78: —,
till läroverket i Kristianstad med	
penningar	„ 3: 12,
lösen efter medelmarkegångspris för 100 kubikfot 8 kannor korn, som bör, å 2 kronor 40 öre kubikfoten, utföras till	„ 241: 92,
till läroverket i Ystad med penningar	„ 16: 44,
och till läroverket i Halmstad med penningar	„ 3: —;
	tillsammans kronor 345: 53.

Till Helsingborgs läroverk utgår derjemte, enligt hvad förut under sjunde hufvudtiteln blifvit omförmäldt, äfvenledes i ersättning för klockarepensioner, lösen efter medelmarkegångspris för 170 kubikfot 1 kanna spanmål, hvilken lösen bör från anslaget till städers friheter hit öfverflyttas och af sådan anledning bör, å 2 kronor 40 öre kubikfoten, upptagas till „ 408: 24, så att på det hela denna till de allmänna läroverken utgående, med indelningsersättningar jemförliga lösen för landtgillen och så kallade klockarepensioner kan beräknas till „ 753: 77.

Efter behörigt afdrag för sådana utgifter, som endast af tillfällig anledning förekommit, hafva, enligt räkenskaperna för år 1877, indelningarne och indelningersättningarne å elementarläroverkens anslag utgjort:

indelt ränta å prebendehemman m. m.	7,116: 55,
indelt kronotionde å dito	204: 57, 7,321: 12,
ersättning för indragna räntor	44: 99,
dito för indragen tionde	431: 44, 476: 43.

Bland indelningersättningarne, hvilka föröfrigt tillkomma Visingsborgs skolstat, Eskilstuna skolas lönefond, bibliotekarien i Skara, Helsingborgs skola samt rektor i Malmö, hvars lön icke varit underkastad den reglering, som vid 1874 års riksdag beträffande elementarlärarnes löner beslöts, ingår emellertid, på sätt förut blifvit nämndt, lösen för spanmål, som varit indelt åt konsistoriinotarien i Skara; bärande denna lösen, som ofvan med 150 kronor 25 öre upptagits under titel domkapitlens expeditioner, här afdragas, hvarefter indelningersättningarne uppgå till ..... kronor 326: 18, och, med tillägg af förut beräknade..... » 753: 77, till ..... kronor 1,079: 95.

På grund häraf torde, med iakttagande af penningeanslagets minskning för deri inberäknad ersättning för landtgillen och klockarepensioner, under titel, allmänna läroverken, böra i blifvande riksstat uppföras:

anvisning i kontant	kronor 2,612,832: 43
indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:	
friheter	kronor 7,320: —,
ersättningar	» 1,080: —, 8,400: —;
summa kronor 2,621,232: 43.	

19:o. För pedagogier och folkskolor anvisar nu gällande riksstat, utom penningar till belopp af 62,619 kronor 31 öre, följande förslagsvis beräknade anslag, nemligen:

indelt ränta och ersättning för indragna räntor ...	kronor 4,219: —,
indelt tionde och ersättning för indragna tiondeanslag »	4,519: 62,
oindelt spanmål, 448 kubikfot 9 kannor, ...	» 1,077: 36.

Den oindelta spanmålen utgör lön, enligt kongl. brefvet den 29 september 1820, till läraren vid Sundbyholms skola i Södermanlands län, och grundar sig denna anvisning ursprungligen på testamente den

20 oktober 1629 af dåvarande egaren till Sundbyholms och Ribbingelunds kungsgårdar, riksamiralen friherre Carl Carlsson Gyllenhjelm. Enligt det af kammarkollegium den 6 april 1857 utfärdade kontrakt, hvarigenom Sundbyholms kungsgård med underlydande hemman och lägenheter blifvit på 30 år från midfastan samma år för statsverkets räkning utarrenderad, åligger det arrendatorn att, jemte de beklädnadspenningar och den förplägning, som från kungsgården böra utgå till Sundby skola, årligen i arrende erlægga 350 tunnor eller 2,205 kubikfot spanmål, hälften råg och hälften korn, hvaraf till skolmästaren in natura skall utgå 71 tunnor 8 kappar eller 448 kubikfot 9 kannor samt återstoden, 1,756 kubikfot 1 kanna, hos vederbörande kronans uppbördsman med penningar efter stadgadt medelpris lösas.

Af denna anledning varder nu uti kronoräkenskaperna förenämnda löningsspanmål årligen å arrendemedlen afförd såsom utgift till Sundbyholms skola; men då ifrågavarande anslag ursprungligen tillkommit genom enskild donation samt arrendet till statsverket rätteligen icke utgör mera än sistberörda spanmålsquantitet, 1,756 kubikfot 1 kanna, bör, enligt statskontorets förmenande, såväl från uppbörden som från utgiften i kronans räkenskaper uteslutas det arrendebelopp, som utgår till skolan, och endast redovisas hvad som af uppbördsmanen verkligen uppbäres, hvarigenom särskildt anslag till denna skola icke behöfver beräknas eller uppföras.

Uti indelningar och indelningersättningar, derunder jemväl inbegripen kyrkotionde, som inom Malmöhus län utgår till en del folkskolor, hafva för år 1877 enligt räkenskaperna utgiften till pedagogier och folkskolor utgjort:

indelt ränta af pedagogierna anslagna hem-		
man	kronor	4,323: 92,
indelt tionde af dito	»	— — 27,
kyrkotionde, 417 kft., ...	»	<u>1,027: 63</u> , 5,351: 82,
ersättning för indragna räntor	»	434: 04,
dito för indragen tionde	»	<u>4,772: 85</u> , 5,206: 89,

på grund hvaraf statskontoret underdånigst hemställer, att, med uteslutande af det nu i riksstaten för Sundbyholms skola beräknade anslag, i blifvande riksstat under titel, pedagogier och folkskolor, måtte uppföras:

anvisning i kontant (förutvarande beloppet)	kronor	62,619: 31;
indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:		

transport 62,619: 31;

transport 62,619: 31.

friheter från ränta och krono-			
tionde	kronor	4,325: —,	
kyrkotionde	»	1,025: —,	5,350: —,
ersättningar	kronor	5,200: —,	10,550: —;
		summa kronor	73,169: 31

20:o. Under anslaget till barnmorskeundervisningen och barnbörds-
husen finnes i nu gällande riksstat uppförd indelt tionde och ersätt-
ning för indragna tiondeanslag till belopp af 4,103 kronor 82 öre.

Beträffande tillkomsten af detta anslag, som består af kyrkotionde
inom Kristianstads och Malmöhus län, får statskontoret underdånigst
tillkännagifva, att, sedan detta embetsverk uti berättelse om statsver-
kets förvaltning, tillstånd och behof den 16 oktober 1828 hos Kongl.
Maj:t anmält, att bland anordning utom stat å statsmedlen då till barn-
morskors underhåll utginge 307 tunnor $5\frac{1}{10}$ kappar spanmål, som icke
vore i riksstat beräknade, så uppfördes af Rikets Ständer vid 1828—30
års riksdag, i enlighet med derom gjordt nådigt förslag, omförmälda
spanmålsquantitet å dåvarande åttonde hufvudtiteln till allmänna och
extra utgifter. Vid 1834—35 års riksdag beräknades samma anslag
till 310 tunnor och vid 1840—41 års riksdag, då det i följd af ansla-
gens förändrade fördelning på hufvudtitlar hänfördes under rubriken:
sundhetskolegium med medicinalstaten, upptogs spanmålen till 310
tunnor 6 kappar, som, i nytt mått utgörande 1,954 kubikfot 2 kannor,
å 2 kronor 10 öre kubikfoten motsvarar det ännu qvarstående pen-
ningevärdet 4,103 kronor 82 öre. När vid 1862—63 års riksdag sär-
skildt anslag för barnmorskeundervisningen och barnbördshusen upp-
fördes, blef icke i sammanhang dermed från sundhetskolegii anslag
till den nya anslagsrubriken öfverförd ifrågavarande spanmål, hvarför
vid påföljande riksdag rättelse i detta hänseende blef vidtagen, så att
alltifrån år 1867 omförmälda belopp, då beräknadt efter 2 kronor ku-
bikfoten, varit i riksstaten under förstnämnda titel upptaget.

I fråga om användningen af detta anslag, för hvilket, enligt 1877
års räkenskaper, motsvarande utgifter uppgått till 2,427 kubikfot span-
mål med värde af 6,285 kronor 70 öre, har statskontoret af landsboks-
räkenskaperna inhemtat, att till barnmorskeundervisningsanstalten i
Lund såsom aflöning från Malmöhus län utgår 117,25 kubikfot råg och
156,625 kubikfot korn, som för nyssnämnda år i värde uppgått till
709 kronor 28 öre, samt att återstoden, 925,982 kubikfot råg, 1,217,738
kubikfot korn och 9,45 kubikfot hafre, för år 1877 i värde belöpande

till 5,576 kronor 42 öre, utgör barnmorskelöner inom en del församlingar i Skåne.

Då endast förstnämnda utgiftspost, hvad ändamålet angår, öfverensstämmer med anslagets nuvarande benämning, samt anvisningen till barnmorskors aflönande, hvilket i Skåne likasom å öfrige orter måste betraktas såsom en kommunalangelägenhet, torde grunda sig på vederbörande församlingars beslut i fråga om användandet af kyrkornes behållna tionde, hvilken i allmänhet redovisas under titel kyrkors underhåll, så är statskontoret, som jemväl inhemtat, att det nu ifrågasvarande anslagets användande till barnmorskelöner varit föremål för senast församlade statsrevisions uppmärksamhet, af den åsigt, att under titel barnmorskeundervisningen och barnbördshusen endast bör beräknas ofvanstående för undervisningsanstalten i Lund utgående spanmål samt att återstoden bör i stat och räknenskaper hänföras under titel kyrkors underhåll, i följd hvaraf statskontoret underdånigst hemställer, att förstnämnde titel måtte med bibehållande af förutvarande penningeanslag beräknas till

anvisning i kontant	kronor 32,741: —,
indelning och dermed jemförlig anvisning på förslag:	
kyrkotionde	» 700: —;
	summa kronor 33,441: —;

lärande, i händelse af bifall härtill, statskontoret få sig i nåder uppdraget, att meddela vederbörande föreskrift om den till barnmorskelöner utgående spanmålens afförande å anslaget till kyrkors underhåll.

21:o. Anslaget till fattigvården i Stockholm och landsorterna omfattar, utom penningar 9,141 kronor 25 öre,

indelt ränta och ersättning för indragna räntor	158: 29,
indelt tionde och ersättning för indragna tiondeanslag.....	236: 46.

Utgifterna å dessa senare tvenne anslagsposter, som enligt landsboksräknenskaperne utgått till fattigvården i Södertelje stadsförsamling samt i Tryserums församling af Kalmar län, Wisingsö församling af Jönköpings län och Harbo församling i Westmanlands län äfvensom Allhelgona församlings fattighus i Södermanlands län, hafva för år 1877 utgjort:

indelt ränta af sistnämnda församlings fattighustäppor.....	19: 55,
ersättning för indragna räntor	213: 11,
dito för indragen tionde	228: 24, 441: 35;

på grund hvaraf anslaget i blifvande riksstat synes böra sålunda beräknas:

anvisning i kontant	kronor 9,141: 25,
indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:	
friheter	20: —,
ersättningar ...	440: —, 460: —;
tillsammans kronor	9,601: 25.

22:o. För lasarets underhåll anvisas i 1880 års riksstat:

penningar	kronor 35,125: 06,
indelt ränta och ersättning för indragna räntor ..	» 8,208: —,
indelt tionde och ersättning för indragna tionde-	
anslag	» 6,208: 02,
oindelt spanmål, 70,9 kubikfot à 2: 40, ...	» 170: 16;
tillsammans kronor	49,711: 24.

Häraf utgör den oindelta spanmålen jemte 6 öre af penninge-anslaget ersättning för en afskrifven qvarnränta, som varit indelt till Köpings hospital, och hafva för öfrigt indelningarne och indelnings-ersättningarne, derunder inbegripen kyrkotionde i Skåne, som utgår till lasarettet och kliniken i Lund, för år 1877 utgjort:

indelt ränta af hospitalshemman	kronor 7,135: 36,
indelt tionde af dito	» 548: 90,
kyrkotionde	» 4,929: 61, 12,613: 37,
ersättning för indragna räntor	» 438: 73,
dito för indragen tionde	» 5,673: 06, 6,111: 79.

Efter qvarnräntans öfverförande till indelningsersättningarne torde sålunda detta anslag böra i blifvande riksstat sålunda uppföras:

anvisning i kontant	kronor 35,125: —,
indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:	
friheter	7,685: —,
kyrkotionde	4,930: —, 12,615: —,
ersättningar	6,280: —, 18,895: —;
summa kronor	54,020: —.

23:o. Under anslagstitlarne stora barnhuset i Stockholm och barnhusen i landsorterna anvisar nu gällande riksstat indelt tionde och ersättning för indragna tiondeanslag till belopp af 42,930 kronor 9 öre för den förra och 25,672 kronor 71 öre för den senare titeln.

De för detta ändamål afförda, i indelningsersättning bestående utgifterna hafva för år 1877 utgjort:

stora barnhuset i Stockholm:

ersättning för indragen ränta	kronor	36: 99,
dito för indragen tionde	»	51,073: 62, 51,110: 61;

barnhusen i landsorterna:

ersättning för indragen ränta	»	35: 73,
dito för indragen tionde	»	29,312: 42, 29,348: 15,

hvarföre under dessa anslagsrubriker såsom indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag, torde böra uppföras uti kolumnen för ersättningar:

under den förstnämnda rubriken	kronor	51,100: —
och under den senare	»	29,350: —.

24:o. Indelningar och indelningsersättningar finnas under åttonde hufvudtiteln slutligen uppförda å anslaget kyrkors underhåll, som nu omfattar följande belopp:

penningar	kronor	6,721: 04,
indelt ränta och ersättning för indragna räntor	»	14,080: 59,
indelt tionde och ersättning för indragna tionde-anslag	»	284,401: 95,
oindelt spanmål, 988,8 kft. à 2:40, ...	»	2,373: 12;
tillsammans kronor		307,576: 70.

Af dessa anvisningar belöper för afskrifna qvarnräntor, som varit till åtskilliga kyrkor indelta, i penningar 193 kronor 4 öre och i oindelt spanmål .....

kubikfot 134,1.

För öfrigt består anslaget i oindelt spanmål af följande poster, nemligen:

till Trollhättans församling i Elfsborgs län, enligt kongl. brefvet den 29 juni 1866, vin- och byggnadssäd	„	18,9;
till underhåll af Visby domkyrka, enligt kongl. brefven den 1 februari 1845 och den 17 november 1848, ...	„	315,—;
till Hernösands domkyrka, enligt kongl. brefvet den 20 mars 1848, ...	„	252,—;
till Askersunds stadsförsamlings kyrka, enligt kongl. brefven den 21 mars och den 1 oktober 1851, vin och byggnadssäd	„	18,9;
till Lekvattnets kapellförsamlings kyrka i Verm-lands län, enligt dito, dito	„	12,6;
transport kubikfot		751,5.

	transport kubikfot	751,5;
till Hjulsjö och Jernboås kyrkor i Örebro län,		
enligt kongl. brefvet den 16 november 1854, dito	„	37,8;
till Ulrika kyrka i Östergötlands län, enligt dito,		
dito	„	12,6;
till Loos kapellkyrka i Gefleborgs län, enligt		
kongl. brefven den 30 oktober 1845 och den 16 novem-		
ber 1854, dito	„	31,5;
till Trosa stadsförsamlings kyrka, enligt kongl.		
brefvet den 20 mars 1858, dito	„	18,9;
till Qvarsebo kyrka inom Östergötlands län, en-		
ligt kongl. brefvet den 29 december 1860, dito	„	18,9;
till Föllinge kyrka i Jemtlands län, enligt kongl.		
brefvet den 11 december 1863, dito	„	44,1;
till Östersunds stadskyrka, enligt kongl. brefvet		
den 25 maj 1869, dito	„	60,—;
till Jörns församlings kyrka i Vesterbottens län,		
enligt dito, dito	„	13,5;
tillsammans kubikfot		988,8.

Hvad utgifterna i indelt ränta och tionde samt ersättning för indragna ränte- och tiondeanslag angår, så hafva, enligt räkenskaperna för år 1877, dessa jemte den kyrkorna behållna andelen af kyrkotionden inom Kristianstads, Malmöhus och Hallands län utgjort:

indelt ränta af kyrkornas egna		
hemman	11,135: 37,	
indelt kronotionde af dito	6,941: 01,	
kyrkotionde, 80,792,5 kubikfot, ...	193,911: 60,	kronor 211,987: 98,
ersättning för indragna räntor	1,178: 41,	
dito för indragen tionde	166,297: 77,	„ 167,476: 18.

Med iakttagande att den nu under penningeansvisningen inbegripna ersättningen för afskrifna qvarnräntor, 193 kronor 4 öre, samt den oindelta spanmåleus förslagsvärde, 2,373 kronor 12 öre, varda till indelningsersättningarna öfverförda, äfvensom att de häröfvan omförmälda barnmorskelöner af kyrkotionden i Skåne, hvilka löner för år 1877 uppgått till 5,576 kronor 42 öre, bliwa under förevarande anslagstitel beräknade, synes alltså anslaget till kyrkors underhåll böra i blifvande riksstat upptagas sålunda:

anvisning i kontant	kronor	6,528: —,
indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag:		
friheter	18,100: —,	
kyrkotionde	199,500: —,	217,600: —,
ersättningar	170,000: —,	„ 387,600: —;
	summa kronor	394,128: —.

Nionde hufvudtiteln.

25:o. Å denna hufvudtitel förekomma enligt nu gällande riksstat anvisningar uti indelningar och indelningsersättningar samt oindelt spanmål endast under anslaget till allmänna indragningsstaten. Beloppet af dessa anvisningar, som alltifrån år 1877 varit oförändradt och då jemkats i den mån, som för vinnande af jemnade summor i riksstaten erfordrats, utgör:

indelt ränta och ersättning för indragna räntor	kronor	803: 61,
indelt tionde och ersättning för indragna tionde-		
anslag	„	50: 18,
oindelt spanmål, 8,7 kubikfot à 2:40, ...	„	20: 88.
Utgifterna, motsvarande ifrågavarande anvisningar, hafva för år 1877 uppgått till följande belopp:		
indelt ränta af boställen	kronor	77: 73,
ersättning för indragna räntor	670: 43,	
dito för indragna tionde	61: 12,	
oindelt spanmål, 33,85 kubikfot, ...	92: 28,	„ 823: 33,

samt bestå indelningarna och indelningsersättningarna af löner till kronofjerdingsmän, hvilka före 1841 blifvit antagna, och den oindelta spanmålen dels, till ett belopp af 2,25 kubikfot, af ersättning för afskrifven qvarnränta, som varit en sådan äldre kronofjerdingsman indelt, och dels, till belopp af 31,6 kubikfot, af ersättning til geschwornern Mathias Griesbachs arfvingar för det till militieboställe anvisade hemmanet Munkebo i Kopparbergs län, enligt kongl. brefvet den 28 juli 1852.

Kronofjerdingsmanslönerna, hvartill äfven hör 9 öre i penningar, som jemte nyssnämnda spanmålsquantitet utgår i ersättning för afskrifven qvarnränta, komma, på sätt som för anvisningen under förevarande titel i allmänhet är föreskrifvet, att vid de nuvarande innehafvarnes afgång indragas, hvaremot den till Griesbachska arfvingarne utgående

ersättningen, som grundar sig på Drottning Christinas donation af 5 tunnor $\frac{1}{2}$ kappe kronotondespanmål från ofvanberörde hemman, icke lärers kunna till statsverket indragas annorlunda än efter öfverenskom- melse och inlösen från vederbörande rättsinnehafvare.

Utom de nu omförmälda indelningersättningarne utgå af allmänna indragningsstatens peningeanslag till lektor emeritus vid Gefle all- männa läroverk J. O. Forssén och till f. d. adjunkten vid allmänna läroverket i Hernösand, på grund af kongl. brefven den 16 juni 1875 och den 6 september 1878, godtgörelse för tillhopa 1,025 kubikfot 5 kannor indelt spanmål, hvarjemte, enligt hvad ofvan under fjerde hufvud- titeln blifvit anfördt, hit bör öfverföras den ersättning, som, intill dess nu gällande arrendekontrakt gå till ända, årligen utgår till innehafvarne af kungsgårdarne Lilla Bjurum i Skaraborgs och Beckaskog i Kristian- stads län med 240 kronor i penningar och lösen för 1,207 kubikfot 3 kannor spanmål; utgörande alltså sammanlagda värdet af de anvisnin- gar, som under allmänna indragningsstatens anslag böra till förut- varande indelningersättningar hänföras,

i penningar	.....	kronor 240: 09,
i spanmål, 2,266 kubikfot 6,5 kannor	.....	„ 5,439: 96, 5,680: 05.
à 2:40,	.....	„

På grund häraf torde, med iakttagande af penningeanslagets upptagande till jemnadt belopp, för allmänna indragningsstaten böra i blifvande riksstat beräknas:

anvisning i kontant	.....	kronor 957,575: —,
indelning och dermed jämförlig anvisning, på förslag:	.....	
friheter	.....	kronor 75: —,
ersättningar	.....	„ 6,400: —, „ 6,475: —;
tillsammans	.....	kronor 964,050: —.

26:o. Enär samtliga de anvisningar, hvilka enligt förestående förslag blifvit sammanförda med indelningersättningar, som utgå på grund af kongl. förordningen den 23 juli 1869, antingen utgöra godt- görelse för verkliga indelningar, hvilka af de skattskyldige vid afradstiden blifvit till indelningstagarne erlagde, eller ock utgått af kronans behållna, oindelta spanmålsräntor, som ej heller förr än vid afradstid kunnat disponeras, samt sålunda någon rättighet att förr än vid sagde tid undfå ifrågavarande anvisningar icke kan vederbörande ersättnings- tagare tillkomma, får statskontoret, för åstadkommande af likformighet i redovisningen, slutligen i underdånighet hemställa, det Eders Kongl.

Maj:t tacktes i nåder förklara, att alla enligt riksstaten bland ersättningarne för indelningar beräknade utgifter skola till vederbörande utbetalas vid samma tid, som är eller kan vara bestämd i fråga om ersättning för indelta ränte- och tiondeanslag, hvilka jemlikt nådiga förordningen den 27 juli 1869 till statsverket indragits.

Jemlikt kongl. brefvet den 1 augusti 1851 åligger det statskontoret att vid hvarje års slut till riksgäldskontoret öfverlemna sådana från Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länen och från öfverståthållarembetet i Stockholm influtna *äldre depositionsmedel*, som enligt nådiga föreskrifter, meddelade uti kongl. brefvet den 2 oktober 1828, blifvit behörigen uppsagda till återlyftning, men icke inom tio år efter insättningen af vederbörande uttagits, dock eger statskontoret att häraf från riksgäldskontoret återbekomma hvad som erfordras för de återbetalningar af samma medel, som i behörig ordning kunna vara beviljade. Härmed öfverensstämmande föreskrifter finnas jemväl intagna uti det för riksgäldskontorets förvaltning utfärdade reglemente.

Detta senare reglemente innehåller ock att, sedan vid 1869 års riksdag ett särskildt anslag för skogsväsendet blifvit på riksstaten under sjunde hufvudtiteln uppfördt, återstoden utaf *skogsplanteringskassans behållning* bör, enligt Riksdagens beslut, från statskontoret till riksgäldskontoret öfverlemnas, och är dermed öfverensstämmande föreskrift statskontoret meddelad genom kongl. brefvet den 10 december 1869, i följd hvaraf detta embetsverk till riksgäldskontoret aflemnar sådana medel, som, utgörande afbetalningar å förskott, hvilka af skogsplanteringskassan utgifvits, ännu kunna hit inflyta.

Vid den tid, då de nu omförmälda föreskrifterna tillkommo, funnos ännu för riksgäldskontorets behof särskilda statsinkomster anslagna, men efter det härutinnan den förändring vidtagits, att nämnda särskilda inkomster i allmänhet beräknats bland tillgångarne för riksstaten, och å denna stat i stället uppförts ett förslagsanslag, att af statskontoret till riksgäldskontoret utbetalas för att användas till de sistnämnda verk åliggande utgifter, som icke af de dit ingående kapital- och räntebetal-

ningar betäckas, är det så mycket mindre behöfligt, att ifrågavarande smärre inkomster särskildt tillgodoberäknas riksgäldskontoret och dit levereras, som uti den liqid, hvilken uti riksgäldskontoret, jemlikt föreskrift i dess reglemente, med statsverket årligen upprättas, dessa inkomster varda statskontoret godtgjorda och sålunda gå i afräkning på förenämnda förslagsanslag; och har vid sådant förhållande statskontoret, till undvikande af en efter statskontorets tanke onödig omgång i redovisningen, nu trott sig böra i underdånighet hemställa, att Eders Kongl. Maj:t med Riksdagen måtte förordna, att, med ändring af ofvanåberopade stadganden, öfveråriga depositionsmedel samt ännu utestående fordringar för förskott, som af skogsplanteringskassans medel utgifvits, skola, då de till statskontoret inbetalas, redovisas bland statsverkets inkomster under titel: extra uppbörd, äfvensom att möjligen ifrågakommande återbetalningar af äldre depositionsmedel få anordnas af sjunde hufvudtitelns anslag till restitutioner.

Statskontoret framhärdar med djupaste vördnad, trohet och nit,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersåter:

O. F. AF SILLÉN.

AUG. HÄGGBLADH.

M. NORDLINDH.

P. M. NILSSON.

Föredragande.

l. s.

C. Kinberg.

Stockholm den 11 december 1879.

Bil. litt. x.

Statsverkets inkomster.

Ordinarie inkomster.		Kronor.
Ränta	4,400,000	—
Tionde	1,645,000	—
Arrendemedel	2,900,000	—
Bergverkstionde	10,000	—
Mantalspenningar	640,000	—
Bötesmedel	260,000	—
Kavalleri-regementenas hästvakansspanmål	350,000	—
Tillfälliga rotevakansafgifter	76,000	—
Vakansafgifter af nyroterad jord	125,000	—
Rotevakansafgifter af utsockne frälsehemman i Halland	20,000	—
Vakansafgifter af bergslag	20,000	—
Trosspassevolansafgift	26,000	—
Båtsmansvakansafgift	75,000	—
Båtsmansbeklädnadsmedel	68,000	—
Kontrollstämpelmedel	18,000	—
Fyr- och båkmedel	1,000,000	—
Telegrafmedel	1,330,000	—
Jernvägstrafikmedel	4,500,000	—
Skogsmedel	1,000,000	—
Extra uppbörd	297,000	—
	Säger	18,760,000
Bevillningar.		
Tullmedel	25,000,000	—
Postmedel	4,730,000	—
Stämpelpappersmedel	2,900,000	—
Bränvinstillverkningsafgift	14,000,000	—
Hvitbetssockertillverkningsafgift	20,000	—
Allmän bevillning	4,000,000	—
	Säger	50,650,000
S u m m a		69,410,000

Bil. litt. y.

Statsverkets

Ordinarie inkomster.

Ränta	...
Tionde	...
Arrendemedel	...
Bergverkstionde	...
Mantalspenningar	...
Bötesmedel	...
Kavalleriregementenas hästvakansspanmål	...
Tillfälliga rotevakansafgifter	...
Vakansafgifter af nyroterad jord	...
Rotevakansafgifter af utsockne frälsehemman i Halland	...
Vakansafgifter af bergslag	...
Trosspassevolansafgift	...
Båtsmansvakansafgift	...
Båtsmansbeklädnadsmedel	...
Kontrollstämpelmedel	...
Fyr- och båkmedel	...
Telegrafmedel	...
Jernvägstrafikmedel	...
Skogsmedel	...
Extra uppbörd	...

Säger

Bevillningar.

Tullmedel	...
Postmedel	...
Stämpelpappersmedel	...
Bränvinstillverkningsafgift	...
Hvitbetssockertillverkningsafgift	...
Allmän bevillning	...

Säger

Summa

inkomster.

Beräknade i riksstaten för år 1880.	Enligt räkenskaperna				Statskontorets beräkning för år 1881.
	för år 1876.	för år 1877.	för år 1878.	Medium.	
4,470,000	4,488,436	4,469,896	4,402,869	4,453,734	4,400,000
1,648,000	1,656,098	1,655,025	1,647,723	1,652,949	1,645,000
2,500,000	699,937	757,506	2,615,316	1,357,586	2,900,000
7,000	51,268	44,409	32,445	42,707	10,000
640,000	624,244	631,670	636,126	630,680	640,000
260,000	334,313	322,429	288,303	315,015	260,000
350,000	354,838	363,314	334,777	350,976	350,000
76,000	20,183	20,750	77,085	39,339	76,000
125,000	127,591	132,487	111,034	123,704	125,000
20,000	22,478	22,478	18,825	21,260	20,000
20,000	23,562	23,854	19,358	22,258	20,000
26,000	26,481	26,469	26,482	26,477	26,000
75,000	76,307	82,017	69,557	75,960	75,000
68,000	71,500	68,686	70,101	70,096	68,000
20,000	26,465	25,196	20,192	23,951	18,000
1,000,000	936,431	1,205,200	1,063,568	1,068,400	1,000,000
1,330,000	1,305,910	1,329,652	1,217,698	1,284,420	1,330,000
4,000,000	3,000,000	3,500,000	4,200,000	3,566,667	4,500,000
1,000,000	1,103,508	1,057,889	1,030,658	1,064,018	1,000,000
365,000	305,930	262,142	290,112	286,061	297,000
18,000,000	15,255,480	16,001,069	18,172,229	16,476,259	18,760,000
24,700,000	26,323,351	26,229,372	23,264,873	25,272,532	25,000,000
5,000,000	4,411,179	4,726,358	4,705,987	4,614,508	4,730,000
3,100,000	2,499,833	2,242,381	2,282,656	2,341,623	2,900,000
15,000,000	15,193,153	13,204,484	13,195,590	13,864,409	14,000,000
30,000	43,072	53,385	37,443	44,633	20,000
5,500,000	4,171,622	4,295,848	4,268,888	4,245,453	4,000,000
53,330,000	52,642,210	50,751,828	47,755,437	50,383,158	50,650,000
71,330,000	67,897,690	66,752,897	65,927,666	66,859,417	69,410,000

Sammandrag öfver de riksstatsanslag, hvilka enligt statskontorets förslag till

1880 års riksstat anvisar:													
Penningar.		Indelt ränta och ersättning för indragna räntor.		Indelt tionde och ersättning för indragna tiondeanslag.		Oindelt spannmål.				Summa.			
						Mått.		Värde förslagsvis à 2 kronor 10 öre kubikfoten.					
Andra													
572,825 58		44 92		— —		— —		— —		572,870 50		Svea hofrätt med derunder	
510,019 81		186 62		— —		— —		— —		510,206 43		Göta hofrätt med derunder	
Sgr	1,082,845 39		231 54		— —		— —		— —		1,083,076 93		
Fjerde													
20,790 78		1,485,554 17		57,055 11		10,838 9		26,013 36		1,589,413 42		Kavalleri- och infanterirege-	
20,495 74		— —		— —		18,049 5		43,318 80		63,814 54		Lega för hästar till artilleriets förslagsanslag (I 1880 års	
Sgr	41,286 52		1,485,554 17		57,055 11		28,888 4		69,332 16		1,653,227 96		
Femte													
— —		81,053 98		— —		— —		— —		81,053 98		Båtsmansindelingen	
24,000 —		— —		— —		— —		— —		24,000 —		Tillskott i de till båtsmans- räntor, förslagsanslag (Ut-	
1,000,000 —		460 —		— —		— —		— —		1,000,460 —		Lots- och fyr-inrättningen med anslag	
Sgr	1,024,000 —		81,513 98		— —		— —		— —		1,105,513 98		
Sjette													
2,180,386 15		150,014 56		12,361 86		7,164 5		17,194 80		2,359,957 37		Landsstaterna i länen (deraf	
7,500 —		— —		— —		— —		— —		7,500 —		Särskilda förslagsanslag för	
1,039 13		17,423 71		8 61		38 1		91 44		18,562 89		Gästgifvares friheter	
150 —		184 69		37 17		— —		— —		371 86		Färjor och färjekarlar	
93,550 —		— —		— —		330 7		793 68		94,343 68		Hästafulvelns förbättrande (der- kronor till prisbelöningar	
8,700 40		61 98		— —		5 4		12 96		8,775 34		Befrämjande i allmänhet af	
3,524 41		— —		— —		1,165 5		2,797 20		6,321 61		Sala bergslag	
2,700 36		2,946 27		— —		623 3		1,495 92		7,142 55		Jordförluster genom kanal-	
Sgr	2,297,550 45		170,631 21		12,407 64		9,327 5		22,386 —		2,502,975 80		
Tpt	4,445,682 36		1,737,930 90		69,462 75		38,215 9		91,718 16		6,344,794 17		

Andra

Svea hofrätt med derunder

Göta hofrätt med derunder

Fjerde

Kavalleri- och infanterirege-

Lega för hästar till artilleriets

förslagsanslag (I 1880 års

Femte

Båtsmansindelnings

Tillskott i de till båtsmans-

räntor, förslagsanslag (Ut-

Lots- och fyr-inrättningen med

anslag

Sjetto

Landsstaterna i länen (deraf

Särskilda förslagsanslag för

Gästgifvares friheter

Färjor och färjekarlar

Hästaftvelns förbättrande (der-

kronor till prisbelöningar

Befrämjande i allmänhet af

Sala bergslag

Jordförluster genom kanal-

indelningarnes och indelningersättningarnes beräknande skola undergå förändring.

Statskontorets förslag för år 1881:

Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag.				S u m m a kronor.	
		Friheter.		Ersättningar.			
572,825	58	255	—	29	—	573,109	58
510,019	81	400	—	1	—	510,420	81
1,082,845	39	655	—	30	—	1,083,530	39
7,100	—	901,750	—	693,400	—	1,602,250	—
64,000	—	—	—	—	—	64,000	—
71,100	—	901,750	—	693,400	—	1,666,250	—
—	—	77,300	—	24,600	—	101,900	—
—	—	—	—	—	—	—	—
1,000,000	—	405	—	4	—	1,000,409	—
1,000,000	—	77,705	—	24,604	—	1,102,309	—
2,180,353	87	8,500	—	150,900	—	2,339,753	87
1,039	04	6,635	—	11,900	—	19,574	04
150	—	25	—	210	—	385	—
94,650	—	1,200	—	—	—	95,850	—
8,700	—	—	—	15	—	8,715	—
—	—	62	—	6,320	—	6,382	—
2,700	—	1,560	—	6,000	—	10,260	—
2,287,592	91	17,982	—	175,345	—	2,480,919	91
4,441,538	30	998,092	—	893,379	—	6,333,009	30

1880 års riksstat anvisar:												
Pennygar.			Indelt ränta och ersättning för indragna räntor.		Indelt tionde och ersättning för indragna tiondeanslag.		Oindelt spanmål.		Summa.			
							Mått.	Värde förslagsvis å 2 kronor 10 öre kubikfoten.				
Tpt	4,445,682	36	1,737,930	90	69,462	75	38,215	9	91,718	16	6,344,794	17
Sjunde												
	720,712	97	900	—	—	—	—	—	—	—	721,612	97
	21,552	70	21,324	52	754	95	509	6	1,223	04	44,855	21
Sgr	742,265	67	22,224	52	754	95	509	6	1,223	04	766,468	18
Åttonde												
	15,156	73	130,110	11	315,425	46	3,035	3	7,284	72	467,977	02
	6,510	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6,510	—
	10,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10,000	—
	515,315	88	82,363	36	112,381	71	80	2	192	48	710,253	43
	2,613,137	97	4,868	27	—	—	—	—	—	—	2,618,006	24
	62,619	31	4,219	—	4,519	62	448	9	1,077	36	72,435	29
	32,741	—	—	—	4,103	82	—	—	—	—	36,844	82
	9,141	25	158	29	236	46	—	—	—	—	9,536	—
	35,125	06	8,208	—	6,208	02	70	9	170	16	49,711	24
	28,750	—	—	—	42,930	09	—	—	—	—	71,680	09
	—	—	—	—	25,672	71	—	—	—	—	25,672	71
	6,721	04	14,080	59	284,401	95	988	8	2,373	12	307,576	70
Sgr	3,335,218	24	244,007	62	795,879	84	4,624	1	11,097	84	4,386,203	54
Nionde												
	957,575	33	803	61	50	18	8	7	20	88	958,450	—
S:a	9,480,741	60	2,004,966	65	866,147	72	43,358	3	104,059	92	12,455,915	89
Således uppkommer till-												
453: 46. å												
13,022: 04. å												
166,107: 14. å												
5,600: — å												
185,182: 64.												
men minskning												
3,204: 98. å												
22,055: 39. å												
11,555: 21. å												
36,815: 58.												
148,367 06												
Sgr 12,604,282 95												

Bil. Litt. B.

Till Herr Statsrådet och Chefen för Kongl. Finansdepartementet.

Med anledning af Eder skrifvelse den 5 nästlidne november hafva fullmäktige i riksgäldskontoret låtit upprätta och få härmed till Eder öfverlemnna förslagsvis uppgjorda beräkningar öfver riksgäldskontorets sannolika ställning vid slutet af hvarterdera året 1879 och 1880 samt redan nu påräkneliga inkomster och utgifter år 1881.

Då den af innevarande års Riksdag beslutade så kallade jernvägs-hypoteksfonden utan sammanblandning med riksgäldskontorets öfriga rörelse förvaltas och särskildt bokföres, äro denna fonds behållningar, fordringar, inkomster och utgifter icke i de öfverlemnade förslagsberäkningarne innefattade: i följd hvaraf och då de utgifter, som af upplåningen för nämnda fonds räkning föranledas, böra af de till fonden ingående ränte- och kapitalbetalningar betäckas, beräkningarne ej upptaga den andel af annuiteterna för 1875 och 1878 års lån, som belöper å de obligationer af berörda lån, genom hvilkas försäljning medel anskaffats till den hittills skedda utlåningen från omförmälde fond.

De fonderade statslårens likvidations- och amortissemensfonders likaledes särskildt förvaltade tillgångar innefattas ej heller i de uti dessa beräkningar upptagne behållningar samt fordringar för tills vidare förräntade medel.

Enligt 46 § af det senast för riksgäldskontoret utfärdade reglemente bemyndigades fullmäktige att, för betäckande af statskontorets skuld till riksgäldskontoret för lemnad kassaförstärkning, upplåna erforderliga medel mot kontorets obligationer i svenskt mynt, ställda till inlösen antingen efter viss förfallotid eller efter föregången, af riks-

gäldskontoret verkställd uppsägning; varande åt fullmäktige öfverlemnadt att bestämma räntevilkoren samt fastställa betalningsterminerna för dessa obligationer; dock skulle obligationerna, vare sig deras inlösen bestämdes att ske efter uppsägning eller å viss förfallotid, infrias inom sex år från deras utgiftsdatum.

Då riksgäldskontorets förestående utgifter, så väl för ökad kassaförstärkning åt statskontoret som ock för öfriga, på riksgäldskontoret gjorda anvisningar, med nödvändighet under den närmare tiden påkallade betäckning i riksgäldskontorets kassa för en betydlig del af de, statskontoret tid efter annan från riksgäldskontoret lemnade förskott, hafva fullmäktige beslutat att, med begagnande af omförmälda, dem gifna bemyndigande, utfärda obligationer i svenskt mynt till ett belopp, för närvarande utgörande 9,000,000 kronor, deraf 3,000,000 kronor blifvit till Sveriges allmänna hypoteksbank öfverlåtna till parikurs och, rörande återstående 6,000,000 kronor, aftal med skandinaviska kreditaktiebolaget träffats om dessas öfvertagande till lika kurs med 2,000,000 kronor den 2 instundande januari, 1,000,000 kronor den 1 och 1,000,000 kronor den 15 nästkommande februari samt återstående 2,000,000 kronor inom utgången af nämnda februari månad, efter uppsägning å tider, som riksgäldskontoret eger att bestämma.

Till upplysning om dessa obligationers beskaffenhet få fullmäktige anföra, att de äro daterade den 1 nästlidne november, löpa med $4\frac{1}{2}$ procents årlig, halfårsvis den 1 maj och den 1 november förfallande ränta samt äro ställda att återbetalas sex år från utgiftsdagen, eller den 1 november 1885, dock med riksgäldskontoret förbehållen rätt att, om riksgäldskontoret sådant önskar, före den sålunda utsatta ovilkorliga återbetalningstid när som helst sex månader efter föregången, af riksgäldskontoret medelst kungörelse i allmänna tidningarne verkställd uppsägning inlösa större eller mindre antal af dessa obligationer. Då nemligen Riksdagen ansett, att till en dylik inlösen borde användas uppkommande öfverskott eller, om dessa ej försloge, en på en passande tidrymd fördelad, för detta ändamål beslutad beskattning, hafva fullmäktige funnit sig böra, genom förbehåll om ofvanberörda uppsägningsrätt, bevara möjligheten för staten att, på det af Riksdagen antydda sätt, successivt inlösa ifrågavarande obligationer medelst en på en passande tidrymd fördelad amortering.

Statskontorets skuld till riksgäldskontoret för lemnad kassaförstärkning uppgår för det närvarande till 16,500,000 kronor, och fullmäktige hafva, med anledning häraf, i de öfverlemnade förslagsberäkningarne upptagit ränta ej blott å det, såsom ofvan förmäls, redan kontraherade obligationsbeloppet 9,000,000 kronor, utan ock, derutöfver,

för år 1880 å det obligationsbelopp, som beräknats komma att under samma år, i den mån å riksgäldskontoret anvisade utgifter sådant erfordra, ytterligare utsläppas, och för år 1881 å hela den ofvannämnda summan 16,500,000 kronor.

Stockholm den 11 december 1879.

G. S. ÅKERHJELM.

C. v. STOCKENSTRÖM.	PER SAMZELIUS.	JOH. MALLMIN.
O. R. THEMPTANDER.	ALB. ANDERSON.	J. NORDENFALK.

Herman Wikblad.

Förslagsberäkningar

öfver

riksgäldskontorets inkomster och utgifter

från den 11 december 1879 till årets slut samt under åren 1880 och 1881.

Förslagsberäkning öfver riksgäldskontorets inkomster och

Behållning å riksgäldskontorets räkning n:o 1 i riksbanken den 11 december 1879... ..		94,244: 45.	
Fordringar för tills vidare förräntade medel:			
kapital: mot reverser och depositionsbevis	1,796,000: —,		
mot obligationer till ett inköps-			
pris af... ..	477,009: 59.	2,273,009: 59.	2,367,254 04
<i>Inkomster:</i>			
Kapital- och ränte-inbetalningar å till vissa bestämda föremål anvisade låne-			
understöd	870,700: —.		
Äldre depositionsmedel	1,300: —.		
Genom förräntande af innestående behållningar	35,100: —.		907,100 —
Genom upplåning för inköp af Hallsberg—Motala—Mjölby jernväg	4,000,000: —,		
efter afdrag af redan upplånade eller i likvid upptagna... ..	3,244,200: —,		755,800 —
summa kronor			4,030,154 04

utgifter från den 11 december 1879 till årets slut.

Utgifter:

Förvaltningskostnader vid riksgäldskontoret	4,400: —.	
Kostnader för riksdagens hus och bibliotek	3,000: —.	
Ränta å gamla 5 proc. lånet, å Konung Carl XIII:s hemgifts- kapital samt å Göta och Södertelje kanalers reparations- fonder	11,403: 83.	18,803 83
Inlösen af obligationer för 1869 års lån, ser. IV		7,500 —
Vid 1878 års riksdag till utgående från riksgäldskontoret anvisadt anslag för anläggning af jernväg från Karlberg till Lilla Värtan	650,000: —.	
Vid 1879 års riksdag till utgående från riksgäldskontoret an- visadt anslag å högst 4,000,000 kronor för inköp af Halls- berg—Motala—Mjölby jernväg, återstoden	100,000: —.	750,000 —
Riksgäldskontorets skuld för å kreditivräkningen i riksbanken lyftade		200,000 —
Beräknad behållning vid 1879 års utgång		3,053,850 21
summa kronor		4,030,154 04

Förslagsberäkning öfver riksgäldskontorets

Beräknad behållning vid 1880 års början å riksgäldskontorets räkning n:o 1 i riksbanken samt fordringar för tills vidare förräntade medel	3,053,850	21
<i>Inkomster:</i>		
Kapital- och ränte-inbetalningar å till vissa bestämda föremål anvisade låneunderstöd	2,058,600: —.	
Äldre depositionsmedel	1,500: —.	
Afbetalningar å lån till undsättningar inom Kronobergs och Kalmar län, i anledning af 1868 års missväxt,	1,120: —.	
Genom förräntande af innestående behållningar	50,000: —.	2,111,220 —
Ersättning af statsverkets medel:		
enligt riksstaten för år 1880 riksgäldskontoret tillkommande anslag för bestridande af riksdags- och revisionskostnader, annuiteter och räntor å öfrig statsskuld, efter afdrag af ingående ränte- och kapitalbetalningar	10,899,000	—
Genom ny upplåning eller genom återbetalning från kongl. statskontoret till betäckande af riksgäldskontorets fordran för kassaförstärkning	16,500,000: —,	
efter afdrag af redan upplånade	3,000,000: —,	13,500,000 —
transport	29,564,070	21

inkomster och utgifter under år 1880.

Utgifter:

Riksdags- och revisionskostnader samt aflöningar m. m.:

riksdags- och revisionskostnader	500,000: —,	
kostnader för Riksdagens hus	12,000: —,	
bibliotek	2,000: —,	
löner, arvoden och expenser vid riksgäldskontoret	62,207: 50,	
löner å indragnings- och pensionsstat vid d:o	28,292: 50,	
aflöning, resekostnad och expenser för justitieombudsmannen och hans expedition	21,300: —,	625,800: —.

Annuiteter och räntor:

till H. M. Konungen 300,000: —,
anslag till räntor och amortering å de fonderade lånen:

1858 års lån	1,166,666: 67,
1860 „ „	1,466,000: —,
1861 „ „	165,000: —,
1864 „ „	504,000: —,
1866 „ „	1,380,000: —,
1868 „ „	1,096,410: —,
1870 „ „	947,000: —,
1872 „ „	1,001,178: —,
1875 „ „	1,643,830: 22,
1876 „ „	1,816,000: —,
1878 „ „	896,300: —,
	12,082,384: 89,

ränta å 1879 års tillfälliga lån för betäckande af kassaförstärkning till kongl statskontoret 508,125: —,

ränta å gamla 5 proc. lånet, å konung Carl XIII:s hemgiftskapital samt å Göta och Södertelje kanalers reparationsfonder

17,300: 70, 12,907,810: 59.

13,533,610 59

Vid 1876 års riksdag till utgående från riksgäldskontoret anvisade lån för enskilda jernvägsanläggningar

2,000,000 —

transport

15,533,610 59

transport	29,564,070	21
summa kronor	29,564,070	21

	transport	15,533,610	59
<i>Vid 1878 års riksdag till utgående från riksgäldskontoret anvisade anslag:</i>			
för anläggning af jernväg från Karlberg till lilla Värtan...	600,000: —,		
„ ökning i statens jernvägars materialförråd och kassaförlag	1,000,000: —.	1,600,000	—
<i>Vid 1879 års riksdag till utgående från riksgäldskontoret anvisade anslag:</i>			
för statens jernvägsbyggnader i Norrland	7,000,000: —,		
„ rörlig materiel å norra stambanan norr om Storvik ...	1,500,000: —,		
„ utförande af nya byggnader och anläggningar vid sta- tens redan trafikerade jernvägar	150,000: —.	8,650,000	—
Beräknad behållning vid 1880 års slut		3,780,459	62
	summa kronor	29,564,070	21

Förslagsberäkning öfver riksgäldskontorets inkomster

Beräknad behållning vid 1881 års början å riksgäldskontorets räkning n:o 1 i riksbanken samt fordringar för tills vidare förräntade medel	3,780,459	62
<i>Inkomster:</i>		
Kapital- och ränte-inbetalningar å till vissa bestämda föremål anvisade låne- understöd	2,171,600: —.	
Äldre depositionsmedel	1,500: —.	
Afbetalningar å lån till undsättningar inom Kronobergs och Kalmar län i anledning af 1868 års missväxt	1,120: —.	
Genom förräntande af innestående behållningar	25,000: —.	2,199,220 —
Ersättning af statsverkets medel: motstående för år 1881 upptagna riksdags- och revisionskostnader, aflö- ningar m. m. äfvensom annuiteter å de fonderade statslånen samt ränta å öfrig statsskuld	13,757,207: 59.	
efter afdrag af den för riksgäldskontoret under samma år beräknade inkomst af ränte- och kapitalbetalningar	2,199,220: —.	11,557,987 59
summa kronor	17,537,667	21

Utdrag af protokollet öfver ecklesiastik-ärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms
slott den 9 Januari 1880.

Närvarande:

Hans Excellens Herr Statsministern Friherre DE GEER,
Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena BJÖRNSTJERNA,
Statsråden ALMQVIST,
Herr THYSELIUS,
LOVÉN,
Friherre VON OTTER,
FORSSELL,
ROSENSVÄRD,
VON STEYERN och
MALMSTRÖM.

Departementschefen Statsrådet Malmström föredrog följande ärenden rörande
dels regleringen af åttonde hufvudtitelns ordinarie stat och de till samma hufvud-
titel hänförliga extra ordinarie anslagsbehof, dels ock frågor om anslag under
nionde hufvudtiteln, hvarvid Departementschefen i underdånighet yttrade:

1:o.

Då nationalmuseibyggnaden var färdig och statens konstsamlingar erhållit en sådan lokal, att de genom ändamålsenlig anordning kunde göras mera tillgängliga samt derigenom för den allmänna bildningen likasom särskildt för vetenskapsmannen, konstnären och handtverkaren i vidsträcktare mån fruktbarande, afgafs till Riksdagen år 1868 nådig proposition angående en för konstsamlingarne afsedd särskild styrelse och förvaltning, hvilken, med tillräckliga arbetskrafter och specialkunskaper, skulle kunna åt samlingarnas vårdande, ordnande och bearbetning egna sin verksamhet. Denna förvaltning skulle utgöras af en direktör, såsom en för hela inrättningen ansvarig chef, hvilken kunde odeladt egna sina krafter åt detta vidsträckta verksamhetsfält, med biträde af en intendent för besörjandet af verkställighetsåtgärder och tillsynen öfver konstverken, samt vidare af en sekreterare och en kamererare. Vid de konstvetenskapliga arbetena inom museets olika afdelningar skulle direktören biträdas af två amanuenser. I sammanhang härmed framlades äfven förslag till utgiftsstat.

*Ang. ny stat för
Nationalmuse-
um.*

Efter pröfning af berörda organisationsförslag anförde Riksdagen bland annat: att Riksdagen, lika med Kongl. Maj:t, funnit angeläget, att för musei samlingar anordnades en särskild förvaltning, men att densamma syntes kunna på ett enklare sätt inrättas; samt att i betraktande häraf, och då Riksdagen ansett det möta svårighet att definitivt bestämma de olika arfvodesbeloppen för de personer, som kunde behöfva vid musei samlingar användas, Riksdagen, med godkännande af den föreslagna utgiftsstaten för sjelfva *nationalmuseibyggnaden* och dervid anställd betjening, i sådant hänseende under åttonde hufvudtiteln och rubrik "Nationalmuseum" anvisat ett belopp af 10,150 R:dr, samt i öfrigt, beträffande *nationalmusei konstafdelning*, beslutit att under sistnämnda rubrik ställa till Kongl. Maj:ts disposition ett anslag af 15,400 R:dr för såväl vården om musei konstsamlingar som deras ökande genom inköp af äldre mästares arbeten och andra konstföremål för minst 3,000 R:dr; anhållande Riksdagen tillika, att alla tjenstebefattningar måtte framgent blifva endast på förordnande tillsatta. Den härvid af Riksdagen vidtagna minskning i den framlagda staten var hufvudsakligen föranledd deraf, att någon direktör i egenskap af chef icke ansågs behöfva vid konstsamlingarna anställas.

Då härefter Kongl. Maj:t under den 31 December 1868 utfärdade nådig stadga angående vården och förvaltningen af de i Nationalmuseum förvarade konstsamlingar, föreskrefs deri, att vid konstafdelningen skulle vara anställd en intendent, i första rummet ansvarig för samlingarnas ordnande och vård, äfvensom två amanuenser, jemte nödiga biträden för sekreterare- och kamereraregöromålen, samt för vissa ärendens afgörande och behandling en nämnd, bestående af fem ledamöter. Från och med år 1869 har intendenten uppburit en lön af 2,500 kronor och hvardera amanuensen ett arfvode af 1,500 kronor, hvarjemte under de senare åren för desse tjenstemän varit beviljade dyrtidstillägg med tillhoppa 1,100 kronor. För sekreterare- och kamereraregöromålens bestridande har anvisats ett belopp af 800 kronor årligen.

Från och med år 1874 har under Nationalmusei stat jemväl varit uppfördt det förut å Akademiens för de fria konsterna stat anvisade reservationsanslag till inlösen af lefvande svenske konstnärers arbeten, hvilket från och med år 1873 blifvit förhöjdt från 6,000 till 9,000 kronor för att kunna användas äfven till inköp af norska och danska konstnärers alster. Sedan musei stat vidare från och med år 1875 tillökats med ett belopp af 1,750 kronor till förbättring af betjeningens aflöningsvilkor, upptager ifrågavarande utgiftsstat för närvarande en slutsumma af 36,300 kronor.

Sedan intendenten vid Nationalmuseum inkommit med underdånig framställning om löneförbättring för tjenstemännen och betjeningen vid konstafdelningen, har den för reglering af de förvaltande verkens aflöningsförhållanden tillsatta komitén, i enlighet med Eders Kongl. Maj:ts nådiga befallning, handlagt denna

angelägenhet och den 19 December 1878 i ämnet afgifvit betänkande och förslag hvaröfver underdånigt utlåtande infordrats af museiämnden och särskildt yttrande af intendenten.

För att bilda sig ett omdöme om behovet af den tjenstepersonal eller de arbetskrafter, som vid musei konstafdelning kunna vara nödiga, dels för konstsamlingarnas ändamålsenliga skötsel och vetenskapliga bearbetning, dels ock för den ekonomiska förvaltningen vid museiinrättningen, har Komitén, såsom af dess betänkande inhemtas, tagit närmare kännedom angående omfattningen af de samlingar, som tillhöra denna bildningsanstalt, och de arbeten, som vid dem kunna anses erforderliga. Af redogörelsen härför framgår, att intendenten vid Nationalmusei konstafdelning har under sin omedelbara vård och tillsyn eller under sitt öfverinseende 1,905 skulpturverk eller till dem hänförliga föremål och 4,428 målningar, hvartill ansluta sig de högst betydliga samlingarna af gravyrer och handteckningar med omkring 98,000 nummer. Ensamt gravyrsamlingen har sedan Nationalmuseets öppnande tillväxt med omkring 34,500 blad. Men härtill kommer numera en tredje hufvudgrupp af samlingar, nemligen konstindustriföremål, hvilka blifvit med konstafdelningen förenade, sedan för Riksdagen år 1868 framlades förslaget angående vården och förvaltningen af konstsamlingarna. Denna nya grupp af konstindustriföremål, som med ringa undantag tillkommit genom Konung Carl XV:s testamente och framlidne grefve A. G. Bielkes legat, räknar redan mer än 5,900 nummer och är således nästan lika omfattande som statens samlingar af skulpturverk och taflor tillhopa. Då emellertid de hithörande rika samlingarna endast delvis kunnat i Nationalmuseum inrymmas, har med föranledande af dessa och andra omständigheter förslag väckts om inrättande af ett särskildt museum för konstindustri och slöjd. Detta ärende har ock, enligt Eders Kongl. Maj:ts nådiga förordnande, varit handlagdt af en särskild komité, hvilken kommit till det resultat, att för ändamålet behöfde uppföras en ny museibyggnad samt att denna museiinrättning vidare skulle kräfva ett årsanslag af 34,200 kronor. Frågan härom har dock enligt nådigt beslut den 31 sistlidne December för närvarande förfallit. Löne-regleringskomitén, som tagit kännedom om denna fråga, för så vidt hon måste hafva inflytande på organisationen af förvaltningen för Nationalmusei konstafdelning, har uttalat den mening, att, så länge konstindustriföremålen enligt nu gällande bestämmelser förblifva med konstafdelningen förenade, derstädes skall behöfvas åtminstone en tjänsteman för studiet af detta omfattande och viktiga fack samt bearbetningen af de hithörande betydliga samlingarna.

I enlighet med en gruppering i tre stora hufvudafdelningar af alla de till konstafdelningen nu hörande eller dermed förenade samlingar, nemligen 1) de egentliga konstföremålen, skulpturverk och målningar, 2) gravyrer och handteckningar, och 3) konstindustrifacket, samt vidare med afseende på arten och omfattningen af de vid alla de nämnda samlingarna förekommande göromål skulle, enligt

Komiténs åsigt, vid konstafdelningen erfordras tre ordinarie tjänstemän, hos hvilka såsom nödiga kvalifikationer måste förutsättas insigter i estetiska och konsthistoriska ännen. Tillika har Komitén uttalat sin öfvertygelse derom, att åt en af dem borde anförtros att, jemte det han skulle lägga hand vid göromålen inom en af hufvudafdelningarna, såsom hela inrättningens styresman leda arbetena vid de olika samlingarna, öfvervaka det helas ordnande och vård äfvensom ombesörja den ekonomiska förvaltningen. För denne tjänsteman, hvilken vid främmande museer vanligen kallas direktör, har Komitén ansett kunna bibehållas den nu brukliga benämningen intendent, och för de tvenne andra tjänstemännen benämningen amanuenser. Hvad särskildt anginge intendenten, har Komitén velat fästa uppmärksamhet derpå att, då han skall utöfva en oafslätlig och noggrann tillsyn öfver museibyggnaden och de derstädes förvarade samlingar, hvilka utgöra en dyrbar statens egendom, samt med vaksamhet följa en talrik betjening och ordningen vid förevisningarna, då han vidare jemte sina vetenskapliga arbeten och förvaltningsbestyren vid musei konstafdelning skall hafva öfverinseendet öfver statens å flere af de Kongl. lustslotten förvarade samlingar, hvilka äfvenledes tarfva skötsel och bearbetning, så syntes innehafvaren af denna maktpåliggande befattning böra sättas i tillfälle att kunna deråt egna all sin tid och alla sina krafter. I afseende på sjelfva arbetsfördelningen mellan tjänstemännen har Komitén uppställt såsom grundsats, att intendenten skulle ega efter fritt val bearbeta endera hufvudafdelningen af de egentliga konstsamlingarna, således *antingen* skulpturverk och målningar m. m. *eller* gravyrer och handteckningar, samt uppdraga en af dessa grupper åt den ene amanuensen, medan den andre amanuensen borde egna sig åt studier och bearbetning af konstindustrifacket. Af Komiténs redogörelse för de hittills verkställda arbetena inom samlingarnas olika hufvudgrupper framgår, att med de hittills varande otillräckliga arbetskrafterna, och då samlingarna dessutom i vissa delar äro stadda i en ovanligt stark tillväxt, hvarken beskrifvande kataloger eller ens hufvudinventarier, grundade på noggranna undersökningar, kunnat upprättas öfver de viktigaste samlingarna.

Då vidare hvarje konstmuseum jemte sin konsthistoriska och kulturhistoriska uppgift, sin allmänt bildande estetiska undervisning, bör hafva ett praktiskt syftemål såsom en studieanstalt, der konstidkaren söker utbilda sin tekniska färdighet genom kopiering af framstående mästares arbeten och yrkesmannen kan hemta motiv och teckningsmönster, och då härtill kommer, att för konstföremålens skötsel i flera fall fordras konstnärligt-tekniska insigter, har Komitén ansett, att för öfvervakandet och besörjandet af hit hörande göromål behöfde vid konstafdelningen anställas jemväl en utöfvande konstnär, hvilken, med benämningen konservator, i öfrigt icke skulle tagas i anspråk för den ekonomiska förvaltningen eller samlingarnas vetenskapliga bearbetning.

I enlighet med anförda grunder har Komitén hemställt, att vid National-

musei konstafdelning måtte anställas en intendent, en konservator och två amanuenser; att intendenten skulle med beslutande rätt utöfva chefskapet för konstafdelningen, dess tjänstemän och betjening, handhafva den ekonomiska förvaltningen och i första rummet vara ansvarig därför, att konstafdelningen väl vårdas och motsvarar sin bestämmelse, hvarjemte honom skulle åligga att hafva öfverinseende öfver statens å de Kongl. lustslotten förvarade konstsamlingar; att den af amanuenserne, som anställdes för bearbetning af de till konstafdelningen hörande eller dermed förenade samlingar af konstindustriföremål, skulle vara förbunden att, derest dessa föremål från konstafdelningen afskildes, med bibehållande af sina aflöningsförmåner öfverflyttas till tjänstgöring vid den anstalt, dit berörda föremål öfverlemnades.

Med tillämpning af de vid reglering af andra embetsverk förut följda grunderna för aflöningen och beloppen deraf har Komitén föreslagit, att intendenten skulle i lön och tjänstgöringspenningar erhålla 6,500 kronor, konservatorn ett årsarfvode af 1,200 kronor samt de båda amanuenserne i lön och tjänstgöringspenningar, den ene 4,000 kronor och den andre 3,000 kronor, hvarjemte de två sistnämnde tjänstemännen skulle tillerkännas rätt till två ålderstillägg å 500 kr.

I afseende på den ekonomiska förvaltningen skulle intendenten, såsom förut, hafva att tillgå biträden för sekreterare- och kamereraregöromålens ombesörjande. Till de förra skulle höra: att föra diarium öfver inkommande handlingar samt protokoll öfver de af intendenten fattade beslut i förvaltningsärenden, såsom angående betjeningens antagande, kontrakt och aftal om reparationsarbeten, inköp af brännmaterial efter entreprenadanbud, redovisning för de vid museet inflytande medel m. m.; att likaledes föra protokoll öfver förhandlingarna hos Museinämnden, hvilken bland annat eger fatta beslut om inköp för konstsamlingarna och om renovering af konstföremål; att uppsätta och expediera utgående skrivelser; äfvensom att förvara koncept och arkivet tillhörande handlingar.

Komitén, som icke ansett någon förändring erforderlig beträffande kameralgöromålen, sådana dessa äro bestämda i nu gällande museistadga, men funnit arfvodesbeloppet för dessa göromåls bestridande skäligen böra förhöjas från 300 till 400 kronor årligen, har deremot uttalat den åsigt, att sekreteraregöromålen borde åligga den af amanuenserne, som vore anställd vid de egentliga konstsamlingarna, på grund hvaraf komitén ock åt denne amanuens föreslagit en högre lön än åt den andre.

På det att vetenskapligt bildade biträden vid konstsamlingarna måtte vara att påräkna och tjänstemännens platser vid innehafvarnes afgång eller tillfälliga förhinder kunna ändamålsenligen fyllas, har Komitén till arfvoden åt extra ordinarie amanuenser ansett ett belopp af omkring 1,200 kronor erforderligt; hvarjemte beräknats ett anslagsbelopp af 512 kronor 50 öre till vikariatersättningar under de ordinarie tjänstemännens semester.

Den vid sjelfva museibyggnaden anställda betjening, hvilken utgöres af en öfvereldare, två eldare, en portvakt och en gårdsdräng, har Komitén ansett vara fortfarande behöflig samt hemställt, dels att öfvereldarens nu varande arfvode måtte uppföras såsom aflöning, fördelad i fast lön och tjänstgöringspenningar, dels att portvakten och gårdsdrängen, som tillika äro vaktmästare med daglig tjänstgöring, måtte erhålla en väl behöflig löneförbättring samt deras aflöningar likaledes fördelas i fast lön och tjänstgöringspenningar, med rättighet dessutom för gårdsdrängen att åtnjuta ett ålderstillägg af 100 kronor.

Af de nio vaktmästare, som äro anstälde för bevakning af konstsamlingarna vid deras offentliga förevisning och hvilkas antal synts icke kunna minskas, har Komitén ansett fem, hvilka hafva daglig tjänstgöring, böra, i likhet med betjeningen vid flera andra verk, komma i åtnjutande af en aflöning hvar af 800 kronor, fördelade i lön och tjänstgöringspenningar, samt med rätt till ett ålderstillägg af 100 kronor. Deremot skulle de fyra öfrige vaktmästarne, hvilka hafva tjänstgöring endast tre dagar i veckan, antagas såsom extra biträden mot arfvoden, som beräknats till 400 kronor för hvar af dem.

Uti sitt öfver Komiténs organisations- och löneregleringsförslag afgifna utlåtande har Nationalmuseinämnden i allt väsendtligt instämt i samma förslag och endast i tvenne punkter uttalat en afvikande mening, nemligen dels att det syntes fördelaktigast, om sekreteraregöromålen, i stället för att bindas vid den ena amanuensbefattningen, kunde mot ett årsarfvode af 1,000 kronor uppdragas åt den af de båda amanuenserne, hvilken funnes dertill mest passande, eller i särskilda fall åt något extra ordinarie biträde, dels att tvifvelaktigt syntes vara, huruvida det ur disciplinär synpunkt kunde anses fullt lämpligt, att samtliga vid Nationalmuseum anstälde vaktmästare med daglig tjänstgöring erhöile fasta platser, hvarigenom intendents makt att med kraft beifra möjligen förekommande förseelser skulle inskränkas.

Museinämnden, hvilken disponerar öfver det i staten nu uppförda anslag af 3,500 kronor till konstsamlingarnas kompletterande genom inköp af äldre mästares arbeten, har ock nu erinrat, hurusom Nämnden vid flera föregående tillfällen haft anledning att erfara otillräckligheten af detta anslag. För att emellertid ej behöfva begära en direkt anslagsförhöjning har Nämnden åberopat sin redan under den 4 November 1878 gjorda underdåniga framställning derom, att till förberörda anslag 3,500 kronor till samlingarnas ökande måtte från reservationsanslaget 9,000 kronor till inlösen af lefvande nordiska konstnärers arbeten öfverflyttas det belopp af 3,000 kronor, hvarmed samma reservationsanslag från och med år 1873 blifvit tillökt i syftning att kunna användas ej blott för lefvande svenska, utan äfven för lefvande norska och danska konstnärer. Såsom skäl härför har anförts, att, så vidt känt vore, icke något motsvarande anslag blifvit anvisadt i Norge eller Danmark till förmån för svenska konstnärer, hvadan det

påräknade ntbytet icke blifvit ömsesidigt. Till följd af den begränsning, som vore utstakad för begge de anförda inköpsanslagen, kunde Museinämnden under nu varande förhållanden icke genom köp förvärfva något konstverk af en lefvande fransk, tysk, italiensk eller annan främmande konstnär, äfven om gynsam tillfälle dertill yppades. På grund af dessa och i öfrigt andragna skäl har Museinämnden hemställt, huruvida icke Eders Kongl. Maj:t kunde tackas vidtagna sådan ändring i gällande bestämmelser, att af omförmälda reservationsanslag den ursprungliga summan 6,000 kronor till inköp af lefvande svenska konstnärers arbeten finge bibehållas och i föreskrifven ordning användas, men den återstående tredjedelen, eller 3,000 kronor, derifrån afskiljas och ställas till disposition af Nationalmusei nämnd för att användas *till inlösen af norska och främmande konstnärers alster*, utan att sådana, på sätt nu egde rum, skulle behöfva vid en årligen utlyst täflan hembjudas.

Intendenten vid Nationalmuseum, hvilken i sitt yttrande öfver Löneregleringskomiténs förslag vidrört jemväl de anslagsposter i musei stat, som icke varit föremål för Komiténs utredning, har i afseende på dessa poster ansett sig icke böra nu ifrågasätta annan förhöjning, än att det ringa anslaget 100 kronor till boksamlingen måtte höjas till 500 kronor.

Då den organisation af styrelsen och förvaltningen för Nationalmusei konstafdelning, som Löneregleringskomitéen sålunda föreslagit och Museinämnden med stöd af vunnen erfarenhet kunnat biträda, i allt hufvudsakligt öfverensstämmer med de grundsatser, hvilka uttalades redan i den af Kongl. Maj:t år 1868 framlagda proposition i samma angelägenhet; då vidare hela denna fosterländska bildningsanstalt sedan berörda tid så betydligt utvecklat sig och tillväxt, utan att dock Komitéen ansett sig böra föreslå någon egentlig tillökning i de vid konstafdelningen erforderliga och redan anstälde tjenstemännens antal; så tvekar jag icke att i underdånighet tillstyrka, det Eders Kongl. Maj:t tacktes, med blott några smärre afvikelser, godkänna detta organisationsförslag, hvarigenom arbetskrafterna skola kunna på ett ändamålsenligare sätt fördelas och anordnas samt ledningen af hithörande arbeten, såsom äfven eger rum vid andra museer af jemförlig omfattning, anförtras åt en intendent, hvilken odeladt kan egna sina krafter åt detta lika vidsträckta som ansvarsfulla värf. Emellertid delar jag Museinämndens åsigt, att sekreteraregöromålen icke ovillkorligt böra förenas med den ena amanuensbefattningen, hvars innehafvare skulle sättas i en högre lönegrad, utan med större fördel kunna uppdragas åt den af de ordinarie eller extra amanuenserne, hvilken finnes dertill lämpligast, och mot ett årligt arvode, som skäligen torde kunna bestämmas till 800 kronor. Lika med nämnden anser jag ock, att den vid museibyggnaden och för samlingarnes bevakning nödiga betjening, hvars antal skulle förblifva detsamma som förut, icke bör anställas med fasta platser eller aflöning, delad i fast lön och

tjenstgöringspenningar, utan mot arfvoden. Skulle bland denna betjening någon efter långvarig och väl vitsordad tjenstgöring anses böra komma i åtnjutande af pensionsförmån, torde kunna förväntas, att Riksdagen efter pröfning i hvarje särskildt fall sådan beviljar. Vidare anser jag aflöningen för förste vaktmästaren och portvakten, hvilken städse bör hafva fri bostad i museibyggnaden, kunna skäligen bestämmas till 950 kronor.

Att det i staten nu uppförda anslag 3,500 kronor till samlingarnas ökande är för sitt ändamål otillräckligt synes mig vara ovedersägligt; men utan att derföre ifrågasätta någon direkt förhöjning i detta fall tillstyrker jag i underdånighet såsom en lämplig åtgärd, att, på sätt Museinämnden föreslagit, till nämnda anslagspost måtte öfverflyttas ett belopp af 3,000 kronor från det under Nationalmusei stat uppförda reservationsanslaget 9,000 kronor till inlösen af lefvande svenska, norska och danska konstnärers arbeten, dock under bestämmelse att det sålunda öfverflyttade beloppet skall efter Museinämndens disposition användas företrädesvis till inlösen af lefvande norska eller främmande konstnärers arbeten. Hvad slutligen beträffar anslaget till boksamlingen, hvilket hufvudsakligen måste afses för anskaffande af lexikaliska verk, specialarbeten inom konsthistoria och konstindustriefacket samt vigtigare tidskriftslitteratur, hemställer jag, att detsamma måtte förhöjas från 100 till 300 kronor.

Med iakttagande af hvad sålunda blifvit föreslaget, dervid tillika må erinras, att en del af intendents tjenstgöringspenningar vore att anse såsom godtgörelse för de embetsresor, hvilka han ärligen måste företaga till flera af de kongl. lustslotten i och för tillsynen öfver statens der förvarade konstsamlingar, skulle den nya staten för Nationalmuseum blifva följande:

	Lön		Tjenstgöringspenningar		Summa	
Intendenten	4,500	—	2,000	—	6,500	
1 konservator	—	—	—	—	1,200	
1 amanuens	1,800	—	1,200	—	3,000	Efter fem år kan lönen höjas med 500 kr. och efter tio år med ytterligare 500 kronor.
1 d:o	1,800	—	1,200	—	3,000	
Till sekreteraregöromålens bestridande						
de ..... kr. 800:—						
» kamereraregöromålens d:o » 400:—	—	—	—	—	1,200	
» vikariatsersättning och arfvoden åt extra ordinarie tjenstemän					1,750	
1 förste vaktmästare tillika portvakt, jente fri bostad och ved ... arfvode	—	—	—	—	950	

	Lön	Tjenstgöringspenningar	Summa
1 vaktmästare tillika gårdsdräng, jemte fri bostad och ved ..... arfvode	— — —	— — —	800 —
1 öfvereldare vid nationalmuseibyggnaden, jemte fri bostad och ved, arfvode	— — —	— — —	750 —
2 eldare à 500 ..... d:o	— — —	— — —	1,000 —
Vaktbetjening för konstsamlingarnas bevakning vid de offentliga förevisningarna	— — —	— — —	5,600 —
Till konstsamlingarnas ökande, reservationsanslag	— — —	— — —	6,500 —
deraf 3,000 kronor böra användas företrädesvis till inköp af lefvande norska eller främmande konstnärers arbeten;			
Till samlingarnes vård och underhåll, reservationsanslag	— — —	— — —	1,500 —
Till boksamlingen, d:o	— — —	— — —	300 —
Till underhåll af golf, fönster och förevisningsmateriel samt för renhållning	— — —	— — —	2,700 —
Till brännmaterial m. m.	— — —	— — —	5,000 —
Så kr.	— — —	— — —	41,750 —
Till inlösen af lefvande svenska konstnärers arbeten, reservationsanslag	— — —	— — —	6,000 —
Summa kr.	— — —	— — —	47,750 —

Nationalmusei nuvarande ordinarie stat uppgår, såsom ofvan är anfördt, till 36,300 kronor, hvadan alltså tillökningen skulle blifva 11,450 kronor; men då anslaget till dyrtidstillägg åt musei tjenstemän, 1,100 kronor, samtidigt skulle försvinna, blefve den verkliga tillökningen i statsutgift, oberäknadt ålderstilläggen, 10,350 kronor.

I afseende på villkoren för åtnjutande af aflöning enligt den nya staten hemställer jag, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med Löneregleringskomitén:

att embets- eller tjänsteman skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jemkning i åligganden, som vid en möjligen inträdande förändrad organisation af Nationalmuseum eller eljest kan varda stadgad;

att med intendents- eller amanuensbefattning i Nationalmusei konstafdelning icke må förenas annan tjänst å rikets, riksdagens eller kommuns stat, ej heller annan tjänstebefattning, med mindre den finnes icke vara hinderlig för fullgörande af tjänstgöringen i konstafdelningen; dock att amanuens, som vid den nya löneregleringens inträdande redan innehar tjänst utom konstafdelningen, må densamma bibehålla, så länge den icke är för tjänstgöringen i konstafdelningen hinderlig;

att de med hvarje befattning förenade tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid tjänstens innehafvare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men skola för den tid han eljest varit från tjänstgöring befriad utgå till den, som tjänsten förrättat;

att den, som af sjukdom hindras att sin tjänst förrätta, eger uppbära hela lönen; men att den, som eljest undfår ledighet för svag helsas vårdande, enskilda angelägenheter eller särskilda uppdrag, kan förpligtas att under ledigheten utöfver sina tjänstgöringspenningar afstå så mycket af lönen, som för tjänstens förrättande erfordras eller eljest pröfvas skäligt;

att vid sjukdomsförfall, eller när det erfordras för beredande af semester, tjänsteman af lägre grad skall vara skyldig att, om han förordnas till högre befattning inom konstafdelningen, densamma mot åtnjutande i förstnämnda fall af de för befattningen anslagna tjänstgöringspenningar, men eljest af deremot svarande belopp i stället för egna tjänstgöringspenningar, bestrida, dock ej längre än tre månader under ett år;

att, der förhöjning af lönen efter viss tids fortsatt innehafvande af tjänst i samma lönegrad anses böra medgifvas, tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under vilkor, att innehafvaren mera än fyra år af denna tid sjelf bestridt sin egen eller, på grund af förordnande, annan statens tjänst, dock att härvid icke må föras honom till last den tid han åtnjutit semester, och för andra förhöjningen efter ytterligare fem år, på samma vilkor; under iakttagande, hvad såväl den ena som den andra förhöjningen angår, deraf att den högre aflöningen ej får tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst efter det den stadgade tjänsteåldern blifvit uppnådd; börande löntagaren dervid tillgodoräknas den tid, som före den nya statens utfärdande förflutit från hans tillträde till tjänsten;

att intendent eller amanuens skall, då han uppnått 65 lefnadsår och minst 35 tjänstår, vara förpligtad att med oafkortad lön såsom pension å allmänna indragningsstaten från tjänsten afgå, Kongl. Maj:t dock obetaget att låta med afskedet anstå, derest och så länge den pensionsberättigade pröfvas kunna i tjänsten

på ett tillfredsställande sätt gagna det allmänna och kan finnas villig att i densamma kvarstå; samt

att semester må åtnjutas af embets- och tjenstemännen under en och en half månad årligen.

På grund af hvad jag nu anført, tillstyrker jag i underdånighet, det Eders Kongl. Maj:t behagade föreslå Riksdagen att, med godkännande af ofvan upptagna aflönings- och utgiftsstat för Nationalmuseum med nyss berörda för åtnjutande af de nya lönerna föreslagna villkor, för statens tillämpning bevilja en förhöjning i Nationalmusei ordinarie anslag med 11,450 kronor.

I sammanhang härmed bör jag ock anmäla, att nuvarande Intendenten vid Nationalmusei konstafdelning, Professoren m. m. Johan Christofer Boklund, hvilken enligt särskilda förordnanden uppehållit den s. k. kamererare- eller intendentsbefattningen vid f. d. kongl. museum, dels från den 9 Maj 1861 till den 31 Oktober samma år och dels från den 1 Maj 1862 till den 28 December 1866, då han erhöll nådig fullmakt att vara intendent vid Nationalmusei konstafdelning, i hvilken egenskap han från och med år 1869 åtnjutit den för samma befattning i staten upptagna aflöning af 2,500 kronor, uti en till Eders Kongl. Maj:t ingifven skrift i underdånighet förklarar, att han ansåge sig icke kunna, såsom hittills, med sina öfriga befattningar förena intendentssysslan vid Nationalmusei konstafdelning, om denna syssla utvidgades med nya och förändrade åligganden jemlikt Löneregleringskomiténs förslag. För den händelse detta förslag skulle varda genomfördt, har Intendenten Boklund i underdånighet anhållit, att jemväl framdeles varda bibehållen vid de löneförmåner, hvilka han jemlikt förenämnda fullmakt af år 1866 eger tillgodonjuta, hvaremedertid han anmält sig vilja emottaga den uti den nya organisationen för konstafdelningen föreslagna konservatorsbefattningen, derest Eders Kongl. Maj:t skulle täckas densamma åt honom uppdraga.

Med anledning häraf hemställer jag i underdånighet, det Eders Kongl. Maj:t behagade föreslå Riksdagen, att nuvarande Intendenten vid Nationalmusei konstafdelning Johan Christofer Boklund må från och med den dag, då den nya aflöningsstaten för Nationalmuseum varder tillämpad, så länge han förrättar konservatorstjensten, ega att, utöfver det för denna tjenst bestämda arvode, på allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt belopp af 1,300 kronor.

2:o.

Hos Eders Kongl. Maj:t har Kontraktsprosten i Gullbergs och Bobergs kontrakt af Östergötlands län Johan Fredrik Grewell i underdånighet anhållit att komma i åtnjutande af s. k. prostetunna för Stjernorps till Vreta klosters pastorat

Ang. prostetunna för Stjernorps församling.

hörande annexförsamling. Öfver denna ansökning hafva, efter inhemtande af ytt-
randen från Kronofogden och Häradsskrifvaren i orten samt Domkapitlet i Linkö-
ping och Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länet, Kammarkollegium och
Statskontoret afgifvit infordradt underdånigt utlåtande och dervid vitsordat, att för
Stjernorps församling, hvilken, efter att förut hafva utgjort ett kapell- eller kyrko-
lag af Vreta klosters församling, genom kongl. brefvet den 13 December 1810
förklarats skola utgöra annex eller sacellani till densamma, någon prostetunna
hittills icke funnits anslagen. På grund häraf och då, jemlikt 24 § af kongl.
resolutionen och förklaringen på presterskapets besvär den 10 Mars 1719 och
presterns privilegier den 16 Oktober 1723, kontraktsprostarna äro berättigade
att, såsom godtgörelse för de embetet vidhängande hvarjehanda besvär, årligen oaf-
kortadt åtnjuta en tunna spanmål af hvarje tillydande församlings kyrkoherberge,
hafva Kammarkollegium och Statskontoret tillstyrkt, att Eders Kongl. Maj:t täcktes
till Riksdagen aflåta nådig framställning derom, att ett årligt anslag af tolf
kronor 62 öre, utgörande enligt kongl. förordningen den 23 Juli 1869 värdet å
en tunna spanmål, $\frac{1}{3}$ råg och $\frac{2}{3}$ korn, eller de sädesslag, hvaraf ortens krono-
tionde består, måtte såsom lösen för prostetunna för Stjernorps församling anvisas.

I enlighet härmed hemställer jag i underdånighet, att Eders Kongl. Maj:t
täcktes föreslå Riksdagen, att till kontraktsprosten i Gullbergs och Bobergs kontrakt
må såsom ersättning för prostetunna för Stjernorps församling utgå 12 kronor
62 öre årligen, hvilken ersättning finge å anslaget till kleresistaten uppföras i
öfverensstämmelse med Eders Kongl. Maj:ts beslut den 31 December 1879 med
ett jemnadtt belopp af 13 kronor.

3:o.

Ang. lärarens vid
allmänna läro-
verken uppflytt-
ning i högre
lönegrad.

Inom Ecklesiastikdepartementet har beräkning blifvit uppgjord å de belopp,
som för hvarje å stat uppförd lärarebeställning vid de allmänna läroverken, hvars
innehafvare är till uppflyttning i högre lönegrad berättigad, böra enligt de för
sådan uppflyttning fastställda grunder från och med år 1881 utgå utöfver de för
innevarande år anvisade lönemedel. Af skäl, som vid föregående statsreglerings-
propositioner anförts, kan denna beräkning endast vara approximativ; men af den-
samma framgår, att, efter afdrag af de besparingar, som genom äldre lärarens af-
gång kunna antagas uppkomma, det belopp, som utöfver det nu utgående läro-
verksanslaget kommer att för ifrågavarande behof erfordras, ej kan upptagas lägre
än 48,000 kronor. Jag får därför i underdånighet tillstyrka, att Eders Kongl.
Maj:t täcktes för ofvanberörda ändamål af Riksdagen äska en tillökning till belopp
af 48,000 kronor i anslaget till de allmänna läroverken, beräknadt enligt Eders
Kongl. Maj:ts beslut den 31 December 1879.

4:o.

Hos Eders Kongl. Maj:t har Domkapitlet i Hernösand, med förmälan att den embetsjord, som varit anslagen åt rektor och äldste kollega vid allmänna läroverket i Sundsvall och hvaraf årliga afkomsten uti den för läroverket gällande stat upptagits i penningevärde, för rektor till 25 kronor och för kollegan till 20 kronor, numera blifvit till staden indragen, — en åtgärd, som syntes Domkapitlet vara med lag och rätt öfverensstämmande, — underdånigst hemställt om sådan ändring i läroverkets stat, att nämnde lärare bekomme ersättning för den genom embetsjordens indragning förorsakade minskning i deras löneförmåner.

Ang. lönefyllnad åt rektor och äldste kollega vil allmänna läroverket i Sundsvall.

Af den utredning i ämnet, Stadsfullmäktige uti sin till Domkapitlet afgifna förklaring lemnat, inhemtas:

att, enligt de för staden Sundsvall den 15 April 1624 utfärdade privilegier, för beredande af »utrymme och mulbete» till staden upplåtits tre »fullgårdz Hemman» och ett »ödesgodz», med föreskrift, att de upplåtna lägenheterna icke finge användas och häfdas »till någre personers privat nytto», utan skulle brukas till stadens »gemena bästa och förkofring», så att de, som ville nyttja desamma, hade att derför årligen gifva »viss lego i penningar»;

att sådant oaktadt den odlade stadsjorden blifvit fördelad i en mängd till arealen lika s. k. kronolotter, af hvilka en del upplåtits åt stadens embets- och tjenstemän, under det de öfriga turvis begagnats af stadens borgare utan afgift till stadskassan;

att Magistraten, efter samråd med borgerskapets äldste, genom beslut den 16 Maj 1810, till upphjelpande af det otillfredsställande skick, hvari stadens pedagogi sedan längre tid tillbaka befunnit sig och hvilket i väsentlig mån ansetts bero på lärarnes knappa lönevilkor, till dåvarande »skolmästaren» upplåtit en kronolott, med rätt för honom att, under sin tjenstetid, densamma »såsom sin embetslott» begagna;

att antagligt vore, ehuru bestämd upplysning derom saknades, att, sedan vid pedagogien anstälts, jemte rektor, en kollega eller s. k. hörare, jemväl denne af samma anledning som rektor fått åt sig till nyttjande upplåten en kronolott;

samt att, då de förste innehafvarnes efterträdare icke i afseende på öfriga löneförmåner varit bättre lottade än sina företrädare, de, hvar efter annan, fortfarande tillåtits njuta afkomsten af berörde kronolotter.

Då emellertid staden enligt det åberopade privilegii-brevet och sakförhållandets egen natur icke egde rätt att afhända sig sin kronojord eller någon del deraf, samt dertill komme att genom stadens allmänna Rådstugas af Kongl. Maj:t den 28 Februari 1862 fastställda beslut föreskrifvits, att stadsjord främdeles icke finge, under namn af kronolott, till borgerskapet upplåtas utan skulle, i mån af dåvarande innehafvarnes afgång för stadens räkning utarrenderas och afkomsten ingå till stadens allmänna kassa, har staden, då nuvarande rektor och äldste kollega nästan

samtidigt tillträdde sina löneförmåner, funnit sig förhindrad att bibehålla dem vid deras företrädares embetsjordar, utan att staden därför ansett sig skyldig lemna någon ersättning för den minskning i löneförmåner, som ifrågavarande lärare sålunda fått vidkännas.

Riktigheten af stadsfullmäktiges ofvan anförda uppgifter har vitsordats ej mindre af läroverkets rektor, än ock af stadens Magistrat, som derjemte för egen del till stöd för ifrågakomna åtgärden erinrat, att, sedan stadens röstberättigade invånare, vid uppgörande af ny aflöningsstat för stadens tjenstemän, beslutit att de åt tjenstemännen i och för deras tjenstebefattningar anslagne löningsjordar skulle, vid dåvarande innehafvarnes afgång, till staden återgå och för dess gemensamma bästa utarrenderas, så har samma aflöningsstat, på tillstyrkan af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länet, blifvit genom nådigt bref den 11 Juni 1862 till efterrättelse faststald.

Uti infordradt underdånigt utlåtande i ärendet har Statskontoret anført, att enär upplåtelsen af ifrågavarande jord skett under en tid, då andra bestämmelser rörande lärares aflöning voro gällande, men statsverket numera i allmänhet åtagit sig att bestrida lärarnes vid de allmänna läroverken aflöning, emot skyldighet för vederbörande kommuner att anskaffa lokaler för läroverken jemte boställsrum för rektorerna, samt vid sådant förhållande giltig anledning saknades att tillförbinda Sundsvalls stad att till berörda tvänne lärares aflöning lemna särskildt bidrag, vare sig in natura genom jordens fortsatta upplåtande eller i kontant ersättning för afkomsten deraf, Statskontoret, jemväl med hänsyn till Kongl. Maj:ts förut fattade beslut i åtskilliga likartade frågor, ansåge sig böra tillstyrka, det Eders Kongl. Maj:t täcktes till Riksdagen aflåta nådig proposition om uppförande å åttonde hufvudtitelns anslag för allmänna läroverken af de belopp å tillhopa 45 kronor, hvarmed afkomsten af ifrågavarande jord funnes upptagen i staten för Sundsvalls allmänna läroverk.

På grund af hvad nu blifvit anfördt och då äfven tillförne i likartade fall ersättning af statsmedel tillagts vederbörande, bland andra rektor vid Gefle allmänna läroverk enligt Riksdagens skrifvelse den 13 Maj 1869, får jag i underdånighet tillstyrka, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att såsom lönefynad åt rektor och äldste kollega vid allmänna läroverket i Sundsvall, i stället för afkomsten af berörda jord, å allmänna läroverkens stat må uppföras ett anslag af 45 kronor.

5:o.

Ang. lärares vid
det högre lära-
rinnese seminariet
uppflyttning i
högre lönegrad.

Den rätt till uppflyttning i högre lönegrad, som är tillförsäkrad lärarne vid det högre lärarinneseminariet, kommer, enligt gjord beräkning, att med år 1881 föranleda en ökad utgift af 2,000 kronor utöfver det nu för ändamålet utgående

belopp. Jag hemställer därför, att i nådig proposition till Riksdagen måtte äskas förhöjning i anslaget till det högre lärarinneseminariet med nyssnämnda belopp, 2,000 kronor.

6:o.

För den uppflyttning i högre lönegrad, som tillkommer vid folkskolelärare-^{Ang. lärares vid folkskolelärareseminarierna uppflyttning i högre lönegrad.} seminarierna anstälde rektorer, adjunkter och teckningslärare, erfordras, enligt en inom Ecklesiastikdepartementets afdelning för folkskoleärenden verkställd beräkning, från och med år 1881 ett belopp af 5,000 kronor utöfver hvad förut blifvit för detta ändamål anslaget; och får jag med anledning häraf i underdånighet hemställa, att Eders Kongl. Maj:t täcktes till Riksdagen göra framställning derom, att för lärares vid folkskolelärareseminarierna uppflyttning i högre lönegrad enligt gällande grunder anslaget till dessa seminarier måtte ökas med omförmälda belopp, 5,000 kronor.

7:o.

I sammanhang med hospitalsöfverstyrelsens år 1876 beslutade öfverflyttning till Sundhetskollegiet blef å detta embetsverks stat uppfördt ett anslag af 1,000 kronor för år räknadt, såsom arfvode för verkställandet af erforderlig revision utaf hospitalens räkenskaper. Samma år den 14 Juni afgaf emellertid den i nåder tillförordnade löner regleringskomitén underdånigt betänkande, innefattande förslag till Sundhetskollegiets ombildning med benämning af Medicinalstyrelse, hvarvid i fråga om berörda räkenskapsrevision komitén, som då ansåg sådan revision i allmänhet icke böra åläggas de centrala förvaltningsverken, utan uteslutande tillhöra revisionsdepartementet i Kammarrätten, föreslog, att Medicinalstyrelsens skyldighet i afseende på granskningen af hospitalens räkenskaper måtte inskränkas till den för hufvudbokens upprättande behöfliga, men revisionen i öfrigt fullgöras af dertill utaf Kammarrätten utsedd tjänsteman.^{Ang. revision af hospitalens räkenskaper.}

Sedan Eders Kongl. Maj:t, med hufvudsakligt godkännande af omförmälda regleringsförslag, vid 1877 års riksdag äskat och Riksdagen jemväl beviljat nödiga medel för genomförande af Sundhetskollegiets ombildning, dervid, under förutsättning att revisionen af hospitalsräkenskaperna skulle i öfverensstämmelse med komiténs förslag skiljas från Medicinalstyrelsens befattning, något för bekostande af detta revisionsarbete afsedt anslag icke upptagits i staten för det nya embetsverket, som erhöi nådig instruktion den 2 November 1877, så hafva, med anledning af hvad löner regleringskomitén i afseende på sättet för räkenskapsrevisionen anfört, ej mindre Kammarrätten än äfven Medicinalstyrelsen, den sistnämnda i skrifvelse den 28 Februari 1879, inkommit med infordrade underdåniga utlåtanden.

Af dessa utlåtanden synes framgå, att genomförandet af löneregleringskomiténs förslag angående omförmälda revision skulle möta betydliga, särskildt af Kammarrätten anmärkta svårigheter, beroende såväl på de ifrågavarande räkenskapernas beskaffenhet, som på den stadgade ordningen för vederbörande tjänstemäns arbete inom nyssnämnda embetsverk.

Medicinalstyrelsen har i detta ärende yttrat, bland annat, att då styrelsen enligt dess instruktion nu mera är öfverstyrelse för hospitalen och skyldig att tillse, att de till dess disposition ställda anslagen till hospitalens underhåll och byggande af nya hospital i föreskrifven ordning förvaltas och redovisas, följde deraf, att de särskilda hospitalens räkenskaper för hvarje år måste till Medicinalstyrelsen aflemnas för att der sammandragas till ett för dem alla gemensamt bokslut, innefattande öfverstyrelsens redovisning för nämnda anslag, så vidt de blifvit af styrelsen lyftade. Bokslutet åter förutsatte en förberedande granskning af de inkomna redogörelserna; och ju fullständigare denna granskning vore, desto säkrare skulle bokslutet framstå. Det syntes derför vara ändamålsenligast, såsom äfven ledande till besparing i tid och arbete, att berörda, sålunda började räkenskapsgranskning af samme person fortsattes och gjordes fullt uttömmande, så att räkenskapen derefter icke behöfde underkastas någon vidare detaljgranskning. Vore denna synpunkt för bedömandet af förevarande ärende riktig, och borde i enlighet härmed den ifrågavarande revisionen verkställas inom Medicinalstyrelsen af der anställd tjänsteman, så syntes ock samma styrelse böra underkastas skyldighet att i första hand pröfva dervid uppkommande anmärkningar, helst dessa antagligen i de flesta fall afsåge tillämpningen af föreskrifter, hvilka väsentligen utgått från öfverstyrelsen för hospitalen. Ej heller borde förbises att handläggningen af berörda anmärkningsmål vore egnad att sätta öfverstyrelsen i tillfälle att i första hand erhålla kännedom af och således skyndsammare beifra eller söka rättelse i missbruk eller andra oordningar, som genom anmärkningarna kunde hos underlydande förvaltningsmyndigheter uppdagas.

Hufvudsakligen af dessa skäl har Medicinalstyrelsen, lika med Kammarrätten, i underdånighet tillstyrkt, att revisionen af hospitalens räkenskaper hädanefter, såsom hittills, om ock blott provisoriskt, egt rum, må inom Medicinalstyrelsen af dertill utaf styrelsen antagen person verkställas; hvarjemte styrelsen under erinran derom, att hospitalsräkenskaperna nu mera efter öppnandet af det nya hospitalet i Lund erhållit en icke obetydlig tillökning, hemställt, det Eders Kongl. Maj:t måtte tackas till Medicinalstyrelsens förfogande bereda ett anslagsbelopp af 1,200 kronor för år räknadt, att för ändamålet användas.

Hvad sålunda blifvit anfördt står i full öfverensstämmelse med den vid Kammarrättens under år 1879 verkställda reglering iakttagna grundsats, till hvilken löneregleringskomitén under sitt fortsatta arbete öfvergått, att i allmänhet den inom de centrala embetsverken hittills förekommande revision bör hos dem bibehållas, i

följd hvaraf någon förstärkning af Kammarrättens arbetskrafter för att sätta detta embetsverk i stånd att öfvertaga nämnda revisionsarbete ej blifvit ifrågasatt. Jag hemställer därför i underdånighet, det Eders Kongl. Maj:t täcktes hos Riksdagen göra framställning derom att det årliga anslaget till Medicinalstyrelsen må varda förhöjdt med 1,200 kronor, att användas till arfvode för revision af hospitalens räkenskaper.

8:o.

Genom kongl. bref af den 2 November 1836 förordnades, att de årliga tomtören eller hyresmedel, som inflöte för de hospitalet i Visby då tillhöriga tomter i nämnda stad, skulle af hospitalsdirektionen användas till bekostande af underhåll och vård af kyrkoruinerna derstädes; och i kongl. bref den 27 Februari 1863 meddelades föreskrift, bland annat, derom att närmaste värden om den staden Visby omgifvande ringmuren skulle, i likhet med hvad om kyrkoruinerna stadgats, tillhöra hospitalsdirektionen samt öfverinseendet öfver så väl ringmuren som kyrkoruinerna Vitterhets-, Historie- och Antiquitetsakademien, — att den af ofvanberörda hyresmedel bildade ruinkassan, af hvilken framtida kostnader äfven för ringmurens underhåll borde bestridas, skulle skiljas från hospitalsfonden och ställas under öfverinseende af bemälda akademi, dit för den skull årsräkningen för behörig granskning borde af hospitalsdirektionen insändas, — samt att, derest jemväl framdeles, på sätt förut egt rum, anställande af särskild inspektör öfver ruinerna ansåges behöfligt, lämplig person dertill finge af akademien utses.

Ang. värden om
Visby ruiner.

Efter det fråga blifvit väckt om utbyte af hospitalstomterna mot annan utom staden belägen jord, har Eders Kongl. Maj:t den 6 November 1874 bifallit att vissa föreslagna tomter, värderade till 7,375 kronor, finge upplåtas till Visby stad, som i vederlag därför skulle till hospitalet afträda och med full eganderätt öfverlåta vissa stadsjordar, tillsamman uppskattade till enahanda belopp; i sammanhang hvarmed Eders Kongl. Maj:t förklarar sig vilja framdeles, på skeende anmälan, meddela beslut angående fördelning mellan Visby hospital och ruinkassan af den inkomst, som komme att inflyta af de stadsjordar, hvilka öfverlätas till hospitalet.

Sedan vidare, jemlikt Eders Kongl. Maj:ts beslut den 12 Maj 1876, hospitalens fastigheter och öfriga tillgångar (med vissa undantag) blifvit indragna till statsverket, är det omförmälda bytet numera verkställt så, att kronan, såsom innehafvare af Visby hospitals rätt, från och med år 1879 öfvertagit de i nämnda brefvet den 6 November 1874 bestämda stadsjordarna samt Visby stad de i vederlag därför lemnade tomterna derstädes.

Uti den, enligt hvad nyss förmäls, af Eders Kongl. Maj:t ännu icke pröfvade frågan om fördelningen af inkomsterna från ifrågavarande stadsjordar har Vitterhets-, Historie- och Antiquitetsakademien den 17 December 1878 afgifvit

underdånigt utlåtande och dervid anført, att de af hospitalstomterna i Visby influtna inkomster utgjorts dels af de till underhållande och vård af Visby stads ruiner anslagna tomtören eller hyresmedel, som årligen erlagts af tomternas innehafvare, och dels af så kallade infästeavgifter, hvilka af hvarje ny tomtinnehafvare vid tillträdet utbetalts med ett belopp motsvarande två års tomthyra och hvilka senare avgifter ingått till hospitalets egen kassa; att, enligt de till akademien insända räkenskaperna, tomthyrorna under åren 1863—1877 uppgått till ett sammanräknadt belopp af 3.490 kronor 60 öre, således i medeltal för hvarje år till 232 kronor 70 öre; att infästeavgifterna, enligt inhemtad upplysning från hospitaldirektionen, uppgått under åren 1850—1876 till 723 kronor 30 öre, således i medeltal för hvarje år till 26 kronor 79 öre; samt att, då årliga inkomsten af stadsjordarna uti det år 1874 godkända bytesförslaget beräknats till 350 kronor 75 öre, här således syntes vara att förvänta någon tillökning, som för ruinkassan vore af desto större vikt, då utgifterna för ruinernas vård torde blifva större i den mån dessa komme att frigöras från angränsande byggnader; och har akademien i underdånighet hemställt att, för beredande af mera enkelhet i kassornas räkenskaper, inkomsten från stadsjordarna måtte så fördelas, att såsom ersättning för de till hospitalskassan förut ingångna infästeavgifterna skulle aflemnas 30 kronor och hvad derutöfver inflöte tillfalla ruinkassan, att på sätt hittills varit föreskrifvet förvaltas och redovisas.

Hospitaldirektionen i Visby, som lemnats tillfälle att i ärendet sig yttra, har dervid meddelat, bland annat, att tomtörena för de numera till staden öfverlättna tomterna år 1878 utgjort 234 kronor 51 öre och för de ej bortbytta tomterna 52 kronor 60 öre samt att för tre af de omförmälda stadsjordslägenheterna 1879 års arrendeinkomst uppginge till 350 kronor 1 öre och att den fjerdde lägenheten dittills afkastat 42 kronor 55 öre årligen, hvarjemte för en af lägenheterna under nyssnämnda år bekommit ett städjebelopp af 160 kronor.

Härefter hafva Kammarkollegium och Statskontoret i gemensamt underdånigt utlåtande förmält, hurusom det väl skulle för ruinkassan vara mest fördelaktigt, om densamma finge, efter afdrag af ett infästeavgifterna motsvarande årligt belopp, framgent uppbära den af ifrågavarande lägenheter inflytande afkomsten, hvilken kunde antagas småningom stiga och således kunna bereda nämnda kassa förökade tillgångar. Bland dessa lägenheter vore emellertid endast en af den beskaffenhet, att inkomst deraf kunde för någon längre framtid påräknas, hvaremot de öfriga tillhörde sådane mindre kronans lägenheter, som jeunlikt kongl. brefven den 29 Maj 1874 och den 6 Juni 1879 skola å auktion försäljas. Vid sådant förhållande och då styrelsen för Visby hospital icke vidare syntes böra med förvaltningen af ifrågavarande medel taga befattning, hafva Kammarkollegium och Statskontoret underdånigst hemställt dels om nådigt förordnande att ruinkassan skall till förvaltning och redovisning af Vitterhets-, Historie- och Antiqvitetssakademien öfverlemnas, dels

att Eders Kongl. Maj:t måtte till Riksdagen aflåta nådig proposition om uppförande under bemälda akademis anslag å riksstatens åttonde hufvudtitel af ersättning för ifrågavarande arrenden och tomtafgifter med ett samma inkomsters nuvarande belopp i jemnadt tal motsvarande anslag af 450 kronor årligen.

I sammanhang med förevarande fråga anhåller jag att få till Eders Kongl. Maj:ts pröfning anmäla en inkommen underdånig framställning från Oskar Rosman, J. Kahl med flere ledamöter i sällskapet Gotlands fornvänner, hvilka, under åberopande deraf att 1865—1866 års riksdag, som beviljat ett extra anslag till ödekyrkornas vård, förklarar sig anse dessa fornlemningar vara att räkna bland de i konsthistoriskt hänseende märkligaste inom de nordiska länderna, på grund hvaraf staten icke borde undandraga sig att tillse, det dessa ruiner, i den mån sådant utan allt för stora uppoffringar kunde ske, åt efterverlden bevarades, anhållit att, för den händelse 1879 års riksdagsbeslut angående försäljning af vissa kronan tillhöriga, under Kammarkollegii vård ställda och för statsverkets räkning utarrenderade hemman och lägenheter vore tillämpligt på de 57 inom Gotlands län befintliga för detta hospitalslägenheter, som enligt nådiga brefvet den 12 Maj 1876 blifvit till statsverket indragne, Eders Kongl. Maj:t ville taga i nådigt öfvervägande, om och i hvad mån köpeskillingarne för berörda fastigheter icke borde disponeras för att åt efterverlden bevara hvad som ännu kunde och borde räddas af de märkligare ödekyrkorna i Visby, eller ock, om hinder därför skulle möta, att Eders Kongl. Maj:t måtte till Riksdagen göra framställning i syfte att i allt fall ändamålet med 1865—1866 års Riksdags beslut i nyss nämnda hänseende kunde vinnas.

Jemväl i sistberörda ämne har, efter nådig remiss, Vitterhets-, Historie- och Antiquitets-akademien afgifvit underdånigt yttrande och deri, enär den genom nådiga brefvet den 2 November 1836 för ruinernas vård anvisade årliga inkomst af hyrorna för de inom Visby stad belägna hospitalstomterna till belopp af omkring 230 kronor årligen varit för ändamålet otillräcklig, hemställt om icke Eders Kongl. Maj:t måtte tackas, på det sätt Eders Kongl. Maj:t funne mest lämpligt, bereda anvisande af ett rikligt anslag att för ifrågavarande ändamål användas.

Af en jemförelse mellan beloppet af de medel, hvilka före det omförmälda bytet tillfallit ruinkassan, samt afkastningen af de mot en del stadstomter utbytte stadsjordarne tillika med återstående tomtöresmedel, enligt de meddelade uppgifterne, framgår — såsom redan Vitterhets-, Historie- och Antiquitets-akademien anmärkt — att, med tillämpning af den förut stadgade fördelningsgrunden, för ruinkassan vore att påräkna en icke obetydlig förhöjning af de årliga inkomsterna. Till följd häraf och då, så vidt tillgängliga upplysningar gifva vid handen, erfarenheten ännu icke visat, om eller i hvad mån de sålunda förökade tillgångarne, derest de varda ruinkassan tillförsäkrade, må anses otillräckliga till nödiga och ändamålsenliga utgifter för ruinernas vårdande, anser jag mig ej hafva anledning

att för närvarande föreslå någon åtgärd för att, på sätt Gotlands fornvänner ifrågasatt, bereda ruinkassan anslag till väsentligen högre belopp än berörda tillgångar. Men då stadsjordarne redan blifvit till statsverket öfverlemnade och, efter hvad Kammarkollegium och Statskontoret meddelat, tre af dem äro af beskaffenhet att jemlikt Kongl. brefven den 29 Maj 1874 och den 6 Juni 1879 böra för statsverkets räkning försäljas, synes mig frågan om godtgörelse åt ruinkassan lämpligen böra för framtiden lösas på det af Kammarkollegium och Statskontoret föreslagna sätt, hvilket jemväl öfverensstämmer med den af hospitalsstyrelsen i Visby uttalade åsigt, nemligen sålunda att ruinkassan tillägges ett visst årligt anslag, motsvarande beloppet af de arrende- och tomtöresmedel, som enligt den förut följda grunden bort samma kassa tillfalla. Härvid förekommer tillika att, sedan hospitalsstyrelsens i Visby befattning med uppbörden af ifrågavarande inkomster numera upphört, skäl saknas till denna styrelses åläggande att vidare förvalta ruinkassan och dit inflytande medel, hvaremot förvaltningen af denna kassa, — hvars tillgång enligt 1878 års räkenskaper vid samma års slut uppgick till 1,089 kronor 43 öre, deri inberäknade årets först i Januari påföljande år influtna tomtthyror, — lämpligen synes böra uppdragas åt Vitterhets-, Historie- och Antiquitets-akademien, som redan förut har öfverinseendet öfver ruinerna och ruinkassan sig anförtrödt.

På grund häraf hemställer jag i underdånighet att Eders Kongl. Maj:t tacktes *dels* förordna, det ifrågavarande kassa skall till förvaltning och redovisning af Vitterhets-, Historie- och Antiquitets-akademien öfverlemnas, *dels ock* hos Riksdagen göra framställning derom att ett mot tomtören och arrendeavgifter af nämnda fastigheter i jemnadt tal svarande belopp af 450 kronor må varda såsom reservationsanslag från och med år 1881 å riksstatens åttonde hufvudtitel under bemälda akademi uppfördt för att till Visby ruiners vård och underhåll användas.

9:o.

Ang. ålders-
tillägg.

Då för ålderstillägg i öfverensstämmelse med den af mig föreslagna stat för Nationalmuseum, derest denna varder godkänd, det under åttonde hufvudtiteln uppförda förslagsanslag till ålderstillägg kan anlitas utan att behöfva ökas, har jag i detta hänseende nu endast att föreslå, det Eders Kongl. Maj:t tacktes till Riksdagen göra framställning derom att de för beredande af dylik förmån åt Nationalmusei tjenstemän erforderliga belopp må utgå af nyssnämnda anslag.

10:o.

Ang. öfriga
ordinarie
anslag.

I fråga om öfriga ordinarie anslag under åttonde hufvudtiteln har jag — med erinran allenast om den förändrade beräkning af vissa bland dessa anslag,

som jemlikt Eders Kongl. Maj:ts beslut den 31 sistlidne December bör iakttagas vid affattandet af nådiga propositionen till Riksdagen angående statsverkets tillstånd och behof — eljest icke att föreslå annan ändring, än att, för jemnande af hufvudtiteln slutsumma, förslagsanslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m. minskas med 126 kronor 53 öre eller till 21,397 kronor.

11:o.

För beredande af tillfällig löneförbättring åt tjenstemännen vid National-*Ang. tillfällig löneförbättring för Domkapitlens expeditioner.* museum och vid Domkapitlens expeditioner utgå för närvarande särskilda extra anslag, af hvilka det för Nationalmuseum icke vidare skulle blifva behöfligt, derest den aflöningsstat, jag i underdånighet föreslagit för detta verk, varder antagen.

I afseende å Domkapitlens expeditioner har deremot ännu icke kunnat vinnas sådan utredning, att derpå kan grundas ett fullständigt förslag till reglering af lönerne för de vid dessa expeditioner anstälde tjenstemän. Jag får därför i underdånighet hemställa, det Eders Kongl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen att för tillfällig löneförbättring åt Domkapitlens expeditioner jemväl för år 1881 måtte anvisas såsom tillförene 3,716 kronor.

12:o.

Vid föredragningen den 31 sistlidne December af Universitetskanslerns underdåniga framställningar om åtskilliga anslag för universitetens och Karolinska mediko-kirurgiska institutets behof har Eders Kongl. Maj:t befalt, att dessa skulle i nedan nämnde delar å nyo föredragas i sammanhang med förslag till reglering af utgifterna under åttonde hufvudtiteln.

På det att de vid universiteten inrättade seminarier för språkvetenskap, för hvilka under flera föregående år beviljats understöd af statsmedel, må kunna fortsätta sin gagnande verksamhet, får jag, i öfverensstämmelse med hvad Universitetskanslern hemställt, i underdånighet tillstyrka, det Eders Kongl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen att åt dessa anstalter äfven för år 1881 bevilja extra anslag till samma belopp, som hittills årligen anvisats, nemligen till det språkliga seminariet i Upsala 3,000 kronor och till det i Lund 2,950 kronor.

13:o.

Från vederbörande hafva inkommit underdåniga framställningar angående de belopp, som erfordras till fortsättande af universitetsbyggnaderna i Upsala och Lund.

Ang. Universitetsbyggnaderna i Upsala och Lund.

Af det för byggnaden i Upsala vid 1877 års riksdag beviljade anslag, 740,000 kronor, hafva anvisats att utgå under år 1878 150,000 kronor, under 1879 100,000 kronor och under innevarande år 150,000 kronor eller tillsammans 400,000 kronor. Till de arbeten, hvilka enligt den uppgjorda byggnadsplanen borde under år 1881 utföras, har en summa af minst 150,000 kronor beräknats vara erforderlig.

För universitetsbyggnaden i Lund hafva af det därför beviljade anslag, 450,000 kronor, för åren 1878—1880 anvisats tillhopa 300,000 kronor. Då arbetet med ifrågavarande byggnad så långt framskridit, att densamma otvifvelaktigt kan blifva fullbordad under år 1881, hafva så väl det Akademiska konsistoriet som Universitetskanslern anhållit, det Eders Kongl. Maj:t ville hos Riksdagen utverka, att återstoden af anslaget, 150,000 kronor, måtte under sistnämnda år få lyftas.

Den förra af de sålunda begärda anslagssummorna torde icke kunna utan stora olägenheter nedsättas. Att äfven den senare finge under nästa år i sin helhet utgå, vore visserligen önskligt; men under nuvarande förhållanden anser jag mig endast böra tillstyrka nådig proposition om anvisande af samma belopp, som för hvart och ett af de tre föregående åren utgått. Jag hemställer därför, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att för år 1881 anvisa för universitetsbyggnaden i Upsala 150,000 kronor och för den i Lund 100,000 kronor.

14:o.

*Ang. särskilda
astronomiska
observationer
i Lund.*

Vid senaste riksdag beviljades på Eders Kongl. Maj:ts nådiga framställning ett extra anslag af 1,500 kronor för anställande under innevarande år vid astronomiska institutionen i Lund af särskilda observationer, afsedda att främja ett vetenskapligt företag, hvartill åtskilliga observatorier i Europa och Amerika bidroge och hvaruti nämnda institution blifvit uppfordrad att deltaga. Till utförande af dessa observationer beräknades en tid af fem år och en kostnad af 7,500 kronor vara erforderliga. Under återopande af hvad till statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden för den 8 Januari 1879 anförts rörande ifrågavarande vetenskapliga undersökningar, hvilka enligt en af Professorn i astronomi A. Möller afgifven redogörelse påbörjats redan i September månad 1878 och fortgått under större delen af förlidet år, får jag i underdånighet hemställa, det Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att till omförmälda särskilda observationers fortsättande måtte för år 1881 anvisas ett extra anslag af 1,500 kronor.

15:o.

Kanslern för universitetet i Upsala har i underdånigt memorial den 27 sistlidne September anmält och till bifall förordat en af lärarekollegium vid Karolinska medico-kirurgiska institutet gjord framställning om anslag till aflöning åt en amanuens vid institutets gynekologiska klinik. I sådant afseende har anförts, att, sedan genom Kongl. Maj:ts nådiga stadgar för Karolinska institutet af den 26 April 1861 den vid institutet anställde professors i obstetrik undervisningsområde blifvit utvidgadt så till vida att han fått sig ålagdt att undervisa — förutom i förlossningskonsten — äfven i gynekologien, hade institutets lärarekollegium bemödat sig att bringa till stånd en för undervisningen i nämnda vetenskap särskildt afsedd klinik. Detta hade dock mött svårigheter, enär på allmänna barnbörds-huset, som för öfrigt vore afsedt endast för barnsängs kvinnor, utrymme saknades för en särskildt för kvinnosjukdomar i allmänhet afsedd afdelning. För att likväl kunna, om ock i liten skala, åvägabringa en klinisk undervisning i gynekologi, hade för detta ändamål ett rum med åtta sängar å Kongl. Serafimerlazarettet blifvit upplåtet. Denna klinik hade dock visat sig alldeles otillräcklig, ej endast för undervisningens behof, utan äfven med afseende på det stora antal kvinnor, som vid kliniken sökte hjälp och vård för sjukdomar inom gynekologiens område; men någon utvidgning af densamma på lazarettet kunde, i anseende till dervarande knappa utrymme, ej sättas i fråga. Numera hade emellertid tillfälle yppats att vid det nyinrättade sjukhuset å Sabbatsberg erhålla en klinik af ifrågavarande slag. Sedan en af lärarekollegium i sådant syfte hos stadsfullmäktige gjord framställning blifvit på vissa villkor i hufvudsak bifallen, hade lärarekollegium, under förutsättning af kanslerns bifall, med helsovårdsnämnden eventuellt träffat en öfverenskommelse, enligt hvilken till klinik för kvinnosjukdomar åt institutet upplåtits en paviljongsvåning, afsedd att rymma 25 sängar; och de villkor, som helsovårdsnämnden uppställt för denna upplåtelse, vore alla af den beskaffenhet, att lärarekollegium ansett sig böra tillstyrka deras antagande. Men ett bland dem, nemligen det, som ålade institutet att vid den nämnda kliniken hålla och aflöna en särskild amanuens, medförde en utgift, för hvars bestridande institutet ej hade några disponibla tillgångar; och då öppnandet af den högst behöfliga kliniskt-gynekologiska afdelningen å Sabbatsbergs sjukhus vore helt och hållet beroende af uppfyllandet af nyssberörda villkor, hade lärarekollegium funnit sig böra anhålla om aflåtande af nådig proposition till Riksdagen om arfvode åt en amanuens vid institutets gynekologiska klinik, hvilket arfvode lärarekollegium ansett böra å ordinarie stat uppföras med ett belopp af 900 kronor för år, i likhet med de arfvoden, som åtnjutas af öfrige kliniska amanuuser vid institutet.

Behovvet af de för ifrågavarande ändamål begärda medlen synes mig vara både utredt och förtjent att tillgodoses. Då likväl fortvaron af undervisningen å

*Ang. arfvode
åt en amanuens
vid Karolinska
institutet.*

den klinik, der den nye amanuensen skulle anställas, efter hvad lärarekollegium upplýst, är beroende på aftal, som å ömse sidor kan uppsägas, och i följd deraf uppehållet af berörda anstalt för närvarande ej lärar böra hänföras till sådana ständiga behof, för hvilka de ordinarie anslagen äro afsedda, anser jag mig böra i underdånighet tillstyrka, det Eders Kongl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen att till arfvode åt en amanuens vid Karolinska institutets gynekologiska klinik å extra stat för år 1881 anvisa ett belopp af 900 kronor.

16:o.

Ang. resestipendier för lärare i lefvande språk.

Med åberopande af hvad vid föregående riksdagar anförts i fråga om anslag till resestipendier åt lärare i främmande lefvande språk vid allmänna läroverken, får jag i underdånighet hemställa, det Eders Kongl. Maj:t ville föreslå Riksdagen att äfven för år 1881 bevilja ett extra anslag af 6,000 kronor, att af Eders Kongl. Maj:t disponeras till stipendier åt lärare vid nämnda läroverk för att i utlandet studera tyska, franska och engelska språken.

17:o.

Ang. anslag till extra lärare vid allmänna läroverken.

Antalet extra lärare vid de allmänna läroverken uppgick under läsåret 1873—1874 till 72, det högsta dittills, minskades under de följande tre läsåren samt utgjorde under 1877 års vårtermin 59, hvarefter det åter ökades, sistnämnda års hösttermin till 73, följande läsår till 86 och nästlidne hösttermin till 104. Orsaken till minskningen under läsåren 1874—1877 torde förnämligast böra sökas i den förändrade anordning af undervisningen, som genom nådiga cirkulären den 6 Juni 1873 och den 12 Mars 1875 föreskrefs för de fem lägre klasserna, hvilkas lärjungar derigenom fingo, med undantag för engelska och latin för fjärde och femte klasserna, i alla öfriga ämnen gemensam undervisning. Att sedermera behovet af extra lärare betydligt ökats, torde bero på flere samverkande orsaker, bland hvilka realliniens starka tillväxt och liniernas åtskiljande vid undervisningen i de två högsta klasserna otvifvelaktigt varit af stort inflytande. Om dertill lägges, att lärjungeantalet äfven i öfrigt ökats, att tjänstgöringstimmarne i veckan för åtskillige jemförelsevis hårdt betungade lärare minskats, samt att, till väsentlig förmån för lärjungarne, fördelningen i parallellklasser utsträckts, så torde de viktigaste orsakerna vara nämnda.

Arfvodet till en extra lärare utgår nu med 1,500 kronor för helt läsår, så framt han aflagt filosofie kandidatexamen och genomgått föreskrifven profärskurs, men eljest med 1,200 kronor, derest ej undantag särskildt medgifvits. Af de extra

lärare, hvilka sistlidne termin varit vid de allmänna läroverken anstälde, hafva 65 uppburit det högre arfvodet och 39 det lägre. Under antagande af samma förhållande instundande vårtermin, uppgå statens kostnader för extra lärare under innevarande läsår till 144,300 kronor, hvartill ytterligare böra läggas följande för samma ändamål, ehuru under annat namn, utgående arfvoden, nemligen till två extra ordinarie lektorer 2,000 kronor hvardera samt till en timlärare och två biträdande lärare tillsammans omkring 2,600 kronor. Sammanlagda kostnaden utgör således ett belopp af 150,900 kronor, och då det till bestridande af arfvoden åt extra lärare beviljade statsanslag utgör 100,000 kronor, måste följaktligen för innevarande läsår uppstå en brist af 50,900 kronor.

Att behovet af extra lärare vid de allmänna läroverken skulle för framtiden komma att minskas, är icke sannolikt, så framt ej flere ordinarie lärare anställas eller förändrade bestämmelser rörande dessa läroverk skulle komma att i detta hänseende utföra någon väsentlig inverkan. Någon nedsättning i arfvodesbeloppen för extra lärarne lærer icke heller billigtvis kunna ifrågasättas, och att, med bibehållande af samma arfvodesberäkning, inskränka extra lärarne till det antal, som med det för sådana lärare anvisade statsanslag kan anställas, skulle uppenbarligen hafva till följd, att undervisningen vid många läroverk omöjligen kunde enligt gällande föreskrifter behörigen uppehållas. Vid sådant förhållande synes ett ytterligare anslag af 50,000 kronor, hvilket belopp i det närmaste motsvarar ofvan beräknade brist för innevarande läsår, vara för ifrågavarande ändamål erforderligt.

Att extra lärarne nu fylla ett väsentligt behof vid läroverken är obestridligt, men å andra sidan bör ock medgifvas, att det icke är för ett läroverk gagneligt, om desse lärare blifva alltför många i förhållande till dess ordinarie lärare, af hvilka dessutom en eller annan understundom måste till följd af sjukdom eller andra omständigheter ersättas af vikarie. De täta ombyten af extra ordinarie lärare, som uppkomma genom dessas befordran på annat håll eller af andra orsaker, vålla vid undervisningen en osäkerhet och ojämnhet, som utgör en rätt betänkelig olägenhet. De under sistlidne termin anstälde 104 extra lärare tjenstgjorde vid 29 läroverk, således i medeltal 3 å 4 vid hvarterda; men fyra af dessa läroverk hade sex extra lärare, ett sju, ett ända till åtta; och ingen visshet finnes, att ej omständigheterna, derest särskilda åtgärder ej vidtagas, kunna nödga till anställande af ett ännu större antal och i följd deraf till förnyad framställning om ökad anslag till arfvoden för sådant ändamål. I anledning häraf har jag trott mig böra taga i öfvervägande, huruvida det skulle vara möjligt att utan alltför stora olägenheter i viss mån begränsa läroverkens växande behof af lärarekrafter. Detta mål kunde måhända vinnas derigenom att, sedan det för hvarje läroverk nödiga antalet lärare beräknats med hufvudsaklig ledning af de senare årens behof, derefter hvarje läroverks skyldighet att mottaga inträdessökande lärjungar blefve behörigen fastställd och begränsad inom dess enligt vissa bestämmelser beräknade förmåga att med

tillgängliga lärarekrafter och befintligt utrymme meddela undervisning. Jemte den begränsning af statens utgifter, som af en sådan anordning blefve en följd, skulle ock större fasthet och stadga i undervisningen ernås, i det att de omkastningar i arbetsordningen, som ej sällan måste ske i följd af den obegränsade skyldigheten att mottaga inträdessökande, hvilka fullgjort intagningsvilkoren, i allmänhet skulle kunna undvikas. Äfven för beredande af tillräckliga och så väl med afseende på undervisningen lämpliga som för lärjungarnes helsa ändamålsenligt inrättade lokaler skulle en sådan anordning vara fördelaktig. Måhända kan ock det afsedda målet bättre ernås på annat än nu antydda sätt. Under afvaktan på resultatet af en utredning om samt på hvad sätt behovet af extra lärare må utan väsentlig olägenhet kunna i viss mån begränsas, tvekar jag att nu ifrågasätta en förhöjning af det å ordinarie stat förut till detta behof uppförda anslaget, och hemställer derfor att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att å extra stat för år 1881 anvisa ofvannämnda belopp, 50,000 kronor, till arvoden åt extra lärare vid de allmänna läroverken.

18:o.

*Ang. understöd
åt tekniska af-
ton- och sim-
dagsskolor.*

För beredande af erforderlig tillgång till understöd åt tekniska afton- och söndagsskolor täcktes Eders Kongl. Maj:t, i likhet med hvad under föregående år skett, föreslå Riksdagen att ett belopp af 20,000 kronor måtte varda jemväl för år 1881 å extra stat för berörda ändamål anvisadt.

19:o.

*Ang. Farma-
ceutiska insti-
tutet.*

Under återopande af hvad vid föregående statsregleringar är anfördt rörande Farmaceutiska institutet, hemställer jag, det Eders Kongl. Maj:t behagade föreslå Riksdagen att, för uppehållande af undervisningen vid nämnda institut under år 1881, å extra stat anvisa såsom tillförene ett belopp af 7,575 kronor.

20:o.

*Ang. Veterinär-
inrättningen i
Skara.*

För undervisningens fortgång vid Veterinärinrättningen i Skara behöfves, efter hvad inrättningens direktion anmält, fortfarande anslag i likhet med föregående år; och får jag i anledning deraf hemställa, det Eders Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att jemväl för år 1881 ställa till Eders Kongl. Maj:ts förfogande för berörda ändamål ett extra anslag till belopp af 12,900 kronor.

21:o.

Likasom före nästlidne riksdag har Vetenskapsakademien i skrifvelse den 10 September 1879 inkommit med underdånig anhållan om framställning till Riksdagen derom att det belopp 2,000 kronor, som för hvarterdera af åren 1879 och 1880 blifvit på extra stat anvisadt till underhåll af den Zoologiska stationen vid Kristineberg i Göteborgs och Bohus län samt för främjande af arbetena vid densamma, måtte från och med år 1881 varda uppfördt på ordinarie stat.

Ang. Zoologiska stationen vid Kristineberg.

Med anledning af hvad vid föregående riksdagar rörande denna fråga förekommit, anser jag mig likväl äfven nu endast böra tillstyrka, att Eders Kongl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen att för ifrågavarande ändamål bevilja jemväl för år 1881 å extra stat ett belopp af 2,000 kronor, att ställas till Vetenskapsakademien förfogande.

22:o.

Med anledning af Vitterhets-, Historie- och Antiquitets-akademien i skrifvelse den 17 September 1879 gjorda underdåniga framställning får jag, enär de extra anslag, tillsammans 9,200 kronor, som för ändamål, tillhörande Akademiens verksamhet, blifvit för innevarande och föregående år beviljade, äro för samma ändamål behöfliga jemväl för nästkommande år, i underdånighet hemställa, det Eders Kongl. Maj:t behagade föreslå Riksdagen att för ifrågavarande behof bevilja för år 1881 enahanda anslagsbelopp, nemligen:

Ang. Vitterhets-, Historie- och Antiquitets-akademiens extra anslag.

1:o till arfvoden åt vetenskapligt bildade biträden vid ordnandet och vården af de under Akademiens inseende ställda samlingar samt till aflöning åt vaktbetjening vid samlingarnas offentliga förevisning	kr. 4,000: —
2:o till undersökning och beskrifning af fäderneslandets fornlemningar m. m.	” 3,200: —
3:o till utgifvande af planschverk öfver fornsaker och andra märkvärdiga föremål i statens historiska museum m. m.	” 2,000: —

Summa kronor 9,200: —.

23:o.

Sedan Akademien för de fria konsterna i underdånig skrifvelse den 14 September 1878 såsom alternativ i frågan om uppförande af en ny byggnad för det under Akademiens inseende ställda läroverk, för hvilket Akademiens fasta egendom n:r 32 vid Fredsgatan i Stockholm under mer än ett århundrade varit upp-

Ang. reparation å Akademiens för de fria konsterna hus.

låten, framlagt förslag och kostnadsberäkning, slutande å 75,000 kronor, till reparationer å nämnda egendom, så väl i de nu varande läroverksrummen och å dessas inventarier som å byggnadens utvändiga murar och tak m. m., täcktes Eders Kongl. Maj:t, som ansåg att frågan om en ny byggnad för berörda läroverk utan alltför stor olägenhet kunde anstå, i nåder föreslå den nästlidet år församlade Riksdagen att till bestridande af kostnaden för sådana reparationsarbeten å Akademien egendom, hvilka borde främst företagas, anvisa för år 1880 ett extra anslag af 7,600 kronor. Detta belopp blef ock af Riksdagen beviljadt.

Akademien har vidare i skrifvelse den 23 September 1879 underdånigst hemställt, att, enär de öfriga i ofvan omförmälda förslag och kostnadsberäkning upptagna reparationsåtgärderna, hvilka ej kunde verkställas för det redan beviljade anslagsbeloppet, dels vore af vigt för husets bestånd och studielokalernas försäkring i ett någorlunda lämpligt skick och dels afsåge reparation af husets förfallna yttre, Eders Kongl. Maj:t måtte hos Riksdagen göra nådig framställning om beviljande af medel för verkställande af följande, i förut nämnda kostnadsberäkning upptagna poster:

till yttertakens beläggning med ny plåt	kr. 15,500: —,
„ reparation af lärosalarna i andra våningen	„ 6,000: —,
„ d:o af d:o i tredje d:o	„ 4,000: —,

Kronor 25,500: —,

ett belopp, som dock på grund af nu mera minskade arbetskostnader ansåges kunna nedsättas till 20,000 kronor.

Då nu ifrågavarande reparationsarbeten måste anses synnerligen behöfliga, finner jag mig böra i underdånighet tillstyrka, det Eders Kongl. Maj:t behagade föreslå Riksdagen att till bestridande af kostnaden för berörda arbeten anvisa för år 1881 ett extra anslag af 20,000 kronor.

24:o.

*Ang. Institutet
för blinda.*

Sedan Riksdagen, med bifall till Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, anvisat ett belopp af 15,000 kronor för fortsättande under år 1880 af det under nästföregående år upprättade Blindinstitutets verksamhet, har Institutets direktion uti underdånig skrifvelse den 29 Oktober 1879 förmålt, att en förhöjning i nämnda anslag på grund af numera vunnen erfarenhet vore oundgängligen af behovet påkallad.

Beloppet af detta anslag hade blifvit bestämdt efter en af komitén för döfstunmeundervisningens ordnande uppgjord beräkning, som upptog aflöning för föreståndaren med 3,000 kronor, samt för två lärare och presterligt biträde med tillhoppa 2,500 kronor äfvensom till hyra för lokal m. m. 9,500 kronor.

I de för föreståndaren och lärarne beräknade löner hade direktionen funnit en förhöjning vara behöflig, om fullt lämpliga och skickliga personer skulle kunna påräknas, och ansett att följande lönebelopp borde för dem bestämmas, nemligen för föreståndaren, hvars tid och krafter af hans befattning uteslutande toges i anspråk, 4,000 kronor, eller samma belopp som nu utginge till rektorerna vid de femklassiga allmänna läroverken i Stockholm; för hvarje af de vid institutet anstälde tre lärare för den intellektuella undervisningen 1,500 kronor, eller lika af-löning som folkskolelärare i hufvudstaden i medeltal åtnjöte och som motsvarade lägsta adjunks- eller kollegalön vid de allmänna läroverken; — hvarvid direktionen anført, att tjenstgöringen för i fråga varande lärare vid institutet, om än, hvad sjelfva undervisningen anginge, något mindre än lärares vid folkskolor och allmänna läroverk, likväl till följd af denna undervisnings beskaffenhet och den särskilda tillsyn öfver eleverna, som mellan lärotimmarne åläge lärarne, toge deras tid och krafter i större anspråk —; samt för en arbetslärare 1,000 kronor och för tre arbetslärarinnor, som äfven mellan lärotimmarne måste hafva tillsyn å de blinda flickorna, 1,000 kronor hvar.

Fri bostad inom institutet med ved skulle dessutom fortfarande, såsom för närvarande, tillkomma ej blott föreståndaren utan ock i allmänhet hvar och en af institutets ofvan nämnde lärare och lärarinnor eller ock, derest sådan lägenhet för de senare ej vore inom institutet att tillgå, i stället en hyresersättning af 200 kronor årligen.

Med beräkning af dessa sålunda i fråga satta löneförmåner och af institutets öfriga utgifter, sådana desamma efter nu vunnen erfarenhet syntes komma att gestalta sig, har direktionen framlagt ett förslag till stat för institutet för år 1881, slutande på en summa af 47,500 kronor. För bestridande häraf äro af direktionen beräknade dels det bidrag af 21,000 kronor, som enligt Kongl. Brefvet den 18 Maj 1878 till institutet utgår af statsanslaget till institutet vid Manilla, dels ock elevavgifter, upptagne till 5,500 kronor; och behöfdes sålunda ytterligare 21,000 kronor, eller 6,000 kronor utöfver det belopp af 15,000 kronor, som för hvart och ett af åren 1879 och 1880 beviljats; i anseende hvartill direktionen anhållit att ett statsanslag åt institutet till belopp af 21,000 kronor måtte för år 1881 beredas, samt att — då det för institutets oafbrutet fortgående utveckling vore önskvärdt, att tillämpningen af staten kunde redan under år 1880 vidtagas — det derför behöfliga beloppet af 6,000 kronor måtte redan för detta år komma institutet till godo.

Då Eders Kongl. Maj:t ej torde finna lämpligt att göra framställning om tillökning i det för år 1880 anvisade beloppet, får jag, på grund af hvad direktionen i öfrigt anført, i underdånighet hemställa, det Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att för i fråga varande institut anvisa å extra stat för år 1881 ett belopp af 21,000 kronor.

25:o.

Ang. läroan-
stalter för
öfveråriga
döfstumma.

Sedan Riksdagen i enlighet med Eders Kongl Maj:ts derom gjorda framställning för år 1880 på extra stat anvisat de enligt uppgjord beräkning behöfliga medel dels för uppehållande af de två under åren 1878 och 1879 i Vadstena och Skara upprättade tillfälliga läroanstalterna för öfveråriga döfstumma dels för inrättande af en tredje dylik anstalt, har Eders Kongl. Maj:t den 17 Oktober 1879 förordnat, att den tredje läroanstalten för detta ändamål skall under innevarande år inrättas i Bollnäs församling inom Gefleborgs län.

För dessa läroanstalters uppehållande under år 1881 erfordras enligt omnämnda beräkning följande belopp, nemligen för hvaradera af läroanstalterna i Vadstena och Skara 16,400 kronor och för anstalten i Bollnäs, som nämnda år skulle utvidgas med en ny årsklass, 17,100 kronor.

Med anledning häraf får jag i underdånighet hemställa, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att för uppehållande under år 1881 af undervisningen vid nämnda tre läroanstalter för öfveråriga döfstumma anvisa ett extra anslag för samma år å 49,900 kronor.

26:o.

Ang. hospitals-
byggnaden
i Upsala.

I planen för byggnadsarbetena vid Upsala hospital har Eders Kongl. Maj:t under den 12 sistlidne December medgifvit den ändring, att uppförandet af norra flygelns yttersta afdelning, hvarmed början borde göras innevarande år, skulle anstå intill dess två af den södra flygelns afdelningar hunnit fullbordas, — en ändring, som afsåg att, utan byggnadskostnadens ökande, tidigare än eljest varit möjligt kunna i den nya hospitalsbyggnaden bereda plats åt det slag af patienter, som nu vore deraf företrädesvis i behof, nemligen de orolige och störande. — Vidkommande 1881 års byggnadsarbeten vid hospitalet och de dertill nödiga medel, har Öfverintendentsembetet föreslagit, att under nämnda år måtte utföras: fortsättning af ekonomihusets inredning i de delar, som erfordrades för vården af de patienter, hvilka skola inrymmas i norra flygelns redan uppförda afdelningar samt fullbordande af dessa båda afdelningar, så att desamma kunde vid årets slut vara färdiga att af hospitalstyrelsen mottagas för anbringande i dem af möbler och utredningspersedlar, — allt för en kostnad af 164,000 kronor. Derjemte har Öfverintendentsembetet hemställt, att en så väl för det äldre hospitalet som för nybyggnaden behöflig kallvattenledning med tillhörande reservoir och pumphus, hvarför kostnaden blifvit beräknad till 46,000 kronor, måtte få vid hospitalet anbringas; i fråga hvarom dock embetet ansett, att tills vidare och intill dess i nybyggnaden komme att inrymmas ett större antal patienter, än som under den närmaste tiden kunde dit

förflyttas, arbetet skulle kunna inskränkas till nedläggning af vattenrör endast å sträckan mellan det äldre hospitalet och det nya samt till dessa rörs sammankopplande med det äldre hospitalets reservoir; varande kostnaden för nämnda rör, hvilka komme att blifva för den fullständiga nya vattenledningen användbara, beräknad till 6,200 kronor. Den summa, som Öfverintendentsembetet ansåge oundgängligen erforderlig för 1881 års arbeten, utgjorde således sammanlagdt 170,200 kronor.

Med afseende å hvad sålunda blifvit framställdt tillstyrker jag i underdånighet, det Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att för år 1881 å extra stat anvisa ett belopp af 170,200 kronor till omförmälda byggnadsarbeten vid Upsala hospital.

27:o.

På Eders Kongl. Maj:ts nådiga framställning har Riksdagen beviljat för hvartera af åren 1879 och 1880 ett extra anslag af 20,000 kronor att i enlighet med uppgifna grunder användas till understöd åt uppfostringsanstalter för sinnesslöa barn. Med tillämpning af dessa grunder och då de allmänna bestämmelser, hvilka blifvit fastställda såsom vilkor för åtnjutande af sådant understöd, ej afsett det af Emanuela Carlbeck inrättade idiothem å lägenheten Johannesberg vid Mariestad och den af föreningen i Stockholm för sinnesslöa barns vård stiftade skola, hvilka båda anstalter redan i flera år åtnjutit statsbidrag efter andra grunder och i enlighet dermed blifvit ordnade, har Eders Kongl. Maj:t af ofvannämnda anslag för så väl 1879 som 1880 anvisat åt idiothemmet å Johannesberg 5,000 kronor, med vilkor att fyra frielever der underhölles, samt åt idiotskolan i Stockholm 10,000 kronor, med vilkor att minst 35 elever skulle derstädes uppfostras och bland dem 10 underhållas afgiftsfritt, dock med rättighet för skolans styrelse att i stället för högst fyra frielever intaga dubbla antalet mot half afgift, hvarjemte vid skolan borde, utöfver det för elevernas undervisning och vård nödiga antal lärarinnor och sköterskor, anställas minst tre personer, som ville dertill utbilda sig; och skulle dessa anstalter vara underkastade den inspektion, som Chefen för Ecklesiastikdepartementet komme att bestämma. Sedan deremot, beträffande andra sådana inrättningar, hvilkas styrelser kunde önska bidrag af omförmälda anslag för år 1879, Eders Kongl. Maj:t genom nådig kungörelse den 18 Maj 1878 meddelat de bestämmelser, som skulle utgöra vilkor för understödets erhållande, samt föreskrifvit hvad i öfrigt vore att iakttaga vid derom skeende ansökningar, hafva på gjorda underdåniga framställningar understöd af sistnämnda anslag beviljats dylika anstalter inom Gefleborgs, Östergötlands och Malmöhus län; och har Eders Kongl. Maj:t genom nådig kungörelse den 30 sistlidne Maj meddelat enahanda bestämmelser som tillförne rörande vilkoren för åtnjutande af understöd för år 1880 af det för detta ändamål beviljade anslag.

Ang. uppfostringsanstalter för sinnesslöa barn.

Som underdåniga ansökningar redan blifvit gjorda och af Medicinalstyrelsen förordade, att åt idiothemmet å Johannesberg och åt den i Stockholm befintliga idiotskola måtte äfven för år 1881 beredas understöd till enahanda belopp och mot samma vilkor som för nu löpande år, samt framställningar om statsbidrag under nästkommande år jemväl åt de öfriga, här ofvan omförmälda anstalterna utan tvifvel kunna förväntas, sannolikt för ett större antal barn än som i början af sistlidet år fans vid dem intaget, tillstyrker jag i underdånighet, det Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att såsom understöd för år 1881 åt uppfostringsanstalter af ifrågavarande beskaffenhet ställa till Eders Kongl. Maj:ts förfogande ett extra anslag af 20,000 kronor, att användas i öfverensstämmelse med samma grunder, som vid beviljandet af sådant anslag för de föregående tvenne åren blifvit af Riksdagen godkända.

28:o.

*Ang. Spetelske-
sjukhemmet i
Jerfsö.*

I skrifvelse den 24 September 1879 har Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Gefleborgs län, på begäran af länets landsting, underdånigst anhållit, det Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att äfven för år 1881 bevilja ett anslag af 7,500 kronor såsom statsbidrag åt det inom Jerfsö socken i Helsingland befintliga sjukhem för spetelske, med vilkor att landstinget skulle för samma år till ändamålet anvisa 4,000 kronor och att spetelske sjuke äfven från orter utom länet måtte erhålla vård vid anstalten, så långt utrymmet kunde sådant medgifva.

Medicinalstyrelsen har, i häröfver afgifvet underdånigt utlåtande, enär af de till styrelsen insända rapporter framginge, att sjukdomen spetelska fortfarande egde en ej ringa utbredning inom Helsingland, och då det vore af synnerlig vikt, i ändamål att förekomma sjukdomens spridning och bereda de sjuke ändamålsenlig vård, att anstalten blefve satt i tillfälle att mottaga det högsta antal sjuke utrymmet medgäfve, tillstyrkt bifall till ifrågavarande framställning.

Med anledning häraf hemställer jag i underdånighet, det Eders Kongl. Maj:t behagade föreslå Riksdagen att jemväl för år 1881 bevilja ett extra anslag af 7,500 kronor till upprätthållande af sjukhemmet i Jerfsö socken, under vilkor att 4,000 kronor dertill af landstinget anvisas för samma år och att spetelske sjuke äfven från andra län än Gefleborgs varda till vård å anstalten mottagna, så långt utrymmet derstädes kan sådant medgifva.

29:o.

*Ang. diverse
anslag.*

Med åberopande af hvad vid föregående riksdagar anförts i fråga om särskilda anslag dels till Svenska fornscriftsällskapet, dels till beredande af religions-

vård åt svenske sjömän i utländska hamnar samt åt andra derstädes sig uppehållande landsmän och dels till fortsättande af restaurationsarbetet å domkyrkan i Linköping, får jag i underdånighet tillstyrka framställning hos Riksdagen derom att för berörda ändamål måtte jemväl för år 1881 å extra stat anvisas samma belopp som tillförene, nemligen:

till fornskriftsällskapet	2,000	kronor,
till beredande af religionsvård åt svenske sjömän m. fl. i utländska hamnar	10,000	„
till restauration af domkyrkan i Linköping	8,000	„ .

30:o.

Löneregleringskomitén har i det afgifna underdåniga betänkandet angående ordnandet af förvaltningen och löneförhållandena vid Nationalmusei konstafdelning erinrat, att i nationalmuseibyggnaden äro förvarade jemväl Lifruskammaren och den dermed förenade Klädkammaren, hvilka samlingar genom kongl. brefvet den 7 Augusti 1866, sedan de derförinnan vårdats af en särskild intendent, ställdes under inseende af Öfverintendentsembetet, men från och med år 1869, då Öfverintendentsembetets befattning såsom styrelse för konstsamlingarne upphörde, varit under tillsyn och vård af intendenten vid konstafdelningen. Då emellertid Lifruskammaren och Klädkammaren icke hade något egentligt samband med konstafdelningen, utan vore att räkna till gruppen af statens historiska samlingar samt dessutom konstafdelningen hade behof af ökad utrymme för sina egna samlingar, har komitén hemställt, att, med upphörande af Intendentens vid Nationalmusei konstafdelning befattning med lifrust- och klädkamrarne till de delar, som icke ansåges böra med konstafdelningens samling af konstindustriföremål förenas, vårdens och inseendet öfver lifrust- och klädkamrarnes samlingar, med nyssnämnda undantag, måtte med vårdens af Statens historiska museum förenas.

Ang. Lifruskammaren.

Uti sitt öfver löneregleringskomiténs förslag afgifna utlåtande har Nationalmusei nämnd såsom sin uppfattning uttalat, att intet skäl syntes förefinnas, hvarför lifrust- och klädkamrarne skulle stå under tillsyn och vård af intendenten vid konstafdelningen.

Härefter har Vitterhets-, Historie- och Antiquitetsakademien, som den 3 Juni nästlidet år afgifvit infordradt utlåtande i detta ämne, för sin del anför, bland annat, att akademien visserligen delade komiténs åsigt om olämpligheten af den nu varande anordningen, men att någon flyttning af lifrustkammarens samlingar till museibyggnadens bottenvåning svårigen kunde ifrågasättas, enär Statens historiska museum och Kongl. myntkabinettet, som derstädes förvarades, saknade utrymme för sina egna samlingar, samt att i allt fall Riksantiquarien och de vid Statens historiska museum anstälde tjenstemän och betje-

ning vore så fullt upptagne af sina förut varande tjensteåligganden, att de icke tillika kunde öfvertaga värden af lifrust- och klädkamrarne.

Emellertid har Intendenten vid Nationalmusei konstafdelning förnyat sin redan i skrifvelse den 5 December 1878 gjorda underdåniga framställning om förstärkning i anslagen för nu ifrågavarande samlingar, hvilka omfatta det betydliga antalet af omkring 6,000 nummer och innehålla många värdefulla föremål samt dyrbara historiska minnen. De medel, som för närvarande finnas anvisade för värden och tillsynen af lifrustkammaren och dermed förenade samlingar, utgöra endast en summa af 1,500 kronor årligen, deraf 900 kronor utgå af ordinarie anslag under riksstatens fjärde hufvudtitel samt 600 kronor under en följd af år uppförts såsom extra anslag å riksstatens åttonde hufvudtitel. Deremot hafva utgifterna för dessa samlingar från och med år 1869 i medeltal uppgått till omkring 3,400 kronor årligen. Den sålunda återkommande årliga bristen af 1,900 kronor har städse måst betäckas antingen genom anvisning på besparingar å andra anslag eller genom anlitande af de så kallade förevisningsmedlen, hvilka inflyta genom den stadgade afgiften för inträde i Nationalmusei samlingar under vissa dagar i veckan. Men då, i sammanhang med ordnandet af förvaltningen och utgiftsstaten för konstafdelningen, berörda förevisningsmedel påräknades till betäckande af konstafdelningens egna behof, har Intendenten vid Nationalmuseum, i egenskap af föreståndare för lifrustkammaren, underdånigst hemställt, det Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att för värden af nämnda samlingar bevilja ett från 600 till 2,500 kronor förhöjdt extra anslag.

Då frågan om beredande af annan lokal för lifrustkammaren och ny anordning för värden af dess samlingar för närvarande möter svårigheter, torde jag vid detta tillfälle endast böra yttra mig om de utgifter, som tills vidare, och till dess någon större förändring med samlingarne kan ske, synas nödvändiga. De behof, som jag sålunda efter granskning af Intendentens förslag anser böra fyllas, äro följande:

till årsarfvode åt föreståndaren för lifrustkammaren och dermed

förenade samlingar	kronor	500: —
„ d:o åt en lifrustmästare	„	900: —
„ aflönande af två vaktmästare med daglig tjenstgöring vid samlingarnas förevisning å 800	„	1,600: —
„ d:o af en d:o med half tjenstgöring	„	400: —
„ samlingarnas vård och underhåll	„	200: —

Summa kronor 3,600: —

Då jag anser, att en tredjedel af de vid Nationalmuseum inflytande förevisningsmedlen, förslagsvis beräknad till 1,000 kronor, fortfarande bör utgå för lifrust- och klädkamrarnes behof, så länge dessa samlingar förblifva inrymda i musei-

hyggnaden, skall, oberäknadt förutnämnda 900 kronor från riksstatens fjerde hufvudtitel, ändock vidare erfordras ett belopp af 1,700 kronor. Med anledning häraf och då fyllandet af berörda behof synes mig oundgängligt, hemställer jag, det Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att för tillsyn och vård af Lifruskammaren och dermed förenade samlingar bevilja för år 1881 ett extra anslag af 1,700 kronor.

31:o.

Sedan Riksdagen i sammanhang med beviljande af ett extra anslag för år 1880 till vårdande och förvarande af den utaf Filosofie doktorn Artur Hazelius bildade "Skandinavisk-etnografiska samlingen" i Stockholm anhållit, det Eders Kongl. Maj:t täcktes låta vidtaga åtgärd för bestämmande, hvilka delar af nämnda samling kunde anses vara staten tillhöriga, har Vetenskapsakademien, efter erhållen nådig remiss, i skrifvelse den 12 November 1879 inkommit med utlåtande i ämnet och dervid bifogat dels en från doktor Hazelius infordrad förklaring, dels ett af tvenne bland Akademiens ledamöter, Professorerne friherre G. von Düben och F. A. Smitt, samt Akademiens ombudsman, Revisionssekreteraren A. V. Åbergsson efter uppdrag af Akademien afgifvet yttrande, hvilket Akademien åberopat såsom uttryckande dess egna åsikter i den omhandlade frågan.

Ang. Skandina-
visk-etno-
grafiska sam-
lingen.

I berörda förklaring har doktor Hazelius förmålt, att, då de frikostiga anslag, som af Riksdagen årligen allt sedan 1875 lemnats till ifrågavarande samling, ehuru betydliga, dock icke varit tillräckliga ens för samlingens förvarande i hyrda lokaler, än mindre för dess vårdande, staten icke torde kunna göra anspråk på andra delar af samlingen än de till densamma lemnade gåfvor, hvilka Hazelius redan från samlingens första tillvaro förklarat sig komma att anse såsom en statens egendom, den han ämnat att, så vidt icke andra villkor dervid blifvit af gifvarne fästa, framdeles till staten öfverlemnna. En sådan öfverlåtelse ansåge Hazelius lämpligast kunna ske på det sätt, att öfver förenämnda gåfvor utskrefves förteckningar i två lika lydande exemplar, af hvilka det ena skulle aflemnas hos Vetenskapsakademien jemte ett af Hazelius såsom det Skandinavisk-etnografiska museets styresman utfärdadt depositionsqvitto af innehåll, att han till förvaring i samma museum för statens räkning och såsom statens tillhörighet emottagit de sålunda förtecknade föremålen, samt det andra exemplaret förblifva i museets arkiv.

Vid en sådan öfverlåtelse ansåge sig Hazelius ock skyldig att, alldenstund flertalet af gåfvor uttryckligen lemnats till "Skandinavisk-etnografiska samlingen", å gifvarnes vägnar fästa det villkor, att den staten tillhörande delen af samlingen icke finge från det hela lösryckas eller afskiljas i annat fall, än att staten icke funne lämpligt att såsom sin egendom emottaga jemväl den öfriga delen af museet samt sistnämnde del, i stället för att ingå i någon inhemsk fortbestående institution, ur stiftarens händer öfverginge i enskild persons ego.

Förut bemålde, af Vetenskapsakademien utsedde sakkunnige personer hafva i sitt yttrande anført bland annat: att, enligt åtskilliga inför Akademien föredragna revisionsberättelser öfver användandet af gåfvomedel, influtna till Skandinavisk-etnografiska samlingens ökande, vissa af Hazelius inköpta museiföremål blifvit af-satta såsom vederlag för berörda gåfvomedel; att dessa föremål jemte de till samlingen lemnade gåfvor i persedlar följaktligen, i enlighet med hvad Hazelius förklarar, utgjorde hvad af samlingen borde anses vara eller varda statens egendom; att Hazelius vore sysselsatt med upprättande af specialförteckningar för närmare bestämmande af berörda föremål; samt att intet syntes vara att erinra vid af honom meddelade formulär för dessa förteckningar och omförmälda depositionsqvitto.

Emellertid, och innan Vetenskapsakademien ännu hunnit afgifva sitt utlåtande i förevarande ämne, hade Hazelius till Eders Kongl. Maj:t inkommit med tvenne särskilda inlagor af den 30 September nästlidet år, den ena innefattande ett anbud att till staten öfverlemna den Skandinavisk-etnografiska samlingen i dess helhet, den andra en anhållan att, om nyssnämnda anbud icke skulle till någon Eders Kongl. Maj:ts åtgärd föranleda, nådig proposition måtte aflätas till Riksdagen derom, att till samlingens förvarande och vård blefve för år 1881 anvisadt ett extra anslag af 11,600 kronor, eller samma belopp som under de två föregående åren varit för enahanda ändamål beviljadt.

Hvad nu först angår det gjorda anbudet, har Hazelius till en början anført, att han ansett sig böra göra detta erbjudande nu, dels emedan museet redan vunnit den betydliga utveckling, att dess fortbestånd snarast möjligt borde betryggas, dels ock med anledning af Riksdagens ofvan anförda begäran om en utredning af förhållandet mellan staten och museets innehafvare, hvilken fråga syntes lättast kunna lösas genom det helas öfvergående till allmän egendom. Vidare framhålles, att staten genom ett sådant öfvertagande af museet skulle erhålla:

1:o den egentliga samlingen, som för närvarande utgjordes af öfver 24,000 i museets hufvudliggare upptagna nummer, af hvilka flera omfattade ett betydligt antal, åtskilliga öfver hundra särskilda föremål, allt sammanbragt från olika trakter af Sverige, Norge, Danmark, Finland och Estland samt till någon mindre del från intill dessa gränsande land;

2:o alla museet tillhörande interiörer af allmogestugor samt såsom fonddekorationer målade landskapsutsigter;

3:o samtliga de för folkdräggternas lämpliga förevisning anskaffade mannekiner eller bilder, hvilkas antal nu uppginge till 75 och hvilka i allmänhet betingat ett pris af 230 till 250 kronor stycket;

4:o hela den med museet förenade samlingen af böcker, gravyrer och planscher;

5:o alla museets montrar af olika slag, bland hvilka 6 stora tafvelställ, 38 skåp, åtskilliga af dessa synnerligen värdefulla såsom efter konstnärlig teckning

snidade i ek, samt 67 större och mindre hängskåp, omkring 80 glaslådor och derjemte flera andra till föremålens förvaring gjorda, mer eller mindre dyrbara montrar;

6:o alla för museets dekorativa anordning anskaffade byster och vapensköldar m. m.

7:o museets "allmänna fond", bildad i ändamål att med användning af kapitalets afkastning främja museets syfte i allmänhet och uppgående för närvarande till ett kapital af 10,000 kronor; samt slutligen

8:o den förmånen i fråga om kostnaderna för samlingens förvar, att museets "byggnadsfond", nu uppgående till i rundt tal 80,000 kronor, skulle användas för det ändamål, som fondens namn angäfve, och i afseende å hvilken fond borde anmärkas, att densamma enligt de därför antagna stadgarna stode under särskild förvaltning och vore afsedd att på enskild väg ytterligare ökas, hvarigenom statens kostnader för det blifvande byggnadsföretaget antagligen komme att högst väsentligt minskas.

Samlingen, hvars värde, enligt stiftarens mening, väl icke egentligen kunde uppskattas i penningar men enligt hans beräkning dock borde upptagas till mer än en million kronor, inrymdes för närvarande i fem stora våningar med tillsammans fyratio rum, oberäknadt särskilda förrådslokaler.

För öfverlåtelsen till staten af alla museets tillhörigheter, sådana de blifvit ofvan angifna, har doktor Hazelius uppställt följande villkor:

1. Samlingen, hvars syfte vore att utgöra ett hem för nordiska minnen från olika tider och alla samhällsklasser äfvensom för sådana föremål, som utgjorde en erinran om personer, hvilka i ett eller annat afseende inlagt förtjenst om nordisk odling, finge under inga förhållanden skingras eller delas, utan måste i all framtid, under namn af *Nordiska museet*, utgöra ett för sig bestående helt. För museet alldeles öfverflödiga dubletter eller föremål, som vore främmande för dess ofvan angifna syfte, finge visserligen afsöndras eller i andra museer deponeras; men så framt Hazelius icke i särskilda fall dertill gifvit sitt uttryckliga samtycke, finge sådant dock icke ske förr än 25 år ifrån den dag, då han upphört att vara museets styresman.

2. Museets ofvan nämnda "allmänna fond", afsedd att genom enskilda bidrag ytterligare förkofras, skulle städse vara innestående i Sveriges Riksbank eller derstädes vara deponerad i form af svenska statens obligationer; och med densamma finge aldrig på annat sätt förfaras, än, att den årliga afkastningen ställes till museets styresmans förfogande för att enligt hans pröfning, ehuru mot redovisning, användas till främjande af museets syfte.

3. Staten skulle åtaga sig att af museets skuld gälda ett belopp af 50,000 kronor, hvaremot Hazelius förbunde sig att med egna tillgångar täcka den återstående delen af skulden, så framt medel dertill icke skulle kunna insamlas på enskild väg.

4. Ett museum, framför allt ett af så nationelt väckande art som det här ifrågavarande, borde, för att motsvara sitt ändamål, vara lätt tillgängligt, och staten syntes i detta afseende kunna underkasta sig samma offer som den hittills varande enskilde egaren, hvarföre Hazelius ansåge sig till sakens fromma böra fordra, att antalet förevisningstimmar under söcknedagarna icke komme att nedsättas under hvad förhållandet vid museet varit de båda senaste åren.

5. På det att Nordiska museets styresman måtte odeladt egna sig åt sin uppgift, borde han icke samtidigt vara intendent för någon annan af statens samlingar.

6. Då friheten från tryckande former varit den lifsluft, i hvilken samlingen så hastigt utvecklats sig, låge det både i sakens och statens intresse, att, så länge andra förutsättningar för hennes fortfarande raska tillväxt funnes, denna icke genom kollegiala hinder hämmades. I följd häraf borde åt Hazelius, såsom samlingens grundläggare, lemnas rätt att, så länge helsa och krafter medgäfvæ, omedelbart lydande under Kongl. Maj:t genom Ecklesiastikdepartementet, vårda och utveckla samlingen med samma handlingsfrihet som hittills och i enlighet med den angifna och hittills följda planen, men med skyldighet att afgifva årlig redovisning, på sätt och i den ordning Kongl. Maj:t täcktes föreskrifva, samt att i afseende på sina åtgärder såsom museets styresman vara likställd med andre embets- och tjenstemän, som icke innehafva förtroende-embeten.

I fråga om den stat, som skulle erfordras för det Nordiska museet, har Hazelius, utan att i detta afseende vilja framställa något anspråk eller förslag, till ledning för beräkningen deraf meddelat en öfersigt öfver den Skandinavisk-etnografiska samlingens utgifter under de tre åren 1876—1878, utvisande att dessa utgifter för år 1876 uppgått till 40,462 kronor 19 öre, för 1877 till 51,582 kronor 41 öre, och för 1878 till 38,820 kronor 88 öre. Vidare och under förmlan, hurusom ett långvarigt öfvergångstillstånd måste verka hämmande på museets utveckling, har Hazelius såsom en gräns för det nu gjorda anbudet om samlingens öfverlemnande åt staten fastställt den 15 Juli 1880; hvarjemte, och intill dess slutligt aftal om samlingens öfvergång till statsegendom kunnat träffas, han velat förbehålla sig samma handlingsfrihet i afseende å museet som hittills, dock mot förbindelse att icke utan särskild anmälan vidtaga några sådana åtgärder, som kunde anses minska museets värde.

Slutligen och på grund af hvad sålunda blifvit andraget, har Hazelius i underdanighet anhållit, det Eders Kongl. Maj:t måtte täckas till näst sammanträdande Riksdag aflåta nådig proposition om beviljande af de anslag, som för den Skandinavisk-etnografiska samlingens öfverlåtelse till staten på de uppgifna villkoren funnes nödiga.

Vetenskapsakademien, som, efter inhemtande af yttranden utaf särskilda komiterade bland dess ledamöter, under den 12 November nästlidet år afgifvit infortrade

utlåtanden ej mindre öfver Hazeliis anbud om museets öfverlåtelse till staten än äfven öfver hans alternativt gjorda anhållan om ett extra anslag för år 1881, har dervid bifogat och såsom sin mening i begge fallen åberopat nämnda yttranden. Af dessa handlingar framgår, att de komiterade, som handlagt frågan om öfverlåtelsen, nemligen t. f. Presidenten C. F. Wærn samt Professorerne, friherre von Düben och Axel Key, till bifall förordat den af Hazelius härutinnan gjorda framställningen, hvarvid tillika och hufvudsakligen anförts: att ifrågavarande samling borde såsom ett helt bibehållas; att de för öfverlåtelsen af Hazelius uppställda villkoren syntes antagliga, såsom dikterade af en liflig önskan att i allt skydda museets framtid, främja dess bästa och göra det så tillgängligt och gagnande som möjligt, dock att, vidkommande de i ofvanstående 6:te punkten af villkoren gjorda speciella förslag om Hazeliis ställning såsom museets styresman, komiterade, som vitsordat Hazeliis utmärkta nit och förmåga samt stora förtjenst om ifrågavarande inrättning, ansett sig icke böra närmare ingå på förslaget härutinnan; samt att, då enligt Hazeliis förslag staten skulle erhålla icke blott den till en million kronor uppskattade samlingen, utan derjemte kontanta bidrag af tillsammans 90,000 kronor eller mera, mot förbindelse för staten å andra sidan att gälda ett skuldbelopp af 50,000 kronor, det syntes kunna ifrågasättas, huruvida icke lämpligare vore, att staten mot erhållandet af samlingen och dertill hörande fonder inlöste jemväl den återstående delen af museets skuld, än att denna del skulle af grundläggaren fortfarande bäras med den af honom antydda påföljd att möjligen för liqviderandet blifva tvungen att söka allmänhetens medverkan.

Vitterhets-, Historie- och Antiquitetsakademien, som jemväl erhållit nådig befallning att afgifva utlåtande öfver nu förevarande fråga, har inkommit med sådant i skrifvelse den 2 December nästlidet år och deruti likaledes uttalat sin åsigt om önskvärdheten deraf, att den Skandinavisk-etnografiska samlingen måtte varda till staten öfverlåtten äfvensom att den man, som tillvägabragt denna samling, finge fortfarande taga vård om dess ordnande och tillväxt. Akademien funne sig i enlighet härmed böra underdånigst tillstyrka, att museet, öfvergånget i statens ego, måtte af doktor Hazelius tillsvidare få vårdas och utvecklas efter samma plan som hittills och i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de af honom föreslagna villkor, men med de närmare bestämmelser, som Eders Kongl. Maj:t kunde pröfva nödigt att tillägga med hänsyn till de för våra fornminnens vård gällande författningar och andra förhållanden. Hvad åter beträffade museets ställning i en framtid, då en särskild byggnad hunnit åt detsamma beredas, och då följaktligen tiden blefve inne för dess definitiva ordnande, ansåge akademien nödvändigt, att Eders Kongl. Maj:t med afseende härpå förbehölle staten full handlingsfrihet, på det att alla statens samlingar med liknande syfte då måtte kunna ordnas efter en sammanhängande plan. På dessa och i öfrigt anförda grunder har bemälda Akademi, hvilken äfven ansett billigt att museets hela skuld, som vid 1878 års slut uppgått till 99,246

kronor 65 öre, öfvertoges af statsverket, underdånigst hemställt, om icke Eders Kongl. Maj:t täcktes finna skäl att af Riksdagen äska det till inlösen af den Skandinavisk-etnografiska samlingen erforderliga anslaget 50,000 kronor samt derutöfver nödiga årsanslag till lön för samlingens vårdare och till bestridande af utgifter för dess förvarande och fortsatta tillväxt.

Till fullo erkännande den oegennytta, som förestafvat doktor Hazelii anbud, måste jag dock tveka att tillstyrka Eders Kongl. Maj:t att detsamma antaga, redan af det skäl att de af honom uppställda villkoren synas mig dels öfver höfvan inskränka Eders Kongl. Maj:ts rätt att förordna om förvaltningen af en offentlig institution, dels lägga på staten bördor utan tillbörlig rätt för statens målsmän att dem begränsa. Ty med den handlingsfrihet, som museets stiftare sig förbehållit, och det villkor han uppställt, att utan hans uttryckliga samtycke intet finge från museet afsöndras, torde man, om museet på föreslaget sätt varder en statsinstitution, med temlig säkerhet kunna förutse ständigt växande och knappast afvisliga kraf på allt vidsträcktare lokaler för dess inrymmande, allt drygare kostnader för dess underhåll och förvaltning.

Dessutom då, på sätt af föregående redogörelse framgår, det är doktor Hazelii afsigt att förändra samlingen från *etnografisk* till *kultur- och personalhistorisk* med en så vidgad omfattning i afseende på innehållet, eller arten af de samlade föremålen, att gränsen skulle utplånas mellan detta museum å ena sidan samt konstindustrisamlingarna och Statens historiska museum å den andra, så måste äfven derom tvekan uppstå, huruvida staten lämpligen kan eller bör låta uti skilda museer med olika styrelser sammanföra likartade föremål, hvilket svårligen torde kunna aflöpa utan split och oreda. Då härtill kommer, att statsverkets närvarande tillstånd icke är sådant, att det bör för ifrågavarande ändamål vidkännas en ny utgift af 50,000 kronor för en gång och en årlig tillökning i sina ordinarie utgifter, hvilken till en början torde böra beräknas till omkring 35,000 kronor, så kan jag ej annat än i underdånighet afstyrka bifall till doktor Hazelii nu i fråga varande framställning.

Deremot anser jag mig böra hemställa, det Eders Kongl. Maj:t, med bifall till den af Hazelius alternativt gjorda och jemväl af Vetenskapsakademien understödda ansökningen om ett extra anslag för nästkommande år, täcktes föreslå Riksdagen att för den Skandinavisk-etnografiska samlingens förvarande och vårdande bevilja för år 1881 ett extra anslag af 11,600 kronor.

32:o.

Ang. anslag
för Skandina-
viska naturfor-
skaremötet 1880.

Uti en till Eders Kongl. Maj:t ingifven skrift hafva Professorerne S. Lovén, C. Santesson, H. A. Abelin, H. Gylden och A. Key, i egenskap af Styrelse för det Skandinaviska naturforskaremöte, som är utsatt att hållas i Stockholm under inne-

varande års sommar, underdånigst anhållit att, enär Styrelsen, som fått sig uppdraget att vidtaga alla på platsen nödiga anordningar för nämnda möte, besörja utgifvandet af mötets förhandlingar m. m., till bestridande af de härför oundgängliga kostnaderna ej egde andra tillgångar än de jemförelsevis obetydliga medel, som kunde inflyta genom afgifter af de i mötet deltagande, Eders Kongl. Maj:t måtte tackas, i likhet med hvad vid föregående dylika tillfällen egt rum, för ändamålet bevilja ett anslag af allmänna medel. Med afseende på beräkningen af det erforderliga anslagsbeloppet, hvarvid Styrelsen ansett sig böra iakttaga all nödig sparsamhet, dock att ifrågavarande möte måtte kunna ställa sig någorlunda jemnbördigt vid sidan af sina föregångare, särskildt de i Norge och Danmark senast hållna mötena, har Styrelsen inhämtat, att de direkta utgifterna vid mötet i Köpenhamn för sju år sedan uppgått till 12,642 kronor, oberäknadt de ej obetydliga uppförringarna af enskilda personer för samma möte. På grund af denna vunna erfarenhet har Styrelsen funnit det behöfliga statsbidraget icke kunna beräknas till lägre belopp än 10,000 kronor.

Då några medel för ett tillfälligt behof af denna beskaffenhet icke finnas tillgängliga, men Kongl. Maj:t i likartadt fall förut tagit i anspråk Riksdagens beredvillighet, samt vigten af det syftsmål, hvarom nu är fråga, eller främjandet af naturvetenskapernas utveckling i Norden, icke läser bestridas eller skattas lågt, hemtar jag här af tillräckliga skäl för att i underdånighet tillstyrka, det Eders Kongl. Maj:t behagade föreslå Riksdagen att anvisa ett extra anslag af 10,000 kronor, att efter Eders Kongl. Maj:ts disposition i mån af behof användas såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för det Skandinaviska naturforskaremötet i Stockholm innevarande år.

33:o.

De af Statskontoret för ändamål, tillhörande åttonde hufvudtiteln, gjorda förskott, hvilka böra till ersättning hos Riksdagen anmälas, äro, enligt den af Statskontoret i sådant hänseende lemnade uppgift, följande belopp, utgörande rese-

Ang. af Statskontoret anmälda förskott.

kostnadsersättningar och arvoden:
för reglering af presterskapets löner ..... kronor 306: 74,
till en ledamot i komitén för döfstummeundervisningens ordnande „ 176: 70.

Jag hemställer i underdånighet, att Eders Kongl. Maj:t täcktes hos Riksdagen göra framställning derom att, till gäldande af nämnda förskott å tillhoppa 483 kronor 44 öre, ett i öfverensstämmelse med Eders Kongl. Maj:ts beslut den 31 sistlidne December till fullt krontal jemnadt belopp af 484 kronor måtte vardas å extra stat för år 1881 anvisadt.

34:o.

Ang. delaktig-
het i lärarnes
vid elementar-
läroverken
enke- och pu-
pillkassa för
föreståndare
och lektorer vid
de tekniska ele-
mentarskolorna
m. fl.

Med underdånig skrifvelse den 4 Oktober 1878 har Kommerskollegium öfverlemnadt särskilda, af föreståndare och lektorer vid de tekniska elementarskolorna i Norrköping, Örebro, Borås och Malmö gjorda framställningar, det Eders Kongl. Maj:t täcktes taga i nådigt öfvervägande, huruvida och på hvilket sätt åt dem kunde beredas delaktighet i lärarnes vid elementarläroverken enke- och pupillkassa; till stöd för hvilken anhållan eriurats, att intet, vare sig genom nådår eller annorledes vore gjort för att vid tekniska elementarlärarens fränfalle betrygga deras enkors och barns framtid, men att samma skäl, hvilka föranledt inrättandet af en enke- och pupillkassa för lärarne vid de allmänna läroverken, pedagogierna och folkskolelärareseminarierna, talade för beredande af dermed afsedda förmåner äfven åt lektorerne vid de tekniska skolorna.

Vid öfverlemnande af berörda ansökningar har Kommerskollegium för egen del anført, att då lektorerne vid sistnämnda skolor numera blifvit i fråga om såväl lärarebefattningarnas egenskap af ordinarie tjänster som aflöningsvilkor hufvudsakligen likstälde med lektorerne vid de allmänna läroverken, det syntes vara billigt att jemväl uti nu ifrågavarande afseende likställighet dem emellan åvägbragtes, hvarföre Kollegium ansåge sig böra tillstyrka vidtagande af åtgärd för att åt enkor och barn efter aflidne lektorer vid de tekniska elementarskolorna bereda enahanda pensionsförmåner, som tillkomme enkor och barn efter lektorerne vid de allmänna läroverken i riket.

Sedermera hafva jemväl föreståndaren och lektorerne vid Chalmerska slöjdskolan i Göteborg till Eders Kongl. Maj:t inkommit med underdånig framställning i enahanda syfte. Uti afgifvet underdånigt utlåtande öfver dessa framställningar har Direktionen öfver lärarnes vid elementarläroverken enke- och pupillkassa upplyst, att, enligt verkställd uträkning, det belopp som, under förutsättning att afgifter efter de i reglementet för nämnda kassa stadgade grunder af nu ifrågavarande lärare erlades, derutöfver i årligt bidrag erfordrades för att kassan skulle kunna utan förlust öfvertaga den ifrågasatta pensioneringen, utgjorde, med oförändrade förvaltningskostnader, 3,471 kronor; och har Direktionen förty förklarat sig icke hafva något att emot bifall till de underdåniga framställningarna erinra, derest det för pensionering af elementarlärarens enkor och barn beviljade årliga statsanslag ökades med ofvannämnda belopp 3,471 kronor.

Då de af sökandena och Kommerskollegium anförda skäl synas mig vara grundade, får jag underdånigst tillstyrka, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att för nu afsedda ändamål bevilja en tillökning af 3,471 kronor i det under nionde hufvudtiteln såsom bidrag till pensionering af lärarens vid allmänna läroverk, pedagogier och seminarier enkor och barn m. m. uppförda anslag.

350.

Hos Eders Kongl. Maj:t har Domkapitlet i Göteborg, på derom af Adjunkten vid högre allmänna läroverket i nämnda stad Carl Otto Bredberg gjord anhållan, underdånigst hemställt, att som Bredberg, hvilken under en längre följd af år på grund af sjuklighet varit oförmögen att uppehålla sin tjänst, sannolikt icke heller framdeles, enligt hvad för honom utfärdadt läkarebetyg gäfvé vid handen, torde kunna återinträda i tjänstgöring, honom måtte beredas en årlig pension till belopp af 2,000 kronor.

Ang. pension
för Läroverks-
adjunkten C.
O. Bredberg.

Af handlingarna i ärendet inhemtas, att Bredberg, som är född den 27 November 1817, tjänstgjort såsom extra lärare dels vid lägre allmänna läroverket i Uddevalla under höstterminen 1851 och dels vid högre allmänna läroverket i Göteborg från och med höstterminen 1852 till den 30 November 1859, då han utnämndes till ordinarie adjunkt vid sistberörda läroverk, samt att han för sjuklighet åtnjutit tjänstledighet under läsåret 1866—1867 och derefter allt sedan början af vårterminen 1869; och har Eforus vitsordat att Bredberg med utmärkt skicklighet och nit, så länge hans helse det medgaf, fullgjort sina tjänsteåligganden.

Det insända läkarebetyget innehåller att Bredberg lider af kronisk lunginflammation i förening med ägghvitsjuka, samt att han i följd häraf är oförmögen att hädanefter sköta sin tjänstebefattning.

Uti infordradt underdånigt utlåtande har Statskontoret anfört, att Bredberg, hvilken, 62 år gammal, varit under en tid af 28 år anställd i statens tjänst, visserligen ännu icke i afseende å lefnads- och tjänsteålder uppfyllt de genom Kongl. brefvet den 12 November 1823 för civile embets- och tjänstemäns rättighet till pension å allmänna indragningsstaten stadgade vilkor, som enligt nådiga skrifvelsen den 16 Mars 1858, egde tillämpning jemväl å lärare vid allmänna läroverken, men att Statskontoret likväl på grund af hvad läkarebetyget innehölle och med hänsyn till den långa tid under hvilken Bredbergs lärarebefattning redan uppehållits af vikarier, funne sig böra i underdånighet tillstyrka, att Eders Kongl. Maj:t täcktes till näst sammanträdande Riksdag aflåta nådig framställning derom, att Bredberg, hvilken för närvarande i aflöning uppbure, efter afdrag af arfvode åt vikarie, 2,767 kronor 31 öre, deraf dock 700 kronor utgjorde bidrag af Göteborgs stad till hushyra, måtte från och med månaden näst efter den, då afsked kunde varda honom beviljadt, å allmänna indragningsstaten undfå en årlig pension af 2,000 kronor.

I betraktande af hvad sålunda blifvit i ärendet upplyst och då de oundvikliga, ofta återkommande ombytena af vikarier för Bredberg under hans tjänstledighet måste, såsom jemväl Domkapitlet anmärkt, lända undervisningen vid läroverket till stort men, anser jag mig böra i underdånighet hemställa, att Eders Kongl. Maj:t täcktes hos Riksdagen föreslå att Bredberg må från och med månaden näst efter den,

då afsked varder honom beviljad, å allmänna indragningsstaten uppföras till åtnjutande af årlig pension å 2,000 kronor.

36:o.

*Aug. pension
för Tecknings-
läraren J. A.
Båth.*

Hos Eders Kongl. Maj:t har Läraren i teckning vid allmänna läroverket i Norrköping Jeuns Adolf Båth i underdånighet anhållit, att Eders Kongl. Maj:t tacktes hos Riksdagen föreslå honom, som uppnått en ålder af nära 73 år, till erhållande å allmänna indragningsstaten af en årlig pension af 1,000 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, hvarunder afsked från nämnda befattning blefve honom beviljad.

Af de ansökningen bifogade handlingar inhemtas: att sökanden är född den 11 Januari 1807; att han från och med vårterminen 1837 till och med höstterminen 1857 mot ett ur enskild donation utgående årligt arfvode af högst 75 kronor, på grund af vederbörande skolkollegii, af Eforus godkända förordnande, meddelat undervisning i teckning vid Norrköpings då ännu femklassiga skola; att han innehaft förordnande såsom vice ritlärare dels vid samma skola under 1858 års vårtermin, dels, efter skolans utvidgning till ett på reallinjen fullständigt elementarläroverk, vid detta läroverk från och med höstterminen sistnämnda år till dess han under den 18 November 1859 konstituerades till ordinarie lärare i teckning derstädes; att han sedermera utan afbrott utöfvat nämnda befattning, dervid han, med nit och samvetsgrannhet skött sina åligganden; samt att han, enligt företedt läkarebetyg, numera icke eger de kroppskrafter och de själsförmögenheter, hvilka för hans tjänstebefattnings upprätthållande erfordras.

Öfver denna, af Eforus öfver Linköpings stifts allmänna läroverk på det lifligaste förordade, ansökning, har Statskontoret afgifvit infordradt underdånigt utlåtande, och dervid — under erinran, att, då sökandens mångåriga verksamhet vid Norrköpings f. d. skola, därför vedergällning icke utgått af statsmedel, ej kunde hänföras till sådan tjänstgöring i statens tjänst, som grundlade rätt till pension å allmänna indragningsstaten, sökanden, äfven om hans med lön å ordinarie stat nu innehafvande befattning skulle kunna hänföras till dem, för hvilka pensionsrätt å nämnda stat jemlikt Kongl. Brefvet den 16 Mars 1858 blifvit medgifven, likväl i afseende å tjänstetiden i denna befattning ännu icke uppfyllt de stadgade villkoren för rättighet till åtnjutande af pension å nämnda stat — emellertid, när läroverket, på sätt af handlingarna framginge, hade behof af undervisningens uppehållande uti ifrågavarande ämne genom yngre, friskare krafter, och med hänsyn jemväl till sökandens höga ålder och väl vitsordade tjänstgöring, i underdånighet tillstyrkt, att Eders Kongl. Maj:t tacktes till Riksdagen aflåta proposition derom att sökanden, hvilkens lön, enligt gällande stat utgör 1,000 kronor utom

500 kronor ålderstillägg, må varda berättigad att å allmänna indragningstaten uppbära en årlig pension af 1,000 kronor.

I hvad sålunda blifvit anfördt anser jag mig ega giltiga skäl att tillstyrka, det Eders Kongl. Maj:t måtte hos Riksdagen göra framställning derom, att Teckningsläraren Båth må från och med månaden näst efter den, hvarunder afsked varder honom beviljadt, å allmänna indragningsstaten för sin återstående lifstid åtnjuta en årlig pension af 1,000 kronor.

37:o.

Sedan Gymnastikläraren vid högre allmänna läroverket i Göteborg Carl Martin Edholm hos Domkapitlet i Göteborg anhållit om Domkapitlets medverkan dertill, att, Ang. pension för Gymnastikläraren C. M. Edholm. enär han, som på grund af sjuklighet åtnjutit tjänstledighet under de senaste tio åren, enligt läkares intyg icke egde någon förhoppning att framdeles kunna återinträda i tjänstgöring, pension till belopp, som motsvarade åtminstone tre fjerdedelar af hans nuvarande ordinarie löneförmåner, måtte blifva honom beviljad; så har Domkapitlet i underdänig skrifvelse den 17 sistlidne September hemställt, att Eders Kongl. Maj:t täcktes bereda Edholm den begärda pensionen.

Af handlingarna inhemtas: att Edholm är född den 2 April 1825; att han, som dels under åren 1851—1853 tjänstgjort såsom extra ordinarie kammarskrifvare i Kammarkollegium och der jemväl på grund af förordnanden förrättat ordinarie kammarskrifvarettjänst i 7 månader, dels ock varit förordnad att under ett halft års tid förestå underlärarebefattning vid Gymnastiska Centralinstitutet, den 6 Juli 1854 konstituerats till gymnastiklärare vid Göteborgs högre allmänna läroverk; samt att Edholm, som, enligt hvad Eforus vitsordat, så länge helsa och krafter det tillätit, med utmärkt nit och skicklighet skött sina tjensteåligganden, på grund af sjuklighet åtnjutit tjänstledighet dels under tre månader vårterminen 1868 och dels allt sedan påsktiden år 1869.

Det vid ansökningshandlingarna fogade läkarebetyget innehåller, att Edholm sedan flera år tillbaka lider af så stor svaghet i nervsystemet, att han är oförmögen att sköta sin tjänst, samt att föga hopp finnes att han någonsin skall återvinna tillräckliga krafter för att inträda i tjänstgöring.

Uti infordradt underdänigt utlåtande den 2 December 1879 har Statskontoret — med erinran, hurusom, jemlikt Rikets Ständers vid riksdagen 1856—1858 fattade beslut och kongl. skrifvelsen den 16 Mars 1858, Gymnastiklärare, efter uppnådda 60 lefnadsår och 30 års oförvitlig tjänstgöring, antingen vid Gymnastiska Centralinstitutet eller vid elementarläroverk, egde att efter afskedstagandet å allmänna indragningsstaten åtnjuta pension till lönens hela belopp, — vidare anført att, ehuru Edholm, hvilken vore 54 år 8 månader gammal samt omkring 25½ år innehåft sin gymnastiklärarebefattning, icke uppfyllt de sålunda för pensionsrätt

stadgade villkor, Statskontoret likväl, i betraktande af läkarebetygets innehåll och olämpligheten af att gymnastiklärarebefattningen fortfarande under en följd år uppehölles genom vikarier samt med afseende jemväl å det fördelaktiga vitsord Edholm erhållit angående sin tienstgöring, ansåge sig böra tillstyrka aflåtande af nådig proposition till Riksdagen derom att Edholm, hvars lön enligt gällande stat, med inberäknande af 500 kronor i ålderstillägg, utgjorde 1,500 kronor, måtte varda öfverflyttad å allmänna indragningstaten med åtnjutande af en årlig pension motsvarande tre fjerdedelar af lönen, eller 1,125 kronor.

På grund af hvad sålunda blifvit upplyst och anfördt, hemställer jag i underdånighet, det Eders Kongl. Maj:t tacktes, i öfverensstämmelse med hvad i likartade fall tillförene egt rum, föreslå Riksdagen, att Gymnastikläraren Edholm må erhålla rätt till pension å allmänna indragningstaten till belopp motsvarande tre fjerdedelar af hans lön, att med 1,125 kronor årligen utgå från och med månaden näst efter den, hvari afsked varder honom beviljadt.

38:o.

Ang. pension
åt Professoren
C. Ståls enka.

Hos Eders Kongl. Maj:t har framlidne Intendenten vid Naturhistoriska riksmuseet, Professoren Carl Ståls enka, Jenny Margareta Stål, född Wall, underdånigst anhållit, att henne måtte beredas en årlig pension af statsverket till belopp af 1,000 kronor: öfver hvilken ansökning Vetenskapsakademien, efter att hafva inhemtat särskildt yttrande af sina ledamöter Professorerne S. Lovén och G. Lindström, afgifvit infordradt underdånigt utlåtande.

Handlingarne utvisa, att Professoren Stål, som afled den 15 Juni 1878, efterlemnadt jemte bemälda enka en dotter, född 1873, samt att den sökanden vid förrättadt arfskifte tillagda andel af sterbhusets behållna tillgångar, i bouppteckningen upptagna till 16,723 kronor 61 öre, uppskattats till 9,165 kronor 14 öre.

I förenämnda af Professorerne Lovén och Lindström afgifna yttrande, hvilket Vetenskapsakademien åberopat såsom uttryckande dess egen mening, anföres bland annat, att Professoren Stål, hvilken år 1867 kallades till intendent vid Naturhistoriska riksmuseets entomologiska afdelning, åt denna sin befattning egnat en aldrig tröttnande flit samt åt museets utveckling och tillökning en upplyst omtanke och vetenskaplig urskiljning. Inom hela den entomologiska världen hade han genom en mängd skrifter, rika på grundliga undersökningar af förut föga bearbetade ämnen, vunnit anseende af att vara i denna väg en bland samtidens mest framstående forskare och inom det område, der han företrädesvis och med förkärlek arbetat, antagligen den ypperste, hvarföre ock hans förtjenster blifvit uppskattade af både inhemska och utländska vetenskapsmän. Att Riksmuseets entomologiska afdelning blifvit försatt i ett så förträffligt skick, dertill hade i icke ringa mån bi-

dragit den omständigheten, att Stål vid sitt tillträde af intendentsbefattningen genom gåfvobref den 1 April 1867 till museet skänkt sin egen insektsamling, bestående af vid pass 1,200 nya, af Stål sjelf beskrifna arter, förutom redan af andre författare beskrifna, men dittills i museet saknade, jemte duppletter af förut der befintliga. Denna oegennyttia hos den för sitt värf så uppoffrande mannen vore utan tvifvel förtjent af det lifligaste erkännande, då fråga blifvit väckt om beredandet af en någorlunda sorgfri tillvaro åt hans efterlevfande. De ekonomiska omständigheter i hvilka Stål efterlemnade maka och en späd dotter, vittnade väl om hans sparsamhet och om-tanka, men vore dock behjertansvärdt knappa, hvarföre den gjorda ansökningen till bifall förordades.

Med afseende på Professoren Ståls sålunda vitsordade vetenskapliga verksamhet och det jemförelsevis ringa belopp, hvartill enkans behållna andel i boet uppgått, hemställer jag i underdånighet, det Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att på allmänna indragningsstaten bevilja åt Professoren Ståls enka Jenhy Margareta Stål, född Wall, en årlig pension till belopp af 800 kronor, att af henne under sin återstående lifstid åtnjutas från och med innevarande år och så länge hon förblifver enka.

39:o.

Hos Eders Kongl. Maj:t har Styrelsen för den s. k. Tysta skolan i Stockholm, med förmålan, att föreståndarinnan för nämnda skola Johanna Berglind sannolikt snart skulle nödgas att i följd af ålder och aftagande krafter lemna sitt kall såsom husmoder och lärarinna vid anstalten, underdånigst anhållit att, enär det icke vore möjligt att med skolans knappa tillgångar bereda henne ett värdigt samt för hennes ålderdom betryggande och behöfligt understöd, Eders Kongl. Maj:t måtte afläta framställning till Riksdagen om beviljande åt henne af en årlig pension å 600 kronor.

*Ang. pension
åt föreståndar-
innan vid
"Tysta skolan"
Johanna
Berglind.*

Till stöd för denna hemställan har skolans styrelse hufvudsakligen anført: att Johanna Berglind år 1860 grundat nämnda uppfostrings- och undervisningsanstalt; att hon sedermera på ett gagnande, nitiskt, med stora ansträngningar och egna uppoffringar förenadt sätt skött och utvecklat anstalten, som i följd af hennes omsorger och den ömna vård, som egnats de der intagna, i allmänhet medellösa barnen, tillvunnit sig högt förtroende och välvilja; att anslag till anstalten beviljats af 1862—1863 årens Riksdag med 1,500 kronor årligen under tre års tid samt att anstalten sedermera under flera år, i likhet med andra dylika inrättningar, åtnjutit understöd af allmänna medel.

Bifogade prest- och läkarebetyg utvisa, att Johanna Berglind, som är född den 21 Augusti 1816, sedan längre tid tillbaka lider af döfhet och genom ben-

skador blifvit ofärdig och oförmögen att fritt röra sig samt att hon till följd af dessa kroppsliga brister jemte tilltagande allmän svaghet numera saknar förmåga att på ett verksamt sätt bidraga till sitt uppehälle.

I afgifvet underdånigt utlåtande har Direktionen öfver allmänna institutet för döfstumma, med vitsordande att "Tysta skolan" under Johanna Berglinds ledning verkat till stort gagn och mycken välsignelse för de döfstumma, samt under åberopande deraf att döfstumme-lärare ej allenast vid allmänna institutet å Manilla utan ock vid det enskilda institutet i Hjorted kommit i åtnjutande af pensioner utaf statsmedel, tillstyrkt bifall till i fråga varande hemställan.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt tillstyrker jag, att Eders Kongl. Maj:t behagade hos Riksdagen göra framställning derom, att Föreståndarinnan för Tysta skolan i Stockholm Johanna Berglind måtte å allmänna indragningsstaten uppföras till åtnjutande under sin återstående lifstid af en årlig pension af 500 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, hvarunder hon varder från nämnda befattning entledigad.

40:o.

*Ang. pension
för Medicine
Kandidaten
G. Nilsson.*

I en till Eders Kongl. Maj:t ingifven skrift har Medicine Kandidaten Gerhard Nilsson underdånigst anhållit, att han, hvilken under tjenstgöring såsom extra läkare inom Visby provincialläkaredistrikt tillfogats en skada, som beröfvat honom synen å ena ögat och äfven haft menlig inverkan å det andra, måtte undfå ett årligt understöd af statsmedel för att i någon mån trygga hans framtid, som genom nämnda missöde blifvit bekymmersam.

Af ett vid denna ansökning bilagdt intyg upplyses, att Nilsson, då han den 15 Maj 1878 skulle från Visby resa till landet på sjukbesök, blifvit svårt skadad till följd deraf att vagnen genom körsvennens vårdslöshet stjelpt; och medelst vederbörlig läkareattest är styrkt, att Nilsson, hvilken genom berörda olyckshändelse icke blott förlorat synen å venstra ögat, utan äfven genom den skada, som detta öga undergått, en ganska stor del af både synskärpa och arbetsförmåga å det högra, till följd deraf för framtiden är urständsat till hvarje ihållande och ansträngande ögonarbete.

Medicinalstyrelsen, som öfver ansökningen afgifvit infordradt underdånigt utlåtande, har deruti anført, att, enär Nilsson sålunda under tjensteutöfning ådragit sig en kroppsskada, hvarigenom icke blott hans nyss började bana såsom läkare blifvit afbruten, utan han derjemte antagligen blefve urständsat att genom annat arbete förtjena nödortfitt lefnadsuppehälle, Medicinalstyrelsen, med hänsyn till härvid förekommande synnerligen behjertansvärda omständigheter, ansåge sig böra

hemställa, det Eders Kongl. Maj:t måtte hos Riksdagen begära en årlig pension för Nilsson till belopp af 800 kronor.

I enlighet med hvad Medicinalstyrelsen sålunda hemställt, får jag, med erinran derom, att Riksdagen år 1878 på Eders Kongl. Maj:ts proposition beviljade, under liknande förhållanden, ett årligt understöd af 1,000 kronor åt Medicine Licentiaten V. Uhrström, i underdånighet tillstyrka det Eders Kongl. Maj:t behagade föreslå Riksdagen att åt Medicine Kandidaten Gerhard Nilsson å allmänna indragningsstaten bevilja en årlig pension af 800 kronor, att af honom uuder hans återstående lifstid åtnjutas från och med innevarande år.

Hvad föredragande Departements-chefen i ofvan berörda hänseenden hemställt och föreslagit tacktes Hans Maj:t Konungen, på tillstyrkande af Statsrådets öfrige ledamöter, i nåder gilla, med befallning tillika att utdrag af detta protokoll skulle till Finansdepartementet öfverlemnas till ledning vid författandet af Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående statsverkets tillstånd och behof.

Ex protocollo

C. A. Th. Adelngren.